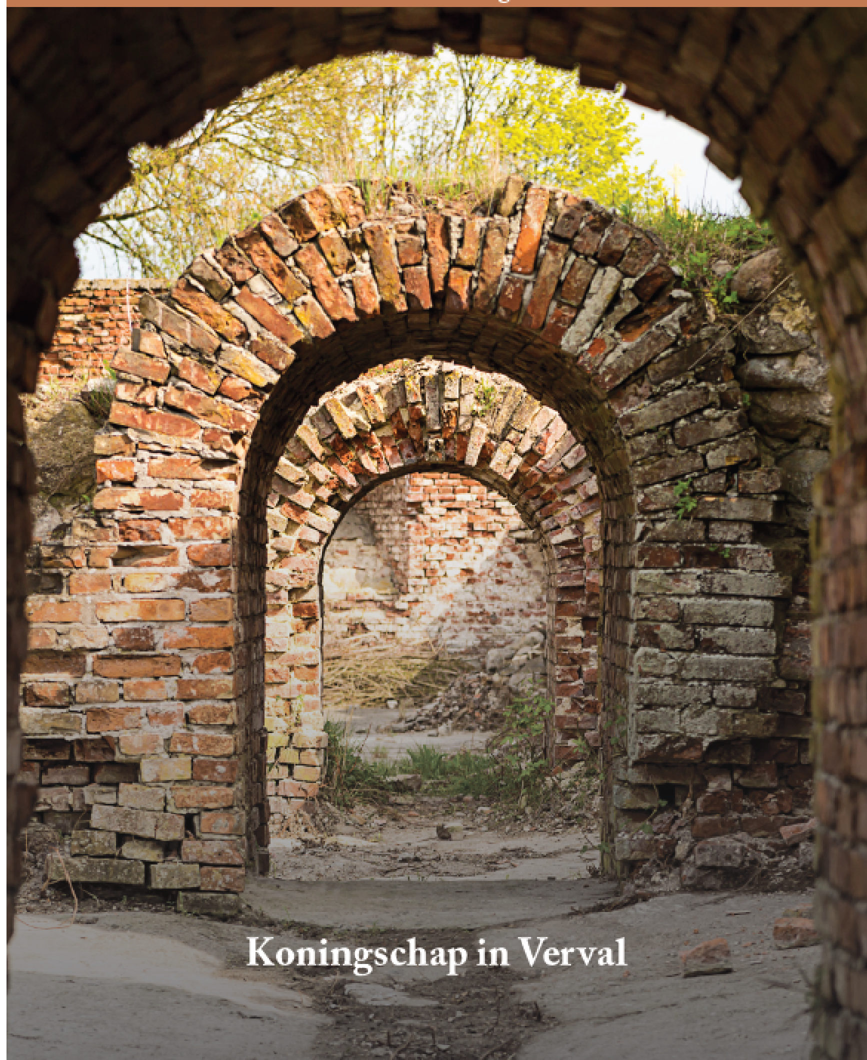
1 Koningen
Toegelicht & toegepast 11

Ger de Koning

Koningschap in Verval

1 Koningen

Toegelicht & toegepast

1 KONINGEN
Toegelicht & toegepast

Koningschap in Verval

Ger de Koning

Deze publicatie is verkrijgbaar in boekvorm in één band met 2 Koningen bij Uitgeverij Daniël:
© 2021 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN 978-90-79718-86-3 (hardcover)

Omslagontwerp: Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Inhoud

Tekstgebruik

Afkorting bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn	Genesis
Ex	Exodus
Lv	Leviticus
Nm	Numeri
Dt	Deuteronomium

Historische boeken

Jz	Jozua
Ri	Richteren
Ru	Ruth
1Sm	1 Samuel
2Sm	2 Samuel
1Kn	1 Koningen
2Kn	2 Koningen
1Kr	1 Kronieken
2Kr	2 Kronieken
Ea	Ezra
Ne	Nehemia
Es	Esther

Poëtische boeken

Jb	Job
Ps	Psalmen
Sp	Spreuken
Pr	Prediker
Hl	Hooglied

Profetische boeken

Js	Jesaja
Jr	Jeremia
Kl	Klaagliederen
Ez	Ezechiël
Dn	Daniël
Hs	Hosea
Jl	Joël
Am	Amos
Ob	Obadja
Jn	Jona
Mi	Micha
Na	Nahum
Hk	Habakuk
Zf	Zefanja
Hg	Haggaï
Zc	Zacharia
Ml	Maleachi

Nieuwe Testament

Mt	Mattheüs
Mk	Markus
Lk	Lukas
Jh	Johannes
Hd	Handelingen
Rm	Romeinen
1Ko	1 Korinthiërs
2Ko	2 Korinthiërs
Gl	Galaten
Ef	Efeziërs
Fp	Filippenzen
Ko	Kolossenzen
1Th	1 Thessalonicenzen
2Th	2 Thessalonicenzen
1Tm	1 Timotheüs
2Tm	2 Timotheüs
Tt	Titus
Fm	Filémon
Hb	Hebreeën
Jk	Jakobus
1Pt	1 Petrus
2Pt	2 Petrus
1Jh	1 Johannes
2Jh	2 Johannes
3Jh	3 Johannes
Jd	Judas
Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV).
De tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de Herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

De tekst van *1 Koningen* staat in dit commentaar. In een aantal gevallen worden tekstverwijzingen voluit geciteerd. Alle andere tekstverwijzingen kan de lezer zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; ze geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes [ ]

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat in dit boek de hele bijbeltekst cursief wordt weergegeven, wordt van deze haakjes gebruikgemaakt om woorden te markeren die cursief in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het *Nieuwe Testament* worden drie soorten haakjes gebruikt. In het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling wordt hierover het volgende gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.´

Vooraf

Deze toelichting op het bijbelboek *1 Koningen* is bedoeld als een hulp bij persoonlijke studie van dit bijbelboek. Ieder die er gebruik van maakt, wordt aangeraden dat te doen op dezelfde wijze als de Joden in Beréa naar de uitleg van het Woord luisterden: *"Zij ontvingen het Woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren" (Hd 17:11)*.

Het is mijn verlangen en gebed dat het lezen van deze toelichting de liefde voor Gods Woord groter maakt. Het gevolg zal zijn: meer trouw en toewijding in het navolgen van de Heer Jezus. Dat zal zijn tot verheerlijking van de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, *"aan Wie de heerlijkheid en de kracht is tot in alle eeuwigheid! Amen" (1Pt 4:11b)*.

Ger de Koning
Middelburg, herzien augustus 2022

Het boek 1 Koningen

De boeken *1 Koningen* en *2 Koningen* zijn in het Hebreeuwse Oude Testament één boek. Ze worden gezien als de voortzetting van de geschiedkundige vertelling die in de boeken *1 Samuel* en *2 Samuel* is begonnen. In *1 Koningen* en *2 Koningen* hebben we met het einde te doen van een geschiedenis die in het boek *Jozua* is begonnen en in het boek *Richteren* en de volgende boeken verder wordt beschreven. De boeken *1 Kronieken* en *2 Kronieken* beschrijven een nieuw begin, samen met de boeken *Ezra* en *Nehemia*. Daarin vinden we een vooruitblik naar het vrederijk.

Er is dan ook een groot verschil in karakter tussen de boeken *Koningen* en *Kronieken*. De boeken *1 Koningen* en *2 Koningen* zijn geschreven vóór de ballingschap. De boeken *1 Kronieken* en *2 Kronieken* zijn geschreven ná de ballingschap.

In *1 Koningen* en *2 Koningen* wordt de geschiedenis beschreven vanuit het oogpunt van de verantwoordelijkheid van het koningschap, gebaseerd op de wet. We zien er het koningschap zoals dat aan de mens is toevertrouwd en waardoor hij op de proef wordt gesteld. Dat betekent de val van het koningschap, dat in *1 Koningen* en *2 Koningen* vooral in de geschiedenis van de tien stammen voor onze aandacht komt. Het oordeel bestaat uit het wegzenden in de verstrooiing van de tien stammen (722 v.Chr.) en het in ballingschap laten voeren van de twee stammen (586 v.Chr.). Na de val van Israël, de tien stammen, laat namelijk de val van Juda, de twee stammen, niet lang op zich wachten, hoewel er in Juda tijden van herstel waren.

In *1 Kronieken* en *2 Kronieken* wordt alles bezien vanuit Gods raadsbesluiten, van de kant van de genade, een kant van de geschiedenis die Hij ons ook wil laten zien. Daar wordt vooral de geschiedenis van de twee stammen beschreven, want daar bevindt zich Jeruzalem met de tempel als woonplaats van God. Kort gezegd zien we in *1 Kronieken* en *2 Kronieken* de priesterlijke zijde, terwijl *1 Koningen* en *2 Koningen* ons de profetische zijde voorstellen.

De boeken *1 Koningen* en *2 Koningen*, waarin het einde van de geschiedenis van Gods volk en dan voornamelijk het tienstammenrijk wordt beschreven, beginnen met een nieuwe ontwikkeling. Er wordt nog wel iets van het voorgaande gezegd, maar het doel ervan is om het nieuwe in te voeren. Wat nog van David wordt gezegd, is om de nieuwe koning, Salomo, in te voeren. Deze geschiedenis hebben we ook in *1 Kronieken* en *2 Kronieken*. In *1 Koningen* zien we hoe Salomo koning wordt. De gevaarlijke omstandigheden vereisen dat hij snel koning moet worden. Er is veel handelen van mensen.

Dat is in *1 Kronieken* anders. Daar maakt David Salomo koning *(1Kr 23:1)* en gebeurt alles in volkomen rust. Ook de zalving van Salomo gebeurt in rust, zonder gevaren en opstand, omdat alles gebeurt naar het voornemen van God *(1Kr 29:22)*. Zo zal de Heer Jezus worden ingevoerd in de wereld geheel volgens Gods plan en onafhankelijk van de mens.

Toen David oud en verzadigd van dagen was, maakte hij zijn zoon Salomo koning over Israël. (1Kr 23:1)

Zij aten en dronken op die dag voor het aangezicht van de HEERE met grote blijdschap. En zij maakten Salomo, de zoon van David, voor de tweede [keer] koning en zalfden [hem] voor de HEERE tot vorst, en Zadok tot priester. (1Kr 29:22)

De geschiedenis die we in *1 Koningen* en *2 Koningen* hebben, toont de andere zijde, het andere gezichtspunt, dat net zo waar is. Het slechte handelen van de mens is aanleiding voor het koningschap van Salomo. Hij wordt koning, menselijkerwijs gesproken, door de waakzaamheid van trouwe dienaren van David, zijn vrienden. God gebruikt in Zijn wegen ons handelen, zodat door ons handelen gebeurt wat Hij Zich heeft voorgenomen.

1 Koningen 1

De oude David | *verzen 1-4*

> *1 Koning David nu was oud [en] op dagen gekomen. Men dekte hem met dekens toe, maar hij werd niet warm. 2 Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Laat men voor mijn heer de koning een meisje zoeken, een maagd, om de koning bij te staan en een verzorgster voor hem te zijn. Laat haar in uw schoot liggen, zodat mijn heer de koning [weer] warm wordt. 3 Zo zochten zij in heel het gebied van Israël naar een mooi meisje, en zij vonden Abisag uit Sunem en brachten haar bij de koning. 4 Het meisje was buitengewoon mooi. Zij werd de verzorgster van de koning en diende hem, maar de koning had geen gemeenschap met haar.*

Dertig jaar oud was David toen hij koning werd; veertig jaar heeft hij geregeerd. (2Sm 5:4)

Deze verzen laten de zwakheid en de ouderdom van David zien. Hij is hier bijna zeventig jaar oud *(2Sm 5:4)*. Daarvan zien we niets in *1 Kronieken*. Hij is vroeg oud. Dat is het gevolg van een veelbewogen leven met veel ontberingen. Zo is hij, voordat hij koning werd, steeds op de vlucht geweest voor Saul. En toen hij eenmaal koning was, heeft hij veel oorlogen gevoerd *(1Kr 22:8)*. Ook zijn overspel met Bathseba en de daaropvolgende drama's in zijn gezin hebben hem getekend en hem van zijn kracht beroofd.

David is bedlegerig geworden en kan feitelijk niet meer regeren. De beslissingen worden voor hem genomen. Als dekens hem geen warmte meer geven, wordt het voorstel gedaan om een jonge vrouw te zoeken om hem warmte te geven. Dit voorstel stuit bij hem niet op weerstand. Er wordt voor hem gedacht en gehandeld. Hij krijgt een vrouw, maar gaat niet met haar als zijn vrouw om, hij heeft geen gemeenschap met haar. Zij is zijn verzorgster. Dit gegeven vormt voor Adonia de aanleiding om, als zijn eerste opzet om koning te worden is mislukt, via haar te proberen alsnog in bezit van het koninkrijk te komen *(1Kn 2:17)*.

Adonia wil koning worden | *verzen 5-10*

> *5 Adonia nu, de zoon van Haggith, verhief zich en zei: Ík zal koning worden. Hij voorzag zich van wagens en ruiters, met vijftig man die voor hem uit snelden. 6 Zijn vader had hem zijn leven lang geen verwijt gemaakt door te zeggen: Waarom heb je dat gedaan? Ook was hij heel knap van gestalte. [Haggith] had hem gebaard, na Absalom. 7 Hij voerde overleg met Joab, de zoon van Zeruja, en met de priester Abjathar. Die hielpen mee en volgden Adonia. 8 Maar de priester Zadok, Benaja, de zoon van Jojada, de profeet Nathan, Simeï, Reï en de helden die bij David hoorden, waren niet met Adonia. 9 Adonia slachtte schapen, runderen en gemest [vee] bij de steen Zoheleth, die bij de bron Rogel ligt. Al zijn broers, de zonen van de koning, en alle mannen van Juda, de dienaren van de koning, nodigde hij uit. 10 Maar de profeet Nathan, Benaja, de helden en Salomo, zijn broer, nodigde hij niet uit.*

Het zwaard zou niet meer van het huis van David wijken vanwege zijn zonde met Bathseba *(2Sm 12:10)*. Hij moet, naar het oordeel dat hij over zichzelf heeft uitgesproken, voor zijn zonde viervoudig boeten *(2Sm 12:6)*. Dat is ook gebeurd. God ontneemt hem vier van zijn zonen. Het kind van Bathseba is door God Zelf weggenomen, Amnon is door de hand van Absalom omgekomen, Absalom is door Joab omgebracht en Adonia zal de vierde zijn die zal sterven.

Adonia (betekent 'mijn Heer is *Jahweh*') is nu de oudste zoon. Hij is geboren na Absalom, maar van een andere moeder *(2Sm 3:3-4)*. Hij wil het koninkrijk, waarop hij als oudst levende zoon een claim legt. Het is voor iedereen duidelijk dat God het anders heeft bepaald. Ook Adonia weet dat. Dat verraadt hij door Salomo niet uit te nodigen. Hij weerstaat het woord dat God aangaande Salomo heeft gesproken. Hij is een beeld van de antichrist. Dat blijkt uit wat hij zegt: *"Ík zal koning worden" (vers 5; vgl. Js 14:13-14; Dn 11:36)*. Dit is eigen wil, het beginsel van zonde *(1Jh 3:4)*. Uit deze uitspraak blijkt zijn hoogmoed en zijn opstand tegen God. Hij slaat dezelfde weg in als Absalom *(2Sm 15:1)*.

Ieder die de zonde doet, doet ook de wetteloosheid; en de zonde is de wetteloosheid. (1Jh 3:4)

Adonia is een mooie jongen, maar met een verdorven karakter. De oorzaak daarvan is dat David hem zijn leven lang nooit heeft bestraft. David is hier geen beeld van de Heer Jezus of de Vader, maar van de oefeningen van de

Geest van Christus Die hem tot een handelen wil brengen in overeenstemming met God. David komt daar echter niet aan toe. Zijn verantwoordelijkheid in zijn gezin heeft hij niet waargenomen.

In plaats daarvan heeft hij zich laten leiden door het mooie uiterlijk van zijn kinderen. We hebben dit ook gezien in zijn houding ten opzichte van Absalom *(2Sm 15-19)*. Vaak wordt aan het getuigenis dat van de gezinnen van gelovigen behoort uit te gaan, schade toegebracht door een voorkeursbehandeling in de opvoeding van de kinderen. God handelt anders. Hij bewijst Zijn liefde juist door tuchtiging *(Sp 13:24)*.

Wie zijn stok spaart, haat zijn zoon,
maar wie hem liefheeft, streeft naar vermaning voor hem.
(Sp 13:24)

David heeft Adonia nooit een verwijt gemaakt. Het lijkt erop dat hij hem nooit iets heeft geweigerd wat hij wilde hebben of doen. Hij zal hem ook nooit rekenschap hebben gevraagd van wat hij gedaan had, of waar hij geweest was en hem nooit hebben bestraft voor het verkeerde. Nu moet David rechtvaardig lijden voor zijn toegeven aan hem. Zij, die hun zonen meer eren dan God door hun niet de noodzakelijke tucht te geven, verspelen de eer die zij van hun zonen mogen verwachten.

Joab en Abjathar sluiten zich bij Adonia aan. Joab is steeds te vinden op de plaats waar hij meent het meeste voordeel te behalen. Hij denkt alleen aan zichzelf. Hij meent dat David niets meer kan doen vanwege ouderdom en zwakheid en kiest de kant van de in zijn ogen sterkste partij. Abjathar is, als nakomeling van Eli, de vertegenwoordiger van de godsdienst waarover het oordeel is gekomen. Hij aanvaardt dat oordeel niet, wat blijkt uit zijn keus voor Adonia.

Anderen, zoals Zadok, Nathan, Benaja en de helden van David, worden niet door Adonia uitgenodigd. De ware priester (Zadok), de ware profeet (Nathan) en de ware dienaren (de helden) hebben niets te maken met iemand die zich gezag aanmatigt. Adonia vraagt hen niet, want hij weet dat zij niet zullen ingaan op zijn aanbod om mee te doen. Zij zijn altijd trouw geweest aan David en zullen dat ook blijven. Het is een goede zaak als mensen ons niet vragen om mee te doen met een kwade zaak omdat ze weten dat ze bot bij ons vangen.

Adonia geeft aan de samenzwering huichelachtig de schijn van eerbetoon aan God door dieren te slachten, alsof het om een dank- of vredeoffer gaat. Ongetwijfeld zal Adonia de zwakheid en ouderdom van zijn vader misbruikt hebben om zijn machtsgreep uit te voeren. Zijn plannen zullen echter mislukken omdat hij buiten God rekent.

De raad van Nathan | *verzen 11-14*

> *11 Toen zei Nathan tegen Bathseba, de moeder van Salomo: Hebt u niet gehoord dat Adonia, de zoon van Haggith, koning is? En onze heer David weet het niet. 12 Nu dan, kom, laat mij u toch raad geven, zodat u uw leven en het leven van uw zoon Salomo kunt redden. 13 Ga, ga naar binnen bij koning David en zeg tegen hem: Hebt u, mijn heer de koning, uw dienares niet gezworen: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en híj zal op mijn troon zitten? Waarom is Adonia dan koning? 14 Zie, terwijl u daar nog met de koning in gesprek bent, zal ík na u binnenkomen en uw woorden aanvullen.*

Vanaf *vers 11* beschrijft de Heilige Geest uitvoerig hoe Salomo door de handelingen van trouwe mensen koning wordt. God gebruikt het verstandige overleg van aan Hem toegewijde mensen om Zijn plannen te vervullen ten aanzien van Salomo. Wat in *1 Kronieken* in rust gebeurt – er is daar geen sprake van Adonia –, zonder tegenstand en overleg *(1Kr 23:1; 29:22-25)*, vindt hier via veel gebeurtenissen plaats. Het wordt zelfs zo voorgesteld, dat het Salomo en Bathseba het leven zal kosten als de getrouwen niet handelen *(vers 12)*. Zo waakt God over Zijn voornemen met Salomo, opdat het wordt uitgevoerd en niet verijdeld.

De eerste die optreedt, is Nathan, de profeet. Menselijkerwijs is het aan zijn oplettendheid en scherpzinnigheid te danken dat Gods plan niet faalt. De profeet is het getuigenis van Gods wil en wordt door Hem gebruikt om Zijn wil uit te voeren. Met woorden van wijsheid licht hij Bathseba in over de situatie dat Adonia koning is geworden en dat David daar niet van weet. Hij geeft haar raad met het oog op de redding van haar eigen leven en dat van haar zoon Salomo. Als Adonia koning zou worden, zou hij hen als zijn politieke tegenstanders zien en uit de weg ruimen.

Het is belangrijk om anderen, die gevaar lopen voor hun leven, te waarschuwen. Hier gaat het om het leven in Gods volk en vooral om

het vervullen van Gods plannen. Als die gevaar lopen, moet er met kracht worden gewaarschuwd en ook worden overlegd om dit gevaar te bezweren. Ons leven is Christus. Als er gevaar dreigt dat we Hem niet als ons leven kunnen laten zien, moet er een waarschuwing uitgaan en gekeken worden hoe dat kan worden voorkomen.

Bathseba bij David | *verzen 15-21*

> *15 Bathseba kwam bij de koning in de kamer. Nu was de koning zeer oud, en Abisag uit Sunem bediende de koning. 16 Bathseba knielde en boog zich voor de koning neer, en de koning zei: Wat is er met u? 17 Zij zei tegen hem: Mijn heer, u hebt zelf uw dienares bij de HEERE, uw God, gezworen: Voorzeker, Salomo, uw zoon, zal na mij koning zijn, en híj zal op mijn troon zitten. 18 En nu, zie, Adonia is koning; en nu, mijn heer de koning, u weet het niet. 19 Hij heeft runderen, gemest [vee] en schapen in menigte geslacht, en al de zonen van de koning uitgenodigd, en de priester Abjathar, en Joab, de bevelhebber van het leger, maar uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd. 20 Maar u, mijn heer de koning, de ogen van heel Israël zijn op u [gericht], dat u hun bekendmaakt wie er na hem op de troon van mijn heer de koning zal zitten. 21 Anders zal het gebeuren, wanneer mijn heer de koning bij zijn vaderen te ruste gegaan is, dat ik en mijn zoon Salomo [als] schuldigen [beschouwd] zullen worden.*

De harten van Bathseba en Nathan zijn een. Wat de een zegt, doet de ander. Er is eenheid in spreken en handelen. Bathseba doet wat Nathan heeft voorgesteld. Ze gaat naar de oude David, die zelfs niet meer in staat lijkt te zijn om van zijn bed af te komen. Ze benadert hem met de gepaste erkenning dat hij haar 'heer' is *(vgl. 1Pt 3:6a)*.

... zoals Sara Abraham gehoorzaamde en hem 'heer' noemde; ... (1Pt 3:6a)

Als David aan haar vraagt wat er met haar is, spreekt ze tot hem de woorden die de profeet Nathan tegen haar heeft gezegd. Ze herinnert hem aan wat hij haar heeft beloofd ten aanzien van haar zoon Salomo en spreekt hem aan op zijn verantwoordelijkheid tegenover het volk.

Nathan bij David | *verzen 22-27*

> *22 En zie, terwijl zij nog met de koning in gesprek was, kwam de profeet Nathan binnen. 23 Men bracht de koning de boodschap: Zie, de profeet Nathan is er.*

> *En hij kwam bij de koning binnen, en boog zich met zijn gezicht ter aarde voor de koning neer. 24 En Nathan zei: Mijn heer de koning, hebt ú gezegd: Adonia zal na mij koning zijn, en híj zal op mijn troon zitten? 25 Want vandaag is hij afgedaald, [het dal in,] en heeft hij runderen, gemest [vee] en schapen in menigte geslacht, en heeft hij al de zonen van de koning, de bevelhebbers van het leger, en de priester Abjathar uitgenodigd. En zie, zij eten en drinken in zijn aanwezigheid, en zeggen: Leve koning Adonia! 26 Maar míj, uw dienaar, de priester Zadok, Benaja, de zoon van Jojada, en uw dienaar Salomo heeft hij niet uitgenodigd. 27 Als deze zaak van mijn heer de koning uitgegaan is, hebt u dan uw dienaar niet bekendgemaakt wie er na hem op de troon van mijn heer de koning zal zitten?*

Terwijl Bathseba nog met David spreekt, verschijnt volgens afspraak Nathan op het toneel. Hij benadert de zaak van een andere kant dan hij Bathseba heeft laten zeggen. Hij laat het voorkomen alsof David bevel heeft gegeven dat Adonia hem zou opvolgen. Daarmee stelt hij de zaak voor zoals die naar buiten is gebracht.

Hij vertelt David wat Adonia heeft gedaan en gezegd. Wat hij van David wil weten, is of hij daar echt het bevel toe heeft gegeven, want niemand van de getrouwen weet er iets van. Zijn vraag is of David duidelijkheid wil geven.

Salomo zal koning zijn | *verzen 28-31*

> *28 Koning David antwoordde en zei: Roep Bathseba voor mij. Zij kwam bij de koning en ging voor de koning staan. 29 Toen zwoer de koning en zei: [Zo waar] de HEERE leeft, Die mijn ziel uit alle nood verlost heeft, 30 voorzeker, zoals ik u bij de HEERE, de God van Israël, gezworen heb: Voorzeker, uw zoon Salomo zal na mij koning zijn, en híj zal in mijn plaats op mijn troon zitten, voorzeker, zo zal ik deze dag [nog] doen. 31 Toen knielde Bathseba, met het gezicht ter aarde, en boog zich voor de koning neer en zei: Mijn heer de koning David leve voor eeuwig!*

Uit *vers 28* blijkt dat Bathseba na de binnenkomst van Nathan is weggegaan. Als Nathan is uitgesproken, wordt ze er weer bij geroepen. David richt het woord tot haar. Hij zweert bij de HEERE, de God van Israël, omdat het om Diens raadsbesluit gaat. Dat raadsbesluit wil hij uitvoeren. Hij lijkt zich

bewust van een nieuwe aanval van de vijand, maar ook dat de HEERE hem daarvan zal verlossen, zoals Hij dat al zo vaak heeft gedaan *(vgl. 2Sm 4:9; Ps 34:23)*. Hij verklaart plechtig dat Salomo in zijn plaats op de troon zal zitten. Hij spreekt over *"uw zoon Salomo."* Zo wordt er drie keer over 'Salomo' gesproken als de zoon van Bathseba *(verzen 12,17,30)*.

Maar David antwoordde Rechab en zijn broer Baëna, de zonen van Rimmon, uit Beëroth en zei tegen hen: [Zo waar] de HEERE leeft, Die mijn leven uit alle nood verlost heeft, ... (2Sm 4:9)

Salomo is ook de zoon van het volk. Eens zal het volk zeggen: *"Een Zoon is ons gegeven" (Js 9:5)*. De Bruidegom in *Hooglied* spreekt over het gewillige volk door Wie Hij op Zijn koninklijke wagen wordt gezet *(Hl 6:12)*. De weg wordt voor Hem door Zijn volk gebaand, zoals destijds David bij het verwerven van zijn koningschap door de helden werd geholpen *(1Kr 12:23)*. Zo kunnen wij door onze trouw de dag van God verhaasten *(2Pt 3:11-12a)*.

Dit zijn de aantallen van de hoofden van hen die toegerust waren voor het leger; zij waren bij David in Hebron gekomen om het koningschap van Saul op hem te laten overgaan, overeenkomstig het bevel van de HEERE: ... (1Kr 12:23)

Daar dit alles dus vergaat, hoe behoort u te zijn in heilige wandel en godsvrucht, terwijl u de komst van de dag van God verwacht en verhaast, ... (2Pt 3:11-12a)

Opdracht Salomo koning te maken | *verzen 32-37*

> *32 Toen zei koning David: Roep de priester Zadok voor mij, en de profeet Nathan en Benaja, de zoon van Jojada. En zij kwamen bij de koning. 33 En de koning zei tegen hen: Neem de dienaren van uw heer met u mee, en laat mijn zoon Salomo op het muildier rijden dat van mij is, en laat hem naar Gihon afdalen. 34 Daar moet de priester Zadok met de profeet Nathan hem tot koning over Israël zalven. Vervolgens moet u op de bazuin blazen en zeggen: Leve koning Salomo! 35 Daarna moet u achter hem aan [de stad binnen]trekken, en moet hij komen en op mijn troon gaan zitten. Dan zal híj in mijn plaats koning zijn, want hém heb ik ertoe bestemd vorst te zijn over Israël en over Juda. 36 Toen antwoordde Benaja, de zoon van Jojada, de koning en zei: Amen! Moge de HEERE, de God van mijn heer de koning, het zó zeggen! 37 Zoals de HEERE met mijn heer de koning is geweest, moge Hij zo met Salomo zijn, en moge Hij zijn troon groter maken dan de troon van mijn heer de koning David!*

Hier spreekt David over *"mijn zoon Salomo" (vers 33)*, de zoon van David. David laat Zadok, Nathan en Benaja roepen. Hij geeft Zadok en Nathan de opdracht om Salomo tot koning over Israël te zalven. Zij moeten zijn ko-

ningschap bekendmaken door op de bazuin te blazen en te zeggen: *"Leve koning Salomo!"* Zie ook *"leve koning Adonia!"* in *vers 25* en *"mijn heer de koning David leve voor eeuwig!"* in *vers 31*.

Het gaat erom wie koning is in de praktijk van ons leven. Hoewel het koninkrijk van God nu nog niet openlijk is opgericht, mogen wij ons al in dat rijk bevinden *(Rm 14:17-18; Ko 1:13)*. De toepassing van dit hoofdstuk is of de Heer Jezus in ons leven de plaats van heerschappij krijgt en dat van harte. Het gaat erom dat wij Hem in de praktijk van ons leven de plaats geven die Hij van God heeft gekregen, of Hij in ons leven op de troon zit, of dat wij zelf op de troon van ons leven zitten.

Want het koninkrijk van God is niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in [de] Heilige Geest. Want wie Christus daarin dient, is voor God welbehaaglijk en bij de mensen beproefd. (Rm 14:17-18)

... Die ons gered heeft uit de macht van de duisternis en overgebracht in het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde, ... (Ko 1:13)

David geeft opdracht Salomo op *"mijn troon"* te laten plaatsnemen. Het koningschap van Salomo werd betwist. Daarom moet er op deze wijze worden gehandeld. Het koningschap van David en ook dat van Saul is nooit betwist geworden. Salomo moet plaatsnemen op het muildier, het dier van de vrede *(Zc 9:9)*. Het rijden op het muildier van de koning is het teken dat hij die daarop zit als zijn opvolger zal plaatsnemen op zijn troon. David spreekt erover dat hij hem heeft bestemd tot vorst over Israël en over Juda. Dat kan hij zeggen omdat hij hiermee helemaal in overeenstemming is met Gods plan.

Verheug u zeer, dochter van Sion!
Juich, dochter van Jeruzalem!
Zie, uw Koning zal tot u komen,
rechtvaardig, en Hij is een Heiland,
arm, en rijdend op een ezel, op een ezelsveulen,
het jong van een ezelin. (Zc 9:9)

Benaja stemt er van harte mee in. Hij wenst dat het woord van de koning een woord van de HEERE zal worden en dat de HEERE met Salomo zal zijn, zoals Hij met David is geweest. Hij wenst zelfs dat Salomo groter zal zijn dan David. Dit is geheel in overeenstemming met de verlangens van David. Zo zal de regering van de Heer Jezus vele malen groter zijn dan de weg van vernedering die Hij eens op aarde is gegaan.

Salomo tot koning gezalfd | *verzen 38-40*

> *38 De priester Zadok daalde af, met de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, de Krethi en de Plethi, en zij lieten Salomo op het muildier van koning*

> *David rijden en begeleidden hem naar Gihon. 39 De priester Zadok nam de oliehoorn uit de tent en zalfde Salomo. Ze bliezen op de bazuin, en heel het volk zei: Leve koning Salomo! 40 En achter hem trok heel het volk [de stad binnen]. Het volk blies op fluiten en verblijdde zich ten zeerste, zodat de aarde opengespleten werd door hun geluid.*

De zalving van Salomo gebeurt door Zadok, samen met Nathan *(vers 45)*. Hiervoor wordt de oliehoorn gebruikt uit de tent die door David op Sion is opgericht voor de ark *(2Sm 6:17)*. De tabernakel staat dan nog in Gibeon. De olie zal de heilige zalfolie zijn geweest, waarmee de priesters en de voorwerpen van de tabernakel werden gezalfd *(Ex 30:23-30)*. Er is geroep en gejuich vanwege de zalving van Salomo.

Adonia wordt ingelicht | *verzen 41-49*

> *41 Adonia hoorde het, en al de genodigden die bij hem waren, toen zij klaar waren met eten. Ook Joab hoorde het geluid van de bazuin en zei: Waarom is de stad in rep en roer? 42 Terwijl hij nog sprak, zie, daar kwam Jonathan, de zoon van de priester Abjathar, en Adonia zei: Kom binnen, want u bent een strijdbare man, en zult iets goeds te boodschappen hebben. 43 Maar Jonathan antwoordde en zei tegen Adonia: Integendeel, onze heer, koning David, heeft Salomo koning gemaakt. 44 En de koning heeft de priester Zadok met hem meegestuurd, [en ook] de profeet Nathan, Benaja, de zoon van Jojada, en de Krethi en de Plethi. Zij hebben hem op het muildier van de koning laten rijden. 45 En de priester Zadok en de profeet Nathan hebben hem in Gihon tot koning gezalfd, en vandaar zijn zij blij [de stad weer binnen]getrokken, zodat de stad in rep en roer is. Dat is het geluid dat u gehoord hebt. 46 Ook is Salomo op de troon van het koninkrijk gaan zitten. 47 En bovendien zijn de dienaren van de koning onze heer, koning David, komen gelukwensen, door te zeggen: Uw God moge de naam van Salomo beter maken dan uw naam, en zijn troon groter maken dan uw troon; vervolgens heeft de koning zich neergebogen op [zijn] slaapplaats. 48 Ook heeft de koning als volgt gezegd: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die heden iemand geeft die op mijn troon zit, terwijl mijn ogen het zien! 49 Toen beefden alle genodigden die bij Adonia waren en stonden op. Eenieder ging zijns weegs.*

Het hele gebeuren met Salomo vindt plaats tijdens de maaltijd die Adonia heeft aangericht tot zijn eigen eer. Het gezelschap is klaar met de maaltijd

en staat op het punt Adonia tot koning uit te roepen als het geoefende oor van Joab het geluid van de bazuin onderscheidt. Terwijl hij daarover een opmerking maakt, komt Jonathan binnen. Adonia is zich nog van geen kwaad bewust. Hij ziet in de komst van Jonathan zelfs een goed voorteken.

Jonathan is nog steeds een boodschapper, zoals hij acht of negen jaar eerder ook was *(2Sm 15:27; 17:17)*. Hij komt met de boodschap van het koningschap van Salomo bij Adonia en zijn gezelschap. Hij vermeldt hoe dat in zijn werk is gegaan. Het lijkt erop dat hij dat enthousiast doet, eerder dan met schrik.

Jonathan getuigt van de keus van David en wat David heeft geregeld om Salomo koning te maken. De getrouwen hebben Salomo op het muildier van David laten plaatsnemen. Zadok en Nathan hebben hem gezalfd en hem met gejuich naar de stad gevoerd. Daar heeft Salomo op de koninklijke troon plaatsgenomen. Alle dienaren van David hebben daarmee ingestemd. Evenals Benaja hebben zij als wens uitgesproken dat God Salomo's naam groter zal maken dan die van David en zijn troon verhevener dan Davids troon. Ten slotte vertelt Jonathan ook iets wat we niet eerder hebben gelezen, namelijk dat David zich op het rustbed in aanbidding heeft neergebogen *(vgl. Gn 47:31b)*.

Toen boog Israël zich neer aan het hoofd[einde] van het bed. (Gn 47:31b)

Het hele handelen met Salomo en zijn plaatsnemen op de troon is volkomen naar de gedachten van David. Hij prijst God om wat zijn ogen zien. Hij lijkt op Simeon die ook de behoudenis van de HEERE met zijn ogen heeft gezien *(Lk 2:29-30)*. Mogelijk zegt David bij deze gelegenheid ook wat we lezen in *1 Kronieken (1Kr 29:10-19)*. Als toepassing kunnen we nog opmerken dat het voor Godvrezende ouders een grote voldoening is om bij hun heengaan te kunnen zien dat hun kinderen God en Zijn volk dienen.

De triomf van de goddelozen is van korte duur *(Jb 20:4-5)*. De boodschap van Jonathan veroorzaakt enorme schrik. Het gezelschap van Adonia slaat op de vlucht. Dit is de schrik die allen zal bevangen als ze met ontsteltenis vernemen dat Gods

Weet je dit? Dat altijd al,
vanaf [het moment] dat [God] de mens op de aarde geplaatst heeft,
het gejuich van de goddelozen van korte duur geweest is,
en de blijdschap van de huichelaar [maar] voor een ogenblik, ...
(Jb 20:4-5)

Gezalfde terugkeert met macht en majesteit. Dat zal gebeuren op het moment dat de mensen feestvieren over behaalde resultaten, die zij menen te hebben geboekt in hun streven alles naar hun hand te zetten met uitsluiting van God *(Ps 2:1-3; 1Th 5:3)*.

Salomo spaart Adonia | *verzen 50-53*

> *50 Maar Adonia was bevreesd voor Salomo. Hij stond op en ging weg, en greep de horens van het altaar vast. 51 Aan Salomo werd bekendgemaakt: Zie, Adonia is bevreesd voor koning Salomo, want zie, hij heeft de horens van het altaar vastgegrepen en gezegd: Laat koning Salomo mij heden zweren dat hij zijn dienaar niet met het zwaard zal doden. 52 Salomo zei: Als hij zich een betrouwbaar man betoont, zal hem geen haar gekrenkt worden, maar als er kwaad in hem aangetroffen wordt, zal hij sterven. 53 Vervolgens stuurde koning Salomo er [een bode] heen, en zij lieten hem van bij het altaar naar beneden komen. Hij kwam en boog zich voor koning Salomo neer. En Salomo zei tegen hem: Ga naar je huis.*

Adonia en zijn gezelschap vluchten weg. Ze denken er niet aan om tegenstand te bieden. De gasten van Adonia gaan zo snel en zo ver mogelijk weg, uit de buurt van Adonia. Wat eerst een garantie voor voordeel leek op te leveren is tot een levensgevaarlijke plaats geworden. Nu te worden gevonden in gezelschap van Adonia staat gelijk aan zelfmoord.

Adonia zelf vlucht naar het altaar. Er wordt niet vermeld waar het staat. Daar zoekt hij bescherming door de horens van het altaar vast te grijpen *(Ex 21:13-14)*. De horens symboliseren kracht en macht. Het grijpen van de horens van het altaar betekent het zoeken van bescherming op de plaats waar behoudenis en leven van uitgaat. Door het grijpen van de horens plaatst de misdadiger zich onder de reddende en helpende genade van God, Die de zonde uitdelgt en daardoor de bestraffing wegneemt.

Maar [voor het geval] dat hij het er niet op toelegde, maar God het zijn hand liet overkomen, zal Ik voor een plaats voor u zorgen waar hij naartoe kan vluchten. Maar wanneer iemand moedwillig tegen zijn naaste optreedt [en] hem met list doodt, moet u hem bij Mijn altaar vandaan halen, zodat hij zal sterven. (Ex 21:13-14)

Voor het eerst en wel drie keer wordt er in deze verzen gesproken over *"koning Salomo"*. Salomo spreekt als *koning* recht over Adonia en laat hem

halen. Adonia erkent hem gedwongen als koning. Wij erkennen de Heer Jezus vrijwillig als Heer.

Salomo schenkt hem niet alleen het leven, maar ook zijn bezit. Hij mag vrij naar zijn huis gaan. Salomo verbindt er ook een voorwaarde aan. Adonia zal in leven blijven, zolang hij niets doet wat het vertrouwen dat hij krijgt, beschaamt. Zodra hij iets doet wat verkeerd is, zal hij worden gedood. In zijn eerste regeringsdaad betoont Salomo genade en eist hij gerechtigheid. Zo zal het ook zijn als de Heer Jezus regeert *(Ps 101:8)*.

Elke morgen zal ik
alle goddelozen in het land ombrengen,
door allen die onrecht bedrijven,
uit de stad van de HEERE uit te roeien.
(Ps 101:8)

1 Koningen 2

David bemoedigt Salomo | *verzen 1-4*

> *1 Toen de dagen van David naderbij kwamen, dat hij zou sterven, gebood hij zijn zoon Salomo: 2 Ik ga de weg van heel de aarde. Wees dan sterk en wees een man. 3 Vervul [je] taak ten behoeve van de HEERE, je God, door in Zijn wegen te gaan, [en] door Zijn verordeningen, Zijn geboden, Zijn bepalingen en Zijn getuigenissen in acht te nemen, zoals geschreven staat in de wet van Mozes, opdat je verstandig zult handelen bij alles wat je doet, [bij] alles waar je je op richt. 4 Opdat de HEERE Zijn woord dat Hij over mij gesproken heeft, gestand zal doen: Als jouw zonen op hun weg letten, door trouw met heel hun hart en met heel hun ziel voor Mijn aangezicht te wandelen, zal het je niet ontbreken aan een man op de troon van Israël.*

David ziet dat het einde van zijn leven op aarde nabij is. Dat is het moment om zijn zoon Salomo enkele dingen te gebieden. In zijn inleidende woorden spreekt hij het woord dat ook Jozua heeft gesproken *(Jz 23:14)* en dat voor alle mensen geldt, behalve voor de gelovigen die tot de gemeente behoren. Gelovigen die tot de gemeente behoren, verwachten niet *"de weg van heel de aarde"* te gaan, maar verwachten de komst van de Heer Jezus om hen op te nemen *(1Th 4:15-18)*.

David spreekt tot Salomo ook de bemoedigende woorden die Mozes en de HEERE eens tot Jozua hebben gesproken *(Dt 31:23; Jz 1:9)*. Afscheidswoorden van gelovigen als van Mozes en David bevatten bemoedigingen voor de volgende generatie *(vgl. 2Tm 2:1)*. Zoals David zijn zoon Salomo verwijst naar wat *"geschreven staat in de wet van Mozes" (vers 3)*, zo moet voor ons het Woord van God norm zijn in het handhaven van Gods rechten. Als wij ons daaraan houden, maakt Hij Zijn Woord aan ons waar. Dat geldt ook voor ons nageslacht, zowel lichamelijk als geestelijk.

Jij dan, mijn kind, sterk je in de genade die Christus Jezus is; ... (2Tm 2:1)

Sterk zijn en zich een man tonen kan Salomo doen door de geboden van de HEERE te houden. Het houden van die geboden moet hij laten zien door op Zijn wegen te wandelen, wat betekent dat hij *"Zijn verordeningen, Zijn*

geboden, Zijn bepalingen en Zijn getuigenissen" onderhoudt. Deze vier woorden geven de verschillende bedoelingen van de wet aan en dienen om de rijke en veelvoudige inhoud van de wet individueler te maken. Zich daaraan houden is de voorwaarde om wijs en voorspoedig te handelen *(Dt 29:9)*.

Houd daarom de woorden van dit verbond, en doe ze, opdat u verstandig zult handelen in alles wat u doet. (Dt 29:9)

De zegeningen in de boeken *1 Koningen* en *2 Koningen* worden steeds afhankelijk gemaakt van gehoorzaamheid, wat wordt aangegeven door het woord *"als"*. Het niet ontbreken van een nakomeling die op de troon zal zitten, wil niet zeggen dat er altijd iemand op de troon van David zal zitten. Het houdt in dat het nageslacht van David niet definitief zal worden uitgeroeid waardoor er nooit meer iemand op de troon zou kunnen zitten. De uiteindelijke vervulling zal in Christus plaatsvinden.

Opdracht met Joab te handelen | *verzen 5-6*

> *5 En ook jíj weet wat Joab, de zoon van Zeruja, mij aangedaan heeft, [en] wat hij met de twee legerbevelhebbers van Israël gedaan heeft, met Abner, de zoon van Ner, en met Amasa, de zoon van Jether: hij heeft hen gedood en oorlogsbloed vergoten in vredes[tijd]. Daarbij bracht hij oorlogsbloed op de gordel die om zijn middel zat, en op de schoenen die aan zijn voeten zaten. 6 Handel daarom naar je wijsheid, maar laat zijn grijze haar niet in vrede in het graf neerdalen.*

De moord die door Joab op Abner is begaan, had door David gestraft moeten worden, maar hij heeft dat uit zwakheid niet gedaan *(2Sm 3:39)*. Hij heeft er echter geen rust bij en geeft Salomo de opdracht dat te doen. Ook de moord op Amasa *(2Sm 20:10)* die door Joab is begaan, moet nog worden gestraft. Salomo moet Gods recht uitoefenen, zoals de Heer Jezus dat eens zal doen.

Het recht moet zijn loop hebben. Joab heeft zijn dienst (gordel) en zijn wandel (schoenen) op onrechtvaardige wijze met bloed besmeurd. Daarom zal hij niet op een vredige manier sterven, maar door het zwaard van het gericht. Om het recht op de goede manier zijn loop te laten hebben is in het geval van Joab, de generaal, bijzondere wijsheid nodig. Anders zou het leger in opstand kunnen komen. David verbindt gerechtigheid aan wijsheid

of verstand *(Jr 23:5)*. Gerechtigheid moet worden uitgeoefend met Goddelijke wijsheid. Alleen dan worden er geen fouten gemaakt. Het werk van de gerechtigheid is vrede *(Js 32:17)*.

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,
dat Ik voor David een rechtvaardige SPRUIT zal doen opstaan.
Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen,
Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde. (Jr 23:5)

De vrucht van de gerechtigheid zal vrede zijn,
en de uitwerking van de gerechtigheid: rust en veiligheid
tot in eeuwigheid. (Js 32:17)

Goedertierenheid voor Barzillaï | *vers 7*

> *7 Maar aan de zonen van Barzillaï uit Gilead moet je goedertierenheid bewijzen, zodat zij zullen zijn onder hen die aan jouw tafel eten, want zo traden zij mij tegemoet, toen ik vluchtte voor je broer Absalom.*

David denkt niet alleen aan oordeel, maar ook aan beloning. Hij heeft niet direct gestraft en ook niet direct beloond, maar beide komen tot hun recht. Hij heeft nooit vergeten welke weldaad Barzillaï hem heeft gedaan door hem zijn zonen te geven *(2Sm 17:27-29; 19:32-38)*. Deze zonen zullen bij Salomo mogen eten in zijn rijk van vrede en gerechtigheid, ze zullen mogen aanliggen in dat rijk. De toewijding van ouders aan Christus wordt in de kinderen beloond *(vgl. 2Tm 1:5)*.

De weldaden die wij van onze vrienden hebben ontvangen, moeten niet in hun graf noch in ons graf begraven worden, maar onze kinderen moeten ze aan hun kinderen vergelden. Daaraan heeft Salomo misschien de spreuk ontleend: *"Verlaat uw vriend en de vriend van uw vader niet" (Sp 27:10a)*.

Opdracht met Simeï te handelen | *verzen 8-9*

> *8 En zie, bij jou is [ook] Simeï, de zoon van Gera, de Benjaminiet uit Bahurim. Hij vervloekte mij met een verschrikkelijke vloek, op de dag dat ik naar Mahanaïm ging. Hij kwam echter ook naar de Jordaan, mij tegemoet. Toen zwoer ik hem bij de HEERE: Ik zal u niet met het zwaard doden! 9 Maar nu, houd hem niet voor onschuldig, want je bent een wijs man. Jij zult [wel] weten wat je met hem doen moet om zijn grijze haar met bloed in het graf te doen neerdalen.*

Ook bij Simeï is David zwak geweest. Of is het edelmoedigheid van David dat hij deze booswicht zo lang in zijn omgeving heeft verdragen? Simeï

heeft een vreselijke vloek uitgesproken toen David voor Absalom op de vlucht was *(2Sm 16:5-8)*. Dat David hem toen heeft gespaard *(2Sm 19:19-23)*, kan een begrijpelijke en misschien zelfs bewonderenswaardige zwakheid zijn. Maar wat Simeï heeft gedaan, moet worden gestraft. Daarom krijgt Salomo de opdracht Simeï niet voor onschuldig te houden. De manier waarop Salomo met Simeï handelt, getuigt weer van Goddelijke wijsheid.

Zowel bij het oordeel over Joab als dat over Simeï doet David een beroep op de wijsheid van Salomo *(verzen 6,9)*. Deze twee gevallen geven aan dat zowel slechte *daden*, door Joab verricht, als slechte *woorden*, door Simeï uitgesproken, worden geoordeeld.

David sterft – Salomo alleen koning | *verzen 10-12*

> *10 David ging bij zijn vaderen te ruste en werd begraven in de stad van David. 11 De tijd nu die David over Israël geregeerd heeft, is veertig jaar. Zeven jaar heeft hij in Hebron geregeerd, en in Jeruzalem heeft hij drieëndertig jaar geregeerd. 12 Salomo zat op de troon van zijn vader David. Zijn koningschap werd zeer bevestigd.*

Wat hier van David wordt gezegd *(vgl. 1Kr 29:28)*, zal helaas niet van Salomo gezegd kunnen worden. David heeft in totaal veertig jaar geregeerd.

Als David is gestorven, is Salomo alleen koning. Hij zet het koningschap van zijn vader David voort op diens troon. Door Gods zegen wordt zijn koningschap groot *(2Kr 1:1)*.

Door de ene troon waarop zowel David als Salomo zit, zien we dat zij samen een beeld van de Heer Jezus zijn in Zijn regering. In David zien wij een regering die Hij door strijd heeft verkregen; bij Salomo is dat een regering die Hij in vrede en gerechtigheid uitoefent.

Salomo handelt met Adonia | *verzen 13-25*

> *13 Toen kwam Adonia, de zoon van Haggith, bij Bathseba, de moeder van Salomo, en zij zei: Is je komst [met] vrede? Hij zei: [Met] vrede. 14 Daarna zei hij: Ik heb een vraag aan u. Zij zei: Spreek. 15 Toen zei hij: Ú weet dat het koningschap mij toekwam. Heel Israël had zich erop ingesteld dat ik koning zou worden. Maar het koningschap nam een wending: het is aan mijn broer gekomen, want door de HEERE is het aan hem gekomen. 16 Nu zou ik u één*

> *verzoek willen doen. Wijs mij niet af. Zij zei tegen hem: Spreek. 17 Hij zei: Zeg toch tegen koning Salomo – want hij zal u niet afwijzen – dat hij mij Abisag uit Sunem tot vrouw geeft. 18 Bathseba zei: Goed, ik zal met de koning over je spreken. 19 Zo kwam Bathseba bij koning Salomo om met hem over Adonia te spreken. De koning stond op, [ging] haar tegemoet en boog zich voor haar neer. Daarna ging hij op zijn troon zitten en liet een stoel voor de koningin-moeder neerzetten en zij ging aan zijn rechterhand zitten. 20 Toen zei zij: Ik wil je één klein verzoek doen. Wijs mij niet af. De koning zei tegen haar: Vraag [maar], mijn moeder, want ik zal u niet afwijzen. 21 Zij zei: Laat Abisag uit Sunem aan je broer Adonia tot vrouw gegeven worden. 22 Toen antwoordde koning Salomo en zei tegen zijn moeder: Waarom vraagt u Abisag uit Sunem voor Adonia? Vraag dan [ook maar] het koningschap voor hem, want hij is mijn broer die ouder is dan ik. Ja, [vraag het maar,] voor hem, voor de priester Abjathar en voor Joab, de zoon van Zeruja. 23 En koning Salomo zwoer bij de HEERE: God mag zó en nog veel erger met mij doen! Voorzeker, ten koste van zijn leven heeft Adonia dit woord gesproken! 24 Nu, [zo waar] de HEERE leeft, Die mij aangesteld heeft en mij op de troon van mijn vader David heeft doen zitten, en Die voor mij een [konings]huis gemaakt heeft, zoals Hij gesproken had, voorzeker, Adonia moet vandaag [nog] ter dood gebracht worden! 25 En koning Salomo stuurde door de dienst van Benaja, de zoon van Jojada, [een bevel,] en deze stak hem neer, zodat hij stierf.*

Na het aantreden van Salomo als koning is nog niet alle tegenstand volledig uitgebannen. Er is nog iemand die het door God aan Salomo gegeven gezag aan zichzelf wil trekken. Voor een dergelijk gevaar moeten we steeds waakzaam zijn, zowel bij onszelf als bij anderen. Salomo's broer Adonia wil nog een greep naar de macht doen. Hij wil dat doen door langs een omweg Abisag tot vrouw te nemen.

Hij kleedt zijn machtsgreep op listige wijze in. Hij doet het voorkomen alsof hij een klein verzoek heeft, dat echter zeer ingrijpend is. Hij gebruikt daarvoor Bathseba. Zij is wantrouwend en vraagt of zijn komst vrede is. Hij spreekt echter heel overtuigend, zelfs met gebruikmaking van de naam van de HEERE. De gevoelens van Bathseba worden gerustgesteld. Zij ziet achter het verzoek niets bijzonders en zegt hem toe naar de koning te gaan.

Salomo behandelt zijn moeder met de nodige eer. Hij geeft haar gelegenheid haar *"klein verzoek"* te doen en zegt haar toe haar niet af te wijzen.

Bathseba doet haar verzoek. Salomo doorziet echter wat erachter steekt *(vgl. 2Sm 3:7; 16:21)*. Naar oosterse gewoonte was het huwelijk met de vrouw of bijvrouw van een overleden koning tegelijk een claim op de troon. Hij weet ook dat Abjathar en Joab erbij betrokken zijn.

Salomo handelt in gerechtigheid ten oordeel met Adonia vanwege zijn kwaadaardige opzet. Hij zendt Benaja om het vonnis te voltrekken. Benaja is de man die eerst overwinningen in het verborgene behaalde ten gunste van Gods volk. Nu deelt hij in de openlijke regering van Salomo en is hij een handhaver van het recht van God.

Benaja is een bijzondere man.* Zijn naam betekent 'door de HEERE opgebouwd' of 'de HEERE heeft inzicht, is wijs'. Verschillende personen dragen die naam; maar de man die zo nauw aan David is verbonden, komt voor in *2 Samuel 8; 20; 23; 1 Koningen 1; 2; 4*.

Salomo handelt met Abjathar | *verzen 26-27*

> *26 En tegen de priester Abjathar zei de koning: Ga naar Anathoth, naar uw akkers, want u bent een man des doods. Op deze dag zal ik u echter niet ter dood brengen, omdat u de ark van de Heere HEERE voor mijn vader David uit gedragen hebt, en omdat u in alles waarin mijn vader onderdrukt werd, [ook] onderdrukt werd. 27 Zo verdreef Salomo Abjathar, zodat hij geen priester van de HEERE meer zou zijn, en [zo] liet hij het woord van de HEERE in vervulling gaan dat Hij over het huis van Eli in Silo gesproken had.*

Salomo vergeet niet wat Abjathar aan goeds heeft gedaan. Daarom doodt hij hem niet, maar verbant hem. Hij zet hem uit het priesterschap. Daarmee vervult hij het woord van de HEERE, dat Hij meer dan tachtig jaar geleden tot Eli, de priester uit de lijn van Ithamar, gesproken heeft *(1Sm 2:30-35; 3:12)*. Vanwege zijn ontrouw wordt het priesterschap van hem weggenomen. In zijn plaats wordt Zadok uit de lijn van Eleazar gesteld *(vers 35)*. Dat het allemaal zo lang heeft geduurd, laat het geduld van God zien.

Salomo handelt met Joab | *verzen 28-34*

> *28 Toen dit gerucht Joab bereikte – Joab had zich immers achter Adonia geschaard, maar achter Absalom had hij zich niet geschaard – vluchtte Joab naar*

* Zie het artikel over 'Benaja' op www.oudesporen.nl.

> *de tent van de HEERE en greep de horens van het altaar vast. 29 En aan koning Salomo werd bekendgemaakt dat Joab naar de tent van de HEERE was gevlucht, en zie, hij bevond zich bij het altaar. Toen stuurde Salomo Benaja, de zoon van Jojada, [erheen] en zei: Ga, steek hem dood. 30 Benaja kwam bij de tent van de HEERE en zei tegen hem: Dit zegt de koning: Kom naar buiten. Maar hij zei: Nee, want hier zal ik sterven. En Benaja bracht verslag uit aan de koning en zei: Dit heeft Joab gesproken, ja, dit heeft hij mij geantwoord. 31 De koning zei tegen hem: Doe zoals hij gesproken heeft, steek hem dood en begraaf hem, en neem [zo] het bloed dat Joab zonder reden vergoten heeft, van mij en van het huis van mijn vader weg. 32 Zo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen terugkeren, omdat hij twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, neergestoken en hen met het zwaard gedood heeft, terwijl mijn vader David [er] niet [van] wist: Abner, de zoon van Ner, de bevelhebber van het leger van Israël, en Amasa, de zoon van Jether, de bevelhebber van het leger van Juda. 33 Zo zal hun bloed op het hoofd van Joab terugkeren, en op het hoofd van zijn nageslacht, voor eeuwig; maar David, zijn nageslacht, zijn huis en zijn troon zullen van de HEERE voor eeuwig vrede hebben. 34 Benaja, de zoon van Jojada, ging [op weg], stak hem neer en doodde hem. Hij werd begraven in zijn huis in de woestijn.*

Joab ziet dat hij geoordeeld zal worden en vlucht naar de tent van de HEERE. Daar neemt hij zijn toevlucht tot de horens van het altaar, zoals eerder Adonia deed *(1Kn 1:50; vgl. Ex 21:13-14)*. Joab had niet het recht de horens te grijpen, want hij had niet per ongeluk iemand gedood. Of hij zich dat nog bewust is geweest, gezien de lange tijd die er verlopen is, is onduidelijk. Hij kan ook gevlucht zijn omdat hij Adonia heeft bijgestaan in zijn opstand en daarom voor straf vreesde.

Salomo weet dat het altaar als toevlucht niet bedoeld is voor moordenaars. Daarom laat hij Joab door Benaja doden. Zo wordt de goddeloze van de koning weggedaan en wordt zijn troon door gerechtigheid bevestigd *(Sp 25:5)*. Als een troon door gerechtigheid wordt bevestigd, zal er eeuwige vrede zijn. In *vers 33* wijst Salomo daarop.

Doe een goddeloze weg van voor [de ogen van] een koning, en zijn troon zal door gerechtigheid bevestigd worden. (Sp 25:5)

Een nieuwe generaal en een nieuwe priester | *vers 35*

> *35 En de koning stelde Benaja, de zoon van Jojada, in zijn plaats aan over het leger, en de priester Zadok stelde de koning aan in de plaats van Abjathar.*

Benaja wordt nu openlijk als legeraanvoerder aangesteld in de plaats van Joab, die zich deze functie onwaardig heeft gedragen. De priester Zadok komt in de plaats van Abjathar *(1Sm 2:35)*.

Salomo handelt met Simeï | *verzen 36-46*

> *36 Daarna stuurde de koning [een bode] en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Bouw een huis voor uzelf in Jeruzalem en ga daar wonen. Ga daar echter niet vandaan, waar dan ook heen. 37 Want het zal gebeuren, op de dag dat u [de stad] uitgaat en de beek Kidron oversteekt, dat u zeker weten kunt dat u beslist zult sterven. Uw bloed zal op uw hoofd rusten. 38 Simeï zei tegen de koning: [Dit] woord is goed. Zoals mijn heer de koning gesproken heeft, zo zal uw dienaar doen. En Simeï woonde vele dagen in Jeruzalem. 39 Maar na verloop van drie jaar gebeurde het dat twee slaven van Simeï wegliepen, naar Achis, de zoon van Maächa, de koning van Gath. En men vertelde Simeï: Zie, uw slaven zijn in Gath. 40 Toen stond Simeï op, zadelde zijn ezel en ging naar Gath, naar Achis, om zijn slaven te zoeken. Simeï ging [op weg] en bracht zijn slaven uit Gath terug. 41 Aan Salomo werd bekendgemaakt dat Simeï uit Jeruzalem naar Gath gegaan en [weer] teruggekomen was. 42 Toen stuurde de koning [een bode] en liet Simeï roepen en zei tegen hem: Heb ik u niet bij de HEERE laten zweren, u gewaarschuwd en gezegd: Op de dag dat u [de stad] uitgaat, waar dan ook heen, kunt u zeker weten dat u beslist zult sterven? En u zei tegen mij: Het woord dat ik gehoord heb, is goed. 43 Waarom hebt u [uw] eed bij de HEERE, en het gebod dat ik u heb opgelegd, dan niet in acht genomen? 44 Verder zei de koning tegen Simeï: Ú weet al het kwaad – waar uw hart weet van heeft – dat u mijn vader David aangedaan hebt. Daarom heeft de HEERE uw kwaad op uw hoofd doen terugkeren. 45 Maar koning Salomo is gezegend, en de troon van David zal voor het aangezicht van de HEERE voor eeuwig zeker zijn. 46 En de koning gaf Benaja, de zoon van Jojada, bevel en hij ging naar buiten en stak hem neer, zodat hij stierf. Zo werd het koningschap in de hand van Salomo bevestigd.*

Simeï krijgt de kans zijn beterschap te bewijzen door in Jeruzalem te komen wonen, in de nabijheid van Salomo. Hij krijgt aangegeven waar de grenzen

van zijn bewegingsvrijheid liggen. Jeruzalem wordt zijn gevangenis. Hij stemt in met de voorwaarden. De taal die hij gebruikt, doet denken aan de instemming van het volk Israël met de voorwaarden voor het verkrijgen van de zegen van God *(Ex 19:8)*. Het zal Simeï gaan als Israël, want evenmin als Israël houdt hij zich aan zijn belofte.

Simeï roept het oordeel over zichzelf af door de gedane toezegging niet na te komen. Hierin zien we de mens die zichzelf niet kent. Het kan lang duren, maar dan wordt openbaar wat er in zijn hart is. Simeï houdt zich aan de voorwaarden, totdat er twee slaven weglopen wat hem een persoonlijk verlies oplevert. Dat kan hij niet laten gaan. Daarvoor overschrijdt hij de grenzen die hem gesteld zijn en verbreekt hij de eed die hij daarover heeft afgelegd. Zijn weggelopen slaven zijn belangrijker dan zijn belofte aan Salomo om gehoorzaam te zijn.

Salomo hoort het en laat hem voor zich brengen. Hij herinnert hem aan de afspraak. Hij herinnert hem ook aan wat hij zijn vader David heeft aangedaan en dat hij dat bewust heeft gedaan. Salomo geeft Benaja bevel hem te doden. Het oordeel wordt snel voltrokken, zoals past voor een koning die in gerechtigheid regeert.

In wat Simeï doet, zien we het beginsel dat een mens wel de hele wereld kan winnen, maar zijn ziel daarbij kan inboeten *(Mt 16:26)*. Wat heeft Simeï eraan dat hij zijn slaven terug heeft, terwijl het hem zijn leven kost? Mensen kunnen toegeven dat ze zondaars zijn, zonder er de juiste consequenties aan te verbinden. Tegenover dit ontrouwe gedrag staat de troon van David voor eeuwig.

Want wat zal het een mens baten als hij de hele wereld wint, maar zijn ziel erbij inboet? Of wat zal een mens geven in ruil voor zijn ziel? (Mt 16:26)

Salomo wordt in het koningschap bevestigd als hij alle ergernissen uit zijn rijk heeft weggedaan *(vlg. Mt 13:41-43)*. Zo zal de christen de vrede van God kennen en genieten, als hij alles uit zijn leven verwijdert wat verhindert dat zijn leven door de Heer Jezus als de Vredevorst wordt geregeerd.

De Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden en zij zullen uit Zijn koninkrijk verzamelen alle aanleidingen tot vallen en hen die de wetteloosheid doen, en zij zullen hen in de vuuroven werpen; daar zal het geween zijn en het tandengeknars. Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het koninkrijk van hun Vader. Wie oren heeft <om te horen>, laat hij horen. (Mt 13:41-43)

1 Koningen 3

Salomo en de dochter van de farao | *vers 1*

> *1 Salomo ging huwelijksbanden aan met de farao, de koning van Egypte: hij nam de dochter van de farao [tot vrouw] en bracht haar in de stad van David, totdat hij de bouw van zijn huis, het huis van de HEERE en de muur rondom Jeruzalem had voltooid.*

Salomo trouwt met de dochter van de farao, de koning van Egypte. Zij is niet zijn enige vrouw *(1Kn 11:1)*. Sommigen zien in haar, een vrouw uit de volken, een beeld van de gemeente. Anderen zeggen dat zij geen beeld van de gemeente is, maar een onheilige vrouw *(2Kr 8:11)*, waardoor al in het begin van Salomo's koningschap zijn zwakheid voor vrouwen blijkt.

Offeren op de hoogten | *verzen 2-4*

> *2 Alleen offerde het volk [nog] op de hoogten, want tot [in] die dagen was er [nog] geen huis voor de Naam van de HEERE gebouwd. 3 Salomo had de HEERE lief, door te wandelen overeenkomstig de verordeningen van zijn vader David. Alleen bracht hij [slacht]offers en reukoffers op de [offer]hoogten. 4 De koning ging naar Gibeon om daar te offeren, omdat de hoogte [daar] de belangrijkste was. Duizend brandoffers bracht Salomo op dat altaar.*

Ook hier zien we dat de regering van Salomo niet volmaakt is. Er is niet direct sprake van afgoderij, maar de hoogten leveren er wel de mogelijkheid voor, die ook door het volk wordt aangegrepen. Ook is daar de hoogte in Gibeon, de voornaamste hoogte. Daar staat de tabernakel en daar is het koperen brandofferaltaar *(1Kr 16:39-40; 2Kr 1:3-5)*. Gibeon ligt ongeveer acht kilometer ten noorden van Jeruzalem in het gebied van Benjamin. Daar gaat Salomo heen. Hij deelt nog niet in de gedachten van zijn vader David, die naar de ark heeft gezocht.

David heeft van de dorsvloer van Ornan de plaats gemaakt waar de tempel moet worden gebouwd *(1Kr 21:28-30; 22:1)*. De ark staat in Jeruzalem en daar offert Salomo na zijn droom *(vers 15)*. De ark spreekt van de Heer Jezus en de plaats waar Hij het middelpunt is. Salomo had ook eerder daar zijn

offers kunnen brengen, maar God verdraagt het van hem en Zijn volk dat ze nog op de hoogten offeren. Het is niet verkeerd, maar het is ook niet het beste.

De HEERE verschijnt aan Salomo | *vers 5*

> *5 In Gibeon verscheen de HEERE 's nachts aan Salomo in een droom, en God zei: Vraag wat Ik u geven zal.*

De HEERE verschijnt aan Salomo in een droom. Dat is niet een directe openbaring, het is enigszins bedekt, maar toch ook wel duidelijk. Mogelijk heeft Salomo dat grote offer gebracht om de HEERE een vraag te stellen.

God komt tot hem in een droom, als hij slaapt. Zijn zintuigen zijn gesloten voor prikkels uit zijn omgeving, waardoor Gods toegang tot zijn geest des te meer vrij en onmiddellijk kan zijn. Op deze wijze sprak God gewoonlijk tot de profeten *(Nm 12:6b)* en ook wel tot anderen om hun Zijn wil bekend te maken *(Jb 33:14-15)*. Deze Goddelijke dromen onderscheiden zich ongetwijfeld van de gebruikelijke dromen van mensen, die veroorzaakt worden door drukke bezigheden *(Pr 5:2a)*.

Als [iemand] onder u een profeet is,
maak Ik, de HEERE Mij door een visioen aan hem bekend,
spreek Ik met hem door een droom. (Nm 12:6b)

Want God spreekt één of twee keer,
[maar] men slaat er geen acht op:
in een droom, een visioen in de nacht,
als een diepe slaap op de mensen valt,
in de sluimer op de slaapplaats. (Jb 33:14-15)

De HEERE neemt het initiatief en zegt in de droom tegen Salomo dat hij mag vragen wat hij wil en dat Hij hem dat zal geven. Dit is een grote uitdaging. Als die vraag aan ons zou worden gesteld, wat zouden wij dan antwoorden? Die vraag wórdt ook aan ons gesteld door de Heer Jezus. Hij zegt tegen ons dat Hij ons geeft als we Hem vragen *(Mt 7:7-8; Jh 14:13; 16:23; 1Jh 5:15)*. Vragen we Hem wat we willen?

Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en u zult vinden; klopt, en u zal worden opengedaan. Want ieder die bidt, ontvangt; en die zoekt, vindt; en die klopt, zal worden opengedaan. (Mt 7:7-8)

Wat Salomo vraagt | *verzen 6-9*

> *6 Salomo zei: Ú hebt aan Uw dienaar David, mijn vader, grote goedertierenheid bewezen, zoals hij voor Uw aangezicht gewandeld heeft, in trouw, in rechtvaardigheid en in oprechtheid van hart bij U. En U hebt dit grote [blijk*

> *van] goedertierenheid aan hem bewezen dat U hem een zoon gaf [die] op zijn troon zit, zoals op deze dag. 7 Nu dan, HEERE, mijn God! Ú hebt Uw dienaar koning gemaakt in de plaats van mijn vader David. Ík ben echter een jonge man: ik weet niet uit of in te gaan. 8 En Uw dienaar is te midden van Uw volk [geplaatst], dat U verkozen hebt, een groot volk, dat vanwege de menigte niet geteld of geschat kan worden. 9 Geef dan Uw dienaar een opmerkzaam hart, om recht te [kunnen] spreken over Uw volk, om met inzicht onderscheid te [kunnen] maken tussen goed en kwaad, want wie zou over dit machtige volk van U kunnen rechtspreken?*

Salomo erkent met dankbaarheid wat God allemaal aan David heeft gegeven en dat God hem als zoon van David koning heeft gemaakt. Hij erkent zijn afhankelijkheid en zijn onvermogen om die grote taak waar te nemen. Hij voelt zich wat zichzelf betreft hulpeloos, jong en onervaren – hij is hier nog geen twintig jaar –, terwijl hij het volk ziet als een grote menigte waarover hij moet regeren. Hij denkt in de eerste plaats ook nog niet aan zichzelf, maar aan het volk als Gods volk. Hij zegt dat hij staat *"te midden van"* Gods volk. De ware leider staat niet boven Gods volk, maar maakt er deel van uit *(vgl. 1Pt 5:2a)*.

... hoedt de kudde van God die bij u is ... (1Pt 5:2a)

Salomo vraagt om wijsheid *(2Kr 1:10)*, want dat is wat nodig is als er wordt gevraagd om te kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad. Wijsheid is niet het hebben van een goed denkvermogen. Wijsheid is het op de juiste tijd en op de juiste wijze toepassen van kennis. Salomo heeft een wijze vader gehad die hem op het belang van wijsheid heeft gewezen *(Sp 4:3-9)*. Het is belangrijker *dat* aan onze kinderen door te geven, dan hen een goede opleiding te laten volgen *(vgl. Js 7:15)*.

In *Job 28:28* staat ook wat wijsheid en verstand is: de HEERE vrezen enerzijds en zich van het kwade afkeren anderzijds *(Jb 28:28)*. Wijsheid is het deel van de volmaakten *(1Ko 2:6a)*, dat zijn de geestelijk volwassenen *(Hb 5:14)*. Als een mens heeft geleerd het kwade te mijden en het goede te volgen, is hij volwassen.

Maar tegen de mens heeft Hij gezegd:
Zie, de vreze des Heeren, dat is wijsheid,
en zich afkeren van het kwade is inzicht.
(Jb 28:28)

Maar wij spreken wijsheid onder de volmaakten; ... (1Ko 2:6a)

... maar het vaste voedsel is voor volwassenen, die door de gewoonte hun zinnen geoefend hebben om zowel [het] goede als [het] kwade te onderscheiden. (Hb 5:14)

Wat Salomo krijgt | *verzen 10-15*

> *10 Het was goed in de ogen van de Heere, dat Salomo dit gevraagd had. 11 God zei tegen hem: Omdat u hierom gevraagd hebt, en niet gevraagd hebt om een lang leven voor uzelf; [omdat] u niet om rijkdom voor uzelf hebt gevraagd en niet om de dood van uw vijanden hebt gevraagd, maar om inzicht hebt gevraagd voor uzelf om naar rechtszaken te [kunnen] luisteren, 12 zie, [daarom] doe Ik overeenkomstig uw woorden: zie, Ik geef u een wijs en verstandig hart, zodat uws gelijke er vóór u niet geweest is, en uws gelijke na u niet zal opstaan. 13 En zelfs dat waar u niet om gevraagd hebt, geef Ik u: zowel rijkdom als eer, zodat niemand onder de koningen uws gelijke zal zijn, al uw dagen. 14 En als u in Mijn wegen gaat door Mijn verordeningen en Mijn geboden in acht te nemen, zoals uw vader David gewandeld heeft, dan zal Ik uw dagen verlengen. 15 Toen werd Salomo wakker, en zie, het was een droom. En hij kwam in Jeruzalem, en stond voor de ark van het verbond van de Heere, bracht brandoffers, bereidde dankoffers en richtte een maaltijd aan voor al zijn dienaren.*

Een gebed als dat van Salomo is goed in de ogen van de HEERE. Salomo heeft niet aan zichzelf gedacht in zijn gebed. Hij heeft niet gevraagd om dingen die voor hemzelf aangenaam zijn, maar om iets dat van belang is voor het welzijn van het volk. Hij heeft gebeden in overeenstemming met de HEERE, met wat werkelijk belangrijk is voor Hem en dat zijn de belangen van Zijn volk. Daarom geeft Hij ook waar Salomo niet om heeft gevraagd, het minder belangrijke *(vgl. Mt 6:31-33)*.

Weest dan niet bezorgd, door te zeggen: wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmee zullen wij ons kleden? Want naar al deze dingen zoeken de volken; want uw hemelse Vader weet dat u al deze dingen nodig hebt. Zoekt echter eerst het koninkrijk <van God> en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden. (Mt 6:31-33)

Voor een lang leven wordt de voorwaarde van gehoorzaamheid gesteld *(vers 14)*. Daaraan heeft Salomo niet voldaan. Hij is door het nemen van veel vrouwen tegen de koningswet ingegaan *(Dt 17:17a)* en daarom op betrekkelijk jonge leeftijd gestorven.

Als Salomo is ontwaakt uit zijn droom, brengt hij uit dankbaarheid voor de verhoring van zijn gebed offers aan de HEERE. De brandoffers spreken ervan dat alle eer aan God toekomt. Ze spreken van het volmaakt aan God gewijde werk van de Heer Jezus aan het kruis. De toepassing ervan op ons is dat wij ook ons leven volledig aan God toewijden. De dank- of vre-

deoffers tonen dat wij ons in gemeenschap met Gods kinderen weten om samen met hen God te dienen en Hem te verheerlijken.

Salomo maakt voor al zijn dienaren een speciaal feestmaal.

De eerste rechtspraak van Salomo | *verzen 16-27*

> *16 Toen kwamen er twee vrouwen, hoeren, bij de koning, en zij gingen voor hem staan. 17 De ene vrouw zei: Och, mijn heer, ik en deze vrouw wonen in één huis, en ik heb bij haar in huis [een kind] gebaard. 18 Het gebeurde op de derde dag nadat ik gebaard had, dat deze vrouw ook [een kind] baarde. Nu waren wij samen, geen vreemde was er bij ons in huis; alleen wij tweeën waren in huis. 19 Toen is de zoon van deze vrouw 's nachts gestorven, omdat zij op hem gelegen had. 20 En zij is midden in de nacht opgestaan, heeft mijn zoon bij mij weggenomen, terwijl uw dienares sliep, en heeft hem in haar schoot gelegd; en haar dode zoon legde zij in mijn schoot. 21 Toen ik 's morgens opstond om mijn zoon te voeden, zie, hij was dood. [Diezelfde] morgen echter bekeek ik hem goed, en zie, het was mijn zoon niet, die ik gebaard had. 22 Toen zei de andere vrouw: Niet waar, de levende is mijn zoon, en de dode is uw zoon. De eerste zei daarentegen: Niet waar, de dode is uw zoon, en de levende is mijn zoon! Zo spraken zij ten overstaan van de koning. 23 Toen zei de koning: Deze zegt: Dit is mijn zoon, de levende, en uw zoon is de dode, en die zegt: Niet waar, uw zoon is de dode en mijn zoon is de levende. 24 Vervolgens zei de koning: Breng mij een zwaard; en zij brachten een zwaard bij de koning. 25 En de koning zei: Snijd dat levende kind in tweeën, en geef de helft aan de één en de helft aan de ander. 26 Maar de vrouw van wie de levende zoon was – want haar medelijden werd opgewekt vanwege haar zoon – zei tegen de koning: Och, mijn heer! Geef haar het levende kind, en dood het in geen geval. Maar de ander zei: Het zal niet voor mij en ook niet voor u zijn, snijd [het] doormidden. 27 Toen antwoordde de koning en zei: Geef haar het levende kind, en dood het in geen geval: zij is zijn moeder.*

Salomo's wijsheid komt op bijzondere wijze tot uitdrukking in het oordeel dat hij uitspreekt in een geschil tussen twee hoeren die beiden het recht op een levende baby claimen. Hij is ook in andere opzichten wijs, zoals in bestuur en bouwen, maar de eerste wijsheid is die in het oordeel. Dat zien we ook bij de Heer Jezus, wanneer Hij als de ware Salomo regeert. Eerst wordt dan de rechterstoel opgericht, vanwaar Hij de wereld oordeelt.

Wat wil het zeggen dat het om twee hoeren gaat? Wat zegt de verwisseling van de baby's? Ook is er geen sprake van de vaders. Alles speelt zich af in de nacht: de dood van de baby, de verwisseling uit jaloersheid door de een, de schijn van leven te bezitten, de slaap van de ander waardoor de verwisseling heeft kunnen plaatsvinden.

Hoe kan hier op juiste wijze recht worden gesproken? Dat kan alleen als de waarheid bekend wordt. Dat gebeurt in het licht en door het Woord, want daarin en daardoor wordt alles openbaar. Het gaat niet om het voltrekken van het oordeel, maar om het openbaar maken van wat er in het hart is en in overeenstemming daarmee handelen.

Wat toont ons dit oordeel over de vrouwen? Een menselijke rechter kan alleen oordelen over wat hij ziet en hoort. Hij overweegt alle getuigenissen. Hier zijn echter geen getuigenissen te geven, want er zijn geen getuigen. Dan komt het op het hart aan. Maar dat kent geen mens. Alleen God kent het hart van de mensen *(Jr 17:9-10)* en hij aan wie God de wijsheid daartoe geeft.

Arglistig is het hart, boven alles,
ja, ongeneeslijk is het, wie zal het kennen?
Ik, de HEERE, doorgrond het hart,
beproef de nieren,
en dat om ieder te geven overeenkomstig zijn wegen,
overeenkomstig de vrucht van zijn daden.
(Jr 17:9-10)

Dit zien we bij Salomo. Salomo openbaart door zijn wijsheid het hart van de mens. Hier kan de waarheid alleen naar boven komen door het openbaar maken van de toestand van het hart. Salomo kent het hart van de mens. Dat is niet door psychologie, maar door Gods wijsheid. We zien hoe Salomo door zijn rechtspraak het innerlijk van de ware moeder tot uiting laat komen *(vers 26)*.

Van David kan een nog mooier getuigenis worden geven. Dat zien we in het boek *Psalmen* waar we opmerken dat hij het hart van God en de Heer Jezus kent. De wijsheid van Salomo beperkt zich tot het hart van de mens.

De echte moeder begint te spreken over een zaak waarbij geen getuigen aanwezig waren. De vraag is: hoe kan worden vastgesteld wie de echte moeder is? Is Salomo daartoe in staat? Hij heeft inzicht in de menselijke natuur, in dit geval in de natuurlijke gevoelens van een moeder. Tegenwoordig kan DNA-onderzoek (vaak) uitsluitsel geven. Hoe meer wetenschap, des te minder wijsheid is nodig, des te minder afhankelijkheid

van God dat Hij een zaak openbaar maakt. Geleerdheid maakt niet noodzakelijk wijzer.

De echte moeder ontdekt in de morgen, in het licht, wat er in de nacht is gebeurd. In het licht wordt de werkelijkheid gezien. De valse moeder belijdt het recht op het levende kind, maar liegt tegen de waarheid. Ze wordt aangetrokken door het leven, eist het ook voor zich op, maar is er vreemd aan en heeft er geen recht op. Het probleem is dat beide vrouwen claimen de waarheid te spreken, terwijl er geen getuigen zijn die een van beiden in het gelijk kunnen stellen. Dat betekent dat alleen iemand die dieper kan kijken dan de belijdenis de waarheid aan het licht kan brengen.

Salomo vat het probleem samen, een probleem dat alleen door wijsheid kan worden opgelost. Alleen wijsheid brengt de waarheid aan het licht. Alleen Goddelijke wijsheid is in staat de echtheid van de belijdenis te toetsen en de ware toestand van het hart openbaar te maken. We kunnen zeggen dat we Christus liefhebben, dat we leven uit God hebben, maar dat zal moeten blijken uit onze reacties op het Woord van God als dat tot ons komt, want daarvan is het zwaard dat Salomo laat brengen een beeld *(Ef 6:17b; Hb 4:12)*.

... en het zwaard van de Geest, dat is [het] Woord van God, ... (Ef 6:17b)

Want het Woord van God is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, ... (Hb 4:12a)

Wat Salomo voorstelt als oplossing voor het onoplosbare, is zonder weerga in de rechtspraak. Zijn oplossing brengt een spontane uiting van moederlijke gevoelens teweeg. We zien hier dat het zwaard op de situatie wordt toegepast. Zoals gezegd, is het zwaard een beeld van het Woord van God. Als er problemen in ons leven of in de gemeente zijn, kunnen die alleen worden opgelost als ze worden bezien in het licht van Gods Woord. Gods Woord brengt de waarheid aan het licht. Dat gebeurt ook hier.

De toepassing van het zwaard brengt de ware liefde in haar onbaatzuchtigheid tot uiting. Ware liefde wil het leven sparen, al verliest ze het zelf. De valse liefde geeft het leven prijs als het niet voor zichzelf is en ontneemt ook aan anderen het leven, gunt het anderen niet. Salomo wijst het leven toe aan haar die daar respect voor heeft, die het liefheeft.

Ontzag voor Salomo | *vers 28*

> *28 En heel Israël hoorde het oordeel dat de koning geveld had, en men had ontzag voor de koning, want zij zagen dat de wijsheid van God in hem was om recht te doen.*

Er komt eerbied en respect voor de koning, maar ook angst. Als je met een dergelijke koning te doen hebt, kent hij je volledig, door en door. Wij hebben met een Heer te doen onder Wiens heerschappij wij staan en Die oordeelt tussen broeder en broeder en zuster en zuster omdat Hij de harten kent. Dat besef zal een troost zijn als er valse aanklachten zijn, terwijl het een bedreiging is als we niet oprecht zijn. Hij kent de overleggingen van ons hart.

1 Koningen 4

Inleiding

Aan het eind van het vorige hoofdstuk hebben we een voorbeeld van de wijsheid die God aan Salomo heeft gegeven. In dit hoofdstuk lezen we over zijn rijkdom en voorspoed. Hij krijgt wat God beloofd heeft hem erbij te zullen geven, nadat hij om wijsheid heeft gevraagd *(1Kn 3:13)*. Wij zien hier zijn wijsheid in de manier waarop hij de interne orde in zijn rijk heeft geregeld en handhaaft:

1. zijn vorsten *(verzen 1-6)*,
2. zijn landvoogden die voor zijn voedsel zorgen *(verzen 7-19,27)*,
3. het aantal, de welvaart en de vrede van zijn onderdanen *(verzen 20,25)*,
4. de uitgestrektheid van zijn heerschappij *(verzen 21,24)*,
5. de hoeveelheid voedsel voor zijn huis *(verzen 22-23)* en
6. het voedsel voor zijn paarden *(vers 26)*.

Het hoofdstuk besluit met een uitvoerige beschrijving van zijn wijsheid en wetenschap en de roem die daarvan uitgaat *(verzen 29-34)*. Maar hoe groot Salomo ook is, de Heer Jezus is oneindig veel groter dan hij *(Mt 12:42)*.

De koningin van [het] Zuiden zal worden opgewekt in het oordeel met dit geslacht en het veroordelen, want zij kwam van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier! (Mt 12:42)

De situatie onder de regering van Salomo is heel anders dan die onder de regering van zijn vader David. David heeft steeds met interne opstand te maken gehad en had ook af te rekenen met vijanden van buiten. Salomo heeft, nadat hij met enkele resterende vijanden heeft afgerekend, tot aan zijn openlijke verlaten van de HEERE *(1Kn 11:1-8)*, alleen maar vrede, veiligheid, vreugde en overvloed gekend.

Hij heeft een leger en een legeroverste, maar hij heeft geen enkele oorlog met een vijandige mogendheid gevoerd. Geen van de volken die hem onderworpen zijn, heeft geprobeerd zijn juk af te werpen of hem enige moeite te veroorzaken. Zij achten zich integendeel gelukkig in hun afhankelijkheid van hem. Hierin is zijn koninkrijk een type van het koninkrijk van de

Messias. Aan de Messias is namelijk beloofd dat Hij de volken zal hebben tot Zijn erfdeel *(Ps 2:8)* en dat vorsten zich voor Hem zullen buigen *(Js 49:7)*.

Eis van Mij en Ik zal [U] de heidenvolken [als] Uw eigendom geven,
de einden der aarde [als] Uw bezit. (Ps 2:8)

Zo zegt de HEERE,
de Verlosser van Israël, zijn Heilige,
tegen de verachte Ziel, tegen Hem van Wie het volk een afschuw heeft,
tegen de Knecht van heersers:
Koningen zullen het zien en opstaan,
vorsten – zij zullen zich [voor U] neerbuigen,
omwille van de HEERE, Die getrouw is,
de Heilige van Israël, Die U verkozen heeft. (Js 49:7)

Het bestuur van Salomo | *verzen 1-19*

> *1 Zo was koning Salomo koning over heel Israël. 2 Dit waren de vorsten die hij had: Azaria, de zoon van Zadok, was de priester, 3 Elihoref en Ahia, de zonen van Sisa, waren schrijvers. Josafat, de zoon van Ahilud, was kanselier. 4 Benaja, de zoon van Jojada, ging over het leger, en Zadok en Abjathar waren priesters. 5 En Azaria, de zoon van Nathan, ging over de opzichters, en Zabud, de zoon van Nathan, was priester en vriend van de koning. 6 En Ahisar was hofmeester, en Adoniram, de zoon van Abda, ging over de herendienst. 7 Ook had Salomo twaalf opzichters over heel Israël, die zorg droegen voor het levensonderhoud van de koning en zijn huis. Ieder moest er een maand per jaar zorg voor dragen. 8 En dit zijn hun namen: de zoon van Hur, in het bergland van Efraïm; 9 de zoon van Deker, in Makaz, in Saälbim, Beth-Semes en Elon-Beth-Hanan; 10 de zoon van Hesed in Arubboth, die [bovendien] Socho en heel het land Hefer had; 11 de zoon van Abinadab [in] heel het heuvel[land] van Dor; hij had Tafath, de dochter van Salomo, tot vrouw; 12 Baäna, de zoon van Ahilud [in] Taänach, Megiddo en heel Beth-Sean, dat bij Zartana ligt, onder Jizreël, van Beth-Sean tot Abel-Mehola, tot aan de andere zijde van Jokmeam; 13 de zoon van Geber, in Ramoth in Gilead; hij had de dorpen van Jaïr, de zoon van Manasse, die in Gilead liggen; [ook] had hij het gebied Argob, dat in Basan ligt: zestig grote steden met muren en bronzen grendels; 14 Abinadab, de zoon van Iddo, [in] Mahanaïm; 15 Ahimaäz in Naftali; ook hij had een dochter van Salomo tot vrouw genomen: Basmath; 16 Baäna, de zoon van Husai, in Aser en in Aloth; 17 Josafat, de zoon van Paruah, in Issaschar; 18 Simeï, de zoon van Ela, in Benjamin; 19 Geber, de zoon van Uri, in het land Gilead, het land van Sihon, de koning van de Amorieten, en van Og, de koning van Basan. Hij was de enige opzichter die er in dat land was.*

Salomo regeert over *"heel Israël" (vers 1)*, dat wil zeggen over een nog niet gedeeld rijk. Het hele rijk staat onder zijn gezag. In zijn bestuur van het rijk heeft hij diverse mensen als vorsten aangesteld om verschillende taken waar te nemen. Als eerste *vorst* wordt een *priester* genoemd *(vers 2)*. Dat Azaria *de* priester is, wil waarschijnlijk zeggen dat hij de hogepriester is. Hier wordt het priesterschap verbonden aan het koningschap. De Heer Jezus is de ware Koning-Priester *(vgl. Zc 6:13)*.

Ja, Híj zal de tempel van de HEERE bouwen,
Híj zal met majesteit bekleed zijn,
Hij zal zitten en heersen op Zijn troon.
Hij zal Priester zijn op Zijn troon;
tussen die Beiden zal vredesberaad plaatsvinden.
(Zc 6:13)

Om een goede vorst te zijn moeten we priester zijn. Dat wil zeggen dat de verhouding tot God, het naderen tot Hem, bepalend is voor ons koningschap naar mensen toe. Daarover spreekt Petrus in zijn eerste brief met betrekking tot ons. Hij zegt eerst dat wij *"een heilig priesterdom"* zijn *(1Pt 2:5)* en dat wij geestelijke offeranden offeren. Dat is wat naar God toe gebeurt. Dan spreekt hij over *"een koninklijk priesterdom" (1Pt 2:9)*. Dat is wat naar de mensen toe gebeurt.

De schrijvers *(vers 3a)* of secretarissen hebben een belangrijke taak. Zij verzorgen de voorbereiding van koninklijke verordeningen of beschikkingen bij handelsverdragen en militaire verbonden, waarvan zij de officiële verslagen bewaren. Verder zijn er nog een kanselier – die ook al onder David had gediend *(2Sm 8:16; 20:24)* –, een legeroverste, een opzichter over de landvoogden, een priester die een vriend van de koning is, een hofmeester en iemand die over de herendienst gaat *(verzen 3b-6)*.

Deze taakverdeling onder de vorsten geeft aan dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid heeft, waarbij ieder trouw moet zijn om de hem opgedragen taak naar behoren te vervullen. Zolang allen zich hun directe verantwoordelijkheid aan Salomo bewust zijn, loopt alles goed. Het gaat fout als men taken van elkaar gaat overnemen, zonder daartoe een opdracht van Salomo te hebben gekregen. In de gemeente werkt dat precies zo. Als ieder luistert naar de Heer Jezus en doet wat Hij zegt, gaat het goed.

Behalve de vorsten stelt Salomo ook *"twaalf opzichters over heel Israël aan" (vers 7)* die hem en zijn belangen zullen dienen. Iedere opzichter heeft een maand lang de plicht om de koning en zijn huis van voedsel te voorzien.

Het verdelen van zijn opdracht over zoveel personen en het inzetten van hen op verschillende tijden is verstandig beleid.

De verdeling van de lasten maakt de te verrichten taak tot een te dragen taak, waaronder niemand zal bezwijken omdat er te veel en te lang zou moeten worden gewerkt. Het is ermee als met de zorg voor de tabernakel en de tempel die ook over een groot aantal priesters en Levieten werd verdeeld. Ook verkleinde deze regeling het gevaar van misbruik van de positie om zichzelf te verrijken of bijzonder te bevoordelen.

Twee van de opzichters zijn met dochters van Salomo getrouwd, wat een extra eer betekent naast de functie die zij hebben. Een van hen is de zoon van Abinadab *(vers 11)*, bij wie de ark twintig jaar lang in huis is geweest *(1Sm 7:1-2)*. De ander is Ahimaäz *(vers 15)*.

De opzichters worden over het land verdeeld, ieder krijgt een eigen gebied onder zijn verantwoordelijkheid. Dit heeft ook voor de gemeente een les. Er zijn niet alleen taken te vervullen, er is ook een terrein waarop ieder werkzaam is *(2Ko 10:15-16)*. We moeten het arbeidsterrein respecteren dat de Heer iemand heeft gegeven. We zullen bijvoorbeeld niet in een wijk folders met de boodschap van het evangelie gaan verspreiden als we weten dat anderen daar al bezig zijn het evangelie te brengen.

..., terwijl wij niet roemen buiten de maat op [de] arbeid van anderen, maar hopen dat, naarmate uw geloof toeneemt, wij onder u meer aanzien zullen krijgen in overeenstemming met ons arbeidsterrein, om nog overvloediger, in de [streken] verder dan u, het evangelie te verkondigen; niet om te roemen in [het] arbeidsterrein van een ander over wat bereikt is. (2Ko 10:15-16)

Grootheid van Salomo | *verzen 20-28*

20 Juda en Israël waren [met] velen, zo talrijk als de zand[korrels] die aan de zee zijn. Zij aten en dronken en waren blij. 21 Salomo heerste over alle koninkrijken van de rivier [de Eufraat tot] het land van de Filistijnen en tot aan de grens van Egypte. Zij brachten geschenken en dienden Salomo al de dagen van zijn leven. 22 Het voedsel van Salomo voor één dag was: dertig kor meelbloem en zestig kor meel, 23 tien vetgemeste runderen, twintig weiderunderen en honderd schapen, naast de herten, gazellen, reebokken en gemeste vogels. 24 Want hij heerste over al [het land] aan deze zijde van de rivier, vanaf Tifsah tot aan Gaza, over alle koningen aan deze zijde van de rivier, en hij had vrede

> *aan al zijn zijden, van rondom. 25 En Juda en Israël woonden onbezorgd, ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, van Dan tot Berseba, al de dagen van Salomo. 26 Salomo had ook veertigduizend paardenstallen voor zijn wagens, en twaalfduizend ruiters. 27 Die opzichters verzorgden, ieder in zijn maand, het levensonderhoud van koning Salomo en van iedereen die tot de tafel van koning Salomo naderde. Aan niets lieten zij het ontbreken. 28 De gerst nu en het stro voor de paarden en voor de snelle paarden brachten zij naar de plaats waar hij was, ieder volgens zijn opdracht.*

Salomo regeert over een volk *"zo talrijk als de zand[korrels] die aan de zee zijn" (vers 20)*. *"In een talrijk volk ligt de glorie van een koning" (Sp 14:28a)*. Als dat voor Salomo al zo is, hoeveel te meer dan voor de Heer Jezus. Dat volk eet en drinkt en is blij. Hoe zou het ook anders kunnen met zo'n koning aan de macht, die het kwade straft en het goede beloont.

We hebben hier een prachtig beeld van de situatie in het vrederijk onder de regering van de Heer Jezus. Het is een voorlopige vervulling van de belofte aan een talrijk nageslacht *(Gn 22:16-17a)* en het voorzien van eten en drinken *(Lv 26:5)*. Zo kan het in ons persoonlijk leven zijn en onder het volk van God als geheel als de Heer Jezus als de ware Salomo de regering in ons leven en in het leven van ieder van de Zijnen in handen heeft.

..., zal Ik u zeker rijk zegenen en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren aan de hemel en als het zand dat aan de oever van de zee is. (Gn 22:17a)

Dan zal de dorstijd bij u tot de wijnoogst duren, en de wijnoogst zal tot de zaaitijd duren. U zult uw brood tot verzadiging toe eten en onbezorgd in uw land wonen. (Lv 26:5)

Zij hebben vreugde in het gebruik van hun overvloed aan eten en drinken. Salomo heeft niet alleen zelf van al het goede in overvloed genoten, maar hij heeft ook al zijn onderdanen in staat gesteld om hetzelfde te doen. Hij heeft hun geleerd dat God hun deze overvloed heeft gegeven om er met dankbaarheid en voldoening gebruik van te maken. De mens mag met vreugde zijn brood eten en met een vrolijk hart zijn wijn drinken: *"Ga [uw weg], eet uw brood met blijdschap, drink uw wijn met een vrolijk hart, want God schept al behagen in uw werken" (Pr 9:7)*. David is in zijn psalmen het volk voorgegaan in het vertroostende genot van gemeenschap met God. Salomo gaat hen voor in het aangename gebruik van de goede dingen van het leven.

Wat betreft de actuele situatie onder Salomo zijn de vreugde en de vrede van beperkte duur. Dat schemert al door als we aan het begin van *vers 20* lezen over *"Juda en Israël"*, waardoor ons wordt gewezen op het feit dat er toch een scheiding zal zijn in de eenheid van het rijk tussen Juda en Israël. Het is alsof de schrijver daarmee aangeeft dat er onder de oppervlakte ontrouw aanwezig is die, zoals de geschiedenis aantoont, zal voeren tot de scheuring van het rijk in deze twee delen.

Een volgend kenmerk van het rijk – na de vorsten en de voedselvoorziening – is de omvang ervan *(vers 21)*, dat ook een voorlopige vervulling is van de beloofde omvang *(Gn 15:18-21)*. De grens loopt van de Eufraat in het noordoosten naar het gebied van de Filistijnen in het westen en Egypte in het zuidwesten.

Ook de hoeveelheid voedsel die Salomo nodig heeft *(verzen 22-23)*, toont zijn grootheid. Daarbij steekt de hoeveelheid die Nehemia later ter beschikking staat, schril af *(Ne 5:17-18)*. Ahasveros heeft eens een feestmaal aangericht om daardoor zijn koninklijke heerlijkheid voor zijn dienaren te tonen. Die maaltijd duurt honderdtachtig dagen *(Es 1:3-4)*. De heerlijkheid van Salomo is dat hij om zo te zeggen een tafel heeft voor het hele volk en dat gedurende zijn hele leven *(vers 25)*. Christus gaat echter alles te boven. Hij heeft een tafel – een tafel is een beeld van gemeenschap – waaraan al de Zijnen tot in eeuwigheid mogen zijn om zich te voeden met de onuitputtelijke heerlijkheden van Zijn Persoon.

Overigens betekent de levering door het volk van deze grote hoeveelheden voedsel en alle andere benodigdheden voor een dergelijke hofhouding dat het volk welvarend is. De inkomsten van Salomo komen ook nog vanuit schatplichtige omliggende landen. Dertig kor fijn meel is ongeveer zesduizend vijfhonderd liter en zestig kor is het dubbele. Afgeleid van deze hoeveelheden is wel berekend dat de hofhouding van Salomo uit ongeveer veertienduizend personen heeft bestaan.

We zien hoe het vrederijk gestalte krijgt, al is het niet in zijn uiteindelijke, definitieve vorm *(verzen 24-25)*. Nooit is er een rijk geweest dat zo schitterend verwijst naar het rijk van de Heer Jezus als dit van Salomo. Het volk woont in rust, *"ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom"*. Deze uitdrukking wordt voor het vrederijk onder de regering van de Messias gebruikt door

de profeten Micha en Zacharia *(Mi 4:4; Zc 3:10)*. Vrede en gerechtigheid *(Jr 23:5-6)*, voorgesteld in de vijgenboom, en blijdschap, voorgesteld in de wijnstok *(Ri 9:13a)*, worden in het vrederijk algemeen genoten.

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE,
dat Ik voor David een rechtvaardige SPRUIT zal doen opstaan.
Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen,
Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde.
In Zijn dagen zal Juda verlost worden
en Israël onbezorgd wonen.
Dit zal Zijn Naam zijn waarmee men Hem noemen zal:
de HEERE ONZE GERECHTIGHEID. (Jr 23:5-6)

Maar de wijnstok zei tegen hen: Zou ik mijn nieuwe wijn opgeven, die God en mensen vrolijk maakt, ... (Ri 9:13a)

Het volk is gerust, het woont veilig. Niemand is jaloers op wat een ander heeft. Er is geen ontevredenheid. Ook is er geen angst voor gevaar van vijanden, van buiten of van binnen. Iedereen is gelukkig. Zij wonen een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom. Salomo eist niemands bezit voor zichzelf op, hij neemt niemands akker of wijngaard, zoals is voorzegd dat de koning zou doen die het volk had begeerd *(1Sm 8:14)*. Ieder die een wijnstok en een vijgenboom heeft, eet er zelf de vruchten van. De vrede in het land is zo groot, dat ieder even veilig onder de schaduw van zijn wijnstok en vijgenboom woont als binnen de muren van een stad.

Deze aangename toestand van Israël strekt zich uit van Dan tot Berseba, dat is het hele land van het uiterste noorden tot het uiterste zuiden *(Ri 20:1)*. In geen enkel deel van het land dreigt enig gevaar van buiten of onrust van binnen. Waar iemand zich ook bevindt, overal ziet hij overvloed, vrede en tevredenheid. Die toestand houdt aan gedurende al de dagen van Salomo.

De kenmerken van het rijk zijn in hun geestelijke betekenis van toepassing op ons. Voor ons gaat het om vrede, blijdschap (wijnstok) en gerechtigheid (vijgenboom) *(Rm 14:17)*. Iedere gelovige die zich onder het gezag van de Heer Jezus stelt, ervaart het vrederijk in de kenmerken ervan en dat midden in een wereld van ellende en verdriet.

Want het koninkrijk van God is niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in [de] Heilige Geest. (Rm 14:17)

Ook de vele paarden dragen bij aan Salomo's heerlijkheid en grootheid *(verzen 26-28)*. De talrijke paarden en wagens *(2Kr 1:14)* worden, behalve in Jeruzalem, op verschillende plaatsen gestationeerd, in de zogenaamde 'wagensteden' *(2Kr 9:25)*. De opzichters voorzien, ieder één keer per jaar één maand, Salomo en de zijnen van voedsel en laten het daarbij aan niets

ontbreken *(vers 27)*. Zo behoren wij de leden van Gods volk van voedsel te voorzien en daarbij niets achter te houden, maar hun *"de hele raad van God te verkondigen" (Hd 20:27)*. Verlangen wij ernaar een *"trouwe en wijze slaaf"* te zijn *(Mt 24:45)*?

De opzichters voorzien zowel de trekpaarden als de renpaarden van voedsel door het bij hen te brengen. Hierin zit de geestelijke les dat wij alle dienaren van de Heer, op wat voor wijze ze ook bezig zijn, mogen voorzien van wat zij nodig hebben. Dat kan bijvoorbeeld door financiële ondersteuning zijn of ook door middel van een geestelijke bemoediging.

De wijsheid van Salomo | *verzen 29-34*

> *29 God gaf Salomo wijsheid, zeer veel inzicht en groot verstand, [overvloedig] als het zand dat aan de oever van de zee is. 30 De wijsheid van Salomo was groter dan de wijsheid van alle mensen van het Oosten, en dan alle wijsheid van de Egyptenaren, 31 ja, hij was wijzer dan alle mensen, dan Ethan, de Ezrahiet, Heman, Chalcol en Darda, de zonen van Mahol, en zijn naam was [bekend] bij alle heidenvolken rondom. 32 Ook sprak hij drieduizend spreuken uit en waren er van hem duizend en vijf liederen. 33 Hij sprak ook over de bomen, van de ceder, die op de Libanon groeit, tot de hysop, die uit de muur komt. Hij sprak ook over het vee, over de vogels, over de kruipende dieren en over de vissen. 34 En uit alle volken kwamen er om naar de wijsheid van Salomo te luisteren, van alle koningen van de aarde die van zijn wijsheid gehoord hadden.*

Alles wat Salomo aan wijsheid, inzicht en verstand bezit, heeft hij van God ontvangen. Hij regeert daardoor niet alleen, maar hij krijgt er ook 'naamsbekendheid' *(vers 31)* door, dat wil zeggen dat men met respect over hem spreekt.

Wijsheid, inzicht en verstand zijn verschillende begrippen die aantonen hoezeer hij een man van inzicht is. *"Wijsheid"* is meer de praktische levenswijsheid, de bekwaamheid in doen en handelen en om het doelmatige te kiezen. *"Inzicht"* is meer de scherpte van het verstand om bij moeilijke en ingewikkelde problemen juist te oordelen. Begrip of *"verstand"* is de geestelijke bekwaamheid om de meest uiteenlopende gebieden van wetenschap te bevatten.

Zijn wijsheid, inzicht en verstand worden omschreven als *"[overvloedig] als het zand dat aan de oever van de zee is"*. Deze woorden worden ook gebruikt om de omvang van het volk mee aan te duiden *(vers 20; Gn 22:17a)*. Dit betekent dat zijn begrip zo groot is, dat hij het hele volk omvat. Hij draagt zorg voor al hun behoeften en maakt al hun aangelegenheden tot de zijne. Dat zal de Heer Jezus in het vrederijk doen voor iedereen en dat doet Hij nu voor al de Zijnen.

Zijn wijsheid wordt vergeleken met andere wijsheden. Hij is wijzer dan *"alle mensen van het Oosten, en dan alle wijsheid van de Egyptenaren"*. Mogelijk zijn de mensen uit het Oosten de Chaldeeën of Babyloniërs. Dat gebied en ook Egypte zijn gebieden die bekend staan om hun wijsheid. De wijzen komen uit het oosten *(Mt 2:1)* en Mozes is *"onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren" (Hd 7:22; Js 19:11-12)*.

Er is een wereldse wijsheid, maar Salomo is wijzer dan alle wijsheid van de wereld. De wijsheid van de wereld heeft een bepaalde waarde op aards terrein. Die wijsheid mag echter geen invloed hebben onder de gelovigen met betrekking tot het kennen van Christus omdat die schade toebrengt aan de wijsheid die alleen in Christus is *(Ko 2:8)*. Christus is de *"wijsheid van Godswege" (1Ko 1:30)*.

Kijkt u uit, dat er niemand is die u tot prooi maakt door de wijsbegeerte en door ijdel bedrog volgens de overlevering van de mensen, volgens de elementen van de wereld, en niet volgens Christus. (Ko 2:8)

Zijn wijsheid is ook groter dan alle wijze mensen uit Gods volk. Er worden mensen genoemd uit Juda, onder wie de zangers Ethan en Heman die door David zijn uitgekozen *(1Kr 15:19; 25:5)*. Van Ethan en Heman hebben we psalmen in de Bijbel *(Psalmen 89; 88)*. Het zijn wijze mannen die God heeft kunnen gebruiken voor psalmen waarin de grootste wijsheid tot uiting komt. Ethan spreekt in zijn psalm *(Psalm 89)* over de genade, en Heman *(Psalm 88)* spreekt over iemand die diep onder de indruk is van de gevolgen van ongehoorzaamheid tegenover God.

In zijn spreuken, zijn liederen en zijn kennis komt de voortreffelijke geest, waarmee Salomo door God is begiftigd, tot uiting. Hij heeft zijn kennis en wijsheid niet voor zichzelf gehouden, maar die aan anderen doorgegeven, opdat die daar ook hun voordeel mee kunnen doen. Ook voor ons zijn sommige uitingen bewaard gebleven, tot ons nut. Van zijn drieduizend

spreuken hebben we er in het boek *Spreuken* ongeveer zeshonderd in de Bijbel. Van zijn duizend en vijf liederen hebben we in de Bijbel het boek *Hooglied* en enkele psalmen *(Psalmen 72; 127)*. Van alles wat hij heeft gesproken en geschreven, hebben we slechts dat deel in de Bijbel. Dat is het deel dat van blijvende waarde is voor Gods volk door alle tijden heen.

Hij heeft gesproken over de grote en kleine dingen van de schepping, over de indrukwekkendste (*"de ceder"*) en onopvallendste (*"de hysop"*) delen ervan. Over de ceder en de hysop wordt ook gesproken bij de reiniging van de melaatse, waar we zien dat het grote en kleine van de mens allemaal in het oordeel moet worden gebracht *(Lv 14:4-7)*. Hij spreekt ook over de dieren, die we ook in *Genesis 1* hebben. Hij kent ze, zoals Adam ze kende. Adam heerste erover en Salomo heerst er door zijn wijsheid over.

Zijn kennis geeft hem de heerschappij. Hij kent het leven van elk levend wezen en elke plant. Hij kent hun oorsprong, hun ontwikkeling, hun verhouding tot elkaar en tot het geheel van de schepping. Vandaag zou hij 'een wandelende encyclopedie' worden genoemd. Hoewel zijn kennis van de schepping niet volmaakt is, herinnert het ons aan de tijd dat alle geheimen van de schepping geopenbaard zullen worden door Hem, Die de nu nog zuchtende schepping zal verlossen van de vloek *(Rm 8:21)*. Dan zal alles in volkomen harmonie met elkaar worden hersteld.

..., in [de] hoop dat ook de schepping zelf zal worden vrijgemaakt van de slavernij van de vergankelijkheid tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God. (Rm 8:21)

De roem van zijn wijsheid gaat uit over de hele aarde *(vers 34)*. In de volgende hoofdstukken hebben we twee voorbeelden van regeerders die van ver komen om zijn wijsheid te horen. Dat zijn Hiram, de koning van Tyrus *(1Kn 5:1)*, en de koningin van Sjeba *(1Kn 10:1)*.

1 Koningen 5

Inleiding

Nadat de Heilige Geest de interne orde van het rijk van Salomo heeft beschreven, krijgen we in dit hoofdstuk en de volgende hoofdstukken wat in bijzondere mate de regeringstijd van Salomo kenmerkt: de tempel van de HEERE. De tempel is ten nauwste verbonden aan de vrede. God woont bij een volk dat in vrede leeft.

Nu Salomo aan alle kanten vrede heeft, kan hij aan zijn grote opdracht ten opzichte van God beginnen en dat is de bouw van de tempel. Zo gaat het ook in het leven van een mens die vrede met God heeft gekregen. Zo iemand kan zich dan gaan bezighouden met de woonplaats van God, dat is nu de gemeente van God.

Hiram zoekt contact met Salomo | *vers 1*

> *1 Hiram, de koning van Tyrus, stuurde zijn dienaren naar Salomo, want hij had gehoord dat men Salomo tot koning had gezalfd in de plaats van zijn vader. Hiram was namelijk alle dagen een vriend geweest van David.*

Hiram, de koning van Tyrus, is bevriend geweest met David. Tyrus was een belangrijke havenstad aan de Middellandse Zee ten noorden van Israël. Als Hiram hoort dat de zoon van David, Salomo, koning is geworden, wil hij met Salomo in dezelfde betrekking staan.

Tyrus is een beeld van de wereld, met al zijn rijkdom en schatten. Dat is hier ook het geval, maar hier wordt alles goed gebruikt, want het wordt ter beschikking van Salomo gesteld om hem te helpen zijn plannen uit te voeren om het huis van de HEERE te bouwen. Tyrus is hier nog geen beeld van de Godvijandige wereld, zoals later *(Ez 27)*, maar zoals die in het vrederijk zal bijdragen aan de tempel *(Zc 6:15a; Js 60:10)*.

Men zal van verre komen en bouwen aan de tempel van de HEERE. (Zc 6:15a)

Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen en hun koningen zullen u dienen, ... (Js 60:10)

Wat hier wordt gezegd, heeft ook een betekenis voor nu. Het huis van God is niet beperkt tot Israël, ook de volken delen erin. Wij die er eens geen deel aan hadden, zijn nu door het bloed van Christus nabij gebracht en wij mogen meehelpen aan de bouw van wat nu Gods huis is *(Ef 2:13,19-22)*.

Aan hen heeft God willen bekend maken welke de rijkdom is van de heerlijkheid van deze verborgenheid onder de volken, welke is Christus in u, de hoop van de heerlijkheid. (Ko 1:27)

Plan om de tempel te bouwen | *verzen 2-6*

> *2 Daarop stuurde Salomo Hiram [een bode] om te zeggen: 3 Ú weet dat mijn vader David geen huis kon bouwen voor de Naam van de HEERE, zijn God, vanwege de oorlog die zij rondom tegen hem voerden, totdat de HEERE hen onder zijn voetzolen bracht. 4 Maar de HEERE, mijn God, heeft mij nu rust gegeven van rondom. Er is geen tegenstander en geen dreiging van kwaad. 5 Zie, ik ben van plan voor de Naam van de HEERE, mijn God, een huis te bouwen, zoals de HEERE tot mijn vader David gesproken heeft: Uw zoon die Ik in uw plaats op uw troon zal zetten, die zal dat huis voor Mijn Naam bouwen. 6 Geef daarom nu de opdracht dat men voor mij ceders van de Libanon kapt. Mijn dienaren zullen met uw dienaren zijn en ik zal u het loon van uw dienaren geven, helemaal zoals u het zegt. Want ú weet dat er niemand onder ons is die in staat is hout te kappen als de Sidoniërs.*

Salomo beantwoordt de toenadering van Hiram met een verzoek om hulp bij de bouw van de tempel. Hij laat zijn verzoek voorafgaan door Hiram te herinneren aan het plan van David om voor de HEERE een huis te bouwen en waarom hij dat niet mocht *(verzen 2-3)*. Vanwege zijn oorlogen en bloedvergieten mocht David de tempel niet bouwen *(1Kr 22:8)*. David is een beeld van de Heer Jezus Die de strijd van God heeft gevoerd. Op aarde kon Hij de tempel niet bouwen.

Salomo is een beeld van de verheerlijkte Heer en als zodanig is hij de bouwer van de tempel. De grondslag voor de bouw is de rust *(vers 4)*. De rust is de rust van de verheerlijkte Heer. Vanaf *Handelingen 2*, na het volbrengen van Zijn verlossingswerk, waarbij elke vijand is verslagen en er rust is, bouwt de Heer Jezus de tempel, de gemeente.

In zeker opzicht geldt ook nu, dat er geen bouwen aan het huis van God kan zijn, dat er geen opbouw van de gemeente kan plaatsvinden,

Geliefden, terwijl ik alle bereid-willigheid had u te schrijven over onze gemeenschappelijke behoudenis, werd ik genoodzaakt u te schrijven met de vermaning om te strijden voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd. (Jd 1:3)

als er gestreden moet worden om te bewaren wat ons aan waarheden is toevertrouwd *(Jd 1:3)*. Ook komt er van de opbouw van de gemeente niets terecht als de gelovigen met elkaar overhoop liggen door allerlei ruzies en onbetekenende meningsverschillen.

Vanwege veel misstanden in de gemeente in Korinthe en dwalingen die in de gemeenten van Galatië ingang hadden gevonden, kon Paulus daar niet zoveel kwijt voor de opbouw van de gemeente. Hij moest daar eerst corrigeren om daarmee de weg voor verdere opbouw vrij te maken. Als er vrede is, kan er gebouwd worden. *"De gemeente dan door heel Judéa, Galiléa en Samaria had vrede, terwijl zij werd opgebouwd" (Hd 9:31a)*.

Vervolgens vertelt Salomo dat hij van plan is om dat huis voor de HEERE te bouwen *(vers 5)*. Dat doet hij niet op eigen initiatief, maar omdat dit naar de uitgesproken wil van God is, die Hij aan zijn vader David heeft bekendgemaakt.

Salomo nodigt Hiram uit en verklaart hem het geheimenis van God met betrekking tot de tempel en dat is dat ook heidenen betrokken worden bij de bouw ervan *(vers 6)*. Zij mogen meehelpen, met erkenning van de gaven die zij hebben. Voor de bouw van de tempel heeft David, Salomo's vader, goud en zilver in menigte verzameld *(1Kr 29:2)*.

Er is echter ook hout nodig. Dat vraagt Salomo aan Hiram. In ruil daarvoor belooft Salomo loon. Hij onderhandelt er niet over, maar zal Hiram geven wat deze ook maar zal vragen. Zo belangrijk is voor Salomo de bouw van Gods huis. Hiram belooft hem alles te geven wat hij nodig heeft.

Salomo kent de bijzondere capaciteiten van de Sidoniërs en doet daarop een beroep voor de bouw van de tempel. Ondanks het feit dat hij in rijkdom en aanzien Hiram ver overtreft, doet hij toch een beroep op hem. Dit houdt de les in dat we nooit laag mogen neerzien op hen die in maatschappelijk of geestelijk opzicht misschien niet zo rijk gezegend zijn als wij. Geestelijke rijkdommen mogen nooit iets zijn waarop wij ons beroemen. We zullen ons steeds bewust moeten zijn: *"Wat hebt u, dat u niet hebt ontvangen" (1Ko 4:7)*?

Materiaal en voedsel | *verzen 7-11*

> *7 Het gebeurde, toen Hiram de woorden van Salomo hoorde, dat hij zich zeer verheugde en zei: Geloofd zij heden de HEERE, Die David een wijze zoon gegeven heeft [om] over dit grote volk [te regeren]! 8 En Hiram stuurde Salomo [een bode] om te zeggen: Ik heb [de boodschap] gehoord die u mij gestuurd hebt. Ík zal aan al uw wensen om cederhout en cipressenhout voldoen. 9 Mijn knechten zullen het van de Libanon naar de zee afvoeren, en ík zal er vlotten van maken [voor vervoer] over zee naar de plaats die u mij opgeeft. Ik zal ze daar losmaken, zodat u ze mee kunt nemen. Maar dan moet u mijn wens uitvoeren door voedsel voor mijn huis te geven. 10 Zo gaf Hirom Salomo cederhout en cipressenhout, geheel [naar] zijn wens. 11 En Salomo gaf Hiram twintigduizend kor tarwe als voedsel voor zijn huis, en twintig kor gestoten olie. Salomo gaf dat aan Hiram jaar op jaar.*

De reactie van Hiram op het verzoek van Salomo is dat hij de HEERE prijst. God geeft grote aanleiding Hem te prijzen bij onze bekering, maar nog meer als Hij ons invoert in Zijn gedachten over Zijn huis. Hiram had al door David van God gehoord. Wij prijzen ook God dat Hij Zijn Zoon als Vorst over Zijn volk heeft geven.

Hiram zegt toe dat hij alles zal geven waar Salomo om vraagt. Hij zegt hem ook toe dat hij voor het transport zal zorgen en vraagt om zijn loon. Salomo zegt hem het voedsel toe *(vgl. Ez 27:17)* dat nodig is om de dienst uit te voeren. Salomo geeft naar de rijkdom van zijn bezit. Tarwe en olie spreken van de zegeningen van het land. Wie bouwt, ontvangt rijke zegen.

Zo geeft de Heer Jezus voedsel om bezig te zijn met Zijn huis. Om te kunnen werken moet er voedsel zijn. Om aan de bouw van de gemeente te kunnen werken moeten we ons met het goede voedsel van het Woord voeden, dat is met de Heer Jezus. Alleen door Hem krijgen we kracht om als lastdrager ons werk te doen.

De arbeiders | *verzen 12-18*

> *12 De HEERE had Salomo wijsheid gegeven, zoals Hij tot hem gesproken had. Er was vrede tussen Hiram en Salomo, en zij sloten een verbond met elkaar. 13 Koning Salomo liet uit heel Israël mensen opkomen om herendienst te verrichten. Het [aantal] mensen om herendienst te verrichten bedroeg*

> *dertigduizend man. 14 Hij stuurde hen bij toerbeurt naar de Libanon, tienduizend per maand. Een maand waren zij in de Libanon [en] twee maanden thuis. Adoniram ging over de herendienst. 15 Verder had Salomo zeventigduizend lastdragers en tachtigduizend steenhouwers in het bergland, 16 [nog] afgezien van de opzichters die door Salomo aangesteld waren [en] die over het werk gingen: drieëndertighonderd [man] die leiding gaven aan het volk dat het werk verrichtte. 17 Als de koning [daartoe] de opdracht gaf, voerden zij grote stenen aan, kostbare stenen, gehouwen stenen, om de fundering van het huis te leggen. 18 De bouwers van Salomo, de bouwers van Hirom, en de [vaklieden] uit Gebal bewerkten [ze]. Verder maakten zij het hout en de stenen gereed om het huis te bouwen.*

Vers 12 is een overgangsvers dat zowel op het vorige gedeelte als op het volgende slaat. In dit vers wordt nog eens duidelijk gezegd dat de HEERE Salomo wijsheid heeft gegeven. Alles komt van Hem. Salomo's wijsheid blijkt uit zijn verbond met Hiram, om van hem goed materiaal en geschikte arbeiders voor de bouw van Gods huis tot zijn beschikking te krijgen. Zijn wijsheid blijkt ook uit de wijze waarop hij gebruikmaakt van de arbeidskrachten.

Ook uit zijn eigen land levert Salomo werkers en zendt ze naar de Libanon ten noorden van Israël. Er zijn veel mannen nodig om mee te helpen de bomen te vellen. Dat gebeurt in toerbeurt, zodat ieder ook zijn werk thuis nog kan doen.

Er zijn arbeiders voor diverse soorten werkzaamheden. Er zijn houthouwers, steenhouwers, lastdragers en opzichters. Deze verschillende taken hebben hun geestelijk tegenbeeld in de gemeente. Neem bijvoorbeeld lastdragers. Lasten dragen is iets waartoe we allemaal worden opgeroepen *(Gl 6:2)*. Er is ook een overvloed aan arbeiders, waardoor de taken goed verdeeld kunnen worden en niet alles op de schouders van enkelen terechtkomt. Helaas is dat vandaag vaak anders.

Draagt elkaars lasten, ... (Gl 6:2)

Behalve hout zijn ook stenen nodig, grote kostbare stenen als het fundament voor het huis. Daarmee moet het beginnen. Het wordt klaargemaakt op aanwijzing van Salomo zelf. Het fundament, hoewel het niet gezien wordt als het huis klaar is, is het belangrijkste van het gebouw.

Zo is God ook te werk gegaan voor Zijn geestelijk huis. Christus, in de schittering van Zijn heerlijkheid, is het fundament van de gemeente *(1Ko 3:10-11; vgl. Op 21:19)*. Hij is de hoeksteen. Het fundament bestaat uit alle waarheden die betrekking hebben op Christus en Zijn werk, zoals die door Zijn apostelen en profeten in Zijn Woord aan ons zijn bekendgemaakt *(Ef 2:20)*. De stenen waarmee het huis wordt opgetrokken, zijn een beeld van de gelovigen, die *"levende stenen"* worden genoemd *(1Pt 2:5)*. Als het huis zo op het fundament wordt gebouwd, zien we dat *"[het] hele gebouw* [dat is de gemeente]*, goed samengevoegd, opgroeit tot een heilige tempel in [de] Heer" (Ef 2:21)*.

Naar de genade <van God> die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester [het] fundament gelegd en een ander bouwt erop. Maar laat ieder uitkijken hoe hij erop bouwt. Want niemand kan een ander fundament leggen dan wat er ligt, dat is Jezus Christus. (1Ko 3:10-11)

..., opgebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Jezus Christus Zelf hoeksteen is, ... (Ef 2:20)

1 Koningen 6

Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over de bouw en de inrichting van de tempel. Een globale indeling is:

1. Inleiding, *vers 1*.
2. Buitenbouw, *verzen 2-10*.
3. Verantwoordelijkheid, *verzen 11-13*.
4. Binnenbouw, *verzen 14-35*.
5. Afronding, *verzen 37-38*.

Bij een meer verfijnde indeling zien we de volgende aspecten van de bouw:

1. Begin van de bouw, *vers 1*.
2. De afmetingen, *verzen 2-3*.
3. De vensters, *vers 4*.
4. De verdiepingen, *verzen 5-6*.
5. De geruisloosheid van de bouw, *vers 7*.
6. Nog eens de verdiepingen, *verzen 8-10*.
7. Een woord voor Salomo, *verzen 11-13*.
8. De bedekking van de muren en de vloer, *verzen 14-18*.
9. De aanspraakplaats, overtrokken met gedegen goud, *verzen 19-20*.
10. De gouden bekleding van het geheel, inclusief het altaar, *verzen 21-22*.
11. De twee grote cherubs, *verzen 23-28*.
12. Cherubs, palmen en open bloemknoppen op de muren, *vers 29*.
13. De vloer met goud bedekt, *vers 30*.
14. De deuren, *verzen 31-35*.
15. De binnenste voorhof, *vers 36*.
16. De duur van de bouw, *verzen 37-38*.

Begin van de tempelbouw | *vers 1*

> *1 Het gebeurde nu in het vierhonderdtachtigste jaar na de uittocht van de Israëlieten uit het land Egypte, in het vierde jaar van het koningschap van Salomo over Israël, in de maand Ziv (dat is de tweede maand), dat hij het huis van de HEERE bouwde.*

Voor de geschiedschrijver is de start van de bouw van de tempel een markant punt in de geschiedenis van Israël. Hij noemt het *jaar* waarin die start ligt en verbindt die datum met de uittocht van Israël uit de slavernij in Egypte. De start van de bouw van de tempel vindt plaats in 966 v.Chr. De uittocht vond plaats in 1446 v.Chr. Hoewel er veel tijd tussen zit, worden hier de uittocht en de tempelbouw nauw aan elkaar verbonden. Bij de uittocht, aan de oever van de Rode Zee, heeft het volk gezongen over de woning van de HEERE *(Ex 15:17)*. Het doel van de verlossing uit Egypte was dat God bij Zijn volk, een verlost volk, zou wonen. De tempel wordt hier *"het huis van de HEERE"* genoemd.

U zult hen brengen en hen planten
op de berg [die] Uw eigendom [is],
Uw vaste woonplaats,
die U gemaakt hebt, HEERE,
het heiligdom, Heere,
dat Uw handen gesticht hebben.
(Ex 15:17)

Ook de *maand* van het begin van de bouw wordt genoemd, *"de maand Ziv (dat is de tweede maand)"*. Deze maand komt overeen met onze maand mei. *"Ziv"* betekent 'glans' of 'pracht', waarschijnlijk vanwege de ontluikende bloemenpracht in die maand. In geestelijk opzicht duidt dit op een nieuw aangebroken periode waarin alles fris en mooi is. Israël staat op de drempel van de heerlijke zomertijd van zegen en voorspoed. De tempel glanst van goud. De plaats van de bouw wordt niet genoemd, maar we weten uit *2 Kronieken* dat het op de berg Moria is *(2Kr 3:1)*.

In geestelijk opzicht horen de verlossing uit de macht van de zonde en het huis van God, dat is de gemeente *(1Tm 3:15)*, ook bij elkaar. Onze verlossing door de Heer Jezus is het uitgangspunt en wie Hem in het geloof als Verlosser heeft aangenomen, wordt verzegeld met de Heilige Geest en hoort daardoor bij de gemeente.

Maar als ik uitblijf, [schrijf ik] opdat je weet hoe men zich moet gedragen in [het] huis van God, dat is [de] gemeente van [de] levende God, [de] pilaar en grondslag van de waarheid. (1Tm 3:15)

Salomo begint *"in het vierde jaar"* van zijn regering met de bouw van de tempel. De eerste drie jaar is hij bezig geweest met het regelen van de zaken van zijn rijk. De tijd die wij gebruiken om ons voor te bereiden op het werk van God en om ons los te maken van alles, wat ons daarvan zou kunnen afleiden, is geen verloren tijd.

In het bouwen van de tempel is Salomo ook een beeld van de Heer Jezus. Van de Messias wordt namelijk gezegd dat Hij de tempel zal bouwen *(Zc 6:12)*. De tempel is het onderpand van het duurzame bezit van het erfdeel door het volk. Gods aanwezigheid stelt het bezit definitief vast.

En zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Zie, een Man – Zijn Naam is SPRUIT –
zal uit Zijn plaats opkomen,
en Hij zal de tempel van de HEERE bouwen.
(Zc 6:12)

De buitenbouw | *verzen 2-10*

> *2 En het huis, dat de koning Salomo voor de HEERE bouwde, was zestig el in zijn lengte, twintig [el] in zijn breedte en dertig el in zijn hoogte. 3 En de voorhal, vóór aan de grote zaal van het huis, was twintig el in zijn lengte, overeenkomstig de breedte van het huis, [en] tien el in zijn breedte, vóór aan het huis. 4 Hij maakte voor het huis vensters voorzien van kozijnen met traliewerk. 5 En rondom tegen de muur van het huis bouwde hij een uitbouw, tegen de muren van het huis rondom, [zowel] van de grote zaal als van het binnenste heiligdom. Zo maakte hij zijkamers rondom. 6 De onderste [verdieping van deze] uitbouw was vijf el in zijn breedte, de middelste was zes el in zijn breedte, en de derde was zeven el in zijn breedte, want hij had aan het huis rondom aan de buitenkant uitdiepingen gemaakt, zonder in te grijpen in de muren van het huis. 7 Het huis nu werd, toen het gebouwd werd, met afgewerkte stenen gebouwd, [zoals die waren] aangevoerd, zodat geen hamers of bijlen [of] enig [ander] ijzeren gereedschap in het huis gehoord werden toen het gebouwd werd. 8 De ingang van de middelste zijkamer bevond zich aan de rechterzijde van het huis. En met wenteltrappen ging men naar boven naar de middelste [verdieping] en van de middelste naar de derde. 9 Zo bouwde hij het huis en voltooide het. Hij bedekte het huis met dwarsbalken en rijen van ceders. 10 Hij bouwde ook de uitbouw tegen heel het huis, vijf el in zijn hoogte, en hij bevestigde die aan het huis met cederhout.*

De maten van het huis *(vers 2)* zijn het dubbele van de maten van de tabernakel. De tempel is een vergrote tabernakel. De afmetingen van de tempel zijn, naar onze afmetingen omgerekend, zevenentwintig meter lang, negen meter breed en veertien meter hoog. De voorhal is extra, evenals de vensters *(verzen 3-4)*. In de tabernakel waren geen vensters.

De tempel is, evenals de tabernakel, een beeld van:

1. de openbaring van de heerlijkheid van God in Christus,
2. de woonplaats van God en
3. een plaats waar de mens tot God kan naderen om Hem te dienen als priester.

Er zijn twee beschrijvingen van de tempel. Ze staan in *1 Koningen* en in *2 Kronieken*. In *2 Kronieken* ligt de nadruk op *het altaar* – en daarmee de dienst in verbinding met het altaar – en *het naderen tot God*. Hier in *1 Koningen* wordt het altaar niet genoemd, evenmin als de voorhang. Hier wordt de zijde van het *wonen* benadrukt, want hier hebben we ook de kamers bij de tempel, waar de priesters wonen. Rondom de tempel, dat wil zeggen aan de beide lange zijden en de achterzijde, niet de voorzijde, worden kamers gebouwd en wel in drie verdiepingen *(verzen 5-6)*.

Er is een nog grotere vreugde dan op te trekken naar de tempel en dat is er te wonen. Dit leidt tot het priesterschap dat op bijzondere wijze tot uiting komt in het prijzen van de HEERE *(1Kr 9:33)*.

Dit waren ook de zangers, familiehoofden onder de Levieten, vrijgesteld van dienst in de [voorraadkamers; de verantwoordelijkheid] voor [hun eigen] werk rustte immers dag en nacht op hen. (1Kr 9:33)

Waar God Zijn woonplaats heeft, omringt Hij Zich met woningen. Daarom kunnen we de tempel ook zien als een beeld van het Vaderhuis, waarvan de Heer Jezus zegt dat daar *"vele woningen"* zijn *(Jh 14:2)*. Daarmee lijkt Hij te zinspelen op de woningen die Salomo bij de tempel bouwt. De Heer Jezus noemt de tempel ook *"het huis van Mijn Vader"* *(Jh 2:16)*.

De tempel is niet alleen een grotere herhaling van de tabernakel. De tabernakel was bedoeld om te worden meegedragen door de woestijn. De tempel daarentegen staat vast, er is rust voor God. Het volk is tot rust gekomen en woont in rust in het beloofde land en God woont te midden van Zijn volk. Na de woestijnreis heeft de betekenis van de tabernakel

afgedaan. In de *brief aan de Hebreeën* wordt wel steeds over de tabernakel gesproken, maar dat is vanwege het gezichtspunt van waaruit de schrijver Gods volk beziet.

De tempel staat in het land. Het veronderstelt een volk in het bezit van het land, dat is voor ons een beeld van de hemelse gewesten. De tempel staat op een verhevener niveau. Driemaal in het jaar trekt de Israëliet er naar op en wel bij de drie oogstfeesten, als hij de zegeningen van het land heeft binnengehaald. Zijn wij bekend met de zegeningen van het beloofde land, voor ons de hemelse gewesten? Alleen dan zullen we de betekenis van de tempel begrijpen en weten te waarderen.

Om *vers 6* te verklaren wordt midden in de beschrijving van de priesterwoningen in *vers 7* een opmerking gemaakt over de kant-en-klaar gemaakte stenen voor de tempel. De stenen zijn in de groeve al bewerkt, zodat bij de bouw geen geluid wordt gehoord.

In de geestelijke betekenis zien we dat de mens van nature stof is, maar als hij een gelovige wordt, wordt hij een steen *(1Pt 2:5)*. Christus is de rots uit Wie we gehouwen zijn en als zodanig aan het huis van God zijn toegevoegd. Het werk van Gods Geest gebeurt in stilte, zonder het uiterlijke vertoon en het vele lawaai dat tegenwoordig in veel christelijke gemeenschappen aanwezig is.

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, ... (1Pt 2:5a)

In de *verzen 8-10* is sprake van drie verdiepingen. Daarin is ook nog een zekere groei te zien, want de kamers worden naar boven toe steeds groter. Het bevat voor iedere priester de aanmoediging niet op de benedenste verdieping te blijven, maar hoger te gaan. Wat de kamers zijn, lezen we in de derde beschrijving van de tempel, in *Ezechiël 42*, de tempel van het vrederijk. Het zijn plaatsen waar de priesters zich ophouden. Het gaat daar niet om naderen, maar om voortdurend verblijven *(vgl. Ps 23:6b; 27:4; 65:5; 84:2,5,11)*.

Ik zal in het huis van de HEERE blijven tot in lengte van dagen. (Ps 23:6b)

Een woord voor Salomo | *verzen 11-13*

> *11 Toen kwam het woord van de HEERE tot Salomo: 12 Wat dit huis betreft, dat u aan het bouwen bent, als u overeenkomstig Mijn verordeningen wandelt, Mijn bepalingen houdt, al Mijn geboden in acht neemt door overeenkomstig*

> *daarmee te wandelen, dan zal ik Mijn woord, dat Ik tot uw vader David gesproken heb, aan u gestand doen. 13 Ik zal in het midden van de Israëlieten wonen en Ik zal Mijn volk Israël niet verlaten.*

In deze verzen worden we weer op de verantwoordelijkheid gewezen *(2Sm 7:13-14)*. Dat geldt ook voor de gemeente. Dat de Heer Jezus in het midden is van hen die als gemeente samenkomen, heeft alles te maken met het doen van Gods wil, met gehoorzaamheid. We hebben Gods wil in de Bijbel. Als wij naar Hem willen luisteren, zal Hij Zijn Woord waarmaken en te midden van de vergaderde gelovigen wonen en hen niet verlaten. Opmerkelijk is dat Salomo persoonlijk wordt aangesproken. Als wij gemeenschappelijk Gods tegenwoordigheid willen ervaren, zullen we allen persoonlijk naar Zijn Woord moeten luisteren. Dan woont Hij bij Zijn volk en verlaat Hij het niet.

De bedekking van hout en goud | *verzen 14-22*

> *14 Zo bouwde Salomo het huis en voltooide het. 15 Ook bouwde hij de wanden van het huis vanbinnen met ceder[houten] planken. Van de vloer van het huis tot aan de wanden [ter hoogte] van het dak overdekte hij ze vanbinnen met hout. Hij overdekte de vloer van het huis met planken van cipressen. 16 Verder bouwde hij de [laatste] twintig el vanaf de [achter]zijde van het huis met ceder[houten] planken [tot een vertrek], vanaf de vloer tot aan de wanden [ter hoogte van het dak]. Hij bouwde [het] voor Hem binnenin tot een binnenste heiligdom, tot het heilige der heiligen. 17 Het huis nu was veertig el, dat wil zeggen de grote zaal aan de voorzijde. 18 Het ceder[hout] van het huis aan de binnenkant was voorzien van houtsnijwerk met kolokwinten en ontluikende bloemen. Het was één en al ceder[hout], er was geen steen te zien. 19 Het binnenste heiligdom midden in het huis maakte hij binnenin gereed, om daar de ark van het verbond van de HEERE te plaatsen. 20 Het binnenste heiligdom vooraan was twintig el in [zijn] lengte, twintig el in [zijn] breedte en twintig el in zijn hoogte. Hij overtrok die met bladgoud. Ook overtrok hij het altaar van ceder[hout daarmee]. 21 Salomo overtrok het huis vanbinnen met bladgoud, en hij hing gouden kettingen voor het binnenste heiligdom, dat hij met goud overtrokken had. 22 Zo overtrok hij het hele huis met goud, totdat heel het huis voltooid was. Verder overtrok hij het hele altaar dat bij het binnenste heiligdom hoorde, met goud.*

De stenen worden met cederhout bekleed. De ceder stelt de grootheid van de mens voor die door de HEERE wordt vernederd *(Js 2:12-13)*. Als een mens zich bekeert, keert er een andere grootheid voor terug. Christus wordt in *Hooglied* met een ceder vergeleken en God verenigt ons met Christus in Zijn grootheid *(Hl 5:15b; Ps 92:13)*. Zo zijn we voor God bruikbaar voor de bouw van Zijn huis. Het grote dat de gelovige is, is Hij alleen door Christus. Daarom wordt het hout weer overtrokken met goud. Alles spreekt in Gods tempel van Zijn eer *(Ps 29:9b)*.

Het allerheiligste of achterzaal – een grote, verheven ruimte – is de plaats waar de ark wordt gezet. Ook wordt over het altaar gesproken *(vers 20)* en over het voorhangsel *(vers 21)*. Ook in *vers 22* wordt over het altaar gesproken. Het wordt hier gezien als behorend bij het heilige der heiligen, hoewel het vóór de voorhang komt te staan, maar wel er direct tegenaan *(vgl. Nm 18:7; Hb 9:3-4)*.

De cherubs | *verzen 23-28*

> *23 In het binnenste heiligdom maakte hij twee cherubs van olijfwilgenhout, elk tien el in zijn hoogte. 24 Nu was de ene vleugel van de cherub vijf el en de andere vleugel van de cherub was [ook] vijf el. [De afstand] van het einde van zijn [ene] vleugel tot aan het einde van zijn [andere] vleugel was tien el. 25 Ook de andere cherub was tien el. Beide cherubs hadden één maat en één vorm. 26 De hoogte van de ene cherub was tien el, evenals die van de andere cherub. 27 Hij zette de cherubs midden in het binnenste huis. De cherubs spreidden [hun] vleugels [zo] uit, dat de vleugel van de ene de [ene] wand raakte, en de vleugel van de andere cherub de andere wand raakte. En hun [andere] vleugels raakten elkaar in het midden van het huis, vleugel aan vleugel. 28 Hij overtrok de cherubs met goud.*

De cherubs worden van olijfwilgenhout gemaakt, dat is hout van de wilde olieboom, waarvan ook de deuren van het heilige en de posten van de ingang van de tempel worden gemaakt. Ze hebben grote afmetingen, groter dan de cherubs op de ark. Ze vullen het heilige der heiligen.

Cherubs zijn speciale engelen die met God als Rechter verbonden zijn *(Gn 3:24)*. God rijdt erop *(Ps 18:11)* en ze zijn Gods troon *(Ez 1:4-28; 10:8-17)*. Zij vertegenwoordigen God

Hij verdreef de mens, en plaatste ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een vlammend zwaard, dat heen en weer bewoog, om de weg naar de boom des levens te bewaken. (Gn 3:24)

in Zijn rechterlijke heerlijkheid. In de boeken van Mozes komen ze alleen voor in verbinding met het paradijs en de tabernakel.

De wanden, vloer en deuren | *verzen 29-35*

> *29 En op alle wanden van het huis rondom bracht hij graveringen van houtsnijwerk aan: cherubs, dadelpalmen en ontluikende bloemen, vanbinnen en vanbuiten. 30 En de vloer van het huis overtrok hij vanbinnen en vanbuiten met goud. 31 Voor de ingang van het binnenste heiligdom maakte hij deuren van olijfwilgenhout. Het raamwerk van de deurposten vormde een vijfhoek. 32 De twee deuren waren ook van olijfwilgenhout. Hij bracht er houtsnijwerk op aan: cherubs, dadelpalmen en ontluikende bloemen, die hij met goud overtrok. Ook op de cherubs en op de dadelpalmen bracht hij goud aan. 33 Zo maakte hij ook voor de ingang van de grote zaal deurposten van olijfwilgenhout, vierhoekig in vorm, 34 met twee deuren van cipressenhout. Twee zijden van de ene deur waren draaibaar en twee zijden van de andere deur waren draaibaar. 35 Hij bracht er [houtsnijwerk] op aan: cherubs, dadelpalmen en ontluikende bloemen, die hij overtrok met goud, glad uitgeslagen over het gegraveerde.*

Op de wanden van het huis worden *"cherubs, dadelpalmen en ontluikende bloemen"* aangebracht. De cherubs herinneren aan het paradijs *(Gn 3:24)*. Zij waken over een dienst in het heiligdom, niet om die tegen te houden, maar om de dienst in overeenstemming met God te laten plaatsvinden. In de tempel is het paradijs als het ware weer open voor de mens. Dat is mogelijk omdat de Heer Jezus de overwinning, waarvan de dadelpalmen spreken, over zonde en dood heeft behaald op het kruis. Als gevolg daarvan is er nieuw leven mogelijk, wat wordt weergegeven door de ontluikende bloemen.

De vloer is van goud. Er wordt gelopen op de basis van Gods heerlijkheid die in Christus zichtbaar is geworden en die het deel is van ieder die gelooft. Deze gouden vloer doet denken aan de straat van goud in het nieuwe Jeruzalem *(Op 21:21b)*.

En de straat van de stad was zuiver goud, als doorzichtig glas. (Op 21:21b)

De deuren zijn een beeld van Christus door Wie wij alleen tot God kunnen komen *(Jh 10:7)*. *"Want door Hem hebben wij ... in één Geest de toegang tot de Vader" (Ef 2:18)*. Dit is het grote voorrecht voor ons, die door

Jezus dan zei opnieuw: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ik ben de deur van de schapen. (Jh 10:7)

genade gered zijn. Op de deuren is hetzelfde ingesneden beeldwerk als op de muren van het huis. Dat herinnert eraan dat wij Christus gelijk zullen zijn als we bij Hem zijn en het werk van genade volkomen is *(1Jh 3:3)*.

Wij weten dat als Hij geopenbaard zal zijn, wij Hem gelijk zullen zijn; want wij zullen Hem zien zoals Hij is. (1Jh 3:2b)

De binnenste voorhof | *vers 36*

> *36 Daarna bouwde hij de binnenste voorhof van drie lagen gehouwen stenen en een laag balken van ceder[hout].*

In de binnenste voorhof, waar het koperen altaar is, waaraan de priesters dienen, is een lage muur gemaakt. Deze muur is de scheiding tussen het volk en de priesters. Hij bestaat uit drie rijen van gehouwen stenen met daarop een rij van cederen balken. Het is een lage muur, zodat het volk er overheen kan kijken en alles kan zien wat de priesters doen en alles kan horen wat de priesters tegen hen zeggen.

Duur van de tempelbouw | *verzen 37-38*

> *37 In het vierde jaar werd de fundering van het huis van de HEERE gelegd, in de maand Ziv. 38 En in het elfde jaar, in de maand Bul, dat is de achtste maand, had hij [de bouw] van het huis voltooid, helemaal volgens de afspraken erover en helemaal volgens de bepaling daaromtrent. Dus bouwde hij het [in] zeven jaar.*

De duur van de bouw van de tempel is zeven jaar, een volkomen tijd. God bouwt in deze tijd een heerlijk huis, Zijn gemeente. Die bouw zal ook een volkomen tijd in beslag nemen.

Het laatste vers bevat een belangrijke aanwijzing en wel dat Salomo het huis bouwde *"helemaal volgens de afspraken erover"*. Salomo volgde bij de bouw niet zijn eigen fantasie. Ook dacht hij er niet aan om hier en daar een kleine aanpassing te doen. Hij bouwde de tempel precies zoals God het had aangegeven aan David door de Geest, niet slechts mondeling, maar tot grotere zekerheid en nauwkeurigheid, op schrift *(1Kr 28:11-12a,19)*.

Toen gaf David zijn zoon Salomo een ontwerp van de voorhal en zijn gebouwen, zijn schatkamers, zijn bovenvertrekken, zijn binnenste kamers, en van het vertrek voor het verzoendeksel; en een ontwerp van alles wat hem door de Geest [voor ogen] stond: ... (1Kr 28:11-12a)

Dit alles is mij, [zei David,] in een geschrift te verstaan gegeven door de hand van de HEERE: alle werken van dit ontwerp. (1Kr 28:19)

Het is net zoals Hij aan Mozes op de berg een schets had gegeven van de tabernakel *(Ex 25:40)*.

Dit is een belangrijke aanwijzing voor onze tijd, waarin het ‘gemeente-zijn’ steeds meer wordt afgestemd op de behoeften van de mens. De diensten moeten worden opgevrolijkt met muziek en dans, de toespraken moeten door mannen (of vrouwen!) van naam worden geleverd. De mens moet zich er thuis voelen, terwijl er steeds minder naar wordt gevraagd of God Zich nog wel kan thuis voelen in Zijn eigen huis.

1 Koningen 7

Inleiding

Het vorige hoofdstuk beschrijft de tempel als gebouw. In dit hoofdstuk horen we over de koperen en gouden voorwerpen van de tempel, voorafgegaan door een beschrijving van de gebouwen van Salomo zelf.

De gebouwen voor Salomo zelf | *verzen 1-12*

> *1 Aan zijn [eigen] huis heeft Salomo echter dertien jaar gebouwd, en hij vol-*
> *tooide zijn hele huis. 2 En hij bouwde het huis van het Woud van de Libanon,*
> *honderd el in zijn lengte, vijftig el in zijn breedte en dertig el in zijn hoogte, met*
> *vier rijen van ceder[houten] pilaren, en ceder[houten] balken op de pilaren. 3*
> *Verder was het bedekt met ceder[hout] vanboven op de steunberen, die op vijf-*
> *enveertig pilaren rustten, vijftien per rij. 4 Er waren drie rijen [raam]kozijnen,*
> *en venster lag tegenover venster, driemaal. 5 Ook waren alle deuropeningen*
> *en posten vierhoekig van kozijn, en venster lag tegenover venster, driemaal. 6*
> *Ook maakte hij een voorhal van pilaren, vijftig el in zijn lengte, en dertig el in*
> *zijn breedte, met een [kleinere] voorhal ervoor, en pilaren met een afdak daar*
> *[weer] voor. 7 Verder maakte hij de voorhal voor de troon, waar hij rechtsprak,*
> *de rechtszaal, die van vloer tot vloer met ceder[hout] bedekt was. 8 [Bij] zijn*
> *huis, waar hij woonde, was een andere voorhof, meer binnen [in het huis] dan de*
> *voorhal. Van dezelfde constructie was het. Ook maakte hij voor de dochter van*
> *de farao, die Salomo tot [vrouw] genomen had, een zelfde huis als deze voorhal.*
> *9 Dit alles was van kostbare stenen [gemaakt], gehouwen steen, met een zaag*
> *vanbinnen en vanbuiten op maat gezaagd, vanaf het fundament tot de daklijst*
> *en van buiten tot aan de grote voorhof. 10 Verder was het gefundeerd met kost-*
> *bare stenen, grote stenen, stenen van tien el en stenen van acht el, 11 en [daar]*
> *bovenop kostbare stenen: op maat [gemaakte] gehouwen steen, en ceder[hout].*
> *12 En rondom was de grote voorhof [ommuurd met] drie lagen gehouwen steen*
> *en een laag van ceder[houten] balken. Zo was het [ook] met de binnenste voorhof*
> *van het huis van de HEERE, en met de voorhal van dat huis.*

We hebben een onderbreking in de beschrijving van de tempel, want eerst wordt het huis van Salomo beschreven. Dat is omdat er een nauwe verbin-

ding is tussen de tempel en het huis van Salomo. Beide huizen spreken van de gemeente. De tempel is het beeld van de gemeente als de woonplaats van de Heilige Geest. God woont in de gemeente als Zijn tempel *(1Ko 3:16; Ef 2:21-22)*. In het huis van Salomo zien we een beeld van de gemeente als woonplaats van de Heer Jezus, die Hij *"Mijn gemeente" (Mt 16:18)* noemt. Daar woont Salomo met zijn familie. De Heer Jezus is *"Zoon over Zijn huis" (Hb 3:6)* en als Zoon is Hij verbonden met zonen. Van Salomo heeft God gezegd dat hij Hem tot zoon zou zijn *(2Sm 7:12-14; 1Kr 17:13)*. In de gemeente woont de Heer Jezus als Zoon samen met hen die Hij tot zonen van God heeft gemaakt.

Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont? (1Ko 3:16)

..., in Wie [het] hele gebouw, goed samengevoegd, opgroeit tot een heilige tempel in [de] Heer; in Wie ook u mee opgebouwd wordt tot een woonplaats van God in [de] Geest. (Ef 2:21-22)

Het huis van Salomo is waarschijnlijk een paleiscomplex geweest met verschillende zelfstandige, maar wel bij elkaar behorende gebouwen. Er zijn openbare vertrekken en er is een privévertrek. Het huis bestaat uit cederhouten pilaren, waardoor het er uitziet als een woud. Er is een voorhal van pilaren, een kleinere voorhal en een voorhal voor de troon. De voorhal van pilaren is mogelijk op te vatten als een soort wachtruimte waar mensen kunnen wachten tot ze bij de koning kunnen komen. Salomo zit in de troonzaal. Meer in het midden van het complex is zijn woning. Verder is er nog een aparte woning voor zijn Egyptische vrouw.

De Heer Jezus zal regeren over het vrederijk vanuit Zijn huis. De gemeente is betrokken in Zijn regering. De Heer Jezus regeert ook nu in Zijn rijk over hen die Zijn gezag erkennen. De hele christenheid is vandaag Zijn rijk, maar een echte betrekking heeft Hij alleen tot hen die door het geloof met Hem als de Zoon verbonden zijn. Zij zijn het huis in engere zin waarin Hij woont *(vers 8)*, de woning achter de troonzaal, de woning van de koninklijke familie.

De materialen waarmee het huis is gebouwd *(verzen 9-12)*, zijn de materialen waarmee ook de tempel gebouwd is. Het is van stenen uit de rots genomen, zoals de Heer Jezus in *Mattheüs 16* zegt *(Mt 16:18)*. Iedere gelovige is in de ogen van de Heer Jezus een waardevolle steen *(1Pt 2:5)*, want

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (1Pt 2:5)

voor elke steen van alle stenen waaruit de gemeente bestaat, heeft Hij Zijn leven gegeven. De grondslag van *vers 10* ziet niet op Hem als de grondslag, want Hij is de hoeksteen. Hier is sprake van meerdere grote stenen. Dat wijst op de apostelen als de grondslag, het fundament *(Ef 2:20)*.

..., opgebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Jezus Christus Zelf hoeksteen is, ... (Ef 2:20)

De twee pilaren | *verzen 13-22*

> *13 Koning Salomo stuurde [een bode] en liet Hiram uit Tyrus halen. 14 Hij was de zoon van een vrouw [die] weduwe [was] uit de stam van Naftali, en zijn vader was een man uit Tyrus, een koperwerker. Hij was vol van wijsheid en inzicht, en van de kennis om allerlei werk in koper te maken. Hij kwam bij koning Salomo [in dienst] en deed al diens [koper]werk. 15 Zo vervaardigde hij twee koperen pilaren. De hoogte van de ene pilaar was achttien el, en een draad van twaalf el omspande de andere pilaar. 16 Hij maakte ook twee kapitelen van gegoten koper, om boven op de pilaren te plaatsen. De hoogte van het ene kapiteel was vijf el en de hoogte van het andere kapiteel was vijf el. 17 [Hij maakte] vlechtwerk, constructies van vlechtwerk, [en] kwasten, constructies van kettingen, voor de kapitelen die boven op de pilaren lagen. Zeven waren er voor het ene kapiteel en zeven voor het andere kapiteel. 18 Zo maakte hij de pilaren, met twee rijen [granaatappels] rondom over het ene vlechtwerk, om de kapitelen, die boven op de granaatappels lagen, te bedekken. Zo deed hij ook met het andere kapiteel. 19 De kapitelen die boven op de pilaren in de voorhal lagen, hadden de vorm van een lelie, vier el [hoog]. 20 De kapitelen lagen op de twee pilaren, en wel vlak boven de uitstulping die zich aan de andere zijde van het vlechtwerk bevond, met tweehonderd granaatappels in rijen eromheen, [ook] over het andere kapiteel. 21 Vervolgens richtte hij de pilaren op in de voorhal van de tempel. Hij richtte de rechterpilaar op en gaf die de naam Jachin. Daarna richtte hij de linkerpilaar op en gaf die de naam Boaz. 22 Boven op de pilaren lagen dus [kapitelen] in de vorm van een lelie. Zo werd het werk aan de pilaren voltooid.*

Hier gaat de beschrijving van de tempel verder. Salomo heeft een vreemdeling, *"Hiram uit Tyrus"*, geroepen om bij de bouw van de tempel te helpen. Hiram komt uit een gemengd huwelijk. Vreemdelingen uit de heidenen hebben een bijzonder begrip van de gemeente, zo zien we in het Nieuwe

Testament. Zij worden in de verborgenheden van God ingevoerd. Zijn wij zulke vreemdelingen die begrip hebben van de dingen van de gemeente? De meerderheid van de christenheid heeft dat begrip niet. Wat weet men in het algemeen van een verheerlijkte Christus met Wie de gemeente een gemaakt is?

Hiram heeft een bijzondere kennis om met koper te werken. Goud spreekt van de heerlijkheid van God. Koper spreekt van Gods heerlijkheid in gerechtigheid met betrekking tot de zondaar, niet om hem te oordelen, maar om hem te redden en hem in Zijn tegenwoordigheid te hebben. In *1 Kronieken 18* lezen we waar het koper vandaan komt. Het is materiaal dat op de vijand is veroverd *(1Kr 18:8)*.

En uit Tibchath en uit Chun, steden van Hadarezer, nam David zeer veel koper mee; daarvan heeft Salomo de koperen zee, de pilaren en de koperen voorwerpen gemaakt. (1Kr 18:8)

Hiram is de zoon uit een verbintenis die door God verboden is. Maar Gods genade kan hem gebruiken. Hij is een man *"vol van wijsheid en inzicht, en van de kennis om allerlei werk in koper te maken" (vers 14)*. Wijsheid, inzicht en kennis of verstand komen ook in het Nieuwe Testament voor, in brieven die over de gemeente gaan *(Ef 1:8,17; Ko 1:9)*. Wij hebben de geest van wijsheid, kennis en inzicht of verstand nodig om Gods gedachten over Zijn gemeente te leren kennen en ons in overeenstemming daarmee te gedragen.

Nieuw in de tempel ten opzichte van de tabernakel zijn de twee pilaren, elk van acht meter hoog en een omvang van vijf en een halve meter. Met hun kapitelen zijn ze meer dan tien meter hoog. De pilaren staan los van de tempel. Ze dienen dus niet om de tempel te dragen. Ze staan vóór de tempel, als een getuigenis van de zekerheid en kracht van God die ten gunste van het volk openbaar zullen worden als zij Hem gehoorzaam zijn. Als God Zijn volk vanwege hun ongehoorzaamheid door de Babyloniërs in ballingschap stuurt en deze vijand de tempelschatten rooft, wordt er veel aandacht gegeven juist aan deze twee pilaren *(2Kn 25:13,17; Jr 52:17,20-23)*.

De namen laten zien wat ze voorstellen. *"Jachin"* betekent 'Hij zal bevestigen' en *"Boaz"* betekent 'in Hem is kracht'. Hun positie vóór de tempel herinnert allen die bij of in de tempel willen aanbidden eraan dat zij alleen op God moeten steunen voor bevestiging en kracht in hun aanbidding en niet op iets in henzelf.

Gelovigen die een speciale plaats in de gemeente hebben, worden wel pilaren genoemd *(Gl 2:9)*. Het is voor iedere gelovige mogelijk een pilaar te zijn als de kracht die in God is, in hem wordt weerspiegeld *(Op 3:12a)*.

..., en toen zij de genade die mij gegeven is, erkenden, gaven Jakobus, Kefas en Johannes, die geacht werden steunpilaren te zijn, mij en Barnabas [de] rechterhand van gemeenschap, ... (Gl 2:9)

Wie overwint, die zal Ik maken tot een pilaar in de tempel van mijn God en hij zal geenszins meer daaruit weggaan; ... (Op 3:12a)

De leliën boven op de zuilen zijn verbonden met granaatappels. Leliën stellen de heerlijkheid van het koninkrijk voor *(Mt 6:28-29)* en granaatappels zijn een symbool van vrucht. De heerlijkheid en de vrucht van het koninkrijk zijn beide te danken aan Hem van Wie het koninkrijk is, Die het bevestigt en draagt.

En wat bent u bezorgd over kleding? Let op de lelies op het veld, hoe zij groeien; zij arbeiden niet en spinnen niet; en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet was bekleed als één van deze. (Mt 6:28-29)

De gegoten zee | *verzen 23-26*

> *23 Verder maakte hij de gegoten zee; tien el van zijn [ene] rand tot zijn [andere] rand, helemaal rond en vijf el in zijn hoogte: een meetlint van dertig el kon hem rondom omspannen. 24 Onder zijn rand zaten kolokwinten, die hem rondom omringden, tien per el, om heel de zee heen. Twee rijen kolokwinten waren bij het gieten ervan meegegoten. 25 Hij stond op twaalf runderen, drie naar het noorden gekeerd, drie naar het westen gekeerd, drie naar het zuiden gekeerd en drie naar het oosten gekeerd, en de zee stond daarbovenop. Al hun achterlijven waren naar binnen [gekeerd]. 26 En zijn dikte was een handbreed en zijn rand had de vorm van de rand van een beker, [als] een leliebloesem. Hij kon tweeduizend bath bevatten.*

De gegoten koperen zee is voor de priesters om zich in te wassen voordat ze hun dienst kunnen doen. Dat moeten ze telkens weer doen als ze naar het altaar gaan of in het heilige binnengaan. De toepassing voor ons is dat ons gaan door de wereld ons onrein maakt en dat reiniging noodzakelijk is. Die reiniging gebeurt door het lezen van Gods Woord dat met water wordt vergeleken *(Jh 15:3a; Ef 5:26)*.

U bent al rein om het woord dat Ik tot u heb gesproken. (Jh 15:3a)

..., opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door [het] Woord, ... (Ef 5:26)

De zee staat op twaalf runderen. Runderen zijn een beeld van volhardende dienst. De volhardende dienst van de voorbede van de Heer Jezus is de grond van onze reiniging. Als we in de hemel zijn, is de zee *"een glazen zee" (Op 15:2)*. Het water is daar niet meer vloeibaar, want het water is niet meer nodig om te reinigen.

De koperen onderstellen | *verzen 27-37*

> *27 Hij maakte ook tien koperen onderstellen. De lengte van een onderstel was vier el, zijn breedte was vier el en zijn hoogte was drie el. 28 En dit was de constructie van een onderstel: Zij bestonden uit panelen, namelijk panelen tussen dwarsstangen. 29 Op de panelen die tussen de dwarsstangen zaten, stonden leeuwen, runderen en cherubs, en op de dwarsstangen evenzo. Boven en onder de leeuwen en de runderen waren naar beneden hangende kransen. 30 Een onderstel had vier koperen wielen en koperen assen, en de vier hoeken ervan hadden steunen. Onder het spoelbekken waren de steunen gegoten [en] tegenover elke [steun] zaten kransen. 31 De opening ervan zat binnen in het opzetstuk en stak er een el bovenuit. De opening ervan was rond, van dezelfde vorm [als het spoelbekken], anderhalve el. En ook op de opening ervan zaten graveringen. Hun panelen waren vierkant, niet rond. 32 De vier wielen zaten onder aan de panelen en de assen van de wielen zaten aan het onderstel. De hoogte van één wiel was anderhalve el. 33 De constructie van de wielen was als de constructie van een wagenwiel. Hun assen, hun velgen, hun spaken en hun naven waren allemaal gegoten. 34 En er zaten vier steunen op de vier hoeken van een onderstel. Zijn steunen [vormden één geheel] met het onderstel. 35 Verder zat er boven aan het onderstel een ronde opstaande rand van een halve el in de rondte. Aan de bovenkant van het onderstel zaten de draagstukken ervan en de panelen ervan, [die] er [één geheel] mee [vormden]. 36 Op de vlakken van de draagstukken ervan en op de panelen ervan graveerde hij cherubs, leeuwen en dadelpalmen, op ieder leeg vlak, met kransen eromheen. 37 Op dezelfde manier maakte hij de tien onderstellen: eenzelfde gietsel, eenzelfde maat, eenzelfde vorm voor hen alle.*

Aan de zee zijn tien onderstellen verbonden. De tabernakel kende geen onderstellen. Het getal tien valt op. Het is het getal van de verantwoordelijkheid. Het gaat erom of wij van het niveau van de tabernakel kunnen komen tot het niveau van de tempel.

Ook zijn er leeuwen, runderen en cherubs mee verbonden. We zien ze terug in of ze doen denken aan *Openbaring 4*, waar sprake is van de vier levende wezens *(Op 4:6-7)*. Het beeld in *Openbaring* kan zijn ontleend aan de beschrijving hier. Het zijn de symbolen van het oordeel van God. De cherub heeft dan de gestalte van een mens en de vleugels ervan zien we in de arend.

De koperen voorwerpen | *verzen 38-47*

> *38 Hij maakte ook tien koperen spoelbekkens. Eén spoelbekken kon veertig bath bevatten. Eén spoelbekken was vier el [in doorsnee]. Op één onderstel van die tien onderstellen zat één wasvat. 39 Hij plaatste vijf onderstellen aan de rechterzijde van het huis en vijf aan de linkerzijde van het huis. De zee plaatste hij aan de rechterzijde van het huis, in zuidoostelijke richting. 40 Verder maakte Hirom de spoelbekkens, de scheppen en de sprengbekkens; en Hiram voltooide al het werk dat hij voor koning Salomo maakte ten behoeve van het huis van de HEERE, 41 [te weten] de twee pilaren met de bollen van de kapitelen die boven op de twee pilaren lagen, en de twee vlechtwerken om de twee bollen van de kapitelen die boven op de pilaren lagen, te bedekken, 42 de vierhonderd granaatappels voor de twee vlechtwerken, twee rijen granaatappels per vlechtwerk, om de twee bollen van de kapitelen die op de pilaren lagen, te bedekken, 43 en de tien onderstellen en de tien spoelbekkens op de onderstellen. 44 Verder [maakte hij] de ene zee en de twaalf runderen onder de zee, 45 ook de potten, de scheppen en de sprengbekkens: al deze voorwerpen, die Hiram voor koning Salomo ten behoeve van het huis van de HEERE maakte, [alles] van gepolijst koper. 46 In de vlakte van de Jordaan liet de koning ze gieten, tussen Sukkoth en Zartan, in [vormen van] zware klei. 47 Salomo liet al deze voorwerpen [ongewogen] vanwege de zeer grote hoeveelheid. Het gewicht van het koper werd niet nagegaan.*

Op de tien onderstellen worden tien spoelbekkens gemaakt. Daarin worden de ingewanden en de poten van het brandoffer afgespoeld *(Lv 1:9)*. Het brandoffer spreekt van de Heer Jezus in Zijn volkomen en volledige overgave aan God op het kruis. Het wassen van het offer gebeurt, in de geestelijke betekenis ervan, niet om het brandoffer te reinigen, maar om te bewijzen dat het water er weer zuiver afkomt omdat het offer volmaakt rein is. Ook de potten, scheppen en sprengbekkens, die ook van koper

worden gemaakt, worden nog genoemd. Dit zijn voorwerpen die meer in verband met het altaar en de offers staan *(Ex 38:3)*.

Vanaf *vers 40b* volgt een herhaling van alles wat Hiram heeft gemaakt. Dit is geen nutteloze herhaling, maar een blijk van de waarde die deze dingen voor God hebben. Ze zijn allemaal gemaakt van gepolijst koper. Er is met het beste materiaal gewerkt. Hiram maakt alles, maar hij heeft geen ander materiaal gebruikt dan het materiaal dat Salomo hem ter beschikking heeft gesteld.

Aan dit materiaal is door Salomo in de vlakte van de Jordaan in zware klei vorm gegeven. De Jordaan is de rivier van de dood. Alles wat voor de tempel aan koperen voorwerpen is gemaakt, wat in de geestelijke toepassing spreekt van de gerechtigheid van God, is ontstaan door wat spreekt van wat de Heer Jezus op het kruis heeft gedaan. Op het kruis is Hij *"in zware klei"* of 'in diepe grond' geweest. Uit zware arbeid, uit diepten, is Gods gerechtigheid naar boven gekomen en aan het licht gebracht.

De gouden voorwerpen | *verzen 48-50*

> *48 Ook maakte Salomo alle voorwerpen die voor het huis van de HEERE bestemd waren: het gouden altaar, de gouden tafel waarop de toonbroden lagen, 49 de kandelaars, vijf aan de rechterzijde en vijf aan de linkerzijde, vóór het binnenste heiligdom, van bladgoud, de bloesems, de lampen en de snuiters van goud, 50 de schalen, de messen, de sprengbekkens, de kommen, de vuurschalen van bladgoud en de scharnieren van de deuren van het binnenste huis, voor het heilige der heiligen, [en] voor de deuren van het binnenste [deel] van de tempel, [alles] van goud.*

Het maken van de voorwerpen van goud wordt aan Salomo persoonlijk toegeschreven. Het altaar, de tafel voor de toonbroden en de tien kandelaren komen in de tempel. Het goud spreekt van Gods heerlijkheid. Ook wordt er gesproken over *"de scharnieren van de deuren"* die toegang geven tot het heilige en het heilige der heiligen. Het is een korte beschrijving, omdat de hoofdgedachte regering is en niet het naderen tot God. Toch wordt het hier genoemd, omdat het naderen tot God er wel bij hoort en dat moet dan gebeuren in het besef van Gods heerlijkheid.

De geheiligde gaven van David | *vers 51*

> *51 Zo werd al het werk dat koning Salomo [voor] het huis van de HEERE verrichtte, voltooid. Daarna bracht Salomo de geheiligde [gaven] van zijn vader David over. Het zilver, het goud en de voorwerpen legde hij in de schatkamers van het huis van de HEERE.*

Als het huis klaar is, brengt Salomo alle voorwerpen in de tempel. Er zijn ook nog *"de geheiligde [gaven] van zijn vader David"* die niet zijn gebruikt. Mogelijk zijn die voor bijvoorbeeld toekomstige herstelwerkzaamheden. David heeft een menigte aan goud, zilver en koper verzameld voor de bouw van de tempel *(1Kr 22:14,16; 29:2)*. Hij heeft die buitgemaakt op overwonnen vijanden *(2Sm 8:7,11-12)*. Daarbij zijn nog de gaven uit zijn privébezit gekomen *(1Kr 29:3-4)* en de vrijwillige gaven van de familiehoofden en andere leiders *(1Kr 29:6-9)*.

David is een beeld van de Heer Jezus in Zijn lijden. Er blijft, na alles wat is gebruikt, nog een volheid aan heerlijkheid over. Alles wat in de tempel is, is door Christus en Zijn werk aan het kruis bewerkt. Maar er is nog meer heerlijkheid met het werk van Christus verbonden. Dat is allemaal materiaal voor *"de schatkamers van het huis van de HEERE"*.

1 Koningen 8

De ark naar de tempel | *verzen 1-11*

> *1 Toen riep Salomo de oudsten van Israël bijeen [en] alle hoofden van de stammen, de leiders van de families onder de Israëlieten, bij koning Salomo in Jeruzalem, om de ark van het verbond van de HEERE over te brengen uit de stad van David, dat is Sion. 2 Alle mannen van Israël kwamen bij koning Salomo bijeen voor het feest in de maand Ethanim, dat is de zevende maand. 3 Alle oudsten van Israël kwamen, en de priesters namen de ark op 4 en zij brachten de ark van de HEERE en de tent van ontmoeting over met alle heilige voorwerpen die in de tent waren. De priesters en de Levieten brachten ze over. 5 Koning Salomo nu en de hele gemeenschap van Israël, die zich bij hem had verzameld, stonden gezamenlijk vóór de ark. Zij offerden schapen en runderen, die vanwege [hun] grote hoeveelheid niet geschat of geteld konden worden. 6 Zo brachten de priesters de ark van het verbond van de HEERE op zijn plaats, tot in het binnenste heiligdom van het huis, tot in het heilige der heiligen, tot onder de vleugels van de cherubs. 7 Want de cherubs spreidden beide vleugels uit over de plaats van de ark: de cherubs bedekten de ark en zijn draagbomen vanboven. 8 Daarna schoven zij de draagbomen verder uit, zodat de uiteinden van de draagbomen [wel] zichtbaar waren vanuit het heiligdom vóór het binnenste heiligdom, maar buiten niet zichtbaar waren. Zij zijn daar tot op deze dag. 9 Er was niets in de ark dan alleen de twee stenen tafelen, die Mozes bij de Horeb daarin gelegd had, toen de HEERE [een verbond] gesloten had met de Israëlieten, toen zij uit het land Egypte waren vertrokken. 10 En het gebeurde, toen de priesters uit het heiligdom gingen, dat de wolk het huis van de HEERE vervulde. 11 Vanwege de wolk konden de priesters niet blijven staan om dienst te doen, want de heerlijkheid van de HEERE had het huis van de HEERE vervuld.*

De inwijding van de tempel vindt plaats op *"het feest in de maand Ethanim"*, dat is het Loofhuttenfeest. Dit feest is de grote afsluiting van alle oogstfeesten in *"de zevende maand"* *(Lv 23:34)*. Dit feest wijst op het vrederijk, waar het volk in het bezit van alle zegeningen van God is, aan het einde van alle wegen van God. Wij, nieuwtestamentische gelovigen, bezitten al *"alle*

geestelijke zegening in de hemelse [gewesten] in Christus" (Ef 1:3) en hebben daarom zoveel meer reden God te prijzen.

De ark komt in het midden van het volk en wordt vervolgens in de tempel geplaatst. De ark is sinds de dagen van Eli niet meer in de tabernakel geweest. David heeft de ark naar Sion gebracht en die geplaatst in de tent die hij ervoor had gemaakt *(2Sm 6:17)*, terwijl de tabernakel in Gibeon was *(2Kr 1:3-5)*. Salomo brengt de ark vanuit die tent naar de tempel.

Het opbrengen van de ark naar de tempel en de daarmee gepaard gaande offers zijn een beeld van Christus in het midden van Zijn volk, de gemeente, waar het volk Hem slachtoffers van lof en dank brengt. In *1 Kronieken 28* zien we de Geest van Christus te midden van Zijn volk door Wie David zegt wat in zijn hart was, de wens die hij had *(1Kr 28:2)*

Toen stond koning David op en zei: Luister naar mij, mijn broeders, en mijn volk! Het leefde in mijn hart om een huis van rust voor de ark van het verbond van de HEERE te bouwen, en voor de voetbank van de voeten van onze God. Ik heb [alles] voorbereid voor de bouw. (1Kr 28:2)

De ark die zolang rondgetrokken is, is aan het einde van zijn omzwervingen gekomen en komt in de rust van de tempel. Het gaat er hier om dat priesters en Levieten hem die plaats geven. In de geestelijke toepassing wil dit zeggen dat alleen als bij ons de geestelijke voorwaarden aanwezig zijn, de Heer Jezus in het midden van ons als de Zijnen kan zijn en wij onze stem tot God in lofzegging kunnen verheffen.

De ark is in zichzelf ook een rustplaats, de voetbank voor Gods voeten. God vindt Zijn rust in de Heer Jezus en de Heer Jezus vindt Zijn rust te midden van Zijn gemeente.

Hier leidt Salomo alles. De Heer Jezus wil alles leiden door Zijn Geest. Door de leiding van Salomo krijgt de ark zijn plaats in de tempel van God. De ark wordt op zijn plaats, tot in het binnenste heiligdom van het huis, tot in het heilige der heiligen, tot onder de geweldige vleugels van de cherubs gebracht. De stangen worden er bijna helemaal, dus niet volledig, uitgetrokken. Ze worden er uitgetrokken om aan te tonen dat de reis voorbij is en de rust is bereikt. Tegelijk blijven ze nog gedeeltelijk in de ringen zitten naar het voorschrift *(Ex 25:15)*. Dat is om te herinneren aan de voorbije reis. De Heer Jezus is in de rust ingegaan na het voleindigen van Zijn weg en

werk op aarde, maar we zullen altijd herinnerd worden aan Zijn leven op aarde.

Hoe het mogelijk is dat de stangen vanuit het heilige kunnen worden gezien, terwijl de ark zich bevindt in een volledig afgesloten heiligdom, is niet duidelijk. In de geestelijke toepassing is het wel duidelijk. Het laat zien dat de gelovige de toegang tot binnen het voorhangsel heeft en daar Christus ziet *(Hb 10:19)*.

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, ... (Hb 10:19)

Uit de *brief aan de Hebreeën* kunnen we opmaken dat er een tijd is geweest dat er drie voorwerpen in de ark waren *(Hb 9:4)*. Hier wordt alleen gesproken over de twee stenen tafelen van de wet. De beide andere voorwerpen hebben direct met de woestijnreis te maken – manna als voedsel en de bloeiende staf als de werkzaamheid van de hogepriester –, maar de reis is hier voorbij. De wet blijft zijn betekenis houden, ook in het vrederijk. De volkomen wil van God blijft in eeuwigheid. Ook de Heer Jezus blijft de afhankelijke Mens, in Hem blijft de wil van God volkomen aanwezig.

In de *verzen 10-11* worden we aan twee gebeurtenissen herinnerd die op elkaar lijken. Het betreft de inwijding van de tabernakel *(Lv 9:23-24)* en de uitstorting van de Heilige Geest *(Hd 2:2)*. Nu krijgt de tempel zijn betekenis. God neemt Zijn intrek in de tempel als Zijn woonplaats. Zo is de Heilige Geest gekomen om te wonen in de gelovige individueel, maar ook om de gemeente te vormen, om de leden als geheel te vormen *"tot een woonplaats van God in [de] Geest"* *(Ef 2:22)*.

Salomo zegent het volk | *verzen 12-21*

> *12 Toen zei Salomo: De HEERE heeft gezegd in een donkere [wolk] te zullen wonen. 13 Ik heb immers een huis gebouwd als woning voor U, een vaste woonplaats voor U, in alle eeuwigheid. 14 Daarna keerde de koning zich om en zegende heel de gemeente van Israël, terwijl heel de gemeente van Israël stond. 15 Hij zei: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die met Zijn mond tot mijn vader David gesproken heeft, en [dat] met Zijn hand heeft vervuld, toen Hij zei: 16 Vanaf de dag dat Ik Mijn volk Israël uit Egypte heb geleid, heb Ik uit alle stammen van Israël geen stad verkozen om [er] een huis te bouwen, zodat Mijn Naam daar zou zijn, maar Ik heb David verkozen om [koning] te zijn over Mijn volk Israël. 17 Het was in het hart van mijn vader David om*

> *een huis te bouwen voor de Naam van de HEERE, de God van Israël. 18 Maar de HEERE zei tegen mijn vader David: Dat het in uw hart was om voor Mijn Naam een huis te bouwen, daar hebt u goed aan gedaan, dat dit in uw hart was. 19 U echter zult dat huis niet bouwen, maar uw zoon, die uit uw lichaam zal voortkomen, die zal voor Mijn Naam dat huis bouwen. 20 Zo heeft de HEERE Zijn woord dat Hij gesproken had, gestand gedaan, want ik ben in de plaats van mijn vader David opgestaan, en ik heb op de troon van Israël plaatsgenomen, zoals de HEERE gesproken heeft, en ik heb voor de Naam van de HEERE, de God van Israël, dit huis gebouwd. 21 Ik heb daar een plaats toegewezen voor de ark, waarin het verbond van de HEERE ligt dat Hij met onze vaderen sloot, toen Hij hen uit het land Egypte leidde.*

Salomo begint met iets te zeggen dat kenmerkend is voor het Oude Testament en wat staat tegenover het Nieuwe Testament. Voor Salomo woont de HEERE in donkerheid en dat terwijl God licht is. Maar God is ook liefde en juist daarom woont Hij in donkerheid, want als Hij Zijn licht zou laten zien, zou dat het einde van het volk en de mens betekenen. Vandaar dat de voorhang er is, waarachter Hij Zich heeft teruggetrokken. Dat is in de gemeente niet meer zo. Daar woont Hij in Christus, in Wie Hij tot de mens komt.

Salomo zegent het volk *(vers 14)*. Hij is hier de koning-priester, want zegenen doet de priester. We zien dat bij Melchizedek *(Gn 14:18-19)*. De Heer Jezus is op volkomen wijze Koning-Priester *(Zc 6:13; Hb 7:1-3)*.

Salomo begint ermee God te prijzen als de God Die spreekt en doet *(vers 15)*. Wat Zijn mond spreekt, brengt Zijn hand tot uitvoering. Hij heeft tot David gesproken over zijn verkiezing. Hij heeft geen stad, maar David verkozen. Zo lijkt het alsof David een stad is, maar stad, tempel en koning zijn zo met elkaar verbonden dat David en de stad een zijn. De koning en zijn stad horen samen. De Heer Jezus is de Zoon van David en is voor eeuwig met Jeruzalem verbonden.

Salomo spreekt vaak over de Naam van de HEERE. De naam drukt uit wat iemand is of moet zijn. Zijn Naam drukt Zijn hele heerlijkheid uit. De *troon van de HEERE* laat zien Wie de troon heeft opgericht. De *troon van David* laat zien wie er op de troon zit. De *troon van Israël* laat zien waarover wordt geregeerd.

Het verbond ligt in de ark, vastgelegd en vertegenwoordigd in de twee stenen tafelen *(vers 21)*.

Het gebed van Salomo | *verzen 22-30*

> *22 Toen ging Salomo voor het altaar van de HEERE staan, tegenover heel de gemeente van Israël, en hij spreidde zijn handen uit naar de hemel 23 en zei: HEERE, God van Israël, er is geen God zoals U, boven in de hemel of beneden op de aarde, Die het verbond en de goedertierenheid houdt tegenover Uw dienaren, die met heel hun hart wandelen voor Uw aangezicht, 24 Die Zich tegenover Uw dienaar, mijn vader David, gehouden hebt aan wat U tot hem had gesproken. Want met Uw mond sprak U, en [dat] hebt U met Uw hand vervuld, zoals het op deze dag is. 25 En nu HEERE, God van Israël, houd U tegenover mijn vader David, Uw dienaar, aan wat U tot hem gesproken hebt: Het zal u voor Mijn aangezicht niet aan een man ontbreken die op de troon van Israël zal zitten, tenminste, wanneer uw zonen op hun weg letten door voor Mijn aangezicht te wandelen, zoals u voor Mijn aangezicht gewandeld hebt. 26 Nu dan, God van Israël, laat toch Uw woorden, die U tot Uw dienaar, mijn vader David, sprak, bewaarheid worden. 27 Maar zou God werkelijk op de aarde wonen? Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb! 28 Schenk dan aandacht aan het gebed van Uw dienaar en aan zijn smeekbede, HEERE, mijn God, door te luisteren naar het roepen en naar het gebed dat Uw dienaar heden voor Uw aangezicht bidt. 29 Laten Uw ogen open zijn, nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, waarvan U hebt gezegd: Mijn Naam zal daar zijn, om te luisteren naar het gebed dat Uw dienaar op deze plaats zal bidden. 30 Luister dan naar de smeekbede van Uw dienaar en Uw volk Israël, die zij op deze plaats zullen bidden. En U, luister in Uw woonplaats, in de hemel, ja luister, en vergeef.*

Het gebed van Salomo is het hoogtepunt van de inwijding van de tempel. De plaats van voorbede is bij het altaar *(vers 22)*. Er is geen voorbede los van het altaar, dat wil voor ons zeggen, los van de Heer Jezus en Zijn werk op het kruis. De grondslag is het offer van Christus. De koning-priester doet de voorbede (*vgl. 1Sm 2:35*, waar de priester in dienst van de gezalfde staat). Hij doet het voor de gemeente van Israël en ook in de tegenwoordigheid van het volk; het volk hoort toe. Hij spreekt met vrijmoedigheid over alle gevaren waarin het volk terecht kan komen.

Salomo spreekt God aan in Zijn onvergelijkbaarheid *(vers 23)*. Het is ook voor ons goed eraan te denken met welk een God we te doen hebben. Met Hem is niemand te vergelijken, geen goden of demonische machten. Ze zijn allen aan Hem onderworpen. Ook is het zo, dat er niemand anders de HEERE is dan alleen God *(vers 60)*.

Vervolgens spreekt Salomo uit tot God wat hij eerder voor het volk heeft uitgesproken *(vers 24; vgl. vers 15)*. Wat hij voor het volk heeft uitgesproken, offert hij hier aan God als dank- of vredeoffer.

Hij herinnert God aan Zijn belofte dat Hij altijd een zoon van David op de troon zal zetten en bidt dat God dat ook zal doen *(vers 25)*. Dit zal werkelijkheid worden wanneer de eeuwige Zoon als Mens op de troon zal zitten.

Wel wordt de vervulling van de belofte afhankelijk gemaakt van de verantwoordelijkheid van de mens. Zowel Salomo zelf als zijn zonen hebben verzaakt en daardoor is er lange tijd geen zoon van David op de troon geweest. Naar Gods soevereiniteit zal Hij in genade dé Zoon geven. Daarvoor beroept Salomo zich op de genade van God als hij vraagt dat God toch Zijn Woord waarmaakt *(vers 26)*.

God is zo groot, dat geen deel van de schepping Hem kan bevatten, ook de grootste, omvangrijkste delen niet *(vers 27)*. Hij omspant Zelf alles *(Dt 10:14)*. Het is ook een waanidee om te menen dat God wel in met handen gemaakte tempels woont. Aan dit waanidee houdt een afvallig volk vast, waarvoor de profeten hen scherp veroordelen *(Jr 7:4; Mi 3:11)*.

Zie, van de HEERE, uw God, is de hemel, ja, de allerhoogste hemel, de aarde en alles wat erop is. (Dt 10:14)

Stel uw vertrouwen niet op bedrieglijke woorden: De tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE is dit! (Jr 7:4)

Het geloof erkent dat God niet te vatten is in een menselijk bouwwerk. Tegelijk echter ziet het geloof Gods aanwezigheid met de tempel verbonden, omdat Hij heeft gezegd dat Zijn Naam daar woont. Op grond daarvan mogen we, ondanks Zijn grootheid, zover verheven boven Zijn woning, Hem vragen naar het gebed te luisteren dat uit Zijn woning op aarde tot Hem in de hemel komt *(vers 28)*.

Telkens komt het woord ‘luister’ terug. Met het oog daarop bidt Salomo. Zo mogen wij tot God bidden. Hij luistert vanuit Zijn woning de hemel. Maar Salomo spreekt ook over *“vergeef” (vers 30)*. Hij is een praktische koning

en weet dat de gebeden meestal gebeden om vergeving zijn. Moeten ook onze gebeden niet vaak vergezeld gaan van belijdenis van zonden? Salomo vraagt of de HEERE wil horen naar de smeking van *"Uw volk Israël"*. Hij veronderstelt dat Gods volk een biddend volk zal zijn.

Eerste bede | *verzen 31-32*

> *31 Wanneer iemand tegen zijn naaste zondigt en deze hem een eed oplegt, zodat hij een vervloeking over zichzelf afroept, en [deze] eed voor Uw altaar in dit huis komt, 32 luistert Ú dan in de hemel, grijp in, en spreek recht over Uw dienaren, door de schuldige schuldig te verklaren en zijn weg op zijn [eigen] hoofd te doen neerkomen, door de rechtvaardige rechtvaardig te verklaren, [en] hem overeenkomstig zijn gerechtigheid te vergelden.*

Het gebed lijkt lang, maar het kan in ongeveer zes minuten gebeden worden. Het is een gebed rijk aan inhoud. Het gaat niet om de lengte, maar om de inhoud.

Het gebed bevat zeven beden. De eerste vier beden hebben betrekking op de inwendige toestand van het volk, de laatste drie op het gevaar van buiten. In veel van de gebeden gaat het om zonden en vergeving. Het is een gebed van en voor het volk van God. Het stelt Gods volk, nu de gemeente, voor in haar verantwoordelijkheid.

We zien dat in *Mattheüs 18* waar de gemeente plaatselijk met problemen, zonden, te maken heeft *(Mt 18:15-20)*. Het is een volk dat gebed nodig heeft en een Voorbidder in Christus, zoals hier in Salomo. Wij moeten ook voorbidders zijn. God verbaast Zich erover dat Hij niemand heeft gevonden die door gebed de gaten dicht waardoor de vijand onder Gods volk kan komen *(Js 59:16a; Ez 22:30)*.

Omdat Hij zag dat er niemand was,
ontzette Hij Zich, want er was geen voorbidder.
(Js 59:16a)

Ik zocht naar iemand onder hen die een muur kon optrekken en voor Mijn aangezicht in de bres kon staan voor het land, zodat Ik het niet te gronde hoefde te richten, maar Ik vond niemand. (Ez 22:30)

De eerste bede gaat over iemand die tegen zijn broeder zondigt. De rechter legt een eed op in de tegenwoordigheid van God (*"altaar"*) met een zelfvervloeking om de waarheid te weten te komen. De zaak moet tot een oplossing komen. Alleen God kan de waarheid openbaren. Daar vraagt

Salomo om. Hij vraagt dat de eed in vervulling zal gaan als de aangeklaagde schuldig is, of, als er geen schuld is, de eed niet in vervulling zal gaan.

De tegenhanger hiervan vinden we in *Mattheüs 18*, waar de Heer Jezus zegt: *"Als nu uw broeder tegen u zondigt" (Mt 18:15)*. De Heer geeft daar verder aanwijzingen hoe we persoonlijk en als plaatselijke gemeente hiermee moeten omgaan *(Mt 18:15-20)*. Het gaat erom dat de broeder die zondigt weer in de gemeenschap met de Heer en met de gemeente wordt hersteld. De manier waarop dit werk moet gebeuren, wordt door de Heer weergegeven in de verzen die aan dit gedeelte voorafgaan *(Mt 18:1-14)* en de verzen die erop volgen *(Mt 18:21-35)*. Het komt neer op een gezindheid van nederigheid, zorg en vergeving.

Tweede bede | *verzen 33-34*

> *33 Wanneer Uw volk Israël door de vijand wordt verslagen, omdat zij tegen U hebben gezondigd, en zij zich tot U bekeren, Uw Naam belijden en tot U in dit huis zullen bidden en smeken, 34 luistert Ú dan in de hemel, en vergeef de zonde van Uw volk Israël, en breng hen terug naar het land dat U aan hun vaderen gegeven hebt.*

Deze bede betreft de zonde van het hele volk *(Lv 26:17; Dt 28:25)*. Het hele volk heeft gezondigd, bijvoorbeeld als er zonde wordt getolereerd. God zendt dan vijanden als oordeel, waardoor het volk tot belijdenis zal komen en tot God zal roepen met berouw over hun zonde. Hij zal dan herstel geven.

In een toepassing op de gemeente kunnen we denken aan het toelaten van een vleselijke, wereldse gezindheid, of het niet veroordelen van liberale of sektarische gewoonten. Ook kunnen we denken aan het binnendringen van openbare zonden of valse leer zonder dat daar tucht over wordt uitgeoefend. We worden dan door de vijand verslagen. Het enige wat ons van de vijand kan bevrijden, is belijdenis van onze ontrouw. Dan vergeeft de Heer en geeft Hij weer het genot van onze geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten.

Derde bede | *verzen 35-36*

> *35 Als de hemel gesloten is en er geen regen komt, omdat zij tegen U gezondigd hebben, en zij op deze plaats bidden, Uw Naam belijden en zich van hun zonde*

> *bekeren, omdat U hen vernederde, 36 luistert Ú dan in de hemel en vergeef de zonde van Uw dienaren en van Uw volk Israël, want U leert hun de goede weg waarop zij moeten gaan, en geef regen op Uw land, dat U aan Uw volk als erfelijk bezit hebt gegeven.*

De derde bede betreft de situatie dat God Zijn volk Zijn zegen moet onthouden als het van Hem afwijkt *(Lv 26:19; Dt 11:17; 28:23)*. Dit oordeel is door Elia aan God gevraagd, opdat het volk naar Hem zou terugkeren *(1Kn 17:1; Jk 5:17)*. Dat is dan ook gebeurd. Zonder regen is er geen oogst en ook geen oogstfeest.

En Elia, de Tisbiet, uit de inwoners van Gilead, zei tegen Achab: [Zo waar] de HEERE, de God van Israël, leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen komen, behalve op mijn woord! (1Kn 17:1)

Elia was een mens van gelijke natuur als wij, en hij bad een gebed dat het niet zou regenen, en het regende drie jaar en zes maanden niet op aarde. (Jk 5:17)

Als Gods volk zich verootmoedigt, kan de HEERE hun weer de goede weg laten zien. Elke verootmoediging voert tot nieuw inzicht om de goede weg te gaan.

In een plaatselijke gemeente kan de dood in de pot zijn. Als er geen geestelijke zegen meer wordt genoten, is dat het gevolg van een afwijken van het Woord van God. We kunnen dan als Elimelech de wijk nemen naar plaatsen waar we menen wel voedsel te vinden *(Ru 1:1)*. Het is echter Gods bedoeling dat we ons voor Hem verootmoedigen en onze afwijking belijden. Dan kan de Heer ons weer de goede weg laten zien. Als we die dan gaan, is het gevolg dat er weer zegen komt.

Vierde bede | *verzen 37-40*

> *37 Als er honger in het land is, als er pest is, als er korenbrand, meeldauw, veldsprinkhanen [en] zwermsprinkhanen komen, als zijn vijand hem benauwt in het land met zijn steden, [als] er enige plaag of enige ziekte komt, 38 elk gebed, elke smeekbede die er zal zijn van ieder mens uit heel Uw volk Israël, als eenieder de plaag van zijn hart erkent en naar dit huis zijn handen uitstrekt, 39 luistert Ú dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, vergeef, en grijp in, en geef eenieder naar al zijn wegen, [U,] Die zijn hart kent. U alleen kent immers het hart van alle mensenkinderen, 40 opdat zij U vrezen alle dagen die zij leven op de grond die U onze vaderen gegeven hebt.*

Hier treffen ziekte en honger het land *(Lv 26:19,25; Dt 28:22-23,38)*. Er wordt niet direct over zonde gesproken. De honger is het gevolg van plagen en vijanden die over het volk komen vanwege de plagen van het hart van ieder van de leden van Gods volk. Er wordt gebeden tot God om te vragen waarom Hij die plagen laat komen. De plagen zijn instrumenten die God gebruikt om Zijn volk te tuchtigen. Ze worden de aanleiding tot het zelfonderzoek van ieder lid en dat zal tot de ontdekking voeren dat het leven niet zo is als God het wenst. Dat heeft er niet mee te doen of er concrete zonden zijn, maar dat er traagheid is in het dienen van God.

Wij kunnen onszelf niet bedriegen als we in Gods tegenwoordigheid zijn. God zal vergeven als ieder de toestand van zijn hart erkent, want alleen Hij kent het hart. Wij oordelen vaak over onze broeder alsof we precies zijn hart kennen. Als er zelfonderzoek komt – en dat is Gods bedoeling met honger –, komt er aan het licht wat er in ons hart is. Het gaat erom dat ieder zijn eigen hart doorzoekt en niet de oplossing zoekt in wat een ander allemaal heeft gedaan of gedaan zou kunnen hebben. Als ieder dat zegt in oprechtheid, zal er weer zegen komen.

Het gaat in dit geval om persoonlijke ontrouw. Als we dat constateren, is de oorzaak daarvan vaak het niet juist stellen van onze prioriteiten. We lopen dan hard voor onze eigen huizen, terwijl we het huis van God aan zijn lot overlaten *(Hg 1:9b)*. Dat moeten we belijden en we moeten Gods huis weer op de eerste plaats stellen. God zal daarna weer zegen geven.

Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt,
terwijl u zich uitslooft, ieder voor zijn [eigen] huis.
(Hg 1:9b)

Vijfde bede | *verzen 41-43*

> *41 Zelfs ook wat de vreemdeling betreft, die niet tot Uw volk Israël behoort, maar uit een ver land komt omwille van Uw Naam 42 – want zij zullen horen van Uw grote Naam, van Uw sterke hand en van Uw uitgestrekte arm – wanneer hij komt en naar dit huis zijn gebed richt, 43 luistert Ú dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, en doe overeenkomstig alles wat de vreemdeling tot U roepen zal, opdat alle volken van de aarde Uw Naam kennen en U vrezen, zoals Uw volk Israël, en erkennen dat Uw Naam is uitgeroepen over dit huis dat ik gebouwd heb.*

Met de vijfde bede begint de tweede serie gebeden. Gods huis blijkt in dit eerste gebed van de tweede serie ook een toevluchtsoord voor vreemdelingen te zijn *(vgl. Nm 15:14; Js 56:6-7)*.

Het huis van God in het Nieuwe Testament, de gemeente *(1Tm 3:15)*, is in de eerste plaats een huis van gebed, waar voorbede wordt gedaan voor alle mensen *(1Tm 2:1-2a)*. God wil dat wij als Zijn huis oog hebben voor allen die er nog niet toe behoren en voor hen bidden. Daarbij is er voor God geen uitzondering. Niemand is uitgesloten van de mogelijkheid om in Zijn huis te komen.

Maar als ik uitblijf, [schrijf ik] opdat je weet hoe men zich moet gedragen in [het] huis van God, dat is [de] gemeente van [de] levende God, ... (1Tm 3:15)

Ik vermaan dan allereerst dat smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen, voor koningen en alle hooggeplaatsten, ... (1Tm 2:1-2a)

Zesde bede | *verzen 44-45*

> *44 Wanneer Uw volk uittrekt ten strijde tegen zijn vijand, op de weg waarheen U hen zendt, en zij bidden tot de HEERE, in de richting van deze stad, die U verkozen hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam heb gebouwd, 45 luistert U dan in de hemel naar hun gebed en hun smeekbede, en verschaf hun recht.*

Hier trekt het volk uit tegen de vijand, in tegenstelling tot *vers 33*, en bidt daarvoor tot God *(vgl. 2Kr 20:4-12)*. Bidden in de richting van de uitverkoren stad en tempel wil zeggen in het geloof in de werkelijke tegenwoordigheid van de God van het verbond in de tempel. Strijden op bevel van God sluit bidden niet uit, maar maakt het des te meer noodzakelijk.

We kunnen dit in aansluiting op de vorige bede toepassen op de strijd voor het evangelie *(Fp 4:3)*. Het is een strijd tegen de boze machten van de duisternis om op hun terrein de blijde boodschap te verkondigen. Die opdracht hebben we allemaal *(2Tm 4:5b)*.

..., doe het werk van een evangelist, ... (2Tm 4:5b)

Zevende bede | *verzen 46-51*

> *46 Wanneer zij tegen U hebben gezondigd – er is immers geen mens die niet zondigt – en U toornig op hen bent, en hen overlevert aan de vijand, zodat zij die hen gevangengenomen hebben, hen als gevangenen wegvoeren naar het*

> *land van de vijand, ver weg of dichtbij, 47 en zij het in het land waarheen zij als gevangenen werden weggevoerd, ter harte nemen, zich bekeren en tot U smeken in het land van hen die hen gevangengenomen hebben, door te zeggen: Wij hebben gezondigd en ons misdragen, wij hebben goddeloos gehandeld, 48 en [als] zij zich in het land van hun vijanden die hen als gevangenen weggevoerd hebben, tot U bekeren met heel hun hart en met heel hun ziel, en tot U bidden in de richting van hun land, dat U aan hun vaderen gegeven hebt, [en] van de stad die U verkozen hebt, en van het huis dat ik voor Uw Naam gebouwd heb, 49 luistert U dan in de hemel, Uw vaste woonplaats, naar hun gebed en hun smeekbede en verschaf hun recht. 50 Vergeef Uw volk datgene waarmee zij tegen U zondigden, en al hun overtredingen waarmee zij tegen U overtraden, en geef hun ontferming bij hen die hen als gevangenen wegvoerden, zodat die zich over hen ontfermen. 51 Want zij zijn Uw volk en Uw eigendom, door U uit Egypte geleid, uit het midden van de ijzeroven.*

Salomo kent het hart van de mens. Er is geen mens die niet zondigt. Daarom moet Gods tucht noodzakelijk komen. Dit is gebeurd bij de ballingschap naar Babel *(vgl. Lv 26:33,44)*. Er is ook terugkeer mogelijk. Dan moet er wel bekering plaatsvinden. Dan kunnen zij smeken in de richting van *"het huis"*. Dat heeft Daniël gedaan *(Dn 6:11)*. Hij heeft schuld beleden *(Dn 9:5)*. God heeft het gebed van Daniël verhoord door Kores in het hart te geven Zijn volk de vrijheid te geven *(Ps 106:46)*.

Toen Daniël te weten kwam dat dit bevelschrift ondertekend was, ging hij zijn huis binnen. Nu had hij in zijn bovenvertrek open vensters in de richting van Jeruzalem. [Op] drie tijdstippen per dag ging hij op zijn knieën, bad hij en dankte hij voor het aangezicht van zijn God, precies zoals hij voordien had gedaan. (Dn 6:11)

..., wij hebben gezondigd, wij hebben onrecht gedaan, wij hebben goddeloos gehandeld, wij zijn in opstand gekomen door af te wijken van Uw geboden en bepalingen. (Dn 9:5)

Het behoort tot de *"geopenbaarde dingen" (Dt 29:29b)* dat God ons terzijde stelt als we ontrouw worden. De *"verborgen dingen" (Dt 29:29a)* betekent dat Hij naar Zijn raadsbesluiten zal handelen door ons eerst tot Hem te laten roepen met berouw om ons vervolgens te bevrijden. Ten aanzien van Israel zal Hij dat doen door een overblijfsel tot berouw te brengen en aan dit overblijfsel Zijn beloften te vervullen.

Grondslag van het gebed | *verzen 52-53*

> *52 Laten Uw ogen [dan] open zijn voor de smeekbede van Uw dienaar en voor de smeekbede van Uw volk Israël, door naar hen te luisteren bij al hun roepen tot U, 53 want Ú hebt hen voor Uzelf als [Uw] eigendom afgezonderd uit alle volken van de aarde, zoals U gesproken hebt door de dienst van Mozes, Uw dienaar, toen U onze vaderen uit Egypte leidde, Heere HEERE!*

Salomo herinnert God eraan dat Zijn volk Zijn eigendom is en dat Hij heeft waargemaakt wat Hij door Mozes heeft gesproken, toen deze het volk uit Egypte leidde. Wat God doet, is altijd verbonden met wat Hij heeft gesproken en wat van het begin af was.

De trouw van de HEERE | *verzen 54-61*

> *54 Het gebeurde nu, toen Salomo geëindigd had heel dit gebed en deze smeekbede tot de HEERE te bidden, [dat] hij van voor het altaar van de HEERE uit zijn geknielde houding opstond en zijn handen uitspreidde naar de hemel. 55 Zo stond hij [daar] en zegende heel de gemeente van Israël en zei met luide stem: 56 Geloofd zij de HEERE, Die Zijn volk Israël rust gegeven heeft, overeenkomstig alles wat Hij gesproken heeft! Niet één woord is onvervuld gebleven van al Zijn goede woorden, die Hij gesproken heeft door de dienst van Mozes, Zijn dienaar. 57 Moge de HEERE, onze God, met ons zijn, zoals Hij met onze vaderen is geweest. Moge Hij ons niet verlaten en ons niet in de steek laten, 58 door ons hart voor Zich te winnen, zodat [wij] in al Zijn wegen gaan en Zijn geboden, Zijn verordeningen en Zijn bepalingen, die Hij onze vaderen geboden heeft, in acht nemen. 59 Laten deze woorden van mij, waarmee ik voor het aangezicht van de HEERE gesmeekt heb, dag en nacht dicht bij de HEERE, onze God, zijn, zodat [Hij] recht verschaft aan Zijn dienaar en aan Zijn volk Israël, zoals elke dag vereist, 60 opdat alle volken van de aarde weten: de HEERE, Hij is God [en] niemand anders. 61 Laat uw hart volkomen met de HEERE, onze God, zijn, door te wandelen overeenkomstig Zijn verordeningen en Zijn geboden in acht te nemen, zoals op deze dag.*

In *2 Kronieken 7* komt na het gebed vuur van de hemel om het offer te verteren en vult de heerlijkheid van de HEERE voor de tweede keer de tempel *(2Kr 7:1)*. Dat ontbreekt hier omdat hier de nadruk ligt op de verantwoordelijkheid. Dat zien we na het opstaan van het gebed. Salomo spreekt tot het

volk en stelt het zijn verantwoordelijkheid voor. Elk gebed geeft tegelijk een verantwoordelijkheid. Eerst prijst hij de HEERE dat Hij Zijn volk rust heeft gegeven. De rust van Zijn volk is het gevolg van de rust die Hij Zelf heeft gevonden, uitgebeeld in de rustplaats van de ark in de tempel.

Verder wijst Salomo op de onveranderlijke trouw van de HEERE, Zijn absolute betrouwbaarheid die daaruit blijkt dat Hij elk woord heeft vervuld dat Hij heeft gesproken. Hij spreekt ook de wens uit dat Hij bij hen zal zijn en hen zal leiden. Daarbij is het verleden een garantie voor de toekomst, want zoals de HEERE met de vaderen geweest is, kan Hij ook met hen zijn *(Hb 13:8)*.

Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid. (Hb 13:8)

In *vers 58* komt dan de verantwoordelijkheid. Om daaraan te voldoen heeft de mens ook de hulp van God nodig, dat Hij zijn hart neigt tot gehoorzaamheid. Dag aan dag, *"elke dag"*, zijn we afhankelijk van Gods hulp. De uitwerking daarvan zal zijn dat *"alle volken van de aarde weten: de HEERE, Hij is God [en] niemand anders" (vers 60)*. Daarom wijst Salomo erop dat het hart volkomen, ongedeeld, met de HEERE moet zijn. Er is niets met de HEERE te delen wat niet van Hem is. Salomo kan op dit moment nog zeggen dat dit bij het volk zo is. Helaas zal het niet zo blijven en bij ons is het ook vaak niet ongedeeld.

Salomo offert | *verzen 62-64*

> *62 De koning nu, en heel Israël met hem, bracht offers voor het aangezicht van de HEERE. 63 Salomo bracht een dankoffer dat hij aan de HEERE offerde: tweeëntwintigduizend runderen en honderdtwintigduizend schapen. Zo wijdden de koning en alle Israëlieten het huis van de HEERE in. 64 Op die dag heiligde de koning het midden van de voorhof, die vóór het huis van de HEERE ligt, omdat hij daar het brandoffer en het graanoffer had bereid met het vet van de dankoffers, want het koperen altaar, dat voor het aangezicht van de HEERE stond, was te klein om de brandoffers, de graanoffers en het vet van de dankoffers te bevatten.*

De grote inwijding van de tempel eindigt met het offeren van offers. Ook later wordt er nog over de tempel gesproken, want alles in het leven van Salomo draait om de tempel. Hier wordt met de tempel het offer

verbonden. Het andere aspect is de tempel als woonplaats. Hier gaat het om naderen tot God en dat kan niet met lege handen. De grootte van het offer wijst op de grootheid van het offer van de Heer Jezus.

Die veelheid aan offers kan natuurlijk niet helemaal op het altaar worden gebracht. Daarom heiligt Salomo het midden van de voorhof van de tempel. Dat middenstuk wordt zo tot een groot altaar. Dit initiatief heeft Gods goedkeuring. Het toont ons aan dat er ruimte is voor geestelijke initiatieven die voortkomen uit een verlangen God te eren.

Feest | *verzen 65-66*

> *65 In die tijd hield Salomo ook het feest, en heel Israël met hem, een grote menigte, vanaf Lebo-Hamath tot de Beek van Egypte, voor het aangezicht van de HEERE, onze God, zeven dagen en [nog eens] zeven dagen: veertien dagen. 66*
> *Op de achtste dag liet hij het volk gaan en zij zegenden de koning. Daarna gingen zij naar hun tenten, blij en welgemoed over al het goede dat de HEERE aan Zijn dienaar David, en aan Zijn volk Israël, had gedaan.*

De grootte van het land wordt beschreven om te tonen dat het hele volk in het feest deelt. Het feest duurt zeven dagen en zeven dagen, dat wil zeggen het Inwijdingsfeest en het Loofhuttenfeest *(2Kr 7:9)*.

Op de achtste dag hielden zij een bijzondere samenkomst, want de inwijding van het altaar hadden zij zeven dagen gehouden, en het feest [nog eens] zeven dagen. (2Kr 7:9)

De achtste dag is de grote dag van het Loofhuttenfeest *(Jh 7:37)*. Als het volk weggaat, wensen ze de koning de zegen van God. Het is de climax: het volk is in de zegen van het land.

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus [daar] en riep aldus: Als iemand dorst heeft, laat hij bij Mij komen en drinken! (Jh 7:37)

1 Koningen 9

Antwoord van de HEERE | *verzen 1-9*

> *1 Het gebeurde nu, toen Salomo de bouw van het huis van de HEERE en het huis van de koning voltooid had, en [toen] Salomo al [zijn] wensen, die hij uit wilde voeren, [ten uitvoer had gebracht,] 2 dat de HEERE voor de tweede maal aan Salomo verscheen, zoals Hij aan hem in Gibeon verschenen was. 3 De HEERE zei tegen hem: Ik heb uw gebed en uw smeekbede gehoord, die u voor Mijn aangezicht gesmeekt hebt. Ik heb dit huis dat u gebouwd hebt, geheiligd om Mijn Naam daar tot in eeuwigheid te vestigen. Alle dagen zullen Mijn ogen en Mijn hart daar zijn. 4 En u, wanneer u voor Mijn aangezicht wandelt, zoals uw vader David met een volkomen hart en in oprechtheid gewandeld heeft, door te handelen overeenkomstig alles wat Ik u geboden heb, [en] u Mijn verordeningen en bepalingen in acht neemt, 5 dan zal Ik de troon van uw koningschap over Israël voor eeuwig bevestigen, zoals Ik met betrekking tot uw vader David gesproken heb: Het zal u niet ontbreken aan een man op de troon van Israël. 6 [Maar] als u en uw kinderen zich ooit van achter Mij afkeren en Mijn geboden en Mijn verordeningen, die Ik u voorgehouden heb, niet in acht nemen, maar andere goden gaan dienen en zich voor hen neerbuigen, 7 dan zal Ik Israël uitroeien uit het land dat Ik hun gegeven heb, en zal Ik het huis, dat Ik voor Mijn Naam geheiligd heb, van voor Mijn aangezicht wegwerpen, en zal Israël onder alle volken tot een spreekwoord en een voorwerp van spot worden. 8 En dit huis zal een ruïne worden. Ieder die er voorbijgaat, zal zich ontzetten, sissen [van afschuw] en zeggen: Waarom heeft de HEERE zo gedaan met dit land en met dit huis? 9 Dan zal men zeggen: Omdat zij de HEERE, hun God, hebben verlaten, Die hun vaderen uit het land Egypte had geleid. Zij klampten zich vast aan andere goden en gingen zich voor hen neerbuigen en hen dienen. Daarom heeft de HEERE al dit kwaad over hen gebracht.*

Als Salomo klaar is met bouwen *(vers 1)*, verschijnt de HEERE weer aan hem *(vers 2)*. Het is dan het vierentwintigste jaar van zijn regering. Hij is twintig jaar bezig geweest met bouwen *(vers 10)*. Hij heeft zeven jaar aan de tempel gebouwd, waarmee hij in het vierde jaar van zijn regering was begonnen, en daarna heeft hij dertien jaar aan zijn huis gebouwd. Hij is

hier in het tweede deel van zijn regering en het verval van zijn regering is al begonnen. De frisheid van het begin is er niet meer. Er zijn dingen in het leven van Salomo binnengekomen die hem tot een val zullen brengen.

De HEERE verschijnt voor de tweede maal aan Salomo. Eerder is Hij hem verschenen in Gibeon, nu verschijnt Hij hem, naar het lijkt, in Jeruzalem. Bij Zijn eerste verschijning zei Hij tegen Salomo dat hij mocht vragen wat hij begeerde. Nu, na zoveel jaren van voorspoed, geeft Hij hem te kennen wat zijn verantwoordelijkheid is.

De HEERE komt terug op zijn gebed uit het elfde jaar van zijn regering, het gebed bij de inwijding van de tempel. Nu, dertien jaar later, komt het antwoord. De HEERE zegt eerst tegen hem dat Hij zijn gebed en smeking heeft gehoord. Het is een grote bemoediging voor ieder die bidt en smeekt, om te weten dat God het gebed hoort. De HEERE herinnert Salomo eraan dat Hij de tempel heeft geheiligd door Zijn Naam daar voor altijd te vestigen *(vgl. Dt 12:11a)*. Salomo heeft ook gevraagd of de ogen van de HEERE er altijd op gericht zullen zijn *(1Kn 8:29)*. Het antwoord van de HEERE gaat verder. Hij zegt dat Zijn ogen *en Zijn hart* daar altijd zullen zijn.

Dan zal daar de plaats zijn die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. (Dt 12:11a)

Dan wijst Hij Salomo op zijn verantwoordelijkheid. De troon van Salomo zal bevestigd worden *als* hij in de wegen van de HEERE blijft. Er is een *"wanneer"* en een *"als" (verzen 4,6)*, zowel voor Salomo als voor het hele volk. Dat is de kant van de verantwoordelijkheid. God waarschuwt dat zij Zijn geboden zullen bewaren en geen andere goden zullen gaan aanhangen. Als ze niet luisteren, moet Hij hen uit het land uitroeien en Zijn tempel zal Hij wegwerpen, zodat deze tot een bespotting wordt *(Dt 28:37,45,63)*.

Allen die de verwoeste tempel zullen zien, zullen vragen naar het waarom *(Dt 29:23-26)*. Het antwoord is: omdat het volk de HEERE heeft verlaten. Hoe het dan met de beloften zit, is Gods zaak en niet de zaak van een ontrouw volk.

De woorden die Salomo voor het volk heeft gebeden met het oog op hun afwijking, komen nu tot hem zelf. Wat men zelf verkondigt, komt op het eigen hoofd terug. Dat moet de prediking niet veranderen, maar de prediker bewaren. Het komt erop neer dat iemand moet zijn wat hij predikt.

Alle koningen na hem hebben dat ervaren. Het geldt ook voor ons, want ook aan ons is het koninkrijk toevertrouwd.

Steden voor Hiram | *verzen 10-14*

> *10 En het gebeurde na verloop van twintig jaar, waarin Salomo de twee huizen gebouwd had, het huis van de HEERE en het huis van de koning, 11 dat koning Salomo aan Hiram twintig steden in het land van Galilea gaf. Hiram, de koning van Tyrus, had Salomo gesteund met cederhout, met cipressenhout en met goud, overeenkomstig al zijn wensen. 12 En Hiram vertrok uit Tyrus om de steden te bekijken die Salomo hem had gegeven, maar ze waren niet goed in zijn ogen. 13 Daarom zei hij: Wat zijn dat voor steden die u mij gegeven hebt, mijn broeder? En hij noemde ze het land Kabul, [zoals het] tot op deze dag [heet]. 14 En Hiram stuurde de koning honderdtwintig talent goud.*

Salomo geeft na het voltooien van de beide huizen die hij heeft gebouwd twintig steden aan Hiram, de koning van Tyrus. Mogelijk heeft Salomo goud geleend en daarvoor als onderpand twintig steden gegeven. Daarmee maakte hij Gods erfdeel kleiner. Het zijn steden in het beloofde land en Hiram kan ze niet waarderen. Het lijkt erop dat Hiram de steden weer terug heeft gegeven, waarschijnlijk omdat Salomo zijn schuld heeft ingelost *(2Kr 8:2)*.

Hiram heeft wel meegeholpen bij de bouw van de tempel, maar heeft er geen belangstelling voor, net zomin als voor de steden die Salomo hem heeft gegeven. Hij minacht de steden zelfs, wat blijkt uit de naam die hij de steden geeft. *"Kabul"* betekent letterlijk 'zo goed als niets'. Iemand kan voor het volk van God, de gemeente, aan het werk zijn door mee te werken aan een bepaald werk, maar er toch geen belangstelling voor hebben. Er is dan een deelnemen, maar er is geen betrekking, er is geen smaak van het hemelse land.

Bouwwerken van Salomo | *verzen 15-24*

> *15 Dit nu is de kwestie van [de lichting voor] de herendienst, die koning Salomo liet opkomen om het huis van de HEERE, zijn [eigen] huis, de Millo, de muur van Jeruzalem, Hazor, Meggido en Gezer te bouwen. 16 Farao, de koning van Egypte, was [namelijk] opgetrokken en had Gezer ingenomen en het*

> *met vuur verbrand, de Kanaänieten die in de stad woonden, gedood, en het aan zijn dochter, de vrouw van Salomo, als geschenk gegeven. 17 Salomo heeft toen Gezer herbouwd, en [ook] Laag-Beth-Horon, 18 Baälath en Tamor in de woestijn, in dat land, 19 al de voorraadsteden die Salomo had, de wagensteden, de ruitersteden, al wat hij maar verlangde te bouwen, in Jeruzalem, op de Libanon en in heel het land van zijn heerschappij. 20 Al het volk dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten, en Jebusieten, die niet bij de Israëlieten behoorden, 21 hun nakomelingen, die na hen in het land waren overgebleven [en] die de Israëlieten niet met de ban hadden kunnen slaan, hen liet Salomo opkomen om [in] herendienst te werken, tot op deze dag. 22 Uit de Israëlieten echter stelde Salomo geen slaaf aan. Zij waren immers strijdbare mannen, zijn dienaren, zijn bevelhebbers en zijn officieren: de bevelhebbers over zijn wagens en zijn ruiters. 23 Dit waren de opzichters over hen die aangesteld waren [en] die over het werk van Salomo gingen, vijfhonderdvijftig [man], die de leiding hadden over het volk dat het werk verrichtte. 24 Zodra de dochter van de farao vertrokken was uit de stad van David naar haar huis, dat [Salomo] voor haar had gebouwd, toen heeft hij de Millo gebouwd.*

Salomo heeft veel gebouwd. Hij versterkt steden en bouwt nieuwe. Alles wat hij begeert te bouwen *(verzen 1,19)*, dat bouwt hij. Deze bouwlust gaat verder dan alleen de bouw van de tempel en zijn paleis. Dat zijn bouwwerken die naar Gods wil zijn. De begeerte om andere bouwwerken te bouwen hoeft aanvankelijk niet verkeerd te zijn. Het lijkt er echter op dat hij in zijn bouwlust is doorgeschoten en dat het hem ten slotte allemaal geen vrede geeft *(Pr 2:4-11)*. Het kan zijn dat we hier al een aanwijzing hebben dat zijn hart niet meer helemaal op de HEERE is gericht. Zo kunnen ook wij in de Geest beginnen, maar in het vlees eindigen *(Gl 3:3)*.

Bent u zo onverstandig? U bent in [de] Geest begonnen, wilt u nu in [het] vlees volmaakt worden? (Gl 3:3)

Zijn bouwlust betekent ook een enorme last voor het volk dat hieraan zijn bijdrage moet leveren in de vorm van belastingen, waaronder het zucht *(1Kn 12:4)*. Dit zal niet gebeuren als de Heer Jezus in Sion zal regeren, want Hij zegt: *"Mijn juk is zacht en Mijn last is licht" (Mt 11:30)*.

Wat de farao doet *(vers 16)*, hadden de Israëlieten moeten doen. Overal waar Salomo bouwt, stuit hij op overgebleven Kanaänieten. De tijd van uitroeien is voorbij, dat had onder Jozua en in de tijd daarna moeten gebeuren.

Zo kan het ook zijn in de gemeente. De tijd van handelen kan voorbij zijn en het enige wat soms overblijft, is de gevolgen ervan te dragen.

Wel maakt Salomo de vijanden tot slaven van de Israëlieten. Dat doet hij niet met de kinderen van Gods volk. Zij zijn strijdbare mannen, om voor de HEERE te strijden, en dienaren, om de HEERE te dienen. Van de opzichters wordt het aantal genoemd en wordt de functie vermeld.

Vers 24 wijst terug naar een eerdere gebeurtenis *(1Kn 3:1)* en maakt in orde wat daar gebeurde. Met het vertrek van de dochter van de farao uit de stad van David komt er ruimte voor de bouw van de Millo, die door Salomo ter hand wordt genomen. De Millo is een vesting bij Jeruzalem.

Offers van Salomo | *vers 25*

> *25 Salomo bracht driemaal per jaar brandoffers en dankoffers op het altaar dat hij voor de HEERE had gebouwd en [ook] bracht hij er reukoffers, [namelijk op het altaar] dat voor het aangezicht van de HEERE stond, toen hij het huis voltooid had.*

Dit vers wijst ook terug naar *1 Koningen 3* en maakt goed wat daar, hoewel onder de verdraagzaamheid van de HEERE, niet op de juiste wijze gebeurde *(1Kn 3:2-4)*. Zoals is voorgeschreven, offert Salomo driemaal per jaar: *"Op het Feest van de ongezuurde [broden], en op het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest" (2Kr 8:13)*. Hij offert niet op het gouden altaar, maar op het koperen altaar, niet *in* de tempel, maar *vóór* de tempel.

Het laatste deel van het vers – *"toen hij het huis voltooid had"* – betekent dat hij door de offers voor het aangezicht van de HEERE te brengen volledig recht doet aan het huis. Het huis is voltooid met het oog op het brengen van offers. Dat mag ons aanspreken. De gemeente is een geestelijk huis om geestelijke offers te brengen *(1Pt 2:5)*. Als wij dat doen, samen met anderen, laten wij het huis tot zijn volle recht komen.

..., en u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus. (1Pt 2:5)

De vloot van Salomo | *verzen 26-28*

> *26 Koning Salomo bouwde ook een vloot in Ezeon-Geber, dat bij Eloth ligt, aan de oever van de Schelfzee, in het land Edom. 27 En Hiram stuurde zijn*

> *dienaren [mee] met de vloot: scheepslieden, kenners van de zee, [samen] met de dienaren van Salomo. 28 En zij kwamen in Ofir en haalden daar goud vandaan, vierhonderdtwintig talent, en brachten het naar koning Salomo.*

Hiram heeft Salomo ook geholpen bij de bouw van schepen en hem bemanning geleverd die met de zee vertrouwd zijn. De schepen worden hier alleen genoemd als transportmiddelen voor goud, dat uit Ofir wordt gehaald.

Er zijn nog twee plaatsen in de Schrift waarvan de naam wordt verbonden met goud: Havila *(Gn 2:11)* en Sjeba *(Ps 72:15; 1Kn 10:10; Js 60:6; Ez 27:22)*. Havila herinnert aan het paradijs en Sjeba bepaalt ons bij de tijd van het vrederijk. Door het goud dat Salomo uit Ofir haalt, komt de gedachte op dat de begintijd van Salomo kan worden vergeleken met de heerlijkheid van het paradijs en die van het vrederijk.

1 Koningen 10

Bezoek van de koningin van Sjeba | *verzen 1-3*

> *1 Toen de koningin van Sjeba het gerucht over Salomo in verband met de Naam van de HEERE hoorde, kwam zij om hem met raadsels op de proef te stellen. 2 Zij kwam naar Jeruzalem met een zeer groot gevolg, [met] kamelen, beladen met specerijen, met zeer veel goud, en [met] edelstenen. Zij kwam bij Salomo en sprak tot hem [over] alles wat zij op haar hart had. 3 En Salomo verklaarde haar al haar vragen. Geen ding was voor de koning verborgen dat hij haar niet [kon] verklaren.*

Het doel van dit hoofdstuk is de nadruk te leggen op de onvoorstelbare rijkdom van Salomo. Hij bezit alles in hoeveelheden die ons bevattingsvermogen te boven gaan. De koningin van Sjeba, een echt rijke vrouw, wordt erdoor overweldigd. Ze wordt door de Heer Jezus als voorbeeld gesteld tegenover de schriftgeleerden en farizeeën. De Heer houdt hun voor dat deze koningin van ver kwam – hoogstwaarschijnlijk uit Jemen, 1950 km ten zuiden van Jeruzalem – om de wijsheid van Salomo te horen, terwijl zij niet wilden luisteren naar Hem Die meer is dan Salomo *(Mt 12:42)*.

[De] koningin van [het] Zuiden zal worden opgewekt in het oordeel met dit geslacht en het veroordelen, want zij kwam van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier! (Mt 12:42)

De komst van de koningin van Sjeba naar Salomo is een voorbeeld van de volken die naar Salomo en de God van Salomo komen *(1Kn 4:34; 8:41-43)*. Zij komt niet slechts een beleefdheidsbezoekje brengen of om een rijke en wijze koning te zien, maar om een koning te zien die een geweldige God heeft. Ze is niet slechts nieuwsgierig naar Salomo, maar wil meer weten van de HEERE. Ze heeft immers het gerucht over Salomo gehoord *"in verband met de Naam van de HEERE"*. Ze kan dit gerucht hebben gehoord via scheepslieden van de vloot van Salomo die ook haar land zal hebben aangedaan.

We hebben in deze geschiedenis een duidelijk bewijs dat we hier een beeld zien van het vrederijk *(Ps 72:8,10; Js 60:5-6)*. Voor ons is er ook een toepas-

sing. Wij staan onder het gezag van Hem van Wie Salomo een beeld is. De koningin van Sjeba stelt iemand voor die erop uit is om de geheimenissen van God te leren kennen en de oplossing ervan te horen uit de mond van de ware Salomo. Deze geheimenissen betreffen, in beeld, Christus en Zijn gemeente. In Christus zijn *"al de schatten van de wijsheid en kennis verborgen" (Ko 2:2-3)*. We mogen bij Hem komen met al onze vragen, ook met vragen over onze praktijk.

Zij komt met vragen die haar bezighielden in haar hart, de grote vragen van het leven en geen intellectuele vragen. Salomo antwoordt op al haar vragen. We krijgen niet altijd het antwoord dat we wensen en ook niet altijd in de vorm die wij direct begrijpen. Toch gaan we nooit zonder antwoord bij Hem weg, ook al moeten we wel eens wachten op wat we hebben gevraagd. Het hart dat zich in Zijn tegenwoordigheid bevindt, zal ervaren dat Hij volkomen betrouwbaar is.

Wat de koningin ziet | *verzen 4-5*

> *4 Toen de koningin van Sjeba alle wijsheid van Salomo zag, en het huis dat hij had gebouwd, 5 het voedsel op zijn tafel, hoe zijn dienaren aanzaten, hoe zijn bedienden klaarstonden, hun kleding, zijn schenkers, zijn brandoffers, die hij bracht in het huis van de HEERE, was zij buiten zichzelf.*

De koningin van Sjeba ziet zeven dingen. De vraag is, of wij dat, maar dan in de geestelijke toepassing, ook gezien hebben of in elk geval willen zien.

1. Ze *hoort* niet zozeer de wijsheid van Salomo, maar *ziet* die in alles wat hij heeft gemaakt. Dit is voor ons te zien in de schepping en in de gemeente. Christus is de *"wijsheid van Godswege" (1Ko 1:30)*.
2. Ze ziet het huis dat hij heeft gebouwd. Ze loopt het door tot zijn troonzaal en ook tot zijn woning. Zij ziet wat vele Israëlieten nooit hebben gezien. Salomo laat het haar graag zien. Zo laat de Heer Jezus ons ook graag zien wat Hij heeft gebouwd: de gemeente.
3. Ze ziet het voedsel op zijn tafel. Salomo zal haar een maaltijd hebben aangeboden. Hebben wij gezien wat de Heer Jezus te eten geeft: Zijn vlees en Zijn bloed *(Jh 6:51-58)*? Als leden van de gemeente is het voedsel dat Hij heeft noodzakelijk voor ons om de gemeenschap met Hem en de Vader te onderhouden en te genieten.

4. Ze ziet de waardigheid en het geluk van hen die Salomo omringen. Er zijn dienaren die zitten, mogelijk zijn ministerraad. Zij zitten met de koning aan zijn tafel en nemen deel aan de maaltijd. De hoge plaats van de gelovige is in Christus in de hemelse gewesten, een plaats die hij heeft gekregen door het welbehagen van de Vader. Dat moet aan de gelovige te zien zijn.
5. Ze ziet bedienden die staan. Zij staan klaar om Salomo en de zijnen te dienen. Behalve een hoge plaats in de hemelse gewesten heeft de gelovige ook een taak voor de Heer te verrichten. Bij het verrichten van die taak hoort een passend gedrag, wat door de kleding wordt weergegeven. Die kleding is Christus *(Ef 1:6; Rm 13:14)*. Hij behoort gezien te worden in onze dienst.
6. Ze ziet zijn schenkers, die hem en zijn gezelschap van wijn voorzien, dat wil zeggen alles van wat hen vrolijk maakt. De Heer Jezus wil ons laten delen in Zijn blijdschap *(Jh 15:11)*. Die blijdschap krijgen we door ons met Hem bezig te houden zoals Hij ons in Gods Woord wordt voorgesteld *(1Jh 1:1-4)*.
7. Ze ziet zijn brandoffers, alles waarmee hij God verheerlijkt. Nadat zij de maaltijd hebben verlaten, zullen ze mogelijk naar de tempel zijn gegaan om brandoffers te brengen. Ze heeft gezien hoe Salomo God heeft verheerlijkt en daarover heeft zij zich verbaasd. Ze is ingevoerd in de verering van God. Alles wat wij van de Heer Jezus zien en alles wat anderen in ons van Hem zien, moet niet zijn tot onze verheerlijking, maar moet ons brengen tot aanbidding van de Vader *(Jh 4:23-24)*.

Getuigenis van de koningin | *verzen 6-9*

> *6 Zij zei tegen de koning: Het was de waarheid, wat ik in mijn land over uw woorden en over uw wijsheid gehoord heb. 7 Maar ik geloofde die woorden niet, totdat ik kwam en mijn [eigen] ogen [het] zagen. Zie, [nog] niet de helft was mij verteld. U hebt wat [uw] wijsheid en welstand betreft het gerucht dat ik gehoord had, overtroffen. 8 Gelukkig zijn uw mannen, gelukkig deze dienaren van u, die voortdurend in uw dienst staan [en] uw wijsheid horen! 9 Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u heeft gehad, door u op de troon van*

> *Israël te zetten! Omdat de HEERE Israël voor eeuwig liefheeft, daarom heeft Hij u tot koning aangesteld, om recht en gerechtigheid te doen.*

Pas als we hebben gezien welk een onvoorstelbaar grote rijkdom en wijsheid de Heer Jezus bezit, kunnen we erover meepraten. Zij had het gehoord, maar nu heeft ze het gezien en ze is erdoor overweldigd. Het is veel heerlijker dan ze zich had voorgesteld naar aanleiding van alles wat ze had gehoord. Zo kan het ook ons gaan. We kunnen van anderen, bijvoorbeeld bij bijbellezingen of door bijbelcommentaren, horen en lezen over de heerlijkheid van de Heer Jezus, maar pas als we zelf ons erin verdiepen, zullen we erdoor overweldigd worden.

Uit de lofprijzing van de koningin kunnen we niet opmaken of zij de ware God ook als haar God heeft aangenomen. Mogelijk dat we dit wel kunnen concluderen uit wat de Heer Jezus over haar zegt, dat zij *"zal worden opgewekt in het oordeel met dit geslacht en het veroordelen"* (*Mt 12:42a*). Belangrijk voor ons is of wij het geluk kennen waarover zij spreekt. Dan zullen mensen ons gelukkig prijzen om wat wij mogen zien. Ze zullen zien dat God Zijn volk heeft liefgehad met een eeuwige liefde, vanwege de Heer Jezus, hoewel ze geen besef hebben van de inhoud daarvan.

Uitwisseling van geschenken | *verzen 10-13*

> *10 Zij gaf de koning honderdtwintig talent goud en zeer veel specerijen en edelstenen. Zo'n grote hoeveelheid specerijen als die de koningin van Sjeba aan koning Salomo gaf, is er nooit [meer] gekomen. 11 Ook bracht de vloot van Hiram, die goud uit Ofir vervoerde, zeer veel sandelhout en edelstenen uit Ofir. 12 De koning maakte van dit sandelhout steunbalken voor het huis van de HEERE en voor het huis van de koning, en luiten en harpen voor de zangers. Zulk sandelhout is er niet [meer] gekomen of gezien tot op deze dag. 13 Koning Salomo gaf de koningin van Sjeba [overeenkomstig] al haar wensen, [alles] waar zij om vroeg, meer dan wat Salomo haar [al] gegeven had, overeenkomstig het vermogen van de koning. Daarna keerde zij [terug] en ging naar haar land, zij en haar dienaren.*

De koningin van Sjeba geeft Salomo een enorm geschenk aan goud, specerijen en edelgesteente. Zij kende de geestelijke betekenis daarvan niet. In letterlijke zin brengt zij het heerlijkste van Gods schepping. Wij zien in

dit geschenk geestelijke heerlijkheid. Goud stelt Goddelijke heerlijkheid voor. De specerijen stellen de heerlijkheden voor die in Christus, God geopenbaard in het vlees, uit Zijn innerlijk naar buiten komen. Edelgesteente stelt ook Zijn heerlijkheden voor, maar dan zoals ze in hun uiterlijke en veelzijdige glans waarneembaar zijn. Al die heerlijkheden zien we in de Heer Jezus.

De *verzen 11-12* zijn een tussenzin. Het is alsof de schrijver door de gaven van de koningin van Sjeba ineens weer denkt aan ander goud en het hout. Daar wil hij zijn lezers in betrekken.

Daarna lezen we in *vers 13* dat Salomo de koningin van Sjeba alles geeft wat zij wenst en waar zij om vraagt. Dat kom bovenop alles wat hij haar al heeft gegeven. Het totaal zal veel meer zijn dan wat zij hem heeft gegeven. Hij geeft *"overeenkomstig het vermogen van de koning"*. Hij geeft naar zijn volle rijkdom.

Vol met allerlei heerlijkheden van koning Salomo gaat ze terug naar huis. Of haar hart vol is van Hem om Wie ze naar Salomo is toegekomen *(vers 1)*, wordt niet duidelijk. Zoals hierboven aangegeven, kunnen we mogelijk uit de woorden van de Heer Jezus concluderen dat zij wel de God van Israël heeft leren kennen en Hem heeft aangenomen.

De inkomsten | *verzen 14-15*

> *14 Het gewicht van het goud dat in één jaar voor Salomo binnenkwam, was zeshonderdzesenzestig talent goud, 15 afgezien van [de inkomsten] van de rondtrekkende kooplui en de winst van de handelaars, van alle koningen van Arabië en van de landvoogden van het land.*

De inkomsten van Salomo zijn reusachtig. Zonder er direct een verklaring voor te hebben, is het getal dat wordt genoemd, *"zeshonderdzesenzestig"*, opmerkelijk *(Op 13:18; Ea 2:13)*.

De schilden | *verzen 16-17*

> *16 Ook maakte koning Salomo tweehonderd grote schilden van gedreven goud. Zeshonderd [sikkel] goud ging op aan één schild. 17 Verder driehonderd kleine schilden van gedreven goud; drie pond goud liet hij opgaan aan één schild. De koning legde ze in het huis van het Woud van de Libanon.*

Door de grote hoeveelheid schilden wordt zijn huis, zijn paleis, als het ware een reusachtige vesting. Het schild spreekt van de HEERE. Hij is het schild van Zijn volk. Salomo heeft die schilden gemaakt om er zijn huis mee te verdedigen.

De troon | *verzen 18-20*

> *18 Ook maakte de koning een grote ivoren troon en overtrok die met zuiver goud. 19 Deze troon had zes treden en de bovenzijde van de troon was vanachteren rond, aan beide zijden van de zitplaats zaten leuningen, en bij die leuningen stonden twee leeuwen. 20 Er stonden daar dus twaalf leeuwen op de zes treden, aan beide zijden. Zoiets werd er voor geen enkel koninkrijk ooit gemaakt.*

De troon behoort tot de heerlijke regering van Salomo en vormt een hoogtepunt. Het is een troon die nooit in enig koninkrijk gemaakt is. Het is alleen toe te passen op de troon van de Heer Jezus, van Wie Salomo hier nog steeds zo’n prachtig beeld is.

Het is niet erg voor de hand liggend dat er sprake is van ivoor dat met goud wordt overtrokken. Het gaat mogelijk om een troon van hout die deels met ivoor en deels met goud wordt overtrokken. Ivoor kan alleen door de dood worden verkregen. Met goud is dat anders; daarbij komt de gedachte aan de dood niet naar voren. Ivoor als vrucht van de dood en goud als beeld van de Goddelijke heerlijkheid zijn de grondslagen van de troon van de Heer Jezus. Hij regeert omdat Hij God Zelf is en tegelijk Degene Die als Mens is gestorven, maar ook is opgestaan en leeft tot in alle eeuwigheid.

Tot die heerlijke troon voeren zes treden. Op elk van die zes treden staan twee leeuwen, dat is samen twaalf leeuwen, voor elke stam één. Naast de troon staan er nog eens twee, dat brengt het totaal op veertien, dat is twee keer zeven. De troon zelf staat op de zevende trede. De leeuw is ook een symbool van Christus Zelf.

Om op de troon plaats te nemen moeten zeven treden worden beklommen. We zien deze treden in het leven van de Heer Jezus, Die ten slotte op de troon zal plaatsnemen. Als de Heer voor de satan zou zijn geknield *(Mt 4:8-9)*, zou Hij een dergelijke troon niet hebben gehad. Het zou om zo

te zeggen een troon zonder treden zijn. De Heer wilde elke trede van de zes gaan, terwijl de zevende Hem direct op de troon zelf doet zitten.

De troon die hier wordt beschreven, is niet de troon die vergelijkbaar is met de plaats die Hij inneemt aan de rechterzijde van God. Die heeft Hij al bereikt. Hier gaat het om de troon van David op aarde, die vanaf de grondlegging van de wereld bereid is. We kunnen in de zes treden de weg zien die Hij heeft afgelegd om op die troon plaats te kunnen nemen. Misschien zijn er ook andere toepassingen te maken, maar een mogelijke invulling voor elke trede is de volgende:

1. De eerste trede is Zijn bereidwilligheid de wil van God te doen: *"Zie, Ik kom ... om Uw wil te doen, o God" (Hb 10:7)*.
2. De tweede is dat Hij Mens werd. Voor Hem was dat een vernedering. Hij Die op de troon van David zal zitten, is de Zoon des *mensen*. Daarvoor heeft Hij bloed en vlees aangenomen: *"Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen" (Hb 2:14a)*.
3. Hij heeft bloed en vlees aangenomen om Zijn leven te kunnen geven: *"En uiterlijk als een mens bevonden heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam wordend tot [de] dood, ja, [tot de] kruisdood" (Fp 2:8)*. Zijn dood was de noodzakelijke derde trede.
4. Daarbij kon het niet blijven. Hij is opgewekt en opgestaan: *"Maar nu, Christus is opgewekt uit [de] doden, als Eersteling van hen die ontslapen zijn" (1Ko 15:20)*. Dit is de vierde, middelste trede.
5. De vijfde is dat Hij naar de hemel is gegaan, verheerlijkt aan Gods rechterhand: *"Die is gaan zitten aan [de] rechterzijde van de troon van God" (Hb 12:2b)*. Hij zit nu met Zijn Vader op Diens troon, niet op Zijn eigen troon *(Op 3:21)*.
6. De zesde trede is dat Hij daarvan opstaat en met de wolken van de hemel naar de aarde komt: *"Want de Zoon des mensen staat te komen in de heerlijkheid van Zijn Vader met Zijn engelen, en dan zal Hij ieder vergelden naar zijn doen" (Mt 16:27)*.
7. Dan zal Hij de zevende trede beklimmen door op Zijn troon plaats te nemen: *"Wanneer nu de Zoon des mensen komt in Zijn heerlijkheid en alle*

engelen met Hem, dan zal Hij zitten op [de] troon van Zijn heerlijkheid" (Mt 25:31).

Als we in de beschrijving van de troon wat in *vers 19* staat vergelijken met wat in *2 Kronieken 9* staat *(2Kr 9:18)*, komt de volgende vraag op: Is de vorm van de kop van de troon rond of gaat het om de beschrijving van een voetbank die aan de troon bevestigd is? Het is een moeilijk te vertalen woord. Het lijkt erop dat op de troon, op de kop ervan, een schaap staat. Zo vertaalt de Septuaginta deze woorden. Dat geeft een mooie verklaring in verbinding met *Openbaring 5*, waar sprake is van een leeuw én van een lam *(Op 5:5-6)*. Hij Die op de troon zit, is ook het Lam. Zo'n troon, zo'n regering is nooit gezien.

Diverse heerlijkheden | *verzen 21-25*

> *21 Verder was al het drinkgerei van koning Salomo van goud, en alle voorwerpen in het huis van het Woud van de Libanon waren van bladgoud. Er was niets van zilver. Dat werd in de dagen van Salomo als niets geacht. 22 De koning had namelijk een Tarsisvloot op zee, [samen] met de vloot van Hiram. Eens in de drie jaar liep de Tarsisvloot binnen, beladen met goud, zilver, ivoor, apen en pauwen. 23 Zo werd koning Salomo, wat rijkdom en wijsheid betrof, aanzienlijker dan alle koningen van de aarde. 24 En de hele wereld zocht Salomo op, om zijn wijsheid te horen, die God [hem] in zijn hart had gegeven. 25 Ieder van hen bracht zijn geschenk mee: zilveren voorwerpen, gouden voorwerpen, kleding, wapens, specerijen, paarden en muildieren, jaar op jaar het toegezegde geschenk.*

De heerlijkheid van Salomo is zo groot, dat zelfs het zilver als niets wordt geacht. Van alle hoeken van de aarde komt men naar hem toe, met vele geschenken. Dit is wat zal gebeuren als de Heer Jezus regeert.

Toch is er bij de handelswaar ook iets wat ons tot waarschuwing is. Salomo laat namelijk ook apen en pauwen meenemen *(vers 22)*. Apen staan voor dwaasheid en pauwen voor ijdelheid. In het boek *Prediker* beschrijft Salomo zijn onderzoek naar de waarde van de dingen van het leven onder de zon. Hij komt telkens tot de conclusie dat het dwaasheid en ijdelheid of vluchtigheid is. Hij beschrijft in dat boek de tijd dat hij min of meer los van God leefde, terwijl er toch een bepaalde aanvoeling was van Zijn aanwezigheid.

Zo kunnen wij ook leven. We weten wel Wie God is, maar toch kiezen we voor een leven in de wereld. Een wijsheid groter dan die van Salomo ligt binnen handbereik, maar we verlangen er vaak niet naar. We kunnen vervuld worden *"met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk inzicht" (Ko 1:9)*, maar bidden we er ook voor? Of geven we ons over aan de dwaze en ijdele dingen van het leven van de wereld?

De paarden | *verzen 26-29*

> *26 Verder verzamelde Salomo strijdwagens en ruiters. Hij had veertienhonderd strijdwagens en twaalfduizend ruiters. Hij bracht ze onder in de wagensteden en bij de koning in Jeruzalem. 27 De koning maakte het zilver in Jeruzalem zo [overvloedig] als stenen, en de ceders maakte hij zo talrijk als de wilde vijgenbomen die in het Laagland [voorkomen]. 28 En de aanvoer van de paarden die Salomo had, [kwam] uit Egypte en uit Kewe. Kooplieden van de koning namen [ze] tegen een [bepaalde] prijs uit Kewe mee. 29 Een wagen werd uit Egypte uitgevoerd voor zeshonderd zilverstukken en een paard voor honderdvijftig. Ook voerden ze [die] door hun tussenkomst uit naar alle koningen van de Hethieten en naar de koningen van Syrië.*

Het gaat hier nog over de heerlijkheid van Salomo, zoals blijkt uit *vers 27 (vgl. Js 55:13; 60:17)*. Toch zijn er ook al tekenen van verval. Dat zien we aan de paarden die Salomo uit Egypte laat halen, een handelwijze die in strijd is met de koningswet. Ook de vreemde vrouwen en de vreemde goden die Salomo in huis haalt – we zien dat in het volgende hoofdstuk –, zijn daarmee in strijd en zullen tot zijn val voeren *(Dt 17:16-17)*.

Maar hij mag voor zichzelf niet veel paarden aanschaffen en het volk niet laten terugkeren naar Egypte om veel paarden aan te schaffen, omdat de HEERE tegen u gezegd heeft: U mag nooit meer langs deze weg terugkeren. Ook mag hij voor zichzelf niet veel vrouwen nemen, anders zal zijn hart afwijken. Hij mag voor zichzelf ook niet al te veel zilver en goud nemen. (Dt 17:16-17)

Salomo heeft nooit als zijn vader David dagen van vervolging en verdriet gekend. Hij kende de school van de tucht van God niet. Dat kan een reden zijn voor zijn verval. Wij kunnen niet zonder de nodige beproeving van ons geloof om ons op het rechte pad te houden.

Met welke zegeningen we ook omringd zijn, we kunnen nooit straffeloos de wet van God negeren en ook niet slordig worden in onze wandel die Hij

ons in Zijn Woord heeft voorgesteld. God heeft aan Salomo een overvloed aan rijkdom en eer gegeven, hoewel Salomo alleen om wijsheid heeft gevraagd. Maar Hij heeft aan de koning ook voorgeschreven dat hij de wet moet lezen *(Dt 17:18-20)*, waardoor hij ervoor zou worden bewaard om zich van deze middelen te bedienen om nog meer rijkdom te verkrijgen. We zien hier dat Salomo doet wat de wet verbiedt. Het bewijst dat er verwijdering is gekomen tussen zijn hart en God.

Verder moet het [zó] zijn, als hij op de troon van zijn koninkrijk zit, dat hij voor zichzelf op een boekrol een afschrift van deze wet schrijft, vanuit [de rol] die onder het toezicht van de Levitische priesters is. Dat moet bij hem zijn en hij moet er alle dagen van zijn leven in lezen om de HEERE, zijn God, te leren vrezen [en] om alle woorden van deze wet en deze verordeningen in acht te nemen door [ze] te houden, opdat zijn hart zich niet verheft boven zijn broeders, opdat hij niet afwijkt van het gebod, naar rechts of naar links en opdat hij [zijn] dagen verlengt in zijn koninkrijk, hij en zijn zonen, te midden van Israël. (Dt 17:18-20)

In de dagen van David lezen we meer over ezels dan over paarden. Ezels zijn dienstbare dieren. Ze lijken geen plaats te hebben in het koninkrijk van Salomo, behalve de keer dat hij op de ezel van David rijdt om in Gihon gezalfd te worden *(1Kn 1:33-38)*. Paarden worden gebruikt voor de oorlog, maar David schrijft al, voordat Salomo begint te regeren: *"Het paard [geeft] valse [hoop] op de overwinning en bevrijdt niet door zijn grote kracht" (Ps 33:17; vgl. Ps 147:10)*.

Salomo lijkt een geweldige paardenhandel, inclusief wagens, met de omringende volken te hebben gehad. Die handel bracht hem veel winst, maar het was niet een handel die de HEERE graag zag. Deze handel gaf aan de omringende heidense volken de indruk dat het beter was om op paarden te vertrouwen dan op de HEERE. Bij het ingaan van het land Kanaän heeft Hij gezegd dat Zijn volk de paarden moest verlammen en de wagens verbranden *(Jz 11:6)*. Het is een les dat Hij de methoden van de volken niet wil gebruiken in Zijn werk en Zijn strijd. Hij alleen moet het vertrouwen van Zijn volk zijn, toen en nu.

1 Koningen 11

De ontrouw van Salomo | *verzen 1-8*

> *1 Koning Salomo had veel uitheemse vrouwen lief, en dat naast de dochter van de farao: Moabitische, Ammonitische, Edomitische, Sidonische, en Hethitische [vrouwen], 2 uit de volken waarvan de HEERE tegen de Israëlieten had gezegd: U mag niet naar hen toe gaan en zij mogen niet bij u komen. Zij zouden ongetwijfeld uw hart doen afwijken, achter hun goden aan. Aan hen hechtte Salomo zich in liefde. 3 Hij had zevenhonderd vrouwen – vorstinnen – en driehonderd bijvrouwen. Zijn vrouwen deden zijn hart afwijken. 4 Het was in de tijd van Salomo's ouderdom [dat] zijn vrouwen zijn hart deden afwijken, achter andere goden aan, zodat zijn hart niet volkomen was met de HEERE, zijn God, zoals het hart van zijn vader David, 5 want Salomo ging achter Astoreth aan, de god van de Sidoniërs, en achter Milkom, de afschuwelijke [afgod] van de Ammonieten. 6 Zo deed Salomo wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij volhardde er niet in de HEERE na te volgen, zoals zijn vader David. 7 Toen bouwde Salomo een [offer]hoogte voor Kamos, de afschuwelijke [afgod] van de Moabieten, op de berg die voor Jeruzalem ligt, en voor Molech, de afschuwelijke [afgod] van de Ammonieten. 8 Zo deed hij voor al zijn uitheemse vrouwen, die hun afgoden reukoffers en slachtoffers brachten.*

In dit hoofdstuk zien we het falen van Salomo. De hier beschreven ontwikkeling en de daarmee samenhangende gebeurtenissen ontbreken in *2 Kronieken*.

Salomo overtreedt op meervoudige wijze de koningswet *(Dt 17:14-20)*. Hier gaat het vooral om de invloed van de vrouwen op Salomo. Wanneer het vrouwelijke element de man beheerst, zien we wat hier gebeurt. Nehemia maakt het teruggekeerde overblijfsel ernstige verwijten vanwege hun onheilige verbindingen en verwijst daarvoor naar de grote ongehoorzaamheid van de grote koning Salomo die daardoor Israël heeft doen zondigen *(Ne 13:26)*. Hij heeft duizend

Is het niet met betrekking tot deze dingen dat Salomo, de koning van Israël, gezondigd heeft? Terwijl er onder veel heidenvolken geen koning was zoals hij, en hij zijn God lief was en God hem tot koning gesteld had over heel Israël? Ook hem deden de uitheemse vrouwen zondigen. (Ne 13:26)

vrouwen genomen, maar onder hen was geen goede te vinden *(Pr 7:28; vgl. Hl 6:8-9)*.

Zijn vader David heeft hem niet het goede voorbeeld gegeven *(1Sm 25:42-44; 2Sm 11:26-27)* en Salomo gaat veel verder in deze afwijking van de HEERE. David had in elk geval nog vrouwen uit het volk van God, maar Salomo neemt ze uit de omringende heidense volken. Hij doet dat tegen Gods uitdrukkelijk gebod in dat Zijn volk zich niet met die vrouwen zou inlaten *(Dt 7:3-4; Ex 34:16)*. Met al zijn wijsheid is hij er niet toe in staat zijn lusten in bedwang te houden. Als dit met Salomo is gebeurd, moet dat ons wel klein maken en zal het onze wijsheid zijn de waarschuwing ter harte te nemen: *"Daarom, laat hij die meent te staan, uitkijken dat hij niet valt" (1Ko 10:12)*.

Salomo neemt met zijn vele vrouwen ook hun goden in huis. Ook dat heeft David nooit gedaan. David is altijd, met al zijn falen, de HEERE trouw gebleven. De afgodendienaars hebben allen hun eigen goden, maar Salomo neemt ze allemaal in zijn huis op. Iemand die Gods Woord kent en daarvan afdwaalt, maakt het vaak bonter dan iemand die nooit in verbinding met God is geweest. Het verderf van het beste is het ergste verderf.

Dit gebeurt allemaal *"in de tijd van Salomo's ouderdom"*. Het vlees in de gelovige wordt met het klimmen van de jaren niet beter. Het zal juist opspelen als we oud geworden zijn en we mogelijk menen dat de gevaren van het leven ons niet meer zo bedreigen en we niet meer waakzaam zijn. Dan zal het alsnog zijn verwoestend werk bij ons doen.

De man die zo nederig tot de HEERE heeft gebeden bij de inwijding van de tempel, wordt een vereerder van de Astoreth, Milkom en andere heidense gruwelen. Hij die een tempel voor de HEERE heeft gebouwd, zinkt zo laag, dat hij hoogten bouwt voor *"Kamos, de afschuwelijke [afgod] van de Moabieten, ... en voor Molech, de afschuwelijke [afgod] van de Ammonieten"* en voor de afschuwelijke afgoden van al zijn vreemde vrouwen. Die voor Kamos bouwt hij *"op berg die voor Jeruzalem ligt" (vers 7)*, als het ware voor het aangezicht van het door de HEERE geliefde Sion.

In onze tijd zou men Salomo een ruimhartig man noemen. Hij laat immers iedereen in zijn waarde en doet met alle godsdiensten mee. Hij is geen man meer voor wie er maar één God bestaat, hij is geen 'fundamentalist'. Alle goden zijn voor hem gelijk geworden. Dan ben je toch wel koning van alle

mensen! Maar je bent het niet meer naar Gods hart!! Hij doet *"wat slecht was in de ogen van de HEERE" (vers 6)*. Het gaat er niet om hoe mensen de dingen beoordelen die we doen, maar hoe God ze beoordeelt.

In de geschiedenis van de koningen van Israël hebben we een beeld van de geschiedenis van de christenheid. Midden in de geschiedenis van Israël vinden we Achab en Izebel. Izebel komen we ook tegen in de profetische beschrijving van de kerkgeschiedenis in *Openbaring 2-3*. In het midden van die beschrijving zien we de gemeente in Thyatira. De Heer Jezus ziet iets in die gemeente waarover Hij die gemeente moet vermanen en dat is dat ze *de vrouw Izebel* laat begaan *(Op 2:19-24)*. Na Achab en Izebel komt Jehu, die we in beeld terugzien in de gemeente in Sardis *(Op 3:1-3)*. Vóór Achab en Izebel hebben we eerst nog Jerobeam. Hij is een beeld van de gemeente in Pérgamus *(Op 2:13-16)*.

De afwijkingen beginnen echter met de gemeente in Efeze, met het verlaten van de eerste liefde *(Op 2:4)*. Daarvan hebben we in Salomo een beeld, omdat zijn hart door zijn vrouwen afwijkt naar de afgoden van die vrouwen. Zijn hart is niet langer ongedeeld voor de HEERE. Daarom wordt de kandelaar op den duur weggenomen.

Na het opgeven van de eerste liefde door de gemeente in Efeze komt in de gemeente in Smyrna de verdrukking als tucht van de Heer *(Op 2:9-10)*. Dat zien we in beeld in de tegenstanders die de HEERE verderop in dit hoofdstuk tegen Salomo laat opstaan *(verzen 14,23,26)*.

De HEERE wordt toornig op Salomo | *verzen 9-13*

> *9 Daarom werd de HEERE toornig op Salomo, omdat zijn hart van de HEERE, de God van Israël, Die hem tweemaal was verschenen, was afgeweken. 10 Hij had hem aangaande deze zaak geboden dat hij niet achter andere goden aan zou gaan, maar hij hield zich niet aan wat de HEERE geboden had. 11 Daarom zei de HEERE tegen Salomo: Omdat het bij u gebeurd is dat u Mijn verbond en verordeningen, die Ik u geboden heb, niet in acht hebt genomen, zal Ik het koninkrijk zeker van u losscheuren en het aan uw dienaar geven. 12 In uw dagen zal ik dat echter niet doen, omwille van uw vader David. Ik zal het uit de hand van uw zoon losscheuren. 13 Alleen, Ik zal niet het hele koninkrijk [van u] losscheuren: één stam zal Ik aan uw zoon geven, omwille van Mijn dienaar David en omwille van Jeruzalem, dat Ik verkozen heb.*

De HEERE is hem tweemaal verschenen, eerst in Gibeon, aan het begin van zijn regering *(1Kn 3:5)* en later nog een keer, in Jeruzalem, naar aanleiding van de tempelwijding *(1Kn 9:2)*. God zag de afwijkingen al in zijn hart en heeft hem daarvoor willen waarschuwen. We lezen niet van een concrete waarschuwing tegen afgoderij, maar God kan hem dat hebben gezegd toen Hij aan hem was verschenen. Wel lezen we meerdere keren dat de HEERE hem waarschuwt om in Zijn geboden en inzettingen te wandelen *(1Kn 3:14; 6:12; 9:4)*. Dat houdt dan tegelijk in dat er voor afgoderij geen enkele plaats kan zijn.

God herinnert ook ons aan de keren dat Hij tot ons is gekomen en duidelijk tot ons heeft gesproken en dat wij niets hebben gedaan met wat Hij toen tegen ons zei. Nu Salomo blijk geeft geen boodschap te hebben aan wat God tegen hem heeft gezegd, wordt God toornig op hem *(Ps 18:26-27)* en zegt hem het oordeel aan. Alleen voert Hij het omwille van zijn vader David niet tijdens zijn leven uit *(vgl. 2Kn 20:19)*.

Zo handelt God ook in genade met ons omwille van de Heer Jezus.

Ook laat de HEERE een overblijfsel over voor het huis van David. Zo is er ook vandaag een overblijfsel dat de Heer in trouw aan Hem voor Zichzelf bewaart.

De tegenstander Hadad | *verzen 14-22*

> *14 Zo liet de HEERE een tegenstander van Salomo opstaan: Hadad, de Edomiet. Hij was uit het nageslacht van de koning van Edom. 15 Het gebeurde namelijk [eens], toen David in Edom was, toen Joab, de legeroverste, eropuit trok om de gesneuvelden te begraven, dat hij al wie mannelijk was in Edom doodde, 16 want Joab bleef daar zes maanden, met heel Israël, totdat hij al wie mannelijk was in Edom had uitgeroeid. 17 Maar Hadad vluchtte, hij en [enige] Edomitische mannen uit de dienaren van zijn vader met hem, om in Egypte te komen. Hadad was toen [nog] een kleine jongen. 18 Zij vertrokken uit Midian en kwamen in Paran. Uit Paran namen zij mannen met zich mee en kwamen in Egypte, bij de farao, de koning van Egypte. Die gaf hem een huis, zegde hem voedsel toe en gaf hem land. 19 Verder vond Hadad [zo]veel genade in de ogen van de farao, dat deze hem de zuster van zijn vrouw, de zuster van koningin Tachpenes, tot vrouw gaf. 20 En de zuster van Tachpenes baarde hem*

> *zijn zoon, Genubath, en Tachpenes bracht hem groot in het huis van de farao. Genubath was in het huis van de farao te midden van de zonen van de farao. 21*
> *Maar toen Hadad in Egypte hoorde dat David bij zijn vaderen te ruste gegaan was en dat Joab, de legerbevelhebber, dood was, zei Hadad tegen de farao: Laat mij gaan, dan trek ik naar mijn land. 22 De farao zei echter tegen hem: Waaraan ontbreekt het u bij mij dat, zie, u naar uw land wilt trekken? En hij zei: Aan niets, maar laat mij evenwel gaan.*

Zolang Salomo dicht bij de HEERE en bij zijn plicht blijft, is er *"geen tegenstander en geen dreiging van kwaad" (1Kn 5:4)*. Maar als gevolg van zijn afwijking van de HEERE en het zich wenden tot de afgoden is het voorbij met de vrede van zijn koninkrijk. Er komen drie tegenstanders naar voren, twee uit het buitenland en één uit Israël, dus van binnenuit. Tegenstanders zijn een tuchtroede in de hand van God om Zijn volk weer naar Hem te doen terugkeren, zodat het niet omkomt *(1Ko 11:32; Js 10:5-7; Hb 12:11-13)*.

..., maar als wij geoordeeld worden, dan worden wij door <de> Heer getuchtigd, opdat wij niet met de wereld veroordeeld worden. (1Ko 11:32)

De eerste buitenlander is Hadad, een belangrijk man in wie de slechte eigenschappen van de Edomieten en van de Egyptenaren zich verenigen. Deze man zou nooit enige kans hebben gehad tegen Salomo op te staan als de HEERE hem niet had gesterkt. De haat in het hart van deze man is groot *(vers 25b)*.

Als kleine jongen is hij ontsnapt aan het oordeel dat David over Edom heeft gebracht *(2Sm 8:13-14)*. Hij is gevlucht naar Egypte, naar de farao. Deze heeft hem een huis, brood, een stuk land en een vrouw gegeven. Als hij volwassen is geworden, ziet hij zijn kans, na de dood van David, om zijn haat de ruimte te geven. Hij houdt het niet meer uit in Egypte en gaat terug naar Israël, dat hij *"mijn land" (vers 21)* noemt. Hadad heeft geleefd voor de dag dat hij wraak zou kunnen nemen.

De geestelijke les ligt voor de hand. Een kleine zonde die niet wordt geoordeeld, groeit op en wordt sterker. De zonde laat zich gelden in haat tegen alles wat van God is en is niet tevreden met het genot van de wereld. De zonde zoekt de schade van het volk van God. Daarom moeten wij elke zonde in de kiem smoren door de kleinste afwijking van Gods wil te oordelen.

De tegenstander Rezon | *verzen 23-25*

> *23 God liet nog een tegenstander tegen hem opstaan: Rezon, de zoon van Eljada, die weggevlucht was bij zijn heer, Hadad-ezer, de koning van Zoba, 24 tegen wie hij, toen David hen doodde, mannen bijeengebracht had en leider van een bende werd. Zij trokken naar Damascus, gingen daar wonen en regeerden in Damascus. 25 En al de dagen van Salomo was hij tegenstander van Israël, en dat naast het kwaad dat Hadad [deed], want hij had een afkeer van Israël en regeerde over Syrië.*

De tweede buitenlandse tegenstander is Rezon, een knecht van Hadad-ezer, de koning van Zoba, die door David volledig is verslagen *(2Sm 8:3-8)*. Hij is een machtige vijand die alleen machtig is omdat Salomo zwak is geworden vanwege zijn zonden, waardoor God niet meer met hem kan zijn.

De beide buitenlandse vijanden handelen vijandig tegenover Salomo vanwege wat David aan hen heeft gedaan.

De tegenstander Jerobeam | *verzen 26-40*

> *26 Ook Jerobeam, de zoon van Nebat, een Efrathiet uit Zereda, een dienaar van Salomo – de naam van zijn moeder was Zerua, een weduwe – kwam in opstand tegen de koning. 27 Dit is de reden waarom hij tegen de koning in opstand kwam: Salomo bouwde de Millo [en] dichtte de bres [in de muur] van de stad van zijn vader David. 28 Nu was de man Jerobeam een harde werker. Toen Salomo zag hoe deze jongeman het werk verrichtte, stelde hij hem aan over de hele lichting werklieden van het huis van Jozef. 29 Het gebeurde in die tijd, toen Jerobeam uit Jeruzalem vertrok, dat de profeet Ahia uit Silo hem onderweg aantrof. Deze had zich in een nieuw kleed gehuld en zij beiden waren alleen in het [open] veld. 30 Toen pakte Ahia het nieuwe kleed dat hij aanhad, en scheurde het in twaalf stukken. 31 Hij zei tegen Jerobeam: Neem [er] tien stukken [van] voor uzelf. Want zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zie, Ik ga het koninkrijk uit de hand van Salomo losscheuren en Ik zal u tien stammen geven. 32 Maar één stam zal voor hem zijn, omwille van Mijn dienaar David en omwille van Jeruzalem, de stad die Ik uit alle stammen van Israël heb verkozen, 33 omdat zij Mij hebben verlaten en zich neergebogen hebben voor Astoreth, de god van de Sidoniërs, voor Kamos, de god van de Moabieten, en*

> *voor Milkom, de god van de Ammonieten, en niet in Mijn wegen gegaan zijn*
> *door te doen wat juist is in Mijn ogen en Mijn verordeningen en bepalingen*
> *[te houden], zoals zijn vader David. 34 Uit zijn hand zal Ik dit hele koninkrijk*
> *echter niet nemen, maar Ik zal hem voor al de dagen van zijn leven tot vorst*
> *maken, omwille van Mijn dienaar David, die Ik heb verkozen en die Mijn ge-*
> *boden en verordeningen in acht heeft genomen. 35 Maar uit de hand van zijn*
> *zoon zal Ik het koningschap nemen en Ik zal u daarvan tien stammen geven. 36*
> *En aan zijn zoon zal Ik één stam geven, zodat Mijn dienaar David alle dagen*
> *een lamp voor Mijn aangezicht zal hebben in Jeruzalem, de stad die Ik voor Mij*
> *heb verkozen om Mijn Naam daar te vestigen. 37 Maar u zal Ik nemen om te*
> *regeren over al wat uw ziel verlangen zal, en u zult koning zijn over Israël. 38*
> *En het zal gebeuren, als u luistert naar alles wat Ik u gebied en in Mijn we-*
> *gen gaat en doet wat juist is in Mijn ogen door Mijn verordeningen en Mijn*
> *geboden in acht te nemen, zoals Mijn dienaar David gedaan heeft, dat Ik met*
> *u zal zijn en voor u een blijvend [konings]huis zal bouwen, zoals Ik [dat] voor*
> *David gebouwd heb, en Ik zal u Israël geven. 39 Ik zal hiertoe het nageslacht*
> *van David vernederen, maar niet [voor] alle dagen. 40 Salomo wilde Jerobeam*
> *doden, maar Jerobeam stond op en vluchtte naar Egypte, naar Sisak, de koning*
> *van Egypte, en hij bleef in Egypte totdat Salomo stierf.*

Eerst is Salomo Jerobeam goed gezind en beloont hem vanwege zijn werk. Jerobeam maakt carrière. Dit is de man die God voor de tien stammen heeft bestemd. Anders dan de beide tegenstanders van buiten het land handelt Jerobeam niet uit haat. Salomo of David hebben hem niets gedaan wat aanleiding kan zijn voor haat. Hij is een dienaar van Salomo en komt tegen hem in opstand. Waarom dat zo is, wordt vervolgens meegedeeld. Het komt erop neer dat hij tegen Salomo in opstand komt vanwege een profetie.

Jerobeam wordt door God door middel van de profeet Ahia aangewezen als de nieuwe koning over het afgescheurde deel van Israël. Dat gebeurt door middel van een symbolische handeling met een *"nieuw kleed"*. Enkele keren wordt vermeld dat het een *nieuw* kleed is. Het nieuwe kleed stelt het nieuwe, ongedeelde rijk voor. Daaraan komt een einde, wat symbolisch wordt voorgesteld in het scheuren van het nieuwe kleed. De symbolische handeling maakt de voorzegging tot een gebeurtenis die al heeft plaatsge-

vonden. Zoals het kleed is gescheurd en daar voor de ogen van Jerobeam op de grond ligt, zo is in Gods raad de verdeling van het rijk al een feit.

Ahia laat door het scheuren van het kleed zien dat God tien stammen van Salomo wegneemt en slechts één stam aan het huis van David overlaat. De tien stammen worden vaak 'Efraïm' genoemd, naar de afkomst van de eerste koning uit deze grootste stam.

Jerobeam krijgt te horen dat hij koning zal zijn en ook waarom. Uitvoerig vertelt Ahia wat er allemaal mis is gegaan met Salomo. Het moet voor Jerobeam een duidelijke waarschuwing zijn niet in hetzelfde kwaad te vallen, want de gevolgen zullen voor hem niet anders zijn. Hij krijgt het koningschap over de tien stammen niet omdat hij beter dan Salomo zou zijn *(vgl. Dt 9:4)*.

Als Ahia tegen hem zegt dat hij zal heersen over alles wat hij begeert, kan dat een zinspeling zijn op de verborgen, maar door God gekende, begeerte van zijn hart om koning te worden *(vers 37; vgl. 1Sm 9:20)*. Er is echter een voorwaarde en dat is dat hij moet wachten tot Salomo is gestorven. Wachten op de tijd van God is van het grootste belang, ook voor ons. Hij krijgt de belofte dat God met hem zal zijn als hij naar God zal luisteren en Hem gehoorzaamt, zoals ook David heeft gedaan.

Als Jerobeam zondigt, gaat hij bewust tegen Gods waarschuwingen in. Hij kan niet wachten. Hij ziet de macht voor zich en wil die voortijdig grijpen *(vers 26)* omdat hij zelf door de macht gegrepen is. Wat hij heeft gedaan, lezen we niet, maar uit de reactie van Salomo, die hem wil doden, zien we dat Jerobeam heeft geprobeerd de troon te bestijgen tijdens het leven van Salomo.

Onder alle koningen van de tien stammen die Jerobeam zijn opgevolgd, hebben we geen koning die God trouw is gebleven. Het begint met Jerobeam, waarna knecht volgt op knecht. In een enkel geval wordt een koning door zijn zoon opgevolgd, maar verder vindt elke troonopvolging plaats door het grijpen van de macht waarbij de regerende koning wordt vermoord. Dat is dan Jerobeam niet gelukt.

Uit de reactie van Salomo zien we ook dat hij zich niet buigt onder de tucht van God, maar zich keert tegen de tuchtroede van God. Hij wil als het ware Gods hand wegslaan. Eigenhandig probeert hij het middel uit te schakelen

dat God heeft ingezet. Dit spreekt het verkeerde gedrag van Jerobeam niet goed, maar het openbaart ook de gezindheid van het hart van Salomo. Het lukt Salomo niet de door God aangewezen opvolger om te brengen, zoals het ook Saul niet lukte zijn opvolger David om te brengen.

Toch is er hoop dat Salomo zich voor God heeft verootmoedigd en tot berouw en bekering is gekomen. Salomo is wel gevallen, maar niet verworpen. Er zijn daarvoor enkele aanwijzingen. Een van die aanwijzingen hebben we in het door hem geschreven boek *Prediker*. In bedekte termen vertelt hij daarin over de bittere ervaringen die hij heeft opgedaan. Onder al de vrouwen die hij heeft gehad, was er niet één die hem het geluk gaf waar hij naar zocht. Het is de aanduiding van een verbroken hart om de zonde, van een hart dat zich van de zonde heeft afgewend, zoals we dat ook vinden in Davids boetpsalmen, al zijn die ook van een andere aard. Gods genade werkt op verschillende wijze in het hart van hen die tot Zijn volk behoren.

Een andere aanwijzing zien we in wat God over hem tegen David heeft gezegd: *"Ik zal hem terechtwijzen met een stok [als] van mensen ... Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw [ogen] weggenomen heb"* (2Sm 7:14-15). God kan wel toelaten dat degenen die Hij liefheeft in zonde vallen maar Hij zal niet toelaten dat zij erin blijven liggen. Nog een aanwijzing is dat zijn regering samen met die van David als voorbeeld wordt gesteld van een goede regering *(2Kr 11:17)*.

Zo versterkten zij het koninkrijk Juda en maakten zij Rehabeam, de zoon van Salomo sterk, drie jaar; want drie jaar [lang] gingen zij in de weg van David en Salomo. (2Kr 11:17)

Hoewel de genoemde redenen aanleiding zijn om te veronderstellen dat hij berouw heeft gehad en zich bekeerd heeft, heeft het de Heilige Geest goed gedacht om dit toch niet uitdrukkelijk te vermelden. We worden erover in het onzekere gelaten. Dat houdt de waarschuwing in dat we niet moeten menen dat we wel kunnen zondigen, met in het achterhoofd de gedachte dat het toch wel weer goed komt. Wie zichzelf zo misleidt, zal daarvan de bittere vruchten plukken.

De dood van Salomo | *verzen 41-43*

> *41 Het overige nu van de geschiedenis van Salomo, en al wat hij gedaan heeft, en zijn wijsheid, is dat niet beschreven in het boek met de geschiedenis van*

> *Salomo? 42 De tijd nu die Salomo in Jeruzalem over heel Israël regeerde, was veertig jaar. 43 Daarna ging Salomo te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven in de stad van zijn vader David, en Rehabeam, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.*

Ten slotte sterft Salomo. De man die zo mooi is begonnen, is zo droevig gestorven. Toch wordt hier herinnerd aan zijn wijsheid. Hij heeft veertig jaar geregeerd, van 971-931 v.Chr. Zo oud is hij nog niet als hij sterft, nog geen zestig. Hij heeft geen lang leven gekregen vanwege zijn ontrouw. Wat een contrast met bijvoorbeeld het leven en het einde van Jakob. Het gaat om het einde. Gelukkig is hij, die goed loopt en dat doet tot het einde. Paulus kan dat zeggen *(2Tm 4:7)*.

Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. (2Tm 4:7)

De man die het meest in staat was een succesvol leven te leiden, heeft dat verspeeld. Succes in het leven komt in Gods oog niet door het *bezit* van wijsheid, maar door het *toepassen* ervan in het leven. Geestelijk succes hangt niet alleen van levenswijsheid af, maar ook van bepaalde beslissingen en keuzes die iemand maakt.

Het sterven van Salomo wordt met een enkel woord beschreven, terwijl het sterven van zijn vader David uitvoerig wordt weergegeven. Van het sterfbed van David gaat letterlijk en geestelijk een zegenrijke sprake uit *(2Sm 23:1-7)*. Van het sterfbed van Salomo klinken geen laatste woorden, maar gaat een ernstige waarschuwing uit. Mogelijk dat er iets over geschreven staat in andere geschriften *(2Kr 9:29)*, maar in Gods Woord wordt er in elk geval geen plaats voor ingeruimd.

Zijn zoon Rehabeam wordt koning in zijn plaats. Met hem begint een andere geschiedenis, die van de verantwoordelijkheid.

1 Koningen 12

Inleiding

In dit hoofdstuk zijn we gekomen op een belangrijk punt in de geschiedenis van Israël: de treurige scheiding van het rijk in twee rijken. Deze scheuring heeft twee aanleidingen. De eerste is de zonde van Salomo. Daarover bericht het vorige hoofdstuk. De tweede is de dwaasheid van de zoon van Salomo, Rehabeam. Daarover lezen we in dit hoofdstuk.

De geschiedenis van de beide rijken die door de scheuring zijn ontstaan, verloopt globaal in drie perioden:

1. In de eerste periode, dat is voor Israël de tijd van Jerobeam tot Omri en voor Juda van Rehabeam tot Asa *(1 Koningen 12-16)*, staan de beide rijken vijandig tegenover elkaar.
2. Deze vijandschap houdt op in de tweede periode, voor Israël is dat onder Achab en zijn zonen Ahazia en Joram en voor Juda onder Josafat, Joram en Ahazia. In die periode verzwageren beide koningshuizen zich met elkaar. Ook verbinden ze zich in een gemeenschappelijke strijd tegen buitenlandse vijanden. Dit samengaan eindigt wanneer Jehu de beide koningen van de rijken, Joram van Israël en Ahazia van Juda, tegelijk doodt *(1 Koningen 17:1 - 2 Koningen 10:27)*.
3. Op deze tijd van vereniging volgt een derde periode die voor Israël begint met Jehu en voor Juda met Joas, waarin weer vervreemding en strijd tussen de beide rijken komt, tot ten slotte het rijk Israël door de Assyriërs wordt weggevoerd.

Na de deling van het rijk blijft het noordelijke rijk 'Israël' heten. De geschiedenis van dat rijk, dat van de tien stammen, is een beeld van de geschiedenis van de christenheid, ofwel het koninkrijk der hemelen. We zien in die geschiedenis de geschiedenis van het volk van God in de nieuwtestamentische tijd en wel vanuit het gezichtspunt van de verantwoordelijkheid van de mens.

De geschiedenis van Israël laat zien wat er van dat rijk is geworden, zoals we ook weten hoe het met de christenheid zal gaan. De geschiedenis van de christenheid vinden we in *Openbaring 2-3*. Tussen die geschiedenis en

die van het tienstammenrijk van Israël is een duidelijke parallel (zie de toelichting bij *1 Koningen 11:1-8*).

De grote massa, zowel van het tienstammenrijk als van de christenheid, valt steeds verder van God af. Daartegenover staat voor Israël het tweestammenrijk Juda, waar koningen regeren uit het geslacht van David. Tegenover de afvallige massa in de christenheid staat een overblijfsel dat de Heer trouw blijft. Zowel Juda als het trouwe overblijfsel in de christenheid is zwak, maar God verbindt Zich met hen. Te midden van hen doet Hij Zijn Naam wonen.

Rehabeam gaat naar Sichem | *vers 1*

> *1 Rehabeam ging naar Sichem, want heel Israël was naar Sichem gekomen om hem koning te maken.*

Salomo, de wijste man op aarde, is gestorven. Hij laat al zijn rijkdom na aan een dwaze zoon. Rehabeam is een man zonder eigen overtuiging. Hij laat zich door anderen sturen. Dit blijkt al direct aan het begin. Rehabeam gaat naar Sichem om zich daar tot koning te laten maken. Sichem is een soort compromisplaats, een plaats weliswaar in Efraïm, maar toch ook tussen de rijken in. Het is de plaats van de oude volksvergadering *(Jz 24:1)*, waar in de tijd van de richters Abimelech, de zoon van Gideon, zich tot koning heeft opgeworpen *(Ri 9:1)*.

Rehabeam gaat daarheen omdat het volk daarheen is gegaan. Hij laat zich leiden door de wil van het volk in plaats van door de wil van God, Die Jeruzalem als de plaats van Zijn troon heeft aangewezen. Door daarheen te gaan wil hij de eenheid van het volk te bewaren.

De vraag om een lichter juk | *verzen 2-5*

> *2 Het gebeurde nu, toen Jerobeam, de zoon van Nebat, [dit] hoorde, terwijl hij nog in Egypte was – want hij was gevlucht voor koning Salomo en Jerobeam woonde in Egypte – 3 dat zij [een bode] stuurden en hem lieten roepen. Toen kwam Jerobeam, met heel de gemeente van Israël, en zij spraken tot Rehabeam: 4 Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; maakt u het harde dienstwerk voor uw vader en zijn zware juk, dat hij ons heeft opgelegd nu lichter, dan zullen wij u dienen. 5 Hij zei tegen hen: Ga en kom over drie dagen bij mij terug. En het volk ging weg.*

Het volk, onder aanvoering van Jerobeam, is ook niet goed bezig. Toen ze destijds een koning wilden, heeft God hen er al voor gewaarschuwd wat hun koning met hen zal doen *(1Sm 8:11-18)*. Nu willen ze dit juk afwerpen. Jerobeam wordt geroepen. Onder zijn aanvoering gaat het volk naar Sichem en doet Rehabeam het voorstel tot verlichting van het zware juk dat Salomo hun heeft opgelegd.

We zien hier al dat het volk mort. Ze stellen hun voorwaarden: als Rehabeam doet wat zij voorstellen, zullen zij hem dienen. Een dergelijke houding past het volk niet. Salomo heeft ongetwijfeld veel van het volk gevraagd voor zijn hofhouding en vele bouwwerken. Hij heeft het volk echter ook de zegen van vrede gegeven tijdens zijn hele regering en hen welvarend gemaakt. Ze hebben gegeten en gedronken en zijn blij geweest en hebben allen in veiligheid gewoond *(1Kn 4:20,25)*. Ze hebben geen reden tot klagen.

Als een mens de voordelen en zegeningen vergeet die God hem schenkt en alleen denkt aan zijn plichten, wordt hij ontevreden. Dan lijkt het alsof hem een zware last wordt opgelegd. Zo is het ook in onze verhouding tot de Heer Jezus. Wie Hem voorwaarden stelt, omdat men Hem te hard vindt, kent Hem niet en heeft geen oog voor de vele zegeningen die Hij geeft.

Het advies van de oudsten | *verzen 6-7*

> *6 Koning Rehabeam pleegde overleg met de oudsten die bij zijn vader Salomo in dienst waren geweest, toen die [nog] leefde, en zei: Wat raadt u aan om dit volk te antwoorden? 7 Zij spraken tot hem: Als u heden een dienaar voor dit volk wilt zijn, en [als] u hen dient, hun antwoord geeft en goede woorden tot hen spreekt, dan zullen zij alle dagen uw dienaren zijn.*

Nog duidelijker dan in *vers 1* blijkt het dat Rehabeam geen eigen mening heeft en meedrijft op de raad van anderen als het volk met een verzoek bij hem komt. Het verzoek is om de zware dienst die Salomo het volk heeft opgelegd te verlichten. Om te weten hoe hij op dit verzoek moet reageren, vraagt hij om bedenktijd. Hij wil eerst raad inwinnen. Het inwinnen van raad op zich is niet verkeerd, maar later blijkt dat hij luistert naar de raad van zijn leeftijdgenoten. Met hen is hij opgegroeid, met hen zal hij immers ook zijn tijd moeten uitdienen. Die ouden zullen er binnenkort niet meer zijn.

De ouden geven een goede raad. De opstelling die zij Rehabeam aanbevelen, is de beste. Ze zeggen tegen hem dat het volk hem zal dienen als hij de

dienaar van het volk wil zijn. Door als heer dienaar te zijn en te dienen ben je pas een goede heer. Dat is de gezindheid van de Heer Jezus. Hij heeft als de Heer en Meester de Zijnen gediend *(Jh 13:14-15)*. Zo is Hij in hun midden geweest. Daarmee heeft Hij een voorbeeld nagelaten. Zoals Hij gedaan heeft, moeten ook de Zijnen zich gedragen tegenover anderen *(Lk 22:26-27)*.

Als dan Ik, de Heer en de Meester, uw voeten heb gewassen, dan behoort ook u elkaars voeten te wassen; want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat ook u doet zoals Ik u heb gedaan. (Jh 13:14-15)

U echter niet aldus, maar laat de grootste onder u als de jongste zijn, en de voorganger als één die dient. Want wie is groter, hij die aanligt of hij die dient? Niet hij die aanligt? Ik echter ben in uw midden als Degene Die dient. (Lk 22:26-27)

Het advies van de jonge mannen | *verzen 8-11*

> *8 Maar hij verwierp de raad van de oudsten, die zij hem hadden gegeven, en pleegde overleg met de jonge mannen die met hem waren opgegroeid en bij hem in dienst waren. 9 Hij zei tegen hen: Wat raadt u aan dat wij dit volk zullen antwoorden, dat tot mij sprak: Maak het juk dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter? 10 De jonge mannen, die met hem waren opgegroeid, spraken tot hem: Dit moet u zeggen tegen dat volk, dat tot u heeft gesproken: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maakt u het voor ons lichter. Dit moet u tot hen spreken: Mijn pink is dikker dan het middel van mijn vader. 11 Welnu, mijn vader heeft een zwaar juk op u geladen, maar ik zal aan uw juk [nog meer] toevoegen. Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ík zal u met schorpioenen gehoorzaamheid bijbrengen.*

Rehabeam voelt er niets voor zich naar de raad van de oudsten te voegen en zich als dienaar op te stellen. Hij verwerpt hun raad. In plaats van bij de HEERE te rade te gaan wendt hij zich tot zijn leeftijdgenoten en pleegt overleg met hen. Deze jonge mannen staan in zijn dienst. Evenmin als hij zoeken zij het welzijn van het volk. Ze denken alleen aan hun eigen positie, terwijl ze beseffen dat ook Rehabeam alleen daarop uit is. De jonge mannen geven hem de raad zich hard op te stellen. Hij moet zijn macht goed laten voelen, zodat iedereen weet wie de baas is.

Ze adviseren hem nog een schepje op het juk te doen dat Salomo het volk heeft opgelegd en waarover ze zich beklagen. Met het gezegde *"mijn pink is dikker dan het middel van mijn vader"*, bedoelen de jonge mannen dat Rehabeam het volk moet vertellen dat zijn macht veel groter is dan die van zijn vader.

Hun advies is typisch dat van de jeugd. Ze geven hem de raad nog harder dan Salomo op te treden. Dat hoort bij de jeugd. Die wil zichzelf bewijzen. Het hoort niet bij de christen; die moet leren zichzelf te verliezen en wordt opgeroepen om de begeerten van de jeugd te ontvluchten *(2Tm 2:22)*.

Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd en jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart. (2Tm 2:22)

Het harde antwoord | *verzen 12-14*

> *12 Toen kwam Jerobeam met heel het volk bij Rehabeam, op de derde dag, zoals de koning had gesproken: Kom op de derde dag bij mij terug. 13 En de koning gaf het volk een hard antwoord, want hij verwierp de raad van de oudsten die hem raad gegeven hadden. 14 Hij sprak tot hen overeenkomstig de raad van de jonge mannen: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ík zal aan uw juk [nog meer] toevoegen. Mijn vader heeft u met gesels gehoorzaamheid bijgebracht, maar ík zal u met schorpioenen gehoorzaamheid bijbrengen.*

Rehabeam luistert naar de raad van de jongemannen en deelt die aan het volk mee. Hij geeft het volk gelijk in hun onterechte bewering dat zijn vader hun een zwaar juk had opgelegd. Hij eert daarmee zijn vader niet. Ook heeft hij geen boodschap aan wat zijn vader in zijn wijsheid heeft gezegd en gedraagt zich als een dwaas *(Sp 15:1; 16:18)*. Salomo heeft erover gesproken dat het mogelijk is dat hij de resultaten van al zijn gezwoeg zou moeten overlaten aan een dwaze zoon *(Pr 2:18-19)*. Dat is wat hier gebeurt.

Een zacht antwoord keert woede af,
maar een krenkend woord wekt toorn op.
(Sp 15:1)

Ik haatte ook al mijn zwoegen waarmee ik zwoegde onder de zon, [zwoegen] dat ik zou moeten overlaten aan de mens die er na mij zijn zal. Want wie weet of die wijs zal zijn of dwaas? Toch zal hij beschikken over al mijn zwoegen waarmee ik, zij het met wijsheid, heb gezwoegd onder de zon. Ook dat is vluchtig. (Pr 2:18-19)

Rehabeam toont geen enkel respect voor zijn vader. Wat zijn vader heeft gedaan, schildert hij af als onbeduidend. Daartegenover stelt hij zijn eigen grootheid. Uit zijn hele houding blijkt tevens hoezeer hij het volk minacht.

De ommekeer is van de HEERE | *vers 15*

> *15 Dus luisterde de koning niet naar het volk. Deze ommekeer kwam namelijk van de HEERE, opdat Hij Zijn woord gestand zou doen dat de HEERE door de dienst van Ahia uit Silo tot Jerobeam, de zoon van Nebat, had gesproken.*

Dat hij het harde antwoord geeft, *"kwam ... van de HEERE"*. Kon Rehabeam dus niet anders? Dat kon hij wel. Dit is het raadsel dat zo vaak in de Schrift te vinden is. Kijk bijvoorbeeld naar de farao, of naar Judas, of naar Israël. Neem Israël. Móest dit volk de Heer Jezus overleveren? Nee! Toch deden ze het en wel omdat zij Hem niet wilden. Toch staat er ook dat het volk Hem heeft overgeleverd *"naar de bepaalde raad en voorkennis van God"* (Hd 2:23).

Zet God dan toch aan tot zonde? Nee, dat doet Hij nooit, Hij is nooit de bewerker van de zonde. Wat dan? Hij weet volmaakt wie de mens is. Hij weet het handelen van de mens, waarvoor deze zelf ten volle verantwoordelijk is, in Zijn plannen in te passen. Zo wordt de mens in zijn eigenzinnige handelen een medewerker aan de uitvoering van Gods plannen. We zien hier we de vervlechting van Gods raad en de verantwoordelijkheid van de mens, een vervlechting die door ons niet te begrijpen is. We zien het ook bij de bekering van de mens en de uitverkiezing van God.

Zo is Rehabeam hier schuldig aan een dwaze reactie, met de opstand van het volk tot gevolg. Anderzijds gebeurt deze ommekeer van de HEERE, omdat Hij dit naar aanleiding van het gedrag van Salomo heeft gezegd.

De scheuring is een feit | *verzen 16-20*

> *16 Toen heel Israël zag dat de koning niet naar hen geluisterd had, gaf het volk de koning ten antwoord:*
>
> *Wat voor deel hebben wij aan David?*
> *[Wij hebben] geen erfelijk bezit met de zoon van Isaï.*
> *Naar uw tenten, Israël!*
> *Zorg nu voor uw [eigen] huis, David!*
>
> *En Israël ging naar zijn tenten. 17 Maar wat betreft de Israëlieten die in de steden van Juda woonden, over hen bleef Rehabeam koning. 18 Toen stuurde koning Rehabeam Adoram, die over de herendienst [ging]. Maar heel Israël stenigde hem met stenen, zodat hij stierf. Koning Rehabeam had echter de moed om op de wagen te klimmen om naar Jeruzalem te vluchten. 19 Zo werden de Israëlieten afvallig van het huis van David, tot op deze dag. 20 En het gebeurde, toen heel Israël hoorde dat Jerobeam was teruggekeerd, dat zij hem naar de volksvergadering lieten roepen, en hem over heel Israël koning maakten. Niemand volgde het huis van David dan alleen de stam van Juda.*

De gespierde taal van Rehabeam heeft een verwoestende uitwerking. Het harde antwoord geeft de ontevredenen het excuus dat ze zochten om zich aan het gezag van Rehabeam te onttrekken. In *vers 16* wordt de tweedeling hardop uitgesproken en uitgevoerd. Het is dan het jaar 931 v.Chr. Heel Israël keert zich tegen het huis van David, waaraan niemand trouw blijft dan alleen de stam van Juda *(vers 20)*.

Het noemen van de naam van *"David"* toont aan dat de haat dieper zit dan alleen tegen de regering van Salomo. Het is de uiting van een diepgewortelde jaloersheid bij de stam Efraïm op Juda, de stam van David. Efraïm heeft zich altijd de belangrijkste gevoeld, maar heeft die plaats niet van God gekregen. Daar legt de stam zich niet bij neer en grijpt nu zijn kans om de voornaamste te worden. Jerobeam wordt koning over heel Israël, met uitzondering van het kleine deel dat tot de stam Juda behoort. Toch oefent Jerobeam ook daar zijn koningschap uit, want hij is ook koning over de Israëlieten die in Juda wonen.

Rehabeam lijkt blind te zijn voor de situatie. Alsof er niets is gebeurd, stuurt hij de belastinginner Adoram naar Israël om geld voor hem te innen. Dat is olie op het vuur. Deze Adoram herinnert als geen ander aan het zware juk van Salomo en dat hebben ze juist met kracht van zich geworpen. Adoram wordt door heel Israël gestenigd. Door met de moed der wanhoop te vluchten ontsnapt Rehabeam zelf ternauwernood aan de dood.

De HEERE bevestigt de scheuring | *verzen 21-24*

> *21 Toen Rehabeam in Jeruzalem aangekomen was, riep hij heel het huis van Juda en de stam van Benjamin bijeen, honderdtachtigduizend van de beste [manschappen], geoefend in de strijd, om tegen het huis van Israël oorlog te voeren en het koningschap aan Rehabeam, de zoon van Salomo, terug te brengen. 22 Maar het woord van God kwam tot Semaja, de man Gods: 23 Zeg tegen Rehabeam, de zoon van Salomo, de koning van Juda, en tegen heel het huis van Juda en Benjamin en de rest van het volk: 24 Zo zegt de HEERE: U mag niet optrekken of strijden tegen uw broeders, de Israëlieten. Keer terug, ieder naar zijn huis, want deze zaak is bij Mij vandaan gekomen. Zij luisterden naar het woord van de HEERE en keerden terug om weg te gaan, overeenkomstig het woord van de HEERE.*

Rehabeam legt zich niet bij de situatie neer. Als hij zijn fout inziet, wil hij de schade gaan herstellen. Hij wil de opstand neerslaan en brengt daartoe een sterk leger op de been. Daarmee wil hij ten strijde trekken tegen zijn broeders om hen aan zich te onderwerpen. Hij wil en zal hun koning zijn. Een vreselijk plan.

Maar er is nog een trouwe getuige. Dat is Semaja. Hij wordt met nadruk *"de man Gods"* genoemd. God kan tot hem met Zijn woord komen. God kan hem gebruiken om Zijn gedachten bekend te maken in een situatie van verwarring als gevolg van de eigen wil. Rehabeam wordt ertoe gebracht tot inkeer te komen.

De boodschap van God door Semaja luidt: *"Deze zaak is bij Mij vandaan gekomen."* De scheuring van het rijk is niet een zaak die buiten Gods besturing is omgegaan. Het is Hem niet uit de hand gelopen. Het falen van Rehabeam is de vervulling van wat God tegen Jerobeam heeft gezegd. Voor Rehabeam is deze uitspraak reden om af te zien van zijn voornemen. De gevolgen van zonden kunnen niet altijd ongedaan worden gemaakt. Hij doet er verstandig aan zich bij de ontstane situatie neer te leggen. Of het woord van de man Gods hem tot echte inkeer heeft gebracht, blijft een vraag.

Het is ook belangrijk te zien dat naarmate het koningschap vervalt, de dienst van profeten naar voren komt. We hebben Ahia al ontmoet met een boodschap voor Jerobeam in de tijd van de grote ontrouw van Salomo *(1Kn 11:29)*. In die tijd horen we ook van de profeten Nathan en Jedi *(2Kr 9:29)*. Nu horen we van Semaja. Door profeten blijft God in Zijn genade in tijden van verval tot Zijn volk spreken. Zij vormen als het ware de schakel tussen Hem en Zijn volk, een schakel die eerst door de priesters werd gevormd. Voor ons blijft, juist in tijden van verval, het Woord van God de verbinding tussen het hart en God. Daardoor deelt Hij ons Zijn gedachten mee over de weg die we te midden van het verval moeten gaan.

Het is een geweldige bemoediging dat we van elke zaak mogen weten dat de Heer zegt: *"Deze zaak is bij Mij vandaan gekomen."* Dat betekent dat niets in ons leven Hem uit de hand loopt. Al onze woorden, daden en overleggingen weet Hij. Niets is voor Hem verborgen *(Ps 139:1-6)*. Hij kent ook de gevolgen van alles wat wij doen. Hij weet alles in Zijn plan met ons leven in te passen, zonder dat het onze eigen verantwoordelijkheid vermindert.

Gebeurtenissen uit ons leven waaraan wij met schaamte terugdenken *(vgl. Rm 6:21)*, weet Hij toch te gebruiken voor Zijn doel. Het zal tot ons welzijn zijn, als we ons onderwerpen aan Zijn plannen met ons leven en ons leven daaraan aanpassen.

Een zelfbedachte godsdienst | *verzen 25-33*

> *25 Jerobeam bouwde Sichem uit, in het bergland van Efraïm, en ging daar wonen. Naderhand vertrok hij vandaar en bouwde Penuel. 26 En Jerobeam zei in zijn hart: Nu zal het koninkrijk weer aan het huis van David komen. 27 Als dit volk optrekt om offers te brengen in het huis van de HEERE in Jeruzalem, zal het hart van dit volk terugkeren naar hun heer, naar Rehabeam, de koning van Juda. Dan zullen zij mij doden en terugkeren naar Rehabeam, de koning van Juda. 28 Daarom pleegde de koning overleg en maakte twee gouden kalveren. Hij zei tegen [het volk]: Het is te veel voor u om op te trekken naar Jeruzalem. Zie uw goden, Israël, die u uit het land Egypte hebben doen optrekken. 29 En hij plaatste het ene in Bethel, en het andere zette hij in Dan. 30 Dit werd [aanleiding] tot zonde, want het volk liep vóór het ene uit, tot aan Dan toe. 31 Hij maakte ook een [gods]huis op de [offer]hoogten en hij stelde priesters aan uit alle geledingen van het volk, die niet tot de nakomelingen van Levi behoorden. 32 Verder stelde Jerobeam een feest in [voor] in de achtste maand, op de vijftiende dag van de maand, zoals het feest dat in Juda [gevierd werd], en hij besteeg [dan] het altaar. Zo deed hij [ook] in Bethel door offers te brengen aan de kalveren die hij gemaakt had. Hij stelde ook in Bethel priesters aan voor de [offer]hoogten die hij gemaakt had. 33 Ook bracht hij brandoffers op het altaar dat hij in Bethel gemaakt had, op de vijftiende dag van de achtste maand, in de maand die hij in zijn [eigen] hart bedacht had. Zo stelde hij voor de Israëlieten een feest in en offerde op het altaar door reukoffers te brengen.*

Jerobeam heeft ook zijn verantwoordelijkheid. God heeft tegen hem gezegd hoe hij zich van Zijn zegen kan verzekeren *(1Kn 11:38)*. Hij houdt echter geen rekening met God. Hij vestigt zich in Sichem. Daar heeft Rehabeam zich koning laten maken en dat lijkt hem ook wel een goede residentie. Om zich tegen vijanden uit het noordoosten en oosten te beschermen versterkt hij Sichem en Penuel.

Ook wil hij zijn macht zeker stellen. Daarvoor overlegt hij bij zichzelf, *"in zijn hart"*, en gaat niet te rade bij God. Hij beoordeelt alles naar zijn eigen

inzicht. Er is bij hem geen enkele gedachte aan God, om Hem te vragen wat hij moet doen. Het lijkt erop dat hij de kracht van godsdienst kent. De sterkste band die mensen bij elkaar houdt, is godsdienst. In *Daniël 3* hebben we daarvan een duidelijk voorbeeld *(Dn 3:1-7)*. Welke godsdienst het is, maakt de duivel niet uit. Als het maar niet de echte dienst aan God is.

Jerobeam weet dat het met zijn koningschap snel voorbij zal zijn als hij op dit terrein niet snel iets doet. Daarom besluit hij, om zijn rijk te beschermen tegen innerlijke verzwakking en zelfs verlies van zijn heerschappij erover, een nieuwe vorm van godsdienst in te voeren. Hij redeneert: als Jeruzalem het godsdienstige middelpunt blijft voor het rijk waarover hij koning is geworden, zal het volk weer *"naar hun heer, naar Rehabeam, de koning van Juda"* terugkeren en zal hij worden gedood.

In zijn overleg komt Jerobeam ertoe voor het tienstammenrijk een paar speciale plaatsen aan te wijzen waar ze God kunnen dienen. Hij wijst er één aan in het zuiden van zijn rijk, Bethel, en één in het noorden van zijn rijk, Dan. Bethel betekent 'huis van God'. Deze naam is er door Jakob aan gegeven, nadat de HEERE hem daar is verschenen *(Gn 35:7)*. Zou de HEERE, zo kan Jerobeam hebben gedacht en aan anderen hebben uitgelegd, Zich op deze heilige plaats niet evengoed kunnen openbaren aan de nakomelingen van Jakob als destijds aan hun stamvader?

De plaats is ook slim gekozen. Daar is al een beeldendienst. Bedenk daarbij dat het volk dat daar in de buurt woont, dan niet steeds weer die lange reis naar Jeruzalem zal hoeven te maken. Het gemak dient de mens. Het is immers mogelijk om God veel dichter bij huis te dienen. Het is een knap bedacht plan om te voorkomen dat het volk naar Jeruzalem trekt voor de jaarlijkse feesten met het gevaar dat ze er zullen blijven hangen.

Om het geheel nog aantrekkelijker te maken maakt hij, terwijl hij daarmee ingaat tegen wat God gezegd heeft *(Ex 20:4)*, twee gouden kalveren naar Egyptisch model, voor elke plaats één. Het is immers veel gemakkelijker een god te dienen die je kunt zien. Van deze goden zegt hij dat dit de goden zijn die Israël uit Egypte hebben verlost *(vgl. Ex 32:4)*. Dat worden de nieuwe voorwerpen van aanbidding *(vgl. Hs 8:5-6; 13:2)*. Verder maakt hij nieuwe tempels en stelt nieuwe priesters aan, die niet uit de Levieten komen. Om zijn eigen, zelfbedachte godsdienst compleet te maken voert

hij ook een nieuw feest in, op een andere tijd en op een andere plaats dan God heeft voorgeschreven *(vers 32; Lv 23:34,39,41; Dt 12:5)*.

Alles wat hij maakt, is een imitatie van wat God Zijn volk heeft voorgeschreven hoe Hij gediend wil worden. Jerobeam maakt alles na, waardoor het erop lijkt dat het Gods goedkeuring heeft. Het is echter verderfelijk, want het is een eigenwillige godsdienst. Elke vervanging van wat God heeft gezegd door menselijke invulling, is een belediging van God. De mens weet het beter. Dat het volk deze surrogaatgodsdienst zonder meer accepteert, bewijst wel hoe ver ook het hart van het volk verwijderd is van God.

Zo is het gegaan in de christenheid en zo gaat het nog steeds. Met steeds weer nieuwe redeneringen is er steeds meer in de christenheid binnengeslopen of binnengehaald wat God tart. We zien dit vooral in het rooms-katholicisme. Er is een godsdienst gemaakt die gemakkelijk ligt en tastbaar is. Daarvoor zijn heidense afgoden met een christelijk sausje overgoten. Nog gemener is het binnenhalen van de oudtestamentische rituelen, waarbij men zich erop beroept dat dit toch door God Zelf is ingesteld.

Godsdienst moet gemakkelijk zijn en ook nog eens plezierig om te doen. Daarvoor hoef je Gods Woord niet te raadplegen. Over priesterdienst moet je ook niet te moeilijk doen. Ieder die het eerlijk meent, kan priester zijn en offers brengen. Dat hoeft zeker niet op de plaats die God heeft uitverkoren. Dat kan op een plek waar je je lekker voelt. De manier waarop je dan die offers brengt, komt er ook niet zo op aan. Laat je maar leiden door je gevoel, dat heb je immers ook van God gekregen. Ten slotte hoef je je ook niet druk te maken over wanneer je het doet. De zelfbedachte christelijke feestdagen zijn een bij uitstek geschikte gelegenheid om aan je godsdienstige gevoelens uiting te geven en je godsdienstige gevoel te strelen.

Zodra wij de dienst van de ware God verlaten, vervallen we tot afgoderij, welke vorm die ook mag aannemen. God maakt duidelijk hoe en waar Hij gediend wil worden. Elke afwijking daarvan om die dienst aangenamer te maken komt voort uit het rijk van de duisternis en is afgoderij. Een dergelijke dienst voert van God af. Dit is vandaag toe te passen op kerkelijke systemen waar de dienst aan God op een eigenwillige manier wordt ingevuld. Deze systemen zullen ten slotte uitmonden in de rooms-katholieke kerk, die in de eindtijd een schuilplaats van demonen zal zijn *(Op 18:2)*.

Het is ook toe te passen op gemeenten waar charismatische invloeden en mystieke beleving ingang hebben gekregen, hoe orthodox sommige gemeenten zich ook presenteren. Moderne vormen van godsdienstoefening zijn bijvoorbeeld het Jezusgebed, soaking en het contemplatief gebed. Het zijn technieken die rechtstreeks uit heidense godsdiensten komen en veel weg hebben van mediteren, met als doel de ontmoeting met God.

Wanneer het volk al spoedig na de uittocht uit Egypte een gouden kalf aanbidt, komt Gods oordeel erover. Nu Jerobeam twee gouden kalveren in het volk van God introduceert, komt er geen oordeel, maar laat God het kwaad tot volle ontwikkeling komen om aan het einde het oordeel daarover te voltrekken. Zo is het ook gegaan met de gemeente. In het begin wordt het kwaad met de dood bestraft *(Hd 5:3-10)*, maar nu laat God de vele vormen van kwaad die in de gemeente worden ingevoerd tot volle ontwikkeling komen, om aan het einde het oordeel daarover te voltrekken.

In zijn vermetelheid beklimt Jerobeam het altaar. Hij doet dat ter gelegenheid van de nabootsing van het Loofhuttenfeest op de dag die hij daar zelf voor heeft bepaald. Hij gaat zijn volk voor in de afgoderij en wil tegelijk laten zien hoe het moet. Na zijn surrogaattempels en zijn surrogaatpriesters en zijn surrogaatfeest beklimt hijzelf als een surrogaatpriester-koning het altaar, dat ook een surrogaataltaar is. In de loop van de tijd zijn er meer altaren aan toegevoegd *(Hs 8:11)*. Het is een door en door menselijke godsdienst, die opgekomen is in het hart en in de zin van Jerobeam. Het is echter een godsdienst die God niet in de zin is gekomen *(Jr 7:31; 19:5; 32:35)* en voor Hem volkomen verwerpelijk is.

Ja, Efraïm heeft de altaren talrijk gemaakt om te zondigen, het heeft [die] altaren om te zondigen! (Hs 8:11)

En zij hebben de hoogten van Tofet gebouwd, die in het dal Ben-Hinnom zijn, om hun zonen en hun dochters in het vuur te verbranden. Dat heb Ik niet geboden en is niet in Mijn hart opgekomen. (Jr 7:31)

1 Koningen 13

Het woord tot het altaar | *verzen 1-3*

> *1 En zie, er kwam een man Gods door het woord van de HEERE uit Juda naar Bethel, terwijl Jerobeam bij het altaar stond om een reukoffer te brengen. 2 Hij riep tot het altaar, door het woord van de HEERE, en zei: Altaar, altaar, zo zegt de HEERE: Zie, in het huis van David zal een zoon geboren worden, van wie de naam Josia zal zijn. Die zal op u de priesters van de hoogten offeren, die op u reukoffers brengen. Ja, men zal mensenbeenderen op u verbranden. 3 Op die dag gaf hij een teken: Dit is het teken waarvan de HEERE heeft gesproken: Zie het altaar zal scheuren en de as die erop ligt, zal eraf storten.*

God stuurt uit Juda een man Gods. Deze komt *"door het woord van de HEERE"* uit Juda naar Bethel. 'Het woord van de HEERE' is de kracht die over de man Gods komt en waardoor hij wordt gedreven om zijn boodschap uit te spreken. Hij wordt een spelbreker. De naam van de man Gods is niet bekend, die doet er niet toe. Het gaat om zijn boodschap en namens Wie hij komt.

Zijn er geen profeten in Bethel? Ja, er is een oude profeet, maar God kan hem niet gebruiken. Hoe zou dat kunnen? Misschien is hij verontrust, maar hij onderneemt geen actie. Hij blijft bij die afschuwelijke namaakgodsdienst, zonder dat we hem horen protesteren. Mogelijk is hij een man als Eli. Hij ziet het kwaad wel, maar heeft geen kracht ertegen op te treden. Dat hij niet in de juiste verhouding tot God staat, blijkt wel uit het feit dat hij de man Gods uit Juda achternagaat en voorliegt om hem met hem te laten terugkeren *(vers 18)*.

Onverschrokken begeeft de man Gods uit Juda zich tussen de feestvierende menigte. Hij is geschikt om te getuigen, hij kan Gods mond zijn, want hij is verbonden met de ware dienst van God en niet met de afgodendienst van Jerobeam *(vgl. Jr 15:19)*. Hij richt het woord, dat is het woord van God, tot ... het altaar. Waarom tot het altaar en niet tot het kalf of tot Jerobeam? Omdat het altaar de hele dienst symboliseert en omdat Jerobeam op het altaar staat *(vers 4)*; het is zíjn dienst, hij is de baas van het altaar. Jerobeam matigt zich aan een offer te kunnen brengen. Later zal koning Uzzia een-

zelfde aanmatigende daad verrichten die hem de plaag van de melaatsheid zal opleveren *(2Kr 26:19)*.

God heeft in Zijn Woord duidelijk aangegeven waar en hoe Hij aanbeden en gediend wil worden. Iedere gelovige mag ernaar verlangen een mens Gods – man of vrouw – te zijn, iemand die van Gods rechten getuigt te midden van een christenheid die Hem dient naar eigen believen. Om een mens Gods te zijn heeft God ons Zijn Woord gegeven *(2Tm 3:16-17)*. Iemand is een mens Gods als hij of zij het Woord van God dagelijks overdenkt *(Ps 1:2)*. Tevens zal zo iemand zich openstellen voor de machtige werking van Gods Geest. Dan is er vorming mogelijk naar het beeld van de Heer Jezus, de ware Mens Gods.

Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in [de] gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust. (2Tm 3:16-17)

De man Gods profeteert het oordeel over het altaar. Het is opmerkelijk en zeldzaam dat in de profetie de naam wordt genoemd van de man door wie God het oordeel laat uitvoeren: koning Josia uit het huis van David. Het geslacht van David dat door Jerobeam en zijn koninkrijk veracht en verlaten wordt, zal weer zoveel macht bezitten, dat het dit altaar, dat hij meent te bevestigen, zal afbreken. Het zal nog ongeveer driehonderd jaar duren voordat deze voorzegging vervuld wordt, maar nu al wordt ons meegedeeld wat er zal gebeuren en door wie *(2Kn 23:15-18)*. Voor God is de toekomst heden.

Een andere uitzondering waar God met het oog op toekomstige gebeurtenissen de naam vermeldt van iemand die Hij gebruikt, is in het geval van Kores. God noemt zijn naam als de bevrijder van Zijn volk uit de Babylonische ballingschap, ver voordat Kores geboren is *(Js 44:28; 45:1-6)*. Hij kent de toekomst van verre.

De profeet geeft een teken: het altaar zal scheuren en de as zal eraf storten. Volgens het voorschrift zou de as verzameld moeten worden *(Lv 6:10-11)*. Het is het bewijs dat God dit altaar ontheiligt.

Jerobeams hand | *verzen 4-6*

> *4 En het gebeurde, toen de koning het woord van de man Gods hoorde, dat deze tot het altaar in Bethel uitgeroepen had, dat Jerobeam zijn hand van op*

> *het altaar uitstrekte en zei: Grijp hem! Maar zijn hand, die hij tegen hem had uitgestrekt, verstijfde, zodat hij hem niet meer naar zich toe kon trekken. 5 En het altaar scheurde, en de as stortte van het altaar af, overeenkomstig het teken dat de man Gods door het woord van de HEERE had gegeven. 6 Toen antwoordde de koning en zei tegen de man Gods: Tracht toch het aangezicht van de HEERE uw God gunstig te stemmen, en bid voor mij dat mijn hand weer teruggetrokken kan worden! Toen trachtte de man Gods het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, en de hand van de koning kon weer teruggetrokken worden en werd als daarvoor.*

Jerobeam schrikt niet van het woord van God. Hij meent deze indringer en verstoorder van zijn plannen het zwijgen te kunnen opleggen. Hij strekt zijn hand uit en geeft bevel de man Gods te arresteren. Zijn uitgestrekte hand is een teken van zijn autoriteit. Zijn hand verstijft echter, waardoor die hand volkomen krachteloos wordt, wat aangeeft dat Gods autoriteit groter is. Gods gezag blijkt ook daaruit, dat intussen gebeurt wat de man Gods heeft gezegd. Het altaar scheurt en de as wordt uitgestort. Dan bindt Jerobeam in en vraagt om voorbede. Hij spreekt tot de man Gods over *"uw God"* en niet over ´mijn God´. Hij heeft zelf geen relatie met God als zijn God.

Hij vraagt niet om voor hem te bidden dat zijn zonde vergeven zal worden, wat erop zou duiden dat zijn hart was veranderd. Hij vraagt alleen dat zijn hand weer genezen zal worden, terwijl hij zijn hart verhardt. Zo wilde de farao dat Mozes zou bidden, dat God *"alleen deze dodelijke [plaag nog] van mij wegneemt"*, maar niet zijn zonde *(Ex 10:16-18)*. De profeet heeft als een echte man Gods kwaad met goed vergolden. Hij spreekt direct voor hem tot God. Hij handelt in de geest van wat Christus heeft gezegd tegen Zijn discipelen, dat ze zullen bidden voor hun vervolgers *(Mt 5:10,44)*.

De uitnodiging afgeslagen | *verzen 7-10*

> *7 En de koning sprak tot de man Gods: Kom met mij mee naar huis, en kom op krachten. Dan zal ik u een geschenk geven. 8 Maar de man Gods zei tegen de koning: Al gaf u mij de helft van uw huis, ik zou niet met u meegaan, en ik zou in deze plaats geen brood eten of water drinken. 9 Want zo heeft de HEERE mij door Zijn woord geboden: U mag geen brood eten of water drinken, en u mag niet terugkeren via de weg waarlangs u gegaan bent. 10 Zo ging hij langs een andere weg, en keerde niet terug via de weg waarlangs hij naar Bethel gekomen was.*

Als Jerobeams hand is genezen, verandert hij zijn houding ten opzichte van de man Gods. Hij probeert met hem aan te pappen en bij hem in het gevlei te komen. Hij nodigt hem uit mee te gaan voor een verkwikking en een geschenk. Daarin schuilt een grote verleiding, maar de man Gods weigert. Hij verbeeldt zich niet dat hij dan nog een kans zal krijgen om op Jerobeam in te praten en hem van zijn slechte weg terug te brengen.

Hij houdt zich aan het woord van de HEERE, Die hem duidelijke opdrachten had gegeven. Hij wist wat hij moest zeggen, wat hij niet moest doen en de weg die hij moest nemen, zowel heen als terug. Dat hij niet terug mocht langs de weg die hij was gekomen, maar langs een andere weg weer terug moest keren, wijst erop dat God niet op Zijn woord terugkomt.

De HEERE had tegen hem gezegd dat hij daar geen brood mocht eten en geen water mocht drinken. Dat houdt in dat hij geen gemeenschap mag hebben met het kwaad. Dat geldt ook voor ons *(2Ko 6:14-18; 2Tm 2:19-22; 2Jh 1:9-11)*. Dat betreft zeker zo iemand als Jerobeam, die het volk voorgaat in het kwaad en het ertoe aanzet. Het betreft ook allen die er wonen, zoals de oude profeet.

De man Gods weigert elke vorm van gemeenschap met Jerobeam, zoals Abraham weigerde ook maar iets aan te nemen van de koning van Sodom *(Gn 14:22-23)*. Alles wat de schijn geeft dat het toch niet zo erg is om zich met kwaad te verbinden, is een belediging van God. Daarbij komt dat het de ander steunt in zijn valse positie.

Maar Abram zei tegen de koning van Sodom: Ik zweer bij de HEERE, God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit, dat ik niets, van draad tot schoenriem toe, ja, niets van alles wat van u is, zal nemen, zodat u niet kunt zeggen: Ik heb Abram rijk gemaakt. (Gn 14:22-23)

De leugen van de oude profeet | *verzen 11-19*

> *11 Nu woonde er in Bethel een oude profeet. Zijn zoon kwam en vertelde hem alles wat de man Gods die dag in Bethel had gedaan, met de woorden die hij tot de koning had gesproken. Zij vertelden die aan hun vader. 12 Hun vader sprak tot hen: Welke weg is hij gegaan? Zijn zonen hadden de weg gezien waarlangs de man Gods die uit Juda kwam, gegaan was. 13 Toen zei hij tegen zijn zonen: Zadel de ezel voor mij. En zij zadelden de ezel voor hem, en hij reed erop [weg]. 14 Hij ging de man Gods achterna, en trof hem aan, zittend onder een eik. Hij zei tegen hem: Bent u de man Gods die uit Juda gekomen is? En hij zei: [Dat*

ben] ik. 15 Toen zei hij tegen hem: Kom met mij mee naar huis en eet brood. 16 Maar hij zei: Ik kan niet met u terugkeren of met u meekomen. Ik zal ook geen brood eten of water met u drinken in deze plaats. 17 Want door het woord van de HEERE is een woord tot mij [gekomen]: U mag daar geen brood eten of water drinken. U mag niet terugkeren door via de weg te gaan waarlangs u [al] gegaan bent. 18 Hij zei tegen hem: Ik ben ook een profeet, zoals u, en een engel heeft door het woord van de HEERE tot mij gesproken: Laat hem met u terugkeren naar uw huis, en laat hij brood eten en water drinken. Hij loog [echter] tegen hem. 19 Toen keerde hij met hem terug, at brood in zijn huis en dronk water.

De oude profeet hoort van een van zijn zonen wat er is gebeurd. Zijn zonen zijn bij het feest van Jerobeam aanwezig geweest. Hij heeft hen er niet bij vandaan gehouden. Hij is blijkbaar zelf niet gegaan. In dit verband een praktische opmerking: Laten wij onze kinderen gaan naar gelegenheden waar we zelf niet heen willen gaan? Laten we de Heer vragen ons te helpen om hierin de juiste beslissingen te nemen.

De zonen delen hun vader mee wat ze hebben gezien en gehoord, ook de woorden waarmee de man Gods het aanbod van Jerobeam heeft afgeslagen. De oude profeet is zozeer beneveld in zijn denken door zijn lange verblijf in die goddeloze omgeving, dat hij een plan bedenkt om de man Gods toch bij zich in huis te krijgen. Het is een leugenachtig plan. Zijn plan bestaat eruit om een ‘nazireeër wijn te drinken te geven’ *(Am 2:12)*, dat wil zeggen een aan God toegewijde gelovige zover te krijgen dat deze ontrouw wordt aan zijn roeping.

Hij doet dat om zichzelf te rechtvaardigen in zijn valse positie en de stem van zijn geweten te sussen. Als hij de man Gods zover kan krijgen dat hij bij hem thuis komt om met hem te eten – samen eten is een beeld van gemeenschap –, zit hij toch zo slecht nog niet. De oude profeet bezit dezelfde geest als Jerobeam. Hij laat zich leiden door dezelfde zelfzuchtige motieven als Jerobeam en komt tot dezelfde onbeschaamde ongehoorzaamheid als Jerobeam.

De oude profeet vindt de man Gods, zittend onder een eik. De man Gods zocht wat rust, maar dat is het begin van de afwijking. Hij heeft in opdracht van God zijn boodschap gebracht op een plaats die geen plaats van rust kan zijn. Het kan zijn dat zijn dienst zoveel van hem heeft gevergd, dat hij moe is geworden. Het is begrijpelijk dat hij even moest uitrusten.

Hier zien we dat een zwakheid waaraan wordt toegegeven, een aanleiding wordt voor een zonde.

Als de man Gods vertelt wat de HEERE tegen hem heeft gezegd, vertelt de oude profeet wie hij in zijn eerbiedwaardigheid is. Hij is ook een profeet. Dat is geen leugen. Maar dan liegt hij over een woord dat hij via een engel van God zegt te hebben gekregen.

Hij is een voorbeeld van al die mensen die zeggen dat je het Woord van God ook anders kunt lezen dan zoals het tot je is gekomen. Als ze daarbij ook nog een eerbiedwaardige leeftijd hebben, is het gevaar helemaal groot om te aanvaarden wat ze zeggen. Ze verdraaien de waarheid en doen daarbij een beroep op hun eigen omgang met God. Hoe misleidend is het als mensen daarop een beroep doen om ingang te krijgen bij anderen.

De oude profeet is zozeer met zichzelf bezig, dat hij er niet aan denkt wat de gevolgen voor de man Gods zullen zijn als deze in zijn leugen gelooft. Iemand die zich in een valse positie bevindt en op zoek is naar een rechtvaardiging daarvoor, is blind voor het kwaad dat hij anderen, die hij wil gebruiken voor die rechtvaardiging, daarmee aandoet.

De man Gods had moeten weten dat als God op Zijn woord zou zijn teruggekomen, Hij hem dat Zelf wel zou hebben gezegd, net als de eerste opdracht. Dat hij meegaat op grond van een leugen, is een grove ongehoorzaamheid die hij met de dood moet bekopen. Hij is veel meer verantwoordelijk dan de oude profeet, want hij weet beter.

De aankondiging van het oordeel | *verzen 20-22*

> *20 En het gebeurde, toen zij aan tafel zaten, dat het woord van de HEERE tot de profeet kwam, die hem had laten terugkeren. 21 Hij riep tegen de man Gods die uit Juda gekomen was: Zo zegt de HEERE: Omdat u ongehoorzaam bent geweest aan het bevel van de HEERE, en het gebod dat de HEERE uw God u geboden had, niet in acht genomen hebt, 22 maar teruggekeerd bent en brood gegeten en water gedronken hebt in de plaats waarvan Hij tot u gesproken had: U mag [daar] geen brood eten of water drinken, [daarom] zal uw dode lichaam niet in het graf van uw vaderen komen.*

God is heilig. De oude profeet krijgt plotseling een woord van de HEERE te horen, iets wat hem al vele jaren niet meer gebeurd moet zijn. Als God

de valse profeet Bileam en de valse priester Kajafas dingen kan laten zeggen die Hij wil dat ze zeggen *(Nm 22:35; 23:5,11-12,16,26; 24:1-4,12-13; Jh 11:50-52)*, kan Hij ook deze oude profeet een woord laten spreken dat Hij wil. Dit ingrijpen van God geeft de maaltijd een dramatische wending. De oude profeet moet zichzelf als leugenaar bekendmaken en de man Gods wordt met Gods oordeel geconfronteerd. De zware straf wordt nog verzwaard doordat hij niet zal worden begraven in het graf van zijn vaderen.

Het is dit keer wel een woord van God. Als het niet Gods woord zou zijn geweest, zou hij zich zeker hebben verontschuldigd. Er is geen persoonlijk woord van de oude man in wat hij tot de man Gods zegt. God komt niet op Zijn woord terug. De zonde van de man Gods is zo groot, dat God hem niet meer als Zijn man kan gebruiken. Er staat niets van enige reactie van de man Gods op de oordeelsaankondiging en ook horen we niet van een reactie van de oude profeet.

De dood van de man Gods | *verzen 23-32*

> *23 En het gebeurde, nadat hij brood had gegeten en nadat hij gedronken had, dat hij de ezel voor hem zadelde, voor de profeet die hij had doen terugkeren.*
> *24 Deze ging [op weg]. Maar onderweg trof een leeuw hem aan, en doodde hem. Zijn dode lichaam lag op de weg geworpen. De ezel stond ernaast en de leeuw stond [eveneens] naast het dode lichaam. 25 En zie, er kwamen [enige] mannen voorbij. Zij zagen het dode lichaam, [dat] op de weg geworpen was, en de leeuw, [die] naast het dode lichaam stond, en gingen het vertellen in de stad waar de oude profeet woonde. 26 Toen de profeet die hem van [zijn] weg had doen terugkeren, [dit] hoorde, zei hij: Dat is de man Gods die het bevel van de HEERE ongehoorzaam is geweest. Daarom gaf de HEERE hem over aan de leeuw, en die heeft hem vermorzeld en gedood, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij tot hem gesproken had. 27 Hij sprak tot zijn zonen: Zadel voor mij de ezel. En zij zadelden [die]. 28 Toen ging hij [op weg] en trof diens dode lichaam aan, op de weg geworpen, en de ezel en de leeuw die naast het dode lichaam stonden. De leeuw had het dode lichaam niet opgegeten en de ezel niet vermorzeld. 29 Toen nam de profeet het dode lichaam van de man Gods op, legde het op de ezel en bracht het terug. Zo kwam de oude profeet in de stad om rouw te bedrijven en hem te begraven. 30 Hij legde zijn dode lichaam in zijn [eigen] graf. Ze bedreven rouw over hem, [met de woorden]: Ach, mijn*

> *broeder! 31 Het gebeurde, nadat hij hem begraven had, dat hij tegen zijn zonen zei: Als ik gestorven ben, dan moeten jullie mij begraven in het graf waarin de man Gods begraven is. Leg mijn beenderen naast zijn beenderen. 32 Want de woorden die hij door het woord van de HEERE geroepen heeft tegen het altaar dat te Bethel is, en tegen alle huizen op de [offer]hoogten die in de steden van Samaria zijn, zullen zeker uitkomen.*

Als de man Gods vertrekt, weet hij dat hij de dood tegemoet gaat. Het gebeurt zoals het is voorzegd. De wijze waarop het gebeurt, is duidelijk van God. De leeuw is een werktuig in Zijn hand. De leeuw handelt naar zijn natuur als hij de man Gods doodt, maar hij handelt tegen zijn natuur als hij verder niets doet. Hij blijft bij het lijk staan en laat ook de ezel met rust. Ook de ezel blijft erbij staan. De leeuw blijft er als getuige bij staan, zonder ook maar iets meer te doen dan wat hem is opgedragen.

Als de profeet ervan hoort, spreekt hij over de man Gods als iemand die tegen het bevel van de HEERE weerspannig is geweest. Dat is ook zo. Dan handelt de oude profeet naar zijn verantwoordelijkheid. Hij is medeschuldig en zorgt voor het dode lichaam van de man Gods. Hij haalt hem op en legt hem in zijn eigen graf.

Hij geeft zijn zonen de opdracht om hem, als hij zelf begraven wordt, naast de man Gods te begraven. Hij spreekt niet van 'mijn' graf – het was *"zijn [eigen] graf", vers 30* –, maar van *"het graf waarin de man Gods begraven is"*. Die vereenzelviging voorkomt dat zijn beenderen worden verbrand als Josia handelt naar wat de man Gods heeft aangekondigd *(2Kn 23:17-18)*.

De zonde van Jerobeam | *verzen 33-34*

> *33 Jerobeam keerde na deze gebeurtenis niet terug van zijn kwade weg, maar stelde opnieuw uit alle geledingen van het volk priesters aan voor de [offer]hoogten. Wie [maar] wilde, wijdde hij en [die] werd [dan een van de] priesters van de hoogten. 34 En het werd door deze zaak tot zonde van het huis van Jerobeam, waardoor [het] uitgeroeid en van de aardbodem weggevaagd zou worden.*

Jerobeam laat zich door niets tegenhouden. Hij heeft niets uit de gebeurtenissen geleerd en trekt zich niets aan van wat God heeft laten zien en zeggen. Hij volhardt in zijn zonde. Dan spreekt God op nog duidelijker wijze tot hem. Dat laat het volgende hoofdstuk zien.

1 Koningen 14

De zoon van Jerobeam wordt ziek | *verzen 1-3*

> *1 In die tijd werd Abia, de zoon van Jerobeam, ziek. 2 Toen zei Jerobeam tegen zijn vrouw: Sta toch op en verkleed u, zodat ze niet te weten komen dat u de vrouw van Jerobeam bent. Ga dan naar Silo. Zie, daar is de profeet Ahia, die over mij gesproken heeft dat ik koning over dit volk zou worden. 3 Neem tien broden, koeken en een kruik honing mee, en ga naar hem toe. Híj zal u vertellen wat de jongen overkomen zal.*

Jerobeam blijft volharden in zijn zonde. In het vorige hoofdstuk lezen we dat de hoofdsom van zijn zonde te maken heeft met de dienst aan God *(1Kn 13:33)*. Wie ook maar priester wil zijn, die stelt hij aan. Hij gaat volledig voorbij aan het recht van God; hij zet God aan de kant.

God kan dit niet tolereren. Hij brengt tucht over Jerobeam door zijn zoon ziek te maken. Het zal zijn lievelingszoon zijn, want Jerobeam is erg in zorg over de afloop van de ziekte. Mogelijk is het de troonopvolger. God weet hoe Hij mensen nog een keer moet aanspreken *(Jb 33:29-30)*. *"Want niet van harte verdrukt Hij en bedroeft Hij mensenkinderen" (Kl 3:33)*, maar Hij *"aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geeft" (Ps 10:14)*.

Zie, dit alles doet God
twee [of] drie keer met een man,
om zijn ziel terug te brengen van het graf,
opdat hij wordt verlicht met het licht van het leven.
(Jb 33:29-30)

Jerobeam echter legt het niet in Gods hand, maar verwacht het van een mens, Ahia. Hij neemt daarbij wel de toevlucht tot een echte profeet van de HEERE en niet tot een van zijn afgodsbeelden. Innerlijk weet hij wel dat die hem niet kunnen helpen. Hij richt zich echter niet in geloof tot de profeet, maar in bijgeloof. Deze profeet heeft zo'n geweldige boodschap voor hem gehad door hem te zeggen dat hij koning zou worden. Zou de profeet dan nu ook niet een goede boodschap voor hem hebben?

Jerobeam stuurt zijn vrouw erop uit, niet om de profeet om voorbede te vragen, maar om hem als een medium te raadplegen, om te weten hoe het met de jongen zal gaan. Alleen moet ze zich wel verkleden. Ook hieruit

blijkt dat Jerobeam God niet echt zoekt en kent. Wie meent nu dat hij God voor de gek kan houden door een verkleedpartij, door zich anders voor te doen dan hij in werkelijkheid is? Alsof God niet verder kijkt dan de buitenkant. Het gaat God juist om de binnenkant! Niet dat de buitenkant, het uiterlijk, onbelangrijk is. God wil dat het uiterlijk een eerlijke weergave van het innerlijk is en geen schijnvertoning.*

De vrouw van Jerobeam neemt een geschenk mee *(vgl. 1Sm 9:7-8)*. Het is het geschenk dat een eenvoudige burgervrouw zou kunnen brengen. Het lijkt erop dat Jerobeam hiermee aan de profeet een gunstige profetie wil ontlokken. Ze gaat naar Silo, dat ook in het tienstammenrijk ligt. Ahia woont dus ook in dat rijk, echter niet als de oude profeet in Bethel, maar ver ervan verwijderd. Silo is ook de plaats waar de HEERE vroeger nog heeft gewoond, waar de tabernakel heeft gestaan. God wil en kan deze profeet nog een keer gebruiken.

De vrouw van Jerobeam ontmoet Ahia | *verzen 4-6*

> *4 Zo deed de vrouw van Jerobeam. Zij maakte zich gereed, ging naar Silo en kwam in het huis van Ahia. Nu kon Ahia niet [meer] zien, want zijn ogen waren star geworden vanwege zijn ouderdom. 5 Maar de HEERE zei tegen Ahia: Zie, de vrouw van Jerobeam komt u een uitspraak vragen over haar zoon, want deze is ziek. Zo en zo moet u tot haar spreken. Als zij binnenkomt zal het gebeuren dat zij zich als een vreemde voordoet. 6 En het gebeurde toen Ahia het geluid van haar voet[stappen] hoorde toen zij door de deur naar binnen kwam, dat hij zei: Kom binnen, vrouw van Jerobeam! Waarom doet u zich toch als een vreemde voor? Ik ben namelijk tot u gezonden met een harde [boodschap].*

De profeet Ahia is blind. Menselijkerwijs is er een dubbel nadeel: een blinde profeet en een verklede vrouw. Maar de blinde profeet staat in verbinding met de God, van Wie geldt: *"En geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben" (Hb 4:13)*. Hij ontvangt van God de woorden die hij moet spreken. Direct al spreekt hij de vrouw met haar ware naam aan. Dat moet een schok voor haar zijn geweest. Ze is ontdekt!

---

* Het is de moeite waard om in de Bijbel na te gaan welke verkleedpartijen of vermommingen daar voorkomen en wat ze te betekenen hebben.

Het woord van de HEERE | *verzen 7-16*

> *7 Ga, zeg tegen Jerobeam: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Omdat Ik u verheven heb uit het midden van het volk en u tot vorst over Mijn volk Israël heb aangesteld, 8 [omdat] Ik het koningschap van het huis van David losgescheurd en aan u gegeven heb, maar u niet als Mijn dienaar David geweest bent, die Mijn geboden in acht nam en die Mij met heel zijn hart volgde door alleen te doen wat juist is in Mijn ogen, 9 maar [omdat] u kwaad deed, meer dan allen die er vóór u geweest zijn, en u voor uzelf andere goden en gegoten beelden bent gaan maken, om Mij tot toorn te verwekken, en u Mij verworpen hebt, 10 daarom, zie: Ik ga kwaad over het huis van Jerobeam brengen, en Ik zal van Jerobeam alle mannen in Israël uitroeien, zowel de gebondene als de vrije, en Ik zal de nakomelingen van het huis van Jerobeam wegvegen, zoals uitwerpselen worden weggeveegd, totdat het helemaal vergaan is. 11 Wie van Jerobeam in de stad sterft, zullen de honden opeten, en wie in het veld sterft, zullen de vogels in de lucht opeten, want de HEERE heeft het gesproken. 12 En u, sta op, ga naar uw huis. Wanneer uw voeten de stad binnenkomen, zal het kind sterven. 13 Heel Israël zal rouw over hem bedrijven en hem begraven, want hij zal als enige van Jerobeam in het graf komen, omdat in hem wat goeds voor de HEERE, de God van Israël, in het huis van Jerobeam gevonden is. 14 De HEERE zal echter voor Zichzelf een koning over Israël doen opstaan, die [nog] op diezelfde dag het huis van Jerobeam zal uitroeien. En wat daarna? 15 De HEERE zal Israël treffen, zoals het riet in het water heen en weer zwiept, en Hij zal Israël wegrukken uit dit goede land, dat Hij hun vaderen heeft gegeven, en Hij zal hen verstrooien aan de overzijde van de rivier, omdat zij hun gewijde palen maakten om de HEERE tot toorn te verwekken. 16 Hij zal Israël overgeven vanwege de zonden van Jerobeam, die gezondigd heeft en die Israël deed zondigen.*

Dan komt het harde woord van God. Ze moet teruggaan naar Jerobeam en hem Gods oordeel over zijn zonden aankondigen. Een loodzware boodschap voor je eigen man! Jerobeam krijgt dit antwoord, omdat hij andere goden heeft gemaakt en God heeft verworpen *(Ez 14:3; 23:35)*. Het getuigenis dat God van David geeft, betreft het totaalbeeld van zijn leven.

Mensenkind, die mannen hebben hun stinkgoden in hun hart doen opkomen en hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet. Zou Ik Mij dan werkelijk door hen laten raadplegen? (Ez 14:3)

Over de misstappen in zijn leven rept God met geen woord. Hij weet dat Davids hart op Hem was gericht. Dat is gebleken uit zijn berouw en zijn belijdenis. Op grond daarvan heeft God zijn zonden vergeven, bedekt en rekent die niet meer toe *(Ps 32:1-5)*. Daartegenover staat het gedrag van Jerobeam die God dient op zijn eigen manier, met eigen gemaakte goden. Hij is een afgodendienaar en heeft Israël ingevoerd in de afgoderij en weggevoerd van God.

Ook hoort de vrouw waarvoor ze is gekomen, namelijk hoe het met haar zoon zal aflopen: als ze de stad binnenkomt, zal hij sterven. Ze moet dadelijk een loodzware weg terug afleggen, een weg waarop iedere stap haar dichter bij de dood van haar zoon brengt. Ze is toch een moeder met zorg om haar kind. Mogelijk is zij ook een vrouw geweest die haar zoon over de HEERE heeft verteld, waardoor er *"in hem wat goeds voor de HEERE, de God van Israël, in het huis van Jerobeam gevonden is"*. Misschien heeft zij hem ook wel zijn naam, Abia, gegeven. Abia betekent 'mijn vader is de HEERE'.

Daarom is het indrukwekkend hoe God nog een bemoediging heeft te midden van het oordeel dat Hij moet uitspreken. De zoon van Jerobeam heeft iets wat niemand anders van de familie heeft: in hem is *"wat goeds voor de HEERE, de God van Israël"* gevonden. Wat het is, staat er niet bij, maar we mogen aannemen dat het een jongen is die naar de HEERE wil luisteren en in Hem gelooft. God wil hem bij Zich hebben en niet op het toneel laten waarover Zijn oordeel zal komen *(Js 57:1-2)*.

De rechtvaardige komt om,
en er is niemand die het ter harte neemt.
De goedertieren mensen worden weggenomen,
zonder dat er iemand op let
dat de rechtvaardige weggenomen wordt vóór het onheil.
Hij zal ingaan [in] de vrede;
zij zullen rusten op hun slaapplaatsen,
[eenieder] die [in] zijn oprechtheid wandelt. (Js 57:1-2)

Eerst wijst Ahia op het oordeel dat door Baësa zal worden uitgevoerd. Hij slaakt daarbij de verzuchting *"en wat daarna?"*, wat betekent dat de koning die het huis van Jerobeam zal uitroeien al door God is verwekt en dat er nog meer volgt. Daarover profeteert Ahia vervolgens. Hij voorzegt de wegvoering van Israël. Dit is de eerste keer dat daarover wordt geprofeteerd. Al zo vroeg in de geschiedenis wordt dit vermeld om de ernst van de afwijking van Jerobeam te onderstrepen, een afwijking van de HEERE door het maken van gewijde palen.

Het slaan door de HEERE zal vaak gebeuren, doordat de ene machtswellusteling de andere uit de weg ruimt en opvolgt. Het is een situatie van volledige stuurloosheid en onstandvastigheid. Het is te vergelijken met een riet in het water dat door een storm heen en weer wordt gedreven zonder enig houvast om zich tegen de storm te beschermen. Dit gaat door totdat God ten slotte het volk zal laten wegvoeren naar over de Eufraat. Dit oordeel komt vanwege hun afgoderij. Het heen en weer bewogen worden als een riet is altijd het gevolg als het Woord van God niet de basis van het handelen is. Alleen het vasthouden aan de waarheid in liefde bewaart daarvoor *(Ef 4:14-15)*.

..., opdat wij niet meer onmondigen zijn, heen en weer bewogen en rondgedreven door elke wind van de leer, door de bedriegerij van de mensen, door [hun] sluwheid om door listen te doen dwalen, maar terwijl wij de waarheid vasthouden in liefde, in alles opgroeien tot Hem Die het hoofd is, Christus, ... (Ef 4:14-15)

De zoon van Jerobeam sterft | *verzen 17-18*

> *17 Toen stond de vrouw van Jerobeam op, ging [op weg] en kwam te Tirza. Toen zij over de drempel van het huis kwam, stierf de jongen. 18 Zij begroeven hem, en heel Israël bedreef rouw over hem, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar, de profeet Ahia.*

De vrouw van Jerobeam gaat na deze harde woorden terug naar huis. Als ze over de drempel van het huis stapt, sterft de jongen. Als hij gestorven is, blijkt dat hij door het hele volk geliefde werd. Hij moet opgevallen zijn door zijn gedrag. We kunnen hem vergelijken met een Jonathan aan het hof van Saul.

Dood van Jerobeam | *verzen 19-20*

> *19 Het overige nu van de geschiedenis van Jerobeam, hoe hij oorlog voerde en hoe hij regeerde, zie, dat is beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël. 20 De tijd nu die Jerobeam heeft geregeerd, is tweeëntwintig jaar. Hij ging te ruste bij zijn vaderen, en zijn zoon Nadab werd koning in zijn plaats.*

Het overige van de geschiedenis van Jerobeam staat *"in het boek van de kronieken van de koningen van Israël"*. Daarmee wordt niet het boek *Kronieken* bedoeld dat we in de Bijbel hebben, maar de kronieken die bewaard worden in de nationale archieven van Israël. Wat in die kronieken is

beschreven, staat in verband met zijn oorlogvoering en zijn regering. Eerst wordt oorlog voeren genoemd en daarna regering. Misschien betekent dit dat hij meer bezig was met oorlog voeren dan met regeren. Een mens die leeft zonder God, is vaak drukker met de verdediging en handhaving van zijn eigen positie dan met het welzijn van anderen.

Rehabeam koning over Juda | *verzen 21-31*

> *21 Rehabeam nu, de zoon van Salomo, was koning over Juda. Rehabeam was eenenveertig jaar oud toen hij koning werd. Hij regeerde zeventien jaar in Jeruzalem, de stad die de HEERE uit alle stammen van Israël had verkozen om Zijn Naam daar te vestigen. De naam van zijn moeder was Naäma, de Ammonitische. 22 Juda deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, en zij verwekten Hem tot na-ijver, meer dan al hun vaderen gedaan hadden, met de zonden die zij begingen. 23 Want ook zij bouwden voor zichzelf [offer]hoogten, gewijde stenen en gewijde palen, op elke hoge heuvel en onder elke bladerrijke boom. 24 Ook waren er schandknapen in het land. Zij deden overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor [de ogen van] de Israëlieten verdreven had. 25 Nu gebeurde het in het vijfde jaar van koning Rehabeam dat Sisak, de koning van Egypte, optrok tegen Jeruzalem. 26 Hij nam de schatten van het huis van de HEERE en de schatten van het huis van de koning weg, ja, hij nam alles weg. Hij nam ook alle gouden schilden weg die Salomo gemaakt had. 27 In plaats daarvan maakte koning Rehabeam bronzen schilden en stelde [die] onder de verantwoordelijkheid van de hoofden van de lijfwachten, die de ingang van het huis van de koning bewaakten. 28 En het gebeurde, telkens wanneer de koning naar het huis van de HEERE ging, dat de lijfwachten ze droegen en ze [daarna weer] terugbrachten naar de wachtruimte voor de lijfwachten. 29 Het overige nu van de geschiedenis van Rehabeam, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? 30 En er was oorlog tussen Rehabeam en Jerobeam, al [hun] dagen. 31 En Rehabeam ging te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven bij zijn vaderen in de stad van David. En de naam van zijn moeder was Naäma, de Ammonitische. En zijn zoon Abiam werd koning in zijn plaats.*

Hoewel we in dit boek verder hoofdzakelijk de geschiedenis van de tien stammen hebben, vinden we hier en daar ook iets over de twee stammen. Rehabeam regeert in Jeruzalem, de stad van God. Hij is eenenveertig jaar

oud als hij koning wordt. Salomo heeft veertig jaar geregeerd en is nog geen zestig jaar oud geworden. Rehabeam moet dan bij de troonsbestijging door Salomo één jaar oud geweest zijn.

In het tweestammenrijk Juda gaat het onder Rehabeam niet veel beter dan in het tienstammenrijk Israël. Juda doet wat kwaad is in de ogen van de HEERE. Dan is er geen kracht om de vijand van je af te houden. De naam van zijn moeder wordt vermeld. Zij is een Ammonitische. Haar invloed als koningin-moeder op hem als koning zal groot zijn geweest. Twee keer wordt vermeld dat zijn moeder een Ammonitische is *(verzen 21,31)*. Is dat niet veelzeggend?

Sisak, de koning van Egypte, komt en neemt de schatten van het huis van de HEERE en het huis van de koning weg. Het is de eerste aanval van een buitenlandse macht op Juda na de dagen van Saul. Rehabeam wordt er niet door naar God uitgedreven. Hij maakt na wat hij is kwijtgeraakt. Dat is ook een vorm van verkleden. Het is niet echt. Hij blijft uiterlijk trouw naar de tempel gaan, maar zijn hart is niet veranderd.

De rest van de geschiedenis van Rehabeam is beschreven *"in het boek van de kronieken van de koningen van Juda" (vers 29)*. Dit zijn kronieken die bewaard worden in de nationale archieven van Juda *(vgl. vers 19)*.

De gewijde kroniekschrijver vermeldt dan nog dat Rehabeam tijdens zijn hele regering in oorlog is met Jerobeam *(vers 30)*. Dit zal niet betekenen dat er voortdurend strijd is om de ander te onderwerpen, want Rehabeam was verboden ten strijde te trekken tegen Israël, wat hij dan ook niet deed *(1Kn 12:24)*. Het kan betekenen dat er regelmatig grensconflicten zijn. In elk geval hebben ze tegenover elkaar steeds een vijandige houding aangenomen.

Het is duidelijk dat geen van beide koningen de scheuring heeft geaccepteerd als een oordeel van God over hun ontrouw. Beiden hebben ze hun positie willen handhaven en daarbij de ander als een bedreiging daarvan gezien. Het geeft de trieste ontwikkeling van de verhoudingen in Gods volk weer. Dat gebeurt ook nu in Gods volk als de Heer Jezus niet meer centraal staat en het Woord van God geen gezag meer heeft.

Dan worden de dood van Rehabeam en de plaats van zijn begrafenis vermeld *(vgl. 1Kn 11:43)*. Zijn opvolger is zijn zoon Abiam die koning wordt in zijn plaats.

1 Koningen 15

Abiam koning over Juda | *verzen 1-8*

> *1 In het achttiende jaar nu van koning Jerobeam, de zoon van Nebat, werd Abiam koning over Juda. 2 Hij regeerde drie jaren in Jeruzalem en de naam van zijn moeder was Maächa, de dochter van Abisalom. 3 Hij wandelde overeenkomstig alle zonden van zijn vader, die deze vóór hem gedaan had, en zijn hart was niet volkomen met de HEERE, zijn God, zoals het hart van zijn vader David. 4 Maar omwille van David gaf de HEERE, zijn God, hem een lamp in Jeruzalem door na hem zijn zoon te doen opstaan en door Jeruzalem in stand te houden, 5 omdat David gedaan had wat juist was in de ogen van de HEERE, en niet was afgeweken van alles wat Hij hem had geboden, alle dagen van zijn leven, behalve in de zaak van Uria, de Hethiet. 6 Er was oorlog geweest tussen Rehabeam en Jerobeam, al de dagen van zijn leven. 7 Het overige nu van de geschiedenis van Abiam, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? Er was ook oorlog tussen Abiam en Jerobeam. 8 En Abiam ging te ruste bij zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David. En Asa, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.*

Rehabeam wordt opgevolgd door zijn zoon Abiam. De naam van de moeder van Abiam wordt vermeld. Zij is een dochter van Abisalom. De vermelding van de naam van de moeder komen we vaker tegen in de boeken *1 Koningen* en *2 Koningen*. Niet zozeer de vaders, maar vooral de moeders hebben in de opvoeding een grote invloed op de ontwikkeling van het kind. Daarbij gaat het om de gerichtheid van het leven, waarop het zich richt, wat als doel voor het leven wordt meegegeven.

Abiam is een jongen die het voorbeeld van zijn vader navolgt. Waar de moeder het kind de waarden van het leven probeert bij te brengen – wat zowel in positief als in negatief opzicht kan gebeuren –, levert de vader vaak een voorbeeld in de manier waarop het leven wordt ingevuld. ‘Zo vader, zo zoon’ luidt het gezegde. Abiam wandelt in de zonden die zijn vader vóór hem bedreven heeft.

Alle verkeerde opvoedingsmethoden en verkeerde voorbeelden veranderen echter niets aan de eigen verantwoordelijkheid. Abiam wandelt in de

zonde omdat zijn hart niet volkomen aan de HEERE is toegewijd. Voor ons als ouders is het van belang dat wij goed opvoeden en een goed voorbeeld geven. Het kind moet echter leren uiteindelijk de wil van de Heer te doen en kan zich niet verschuilen achter een gebrekkige opvoeding of een slecht voorbeeld.

Omwille van David maakt de HEERE geen einde aan zijn huis. Hij houdt in Jeruzalem een lamp voor David. Dat wil zeggen dat het licht niet uitgaat. De HEERE bewaart een getuigenis voor Zichzelf, naar het woord dat de profeet Ahia heeft gesproken *(1Kn 11:36)*. Gelukkig heeft God ook in onze dagen Iemand ter wille van Wie Hij niet definitief met de gemeente afrekent. Hij houdt een 'Filadelfia' in stand, een overblijfsel dat trouw blijft aan Hem en Zijn Woord en dat Zijn Naam niet verloochent *(Op 3:8)*.

Net als Rehabeam is Abiam iemand die de HEERE niet helemaal heeft verworpen. Dat blijkt wel uit wat over hem in *2 Kronieken 13* geschreven staat *(2Kr 13:4-19)*. Volledig volgen doet hij Hem echter ook niet. Hij heeft voor de HEERE slechts een klein stukje van zijn hart gereserveerd en de rest is voor zichzelf en zijn zonden. Het gaat er niet alleen om of ons hart voor de Heer is, maar of ons *hele* hart *onverdeeld* voor Hem is.

De strijd die er was tussen zijn vader Rehabeam en Jerobeam *(vers 6)*, gaat verder tussen Abiam en Jerobeam, tot Abiam sterft. Abiam wordt opgevolgd door zijn zoon Asa.

Asa koning over Juda | *verzen 9-15*

> *9 In het twintigste jaar van Jerobeam, de koning van Israël, werd Asa koning over Juda. 10 Hij regeerde eenenveertig jaar in Jeruzalem, en de naam van zijn [groot]moeder was Maächa, een dochter van Abisalom. 11 En Asa deed wat juist was in de ogen van de HEERE, zoals zijn vader David. 12 Hij verdreef de schandknapen uit het land, en deed alle stinkgoden weg, die zijn vaderen gemaakt hadden. 13 Ja, zelfs zijn [groot]moeder Maächa zette hij af, zodat zij geen koningin meer was, omdat zij een gruwelijk beeld van Asjera had gemaakt. Asa hakte haar gruwelijke beeld om, en verbrandde [het] bij de beek Kidron. 14 De [offer]hoogten werden wel niet weggenomen, [maar] toch was het hart van Asa volkomen [toegewijd] aan de HEERE, al zijn dagen. 15 Ook bracht hij de geheiligde [gaven] van zijn vader in het huis van de HEERE, met zijn [eigen] geheiligde [gaven]: zilver, goud en [andere] voorwerpen.*

Asa wordt koning over Juda in het twintigste jaar van Jerobeam. Hij regeert lang. Aan zijn geschiedenis worden in *2 Kronieken* drie hoofdstukken besteed *(2 Kronieken 14-16)*. De naam van zijn moeder wordt ook vermeld. Het is dezelfde naam als die van de moeder van zijn vader Abiam. Het zal zo zijn dat Maächa zijn grootmoeder is door wie hij wordt opgevoed, vandaar dat in de vertaling hier het woord [groot] is toegevoegd aan het woord 'moeder' *(vers 13)*.

Dan zien we hier een gelukkige uitzondering, zoals we die meer tegenkomen in de boeken *1 Koningen* en *2 Koningen*. Asa ontworstelt zich aan de invloed van zijn opvoedster en heeft zijn eigen omgang met God. Hij doet wat juist is in de ogen van de HEERE, evenals zijn vader David. Hij volgt niet het slechte voorbeeld van zijn vader Abiam, maar het goede voorbeeld van David. Zo kan het ook.

Hij verdrijft mensen die zich op ontucht toeleggen. Dat is wat anders dan het gedogen en zelfs legaliseren van allerlei vormen van ontucht door de hedendaagse regeringen. Hij zet zelfs zijn grootmoeder af. Zij is iemand met grotere invloed dan alleen op haar familie, maar Asa heeft God meer lief dan zijn naaste familie. Zijn bezittingen wijdt hij aan de HEERE.

Oorlog tussen Asa en Baësa | *verzen 16-22*

> *16 En er was oorlog tussen Asa en Baësa, de koning van Israël, al hun dagen. 17 Want Baësa, de koning van Israël, trok op tegen Juda, en bouwde Rama uit, om niemand [meer] toe te laten [het land] uit te gaan en naar Asa, de koning van Juda, te gaan. 18 Toen nam Asa al het zilver en goud dat overgebleven was in de schatkamers van het huis van de HEERE en van de schatten van het huis van de koning, en stelde het zijn dienaren ter hand. Koning Asa stuurde hen naar Benhadad, zoon van Tabrimmon, zoon van Hezion, koning van Syrië, die in Damascus woonde, om te zeggen: 19 Er is een verbond tussen mij en u, tussen mijn vader en uw vader. Zie, ik stuur u een geschenk: zilver en goud. Ga, verbreek uw verbond met Baësa, de koning van Israël, zodat hij van mij wegtrekt. 20 Benhadad luisterde naar koning Asa, en stuurde de bevelhebbers van de legers die hij had op de steden van Israël af, en hij versloeg Ijon, Dan, Abel Beth-Maächa en heel Kinneroth, met heel het land van Naftali. 21 Het gebeurde, toen Baësa [dit] hoorde, dat hij ophield met het uitbouwen van Rama. Hij bleef in Tirza. 22 Toen liet koning Asa door heel Juda omroepen dat zij*

> *[allemaal] – niemand was vrijgesteld – de stenen van Rama en het bijbehorende hout, waarmee Baësa gebouwd had, moesten wegdragen. Koning Asa bouwde daar Geba in Benjamin mee, en Mizpa.*

Er is oorlog tussen Asa en Baësa. Dat brengt Baësa ertoe van Rama een vesting te maken die een blokkade moet vormen tussen de beide rijken, zodat zijn onderdanen niet naar Juda kunnen gaan. Hij doet dat in Rama, aan de grens tussen Juda en Israël, ongeveer zes en een halve kilometer ten noorden van Jeruzalem.

Waar gaat het bij de bouw van Rama om? Om de vrijheid om in Jeruzalem eredienst te verrichten weg te nemen. Die vrijheid is ook vandaag in de christenheid in het geding. De vraag is hoe wij reageren als christenen, medegelovigen, ons willen verhinderen eredienst te verrichten op de manier die God heeft getoond in Zijn Woord. Die verhinderingen kunnen liggen in het aandringen op een onbijbelse verruiming – het toelaten van methoden of personen die door Gods Woord worden buitengesloten van de eredienst – of het aandringen op onbijbelse beperking – het verhinderen van methoden en personen die volgens Gods Woord wel deel aan de eredienst behoren te hebben.

Dan komt de beproeving. Baësa, de koning van Israël bedreigt hem. De reactie van Asa getuigt helaas niet van geloof. Hij zoekt steun bij de koning van Syrië en koopt die steun met de overgebleven schatten van de tempel. Ook doet hij een beroep op een verbond dat tussen hun voorouders is gemaakt. Benhadad laat zich omkopen. Hij verbreekt echter niet alleen zijn verbond met Baësa, maar ontneemt hem ook een aantal steden. Het gevolg van de omkoperij van Asa is verlies van steden van Gods land.

Asa slaagt in zijn opzet. Baësa geeft zijn plan op en trekt zich terug. Wat Asa vervolgens doet, lijkt ook niet juist. Hij neemt de spullen die Baësa heeft gebruikt en gaat daarmee enkele steden van zijn eigen rijk versterken. In de toepassing kunnen we ons afvragen of God zou willen dat wij middelen, waarmee de vijand zichzelf versterkt en ons aanvalt, aan de vijand ontroven en gaan gebruiken om onszelf daardoor te versterken. Toen Jericho werd veroverd, mocht het volk er niets van nemen, maar moest het alles met de ban slaan *(Jz 6:16-18)*. Het is wel mogelijk om dingen die we op de wereld hebben veroverd voor de Heer te gebruiken. Dan moet het echter eerst aan Hem worden gewijd.

De dood van Asa | *verzen 23-24*

> *23 Het overige nu van heel de geschiedenis van Asa, al zijn macht, alles wat hij gedaan heeft en de steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? Alleen, in de tijd van zijn ouderdom werd hij ziek aan zijn voeten. 24 Asa ging te ruste bij zijn vaderen, en werd begraven bij zijn vaderen, in de stad van zijn vader David. En zijn zoon Josafat werd koning in zijn plaats.*

Het enige wat nog van Asa geschreven staat, lijkt de gedachte te bevestigen dat hij niet op de goede manier met het materiaal van Baësa is omgegaan. Hij wordt ziek aan zijn voeten. Dat wil, toegepast, zeggen dat zijn wandel met God gebrekkig wordt. We zien bij Asa wat we bij veel koningen zien: ze beginnen goed, maar worden aan het einde toch ontrouw.

Hier stopt in *1 Koningen* voor langere tijd de beschrijving van de geschiedenis van de koningen van Juda. Vanaf nu gaat het hoofdzakelijk over de koningen van Israël.

Nadab koning over Israël | *verzen 25-32*

> *25 Nadab nu, de zoon van Jerobeam, werd koning over Israël in het tweede jaar van Asa, de koning van Juda. Hij regeerde twee jaar over Israël. 26 Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE en ging in de weg van zijn vader en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen. 27 Maar Baësa, de zoon van Ahia, uit het huis van Issaschar, smeedde een samenzwering tegen hem, en Baësa doodde hem te Gibbethon, dat aan de Filistijnen toebehoorde, toen Nadab en heel Israël Gibbethon belegerden. 28 Baësa doodde hem in het derde jaar van Asa, de koning van Juda, en werd koning in zijn plaats. 29 Het gebeurde nu, toen hij koning was, dat hij heel het huis van Jerobeam doodde. Hij liet niets over van [het huis van] Jerobeam wat adem had, totdat hij het weggevaagd had, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar Ahia uit Silo, 30 vanwege de zonden van Jerobeam, die zondigde en die Israël deed zondigen, en om zijn tergen, waarmee hij de HEERE, de God van Israël, tot toorn had verwekt. 31 Het overige nu van de geschiedenis van Nadab, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël? 32 En er was oorlog tussen Asa en Baësa, de koning van Israël, al hun dagen.*

Voor het vervolg van de geschiedenissen van de koningen van Israël gaat de geschiedschrijver terug naar het tweede jaar van de regering van Asa over Juda. Asa heeft achtereenvolgens zes koningen over Israël meegemaakt: Nadab, Baësa, Ela, Zimri, Omri en Achab, koningen over wie we in de volgende hoofdstukken lezen. In het tweede jaar van Asa komt Nadab, de zoon van Jerobeam, in Israël aan de macht. Hij regeert kort, slechts twee jaren. Het is echter lang genoeg om hem te kenmerken als een koning die doet wat slecht is in de ogen van de HEERE. Hij wandelt in de weg van zijn vader Jerobeam.

Baësa is waarschijnlijk legeroverste geweest, wat hem de mogelijkheid geeft om een samenzwering tegen Nadab te smeden. Baësa doodt Nadab in Gibbethon, een Levietenstad *(Jz 21:23)*. Hij doet dat, terwijl Nadab bezig is deze stad, die blijkbaar in Filistijnse handen is terechtgekomen, weer in bezit te krijgen. Mogelijk is de stad een gemakkelijke prooi geworden voor de Filistijnen omdat de Levieten eruit weggetrokken waren toen Jerobeam zelf priesters ging aanstellen *(1Kn 12:31; 2Kr 11:13-15)*.

Baësa vervult dan de profetie die Ahia heeft uitgesproken *(1Kn 14:14)*. Niet dat Baësa het daarom doet. Hij handelt puur uit eigen belang. Toch volbrengt hij als Gods werktuig Zijn oordeel over het huis van Jerobeam. Baësa doet trouwens meer dan is voorzegd over het huis van Jerobeam. God heeft het oordeel uitgesproken over alles wat mannelijk is, maar Baësa slaat alles wat adem heeft. Dat is ook een van de redenen waarom hij zelf Gods oordeel over zich krijgt *(1Kn 16:7)*.

De broedertwist tussen de beide rijken wordt ook door Baësa en Asa voortgezet.

Baësa koning over Israël | *verzen 33-34*

> *33 In het derde jaar van Asa, de koning van Juda, werd Baësa, de zoon van Ahia, koning over heel Israël, in Tirza, [en regeerde] vierentwintig jaar. 34 En hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, en ging in de weg van Jerobeam en in diens zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen.*

Baësa kiest Tirza als residentie. Hij heeft Jerobeam en zijn huis vermoord, maar niet de geest van afgoderij die Jerobeam kenmerkte. Hij houdt de afgoderij van Jerobeam in stand en doet daarmee wat slecht is in de ogen van de HEERE.

1 Koningen 16

Profetie over en einde van Baësa | *verzen 1-7*

> *1 Toen kwam het woord van de HEERE tot Jehu, de zoon van Hanani, met betrekking tot Baësa: 2 Omdat Ik u uit het stof verheven heb en u tot leider over Mijn volk Israël aangesteld heb, maar u in de weg van Jerobeam gegaan bent en Mijn volk Israël deed zondigen om Mij met hun zonden tot toorn te verwekken, 3 zie, daarom ga Ik de nakomelingen van Baësa en de nakomelingen van zijn huis wegvagen. Ik zal uw huis als het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, maken. 4 Wie van Baësa in de stad sterft, zullen de honden opeten, en wie van hem in het veld sterft, zullen de vogels in de lucht opeten. 5 Het overige nu van de geschiedenis van Baësa, wat hij gedaan heeft en zijn macht, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël? 6 Baësa ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in Tirza. Zijn zoon Ela werd koning in zijn plaats. 7 En ook was het woord van de HEERE, door de dienst van de profeet Jehu, de zoon van Hanani, tot Baësa en tot zijn huis gekomen, en dat vanwege al het kwaad dat hij in de ogen van de HEERE gedaan had door Hem tot toorn te verwekken met het werk van zijn handen, omdat hij net als het huis van Jerobeam was, maar ook omdat hij dat gedood had.*

De geschiedenis van het tienstammenrijk verloopt tragisch. De ene na de andere koning wordt vermoord, *"bloedbad volgt op bloedbad" (Hs 4:2)*. De moordenaar wordt de nieuwe koning. Allen zondigen en doen Israël zondigen, maar het wordt steeds erger. Baësa hoort door de profeet Jehu Gods oordeel over zich uitspreken. Als koningen ontrouw worden, zendt God profeten. Als koningen ontrouw worden, wordt ook het volk ontrouw. De *profeet* Jehu – dus niet te verwisselen met de *koning* die deze naam draagt – is de zoon van de profeet Hanani *(2Kr 16:7)*.

Jehu herinnert Baësa eraan dat hij zijn koningschap niet aan zichzelf, maar aan God te danken heeft en dat God hem daartoe uit het stof heeft verheven. We zien hier weer Gods soevereiniteit enerzijds en de verantwoorde-

lijkheid van de mens anderzijds. Wij kunnen die twee zijden niet combineren, maar God weet ze samen te brengen, waarbij aan beide zijden volkomen recht wordt gedaan. Baësa is een knecht die koning is geworden. Onder zo iemand lijdt de aarde *(Sp 30:21-22a)*. Ware koningen worden niet alleen door God aangesteld, maar ook door Hem gevormd.

Onder drie dingen siddert de aarde,
ja, onder vier [die] ze niet kan dragen:
onder een dienaar, als hij koning wordt,
... (Sp 30:21-22a)

Hij heeft de HEERE tot toorn verwekt, zoals Jerobeam. Hij wordt ook geoordeeld vanwege de moord op Jerobeam *(vers 7)*. God had wel bepaald dat Jerobeams huis uitgeroeid moest worden. Hij heeft daarvoor zelfs Baësa verhoogd uit het stof om vorst te zijn *(vers 2)*. Maar de motieven van waaruit Baësa heeft gehandeld, klopten niet. Hij heeft het voor zichzelf gedaan en niet omdat de HEERE het had gezegd. Ook heeft hij meer gedaan dan de HEERE had gezegd. Het oordeel was aangekondigd over al wat mannelijk was *(1Kn 14:10)*, maar Baësa heeft het hele huis van Jerobeam gedood.

We zien vaker dat een werktuig in de hand van God, door wie Hij het oordeel over anderen laat uitvoeren, zelf ook door God wordt gestraft. Jehu brengt Gods oordeel over het huis van Achab, maar wordt ook zelf geoordeeld vanwege de slechte motieven waardoor hij gedreven wordt. Ook de Assyriërs die door God worden gebruikt om Zijn volk te tuchtigen, worden op hun beurt door God geoordeeld, vanwege hun goddeloze gedrag *(Js 10:7,12-16)*.

Ela koning over Israël | *verzen 8-14*

> *8 In het zesentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Ela, de zoon van Baësa, koning over Israël, in Tirza, [en hij regeerde] twee jaar. 9 Zimri, zijn dienaar, bevelhebber over de helft van de strijdwagens, smeedde een samenzwering tegen hem, toen hij in Tirza was en zich in het huis van Arza, de hofmeester in Tirza, dronken aan het drinken was. 10 Toen kwam Zimri binnen, sloeg hem neer en doodde hem, in het zevenentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, en hij werd koning in zijn plaats. 11 En het gebeurde, toen hij koning geworden was en op zijn troon was gaan zitten, dat hij heel het huis van Baësa doodde. Hij liet er geen man van overblijven, zelfs niet van zijn bloedverwanten en van zijn vrienden. 12 Zimri vaagde dus het hele huis*

> *van Baësa weg, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij over Baësa gesproken had, door de dienst van de profeet Jehu, 13 vanwege alle zonden van Baësa, en de zonden van Ela, diens zoon, die zij begaan hadden, en die zij Israël hadden laten begaan, om de HEERE, de God van Israël, met hun nietige [afgoden] tot toorn te verwekken. 14 Het overige nu van de geschiedenis van Ela, alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?*

Baësa sterft een natuurlijke dood. Het lijkt wel een uitzondering dat hij niet wordt vermoord. Ela, zijn zoon, wordt koning. Het enige wat van hem vermeld wordt, is dat hij thuis is, en dus niet bij het leger, en zich daar bedrinkt. Hij is een losbol die zijn macht gebruikt om feest te vieren.

Zimri, een legeroverste, ziet zijn kans om aan de macht te komen. Hij gebruikt zijn militaire macht om het huis van Baësa uit te roeien. Daardoor voltrekt hij het door God uitgesproken vonnis, maar hij handelt vanuit dezelfde motieven als destijds Baësa.

Zimri koning over Israël | *verzen 15-20*

> *15 In het zevenentwintigste jaar van Asa, de koning van Juda, regeerde Zimri zeven dagen, in Tirza, terwijl het volk voor Gibbethon, dat aan de Filistijnen toebehoorde, gelegerd was. 16 Het volk, dat [daar] gelegerd was, hoorde zeggen: Zimri heeft een samenzwering gesmeed en ook de koning gedood. Daarom maakte heel Israël op die dag in het legerkamp Omri, de bevelhebber van het leger, koning over Israël. 17 Omri trok op, en heel Israël met hem, weg van Gibbethon, en zij belegerden Tirza. 18 En het gebeurde, toen Zimri zag dat de stad ingenomen was, dat hij naar de burcht van het huis van de koning ging, en het huis van de koning boven zich met vuur verbrandde, zodat hij stierf, 19 vanwege zijn zonden, die hij begaan had door te doen wat slecht was in de ogen van de HEERE, door te gaan in de weg van Jerobeam en zijn zonde, die hij begaan had door Israël te doen zondigen. 20 Het overige nu van de geschiedenis van Zimri, en zijn samenzwering, die hij gesmeed had, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël?*

Zimri is geen lang koningschap beschoren. Slechts zeven dagen heeft hij aan de macht geroken. Dan is ook zijn einde daar. Het leger grijpt nu de macht en maakt Omri koning. Het beleg tegen de Filistijnen wordt op-

geheven om Zimri zijn macht te ontnemen. Een burgeroorlog ontstaat in plaats van een gemeenschappelijk optrekken tegen de vijand. Zimri is zo in het nauw gebracht, dat hij zelfmoord pleegt. Hij verbrandt zichzelf. Na Saul is hij de tweede koning die zelfmoord pleegt.

Omri koning over Israël | *verzen 21-28*

> *21 Toen raakte het volk van Israël verdeeld in twee helften. De [ene] helft van het volk stond achter Tibni, de zoon van Ginath, om die koning te maken, en de [andere] helft stond achter Omri. 22 Maar het volk dat achter Omri stond, was sterker dan het volk dat achter Tibni, de zoon van Ginath, stond. Toen stierf Tibni en werd Omri koning. 23 In het eenendertigste jaar van Asa, de koning van Juda, werd Omri koning over Israël [en regeerde] twaalf jaar. In Tirza regeerde hij zes jaar. 24 Hij kocht de berg Samaria van Semer voor twee talenten zilver. Hij bouwde [een stad] op de berg en gaf de stad die hij [erop] gebouwd had een naam overeenkomstig de naam van Semer, de eigenaar van de berg: Samaria. 25 Omri deed wat slecht was in de ogen van de HEERE. Hij deed meer kwaad dan allen die er vóór hem geweest waren. 26 Hij wandelde in heel de weg van Jerobeam, de zoon van Nebat, en in zijn zonde, waarmee hij Israël had doen zondigen om de HEERE, de God van Israël, tot toorn te verwekken met hun nietige [afgoden]. 27 Het overige nu van de geschiedenis van Omri, wat hij deed, en zijn macht, die hij uitoefende, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël? 28 Omri ging te ruste bij zijn vaderen en werd begraven in Samaria, en zijn zoon Achab werd koning in zijn plaats.*

Omri is niet direct vorst over heel Israël. Er is een deel van Israël dat Tibni volgt, mogelijk een vreedzaam man. Omri is de sterkste, dat wil zeggen heeft letterlijk de langste adem. Tibni is waarschijnlijk een natuurlijke dood gestorven. Als hij gestorven is, is het volk dat Tibni volgt zonder leider en moet zich onderwerpen aan Omri en het volk dat voor hem heeft gekozen. Omri wordt koning. Hij bouwt de stad Samaria en vestigt zich daar.

Met Omri breekt een periode aan die naar een nog erger dieptepunt voert. Van hem staat dat hij het erger maakt dan allen die voor hem geweest zijn *(vers 25)*. Hij heeft de afgoderij niet alleen gehandhaafd, maar die bevólen. Hij heeft er inzettingen voor het hele volk aan verbonden en daardoor de afgoderij verplicht

> *Want men houdt zich aan de verordeningen van Omri en aan alles wat het huis van Achab gedaan heeft. (Mi 6:16a)*

gesteld voor het hele volk *(Mi 6:16a)*. Het is precies wat we in het zendschrijven aan de gemeente in Thyatira vinden *(Op 2:20)*, waar profetisch van de rooms-katholieke kerk sprake is, die ook haar inzettingen aan het volk oplegt.

Achab wordt koning over Israël | *verzen 29-33*

> *29 En Achab, de zoon van Omri, werd koning over Israël in het achtendertigste jaar van Asa, de koning van Juda. Achab, de zoon van Omri, regeerde over Israël, in Samaria, tweeëntwintig jaar. 30 Achab, de zoon van Omri, deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, meer dan allen die er vóór hem geweest waren. 31 En het gebeurde (was het gering dat hij in de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, ging?) dat hij [ook nog] Izebel tot vrouw nam, de dochter van Ethbaäl, de koning van de Sidoniërs, en dat hij de Baäl ging dienen en zich daarvoor neerboog. 32 Hij richtte voor de Baäl een altaar op in het huis van de Baäl, dat hij in Samaria gebouwd had. 33 Ook maakte Achab een gewijde paal, zodat Achab nog meer deed om de HEERE, de God van Israël, tot toorn te verwekken dan alle koningen van Israël die er vóór hem geweest waren.*

Na de dood van Omri wordt zijn zoon Achab koning. De met Omri ingezette periode ontwikkelt zich met spoed in nog erger richting. Achab is nog slechter dan zijn vader. Hij voert het volk naar een absoluut dieptepunt in zijn geschiedenis. De zonde van Jerobeam verbleekt bij wat deze man presteert door wat hij invoert te midden van het volk van God. Hij trouwt met de regelrechte afgodendienares Izebel. Die vrouw staat er garant voor dat vanaf dat ogenblik de Baäl de officiële god van Israël wordt. Achab bouwt een huis en een altaar voor de Baäl. Wat een afschuwelijke belediging voor de God van Israël. Dit is erger dan alles wat er voordien is gebeurd.

Jericho herbouwd | *vers 34*

> *34 In zijn dagen bouwde Hiël uit Bethel Jericho [weer] op. Op zijn eerstgeboren zoon Abiram legde hij de fundamenten ervan, en op zijn jongste [zoon] Segub richtte hij de poorten ervan op, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken had door de dienst van Jozua, de zoon van Nun.*

De regering van Achab over Israël, of misschien beter de regering van Izebel over Israël, is mogelijk omdat koning en volk Gods Woord aan de

kant hebben geschoven. Het laatste vers van dit hoofdstuk maakt dat duidelijk. Iemand uit Bethel (= huis van God), Hiël (= God leeft), is zo vermetel om het vijf eeuwen tevoren door God uitgesproken woord te trotseren en Jericho te herbouwen als een vestingstad *(Jz 6:26)*. De stad zelf is al langer weer bewoond.

In die tijd liet Jozua [het volk] zweren: Vervloekt is die man voor het aangezicht van de HEERE die opstaat om deze stad Jericho te herbouwen. Laat hij haar fundering leggen op zijn eerstgeboren zoon en haar poorten oprichten op zijn jongste zoon! (Jz 6:26)

De mens mag dan wel vergeten zijn wat God heeft gezegd, God vergeet niet wat Hij heeft gezegd. Hij doet wat Hij heeft gezegd. Als de man de fundamenten van Jericho heeft gelegd, sterft zijn oudste zoon. Er gaat echter geen lampje bij hem branden. Noest werkt hij verder aan de uitvoering van de vloek. Als hij de poorten heeft opgericht, sterft ook zijn jongste zoon. Nog steeds is er geen herinnering aan wat God eens heeft gezegd. Voor ieder die trouw wil zijn aan Gods Woord, ligt in wat hier gebeurt een waarschuwing en een bemoediging: God maakt Zijn Woord waar, zowel in oordeel als in zegen.

De vijf koningen van dit hoofdstuk laten een neergaande lijn zien. De oorzaak is het vergeten van God, het geen rekening houden met wat Hij heeft gezegd.

1 Koningen 17

Inleiding

Nu we in de geschiedenis van Gods volk zijn aangekomen op het absolute dieptepunt ervan, plaatst de Heilige Geest de profeet Elia voor onze aandacht. De persoon en de dienst van Elia zijn uitzonderlijk. Hij is een van de grootste persoonlijkheden in het Oude Testament. Hij is de eerste mens die een dode opwekt, hij is de enige die met vurige wagens en paarden naar de hemel gaat. Hij is wel *"een man van gelijke natuur als wij" (Jk 5:17a)*, maar met een geweldig geloof. Hij is ook een bidder.

Hij leeft in een tijd van de grootste afval, een tijd waarin het Woord van God volkomen heeft afgedaan in Gods volk. In die tijd staat hij als een ware man Gods voor de rechten van God en getuigt van Hem als de levende God. Hij is een man met wie ieder die het welzijn van Gods volk aan het hart gaat, zich graag wil identificeren. Ook wij leven immers in een tijd waarin het Woord van God grotendeels heeft afgedaan. En dat niet zozeer in de wereld, maar in de christenheid.

Elia is een profeet. Profeten worden door God gezonden als Zijn volk van Hem is afgeweken. God wil door hen tot het hart en het geweten van het volk spreken. Profeten stellen Gods kracht voor en brengen Gods volk in het licht van God. Zij leggen de vinger op de afwijking, de zonde *(Jh 4:16-19)*. Elia doet dat niet zachtzinnig, want hij kondigt droogte aan. Dat doet hij, omdat het hele volk de Baäl dient. Hij komt uit Gilead. We zouden kunnen zeggen dat hij met het oog op de afwijking van het volk een 'balsem uit Gilead' is *(Jr 8:22)*. Hij stelt hun zieke toestand aan de kaak en reikt er een geneesmiddel voor aan. Dat geneesmiddel is boetedoening en terugkeer tot de HEERE.

Van Elia – en ook van Elisa – hebben we geen bijbelboek in Gods Woord. Dat hebben we wel van veel profeten die tot de twee stammen hebben geprofeteerd, zoals van Jesaja, Jeremia, Ezechiël, enzovoort. De profetische dienst van de profeten in het tweestammenrijk hebben we in geschreven vorm in Gods Woord omdat hun dienst ook betrekking heeft op wat ook vandaag nog steeds toekomst is. In het tweestammenrijk is nog een zekere

belangstelling voor Gods Woord, en de profeten kunnen naar dat Woord verwijzen in hun vermaningen. Zij spreken tot opbouwing, vermaning en vertroosting, zoals dat ook nu nog gebeurt in de gemeente *(1Ko 14:3)*. Dat kan alleen als er harten zijn om het Woord op te nemen.

Maar wie profeteert, spreekt voor mensen [tot] opbouwing, vermaning en vertroosting. (1Ko 14:3)

De profeten van het tweestammenrijk doen ook geen tekenen en wonderen, want die zijn voor de ongelovigen. Daarom doen Elia en Elisa wel wonderen, want zij hebben een boodschap voor een ongelovig volk.

Het woord dat Elia en Elisa als profeten spreken, heeft ook niet betrekking op de nabije of de verre toekomst, zoals dat wel bij de schrijvende profeten het geval is. Hun woord is gericht tot hart en geweten van het volk in de actuele omstandigheden, hier-en-nu. Het is een woord dat wordt ondersteund door wondertekenen.

De tekenen van Elia zijn buitengewoon krachtig. Ze staan in verbinding met de hemel. Eenmaal heeft hij de hemel gesloten en viermaal heeft hij de hemel geopend. Hij sluit en opent de hemel met betrekking tot regen *(Jk 5:17-18)*. Hij opent de hemel ook om er vuur uit te laten neerdalen, eenmaal over het offer *(1Kn 18:36-38)* en tweemaal over zijn vijanden *(2Kn 1:8-14)*. Zoals al is gezegd, heeft hij een dode opgewekt *(1Kn 17:21-22)*.

Elia was een mens van gelijke natuur als wij, en hij bad een gebed dat het niet zou regenen, en het regende drie jaar en zes maanden niet op aarde. En hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort. (Jk 5:17-18)

Hij alleen heeft als profeet een directe opvolger in Elisa *(2Kn 2:1,11-14)* en hij heeft een opvolger in zijn geest in Johannes de doper *(Lk 1:17)*. Het Oude Testament sluit af met zijn naam *(Ml 4:5-6)*. Hij is erbij, samen met Mozes, als de Heer Jezus op de berg der verheerlijking verschijnt *(Mt 17:3)*. Ten slotte herkennen we hem in een van de twee getuigen in de eindtijd *(Op 11:6)*.

Elia wordt *"man Gods" (1Kn 17:18,24)* genoemd. In het Nieuwe Testament ontmoeten we een 'man Gods' in brieven aan personen. Daar wordt die persoon *"mens Gods"* genoemd *(1Tm 6:11; 2Tm 3:17)*. Het kan een man zijn, het kan ook een vrouw zijn. In de *eerste brief aan Timotheüs* gaat het om de *"latere tijden" (1Tm 4:1)*. De kenmerken daarvan zijn het *"verbieden te trouwen"* en het gebod *"zich van voedsel te onthouden" (1Tm 4:3)*. Onder invloed

van verleidende geesten en leringen van demonen zijn deze kenmerken ontstaan. De middeleeuwse christenheid, zoals die in het rooms-katholicisme toen is begonnen en nog steeds voortgaat, is de broedplaats ervan.

In de *tweede brief aan Timotheüs* is het verval nog verder gegaan. Het gaat daar om de *"laatste dagen" (2Tm 3:1)*. Het kenmerk daarvan is dat er in de christenheid mensen zijn die ogenschijnlijk Godsvrucht hebben, maar die liegen, want ze verloochenen de kracht daarvan *(2Tm 3:5)*.

Profetisch worden deze kenmerken beschreven in het boek *Openbaring*, in de zendbrief aan de gemeente in Thyatira *(Op 2:18-29)*. Die zendbrief maakt deel uit van zeven zendbrieven waarin de kerkgeschiedenis door de eeuwen heen wordt weergegeven. In die brief is sprake van *"de vrouw Izebel"*, waardoor de parallel met de tijd van Elia boven elke twijfel verheven is. Daardoor kunnen we zeggen dat de geschiedenis van Elia ons lessen leert in verbinding met de geschiedenis van de kerk in de donkere middeleeuwen, een geschiedenis die actueel blijft omdat die doorloopt tot de komst van de Heer Jezus.

In die tijd worden geloofsgetuigenissen op een bijzondere wijze gewaardeerd, zoals we dat uit de mond van de Heer Jezus horen ten aanzien van een trouw overblijfsel in Thyatira *(Op 2:19)*. In zulke tijden, waarin de waarheden zo bedekt zijn, is elk getuigenis over Hem van grote betekenis voor Hem. Voor Hem gaat het niet om grote kennis van de waarheid, maar om trouw te leven naar wat van de waarheid wordt gekend. Dat zien we in Elia, in Obadja en de honderd profeten die Obadja heeft verborgen en de zevenduizend die alleen door God worden gezien.

Toch is niet iedere gelovige in zulke tijden een 'mens Gods'. Dat kan in die tijd alleen van Elia gezegd worden en dat kan nu alleen gezegd worden van iemand die openlijk voor Gods rechten opkomt, terwijl de massa van de belijdende christenheid er geen rekening mee houdt en velen die dat in het verborgen wel doen er niet openlijk voor uitkomen. Niet iedere gelovige Israëliet is een man Gods. Obadja is dat niet en ook de zevenduizend zijn dat niet. Zo is ook vandaag niet iedere gelovige een mens Gods.

Mensen die in het openbaar hun stem durven verheffen, zijn enkelingen. Het zijn de mensen die bijvoorbeeld dwars tegen alles in vasthouden aan de woordelijke, letterlijke inspiratie van de Schrift. Dit kenmerkt de mens

Gods in de laatste dagen. In de *"laatste dagen" (2Tm 3:1-5)* zien we een toename van het kwaad dat de *"latere tijden" (1Tm 4:1-5)* kenmerkt.

'Laatste dagen' vragen volkomen toewijding aan het Woord als een kenmerk van een mens Gods *(2Tm 3:16-17)*. Het vasthouden aan de inspiratie van Gods Woord is boven alles belangrijk in zulke donkere tijden. Dan komt het erop aan het woord van de volharding van de Heer Jezus vast te houden *(Op 3:10-11)*, wat alleen kan als er wordt geleefd in een intieme persoonlijke betrekking met God. Zulke mensen krijgen te horen dat de Heer Jezus op hen *"de Naam van Mijn God"* zal schrijven *(Op 3:12)*.

Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in [de] gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust. (2Tm 3:16-17)

De periode dat de Heer Jezus op aarde was, wordt ook *"[het] laatst van deze dagen"* genoemd *(Hb 1:1)*. Dat onderstreept de verbinding die er is tussen Elia en Johannes de doper, de voorloper van de Heer Jezus. Die verbinding blijkt ook uit hun optreden. Zo getuigt Elia in het paleis van Achab en Johannes in het paleis van Herodes. Beiden hebben ze de haat van de vrouwen van deze heersers ondervonden. Beiden hebben ze aan het einde van hun dienst een inzinking gehad. Daarom wordt er ook gezegd dat Elia en Johannes in geestelijk opzicht dezelfde persoon zijn *(Lk 1:17a; Mt 11:13-14)*.

En hij [d.i. Johannes de doper] *zal voor Hem uitgaan in [de] geest en [de] kracht van Elia, ... (Lk 1:17a)*

En als u het wilt aannemen, hij [d.i. Johannes de doper] *is Elia die zou komen. (Mt 11:14)*

Daarenboven is Elia een beeld van de Heer Jezus, de grote Godsgezant. Christus is de grote Getuige van God. Hij heeft doden opgewekt op aarde. Hij heeft zegen voor arme heidenen, net als Elia, zoals we verderop zien, wanneer Elia in Sidon is. Hij heeft, evenals Elia, een offer gebracht op een berg, waarbij Hij Zelf het offer is.

We zien het beeld van de Heer Jezus als Elia op de berg Karmel staat, alleen tegenover de macht van de vijand, alleen met zijn offer. Het offer heeft Gods trouw aan Zijn volk getoond. Het offer wordt verteerd door het vuur van Gods oordeel. Daardoor wordt het volk gespaard en komt er weer zegen voor het volk. Dit optreden van Elia, het hoogtepunt van zijn dienst, is wel op treffende wijze een beeld van het werk van de Heer Jezus

aan het kruis, waar Hij het oordeel droeg over de zonden van hen die Zijn volk zijn.

Verder zien we dat de Heer Jezus, net als Elia, veertig dagen in de woestijn is geweest. Hij heeft ook Zijn volgelingen geroepen, zoals Elia Elisa heeft geroepen. Hij is naar de hemel gegaan, wat ook met Elia is gebeurd.

Als ik een favoriet in het Oude Testament zou mogen hebben, is dat wel Elia. Ik heb grote bewondering voor deze man. Hij is in zichzelf niet anders is dan andere mensen *(Jk 5:17a)*. Het is zelfs zo, dat van hem als enige oudtestamentische gelovige iets negatiefs in het Nieuwe Testament wordt gezegd. Van alle gelovigen in het Oude Testament die in het Nieuwe Testament worden genoemd, wordt alleen vermeld wat zij in het geloof hebben gedaan. Van Elia staat echter ook iets vermeld dat niet goed is. Hij heeft een keer het volk bij God aangeklaagd. Paulus verwijst daarnaar om aan te tonen dat God altijd een overblijfsel zal hebben naar de verkiezing van de genade *(Rm 11:2-5)*.

Elia was een mens van gelijke natuur als wij, ... (Jk 5:17a)

God heeft zijn volk niet verstoten dat Hij tevoren heeft gekend. Of weet u niet wat de Schrift zegt in [de geschiedenis van] Elia? Hoe hij Israël bij God aanklaagt: 'Heer, Uw profeten hebben zij gedood, Uw altaren omgeworpen en ik ben alleen overgebleven en zij zoeken mijn leven'. Maar wat zegt het Goddelijk antwoord tot hem? 'Ik heb Mij zevenduizend mannen doen overblijven, die hun knie voor Baäl niet gebogen hebben'. Zo is er dan ook in de tegenwoordige tijd een overblijfsel naar [de] verkiezing van [de] genade. (Rm 11:2-5)

Wat hem bijzonder maakt, is dat hij een man van gebed en een man Gods is. Hij is iemand die voor Gods rechten opkomt en die rechten laat gelden in een omgeving waar die rechten worden prijsgegeven en met voeten worden getreden. Dit karakter en deze kenmerken maken hem voor God het geschikte instrument om Zijn profeet te zijn. Wij mogen van hem leren waartoe God in staat is als wij bidders zijn die Hem in het volle recht van Zijn Woord erkennen.

Elia verschijnt voor Achab | *vers 1*

> *1 En Elia, de Tisbiet, uit de inwoners van Gilead, zei tegen Achab: [Zo waar] de HEERE, de God van Israël, leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen komen, behalve op mijn woord!*

Plotseling verschijnt hij op het toneel, Elia, de man uit Tisbe. Het wordt beschreven zonder het gebruikelijke ‘en het woord van de HEERE kwam tot ...’. We weten niets van zijn afkomst, zijn familie, zijn opleiding. Alleen de plaats van herkomst wordt gegeven. Hij zal hier niet eigenmachtig zijn verschenen, maar in opdracht van God. Het is duidelijk dat hij in gemeenschap met God leeft.

We weten immers dat hij, voordat hij naar Achab gaat, heeft gebeden dat God op bovennatuurlijke wijze zal ingrijpen in Zijn volk. Hij heeft niet slechts een keer gebeden, maar vurig en aanhoudend, totdat hij de overtuiging heeft dat God hem zal geven waar hij om heeft gebeden. Daarmee openbaart hij Gods heiligheid en gerechtigheid. Met die overtuiging verschijnt hij voor Achab.

Hij dringt het paleis van Achab binnen en spreekt daar onverschrokken zijn boodschap. Zijn boodschap is kort. Zijn eerste woorden zijn een getuigenis aangaande God als *“de HEERE, de God van Israël”*. De God van Israël is de HEERE, *Jahweh*, en niet de Baäl. De HEERE is ook de God Die leeft. Dit getuigenis is noodzakelijk in een omgeving waar de levende God is buitengesloten. Elia zegt ook nog: *“Voor Wiens aangezicht ik sta.”* Dit is een prachtige uitdrukking. We horen iets dergelijks ook uit de mond van Abraham, Elisa en Gabriël *(Gn 24:40; 2Kn 3:14; Lk 1:19)*.

Elia is zich ervan bewust dat hij in Gods tegenwoordigheid is, dat hij bij God is. Wie zich daar bevindt, kan onbevreesd Zijn woord spreken tot een machtige man als Achab, want deze grote koning verschrompelt in Gods tegenwoordigheid tot een nietig schepseltje. Er is geen enkele verlegenheid bij Elia in zijn optreden, of enige aarzeling in zijn woorden. Hij is overtuigd van Degene namens Wie hij hier voor Achab staat en namens Wie hij tot Achab spreekt.

Elia stelt vervolgens dat God Zich als de Levende zal openbaren door het volk de regen te onthouden. Hij zegt niet ‘zo zegt de HEERE’, maar hij spreekt met de autoriteit van God Zelf als hij zegt dat er geen regen zal zijn dan alleen op zijn woord, dat is het woord van Elia. Dit is geen aanmatiging, maar geloofsvertrouwen. Niets meer en niets minder dan die kracht, die overtuiging van het staan in Gods wil en het doorgeven van Zijn woorden, wordt gevraagd in tijden van het ergste verval.

God werkt door deze man ten gunste van Zijn volk. Is het dan genade om een dergelijke aankondiging van droogte en daarmee van hongersnood te doen? Ja. Elia kent Gods Woord en zodoende kent hij Gods gedachten. Hij heeft in Gods Woord gelezen dat er droogte komt als het volk ontrouw is *(Lv 26:18-19; Dt 11:16-17; 28:23-24)*. Hij heeft in zijn gebed aan God gevraagd dit woord waar te maken. Hij heeft gebeden zowel om het onthouden van regen als het geven ervan *(Jk 5:17b-18)*.

..., en hij bad een gebed dat het niet zou regenen, en het regende drie jaar en zes maanden niet op aarde. En hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort. (Jk 5:17b-18)

Hij heeft ervoor gebeden omdat hij zo begaan is met het volk en zo ontdaan is over de oneer die God wordt aangedaan. God heeft hem duidelijk gemaakt op grond van dit woord te bidden en hij vertrouwt God op Zijn woord. Voor hem is God de levende God Die alleen gezag heeft over de regen *(Jr 14:22)* en niet de Baäl aan wie dit gezag door het ongeloof wordt toegekend. Hij spreekt dit woord, opdat het volk tot inkeer zal komen en zal terugkeren naar God en Zijn Woord.

Zijn er onder de nietige [afgoden] van de heidenvolken die het laten regenen,
of kan de hemel regendruppels geven?
Bent U dat niet, de HEERE, onze God?
Wij zien naar U uit,
want al deze dingen doet U! (Jr 14:22)

Elia bij de beek Krith | *verzen 2-6*

> *2 Daarna kwam het woord van de HEERE tot hem: 3 Ga weg vanhier, keer u naar het oosten en verberg u bij de beek Krith, die aan de overzijde van de Jordaan [stroomt]. 4 En het zal gebeuren dat u uit de beek zult drinken. Verder heb Ik de raven geboden om u daar te onderhouden. 5 Hij ging dan [op weg] en deed overeenkomstig het woord van de HEERE. Hij ging wonen bij de beek Krith, die aan de overzijde van de Jordaan [stroomt]. 6 En de raven brachten hem 's morgens brood en vlees en 's avonds brood en vlees, en hij dronk uit de beek.*

Elia verdwijnt even plotseling van het toneel als hij erop is verschenen. Na het brengen van zijn boodschap komt het woord van de HEERE tot hem. Hij moet zich verbergen op een plek waar God voor hem zal zorgen. Het lijkt er niet op dat hij zich al direct verbergt voor Achab. Het is voorstelbaar dat Achab pas later naar hem op zoek gaat, als de uitwerking van zijn

gebed duidelijk wordt. Elia gehoorzaamt en gaat naar de plek die God hem heeft gezegd. In de teruggetrokkenheid vormt God Zijn dienaar.

Openlijk optreden stelt de dienaar bloot aan het gevaar van zelfverheffing. Bij God in de verborgenheid heeft hij niemand anders dan God. Hier leert hij zichzelf in Gods tegenwoordigheid zien en leert hij Wie God is voor hem. Er is *"een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken" (Pr 3:7b)*. Voor Elia is de tijd om te zwijgen nu gekomen, tot de volgende aanwijzing van God komt om weer te spreken. Het is een tijd van verdere voorbereiding op zijn dienst in de openbaarheid die we in het volgende hoofdstuk zien, als hij voor het hele volk staat. Ook andere dienaren hebben een dergelijke periode gekend. We zien het bij Mozes, David, Johannes de doper, Paulus en ook bij de Heer Jezus.

De HEERE voorziet Elia van brood en vlees door middel van onreine vogels, raven, en van water uit de beek. De profeet Obadja, zo zien we in het volgende hoofdstuk, voorziet honderd profeten van de HEERE van brood en water *(1Kn 18:4)*. Raven zorgen niet voor hun jongen, maar God onderhoudt ze *(Ps 147:9; Jb 39:3)*. In Zijn soevereiniteit zet Hij echter de raven in voor anderen *(vgl. Ps 50:11)*. Zo heeft Hij altijd middelen ter beschikking om de Zijnen te voorzien van wat zij nodig hebben, zelfs al handelen die middelen daarin tegen hun natuur. De wijze waarop God voor Elia zorgt, is tegelijk een schande voor Israël. Blijkbaar is er niemand in Israël die voor de profeet wil zorgen.

> *Die aan het vee zijn voedsel geeft*
> *en aan de jonge raven wanneer zij roepen.*
> *(Ps 147:9)*

Het brood en het vlees dat de raven hem brengen, spreekt van de Heer Jezus. Hij is *"het brood van het leven" (Jh 6:35)*. De Heer Jezus zegt van het 'brood' ook het volgende: *"En het brood dat Ik zal geven, is Mijn vlees <dat Ik zal geven> voor het leven van de wereld" (Jh 6:51b)*. In *Johannes 6* stelt Hij Zichzelf voor als het voedsel dat het middel is dat ons bevrijdt van alles wat onder de dood ligt. Als we uit Hem leven, worden we daarvan vrij. Dat kunnen wij leren uit wat Elia hier beleeft.

Drie keer heeft Elia de bijzondere voorzieningen van Gods zorg voor zijn onderhoud ervaren: hier bij de beek Krith door de raven, verderop in dit hoofdstuk bij de weduwe door het meel en de olie die niet opraken en in *1 Koningen 19* waar de Engel van de HEERE hem een koek en water geeft *(1Kn 19:5-8)*.

Elia moet naar een weduwe in Zarfath | *verzen 7-9*

> *7 En het gebeurde na verloop van vele dagen dat de beek uitdroogde, want er was geen regen in het land [gevallen]. 8 Toen kwam het woord van de HEERE tot hem: 9 Sta op, ga naar Zarfath, dat aan Sidon toebehoort, en woon daar. Zie, Ik heb daar een weduwvrouw geboden om u te onderhouden.*

Elia leert hoe trouw God is in Zijn zorg voor hem. Toch droogt de beek uit. Het algemene oordeel dat hij over Israël heeft uitgesproken, treft ook hemzelf. Hij is ook deel van het volk. Tevens is hij een beeld van het gelovig overblijfsel van Israël in de eindtijd, en de drieënhalf jaar droogte is een beeld van de grote verdrukking die ook drieënhalf jaar zal duren. Het gelovig overblijfsel zal voor een periode van drieënhalf jaar naar de woestijn vluchten en daar van voedsel worden voorzien *(Op 12:14)*, zoals Elia gedurende die tijd door de HEERE van voedsel wordt voorzien.

En aan de vrouw werden de twee vleugels van de grote arend gegeven, opdat zij in de woestijn zou vliegen naar haar plaats, waar zij gevoed wordt een tijd en tijden en een halve tijd, buiten [het] gezicht van de slang. (Op 12:14)

Verder leren we hier de les dat God ons wel een keer iets kan gegeven, maar dat dit niet betekent dat dit altijd zo blijft. We kunnen onszelf nooit tevreden stellen met wat we van Hem hebben gekregen en daar voor altijd een claim op leggen. Het gevaar is steeds aanwezig dat we ons hechten aan de zegeningen, terwijl God wil dat wij ons aan Hém hechten. De les is dat wij niet zullen vertrouwen op de gaven, maar op de Gever. Elia moet leren vertrouwen op iets dat nooit ophoudt: Gods zorgende trouw, die blijkt uit het meel en de olie, zoals we dadelijk zien.

De beek droogt op, maar de bronnen die in God Zelf aanwezig zijn, drogen nooit op. Hij heeft al een nieuw onderkomen voor Elia geregeld, in Zarfath, ca. honderddertig kilometer van de beek verwijderd. Elia komt in een huisgezin waar hij als het ware in de volgende klas van zijn vorming door God wordt geplaatst. In dit huisgezin kunnen we een beeld zien van een plaatselijke gemeente. Om in de openbaarheid te kunnen treden en een dienst te doen, is vorming in de plaatselijke gemeente van belang. Het gaat in de dienst voor de Heer niet om een theologische scholing, maar om vorming in de praktijk van het gemeenteleven, waarin elk lid van belang is voor de vorming van elk ander lid.

Waar Elia terechtkomt, lijkt niet een plaats te zijn waardoor direct zijn problemen zijn opgelost. Het is daarmee wel een plaats waar God des te meer Zijn macht en liefde verder kan bewijzen. Dat doet Hij altijd waar niets is. God gebruikt een weduwe in Zarfath in Sidon. Sidon is de plaats waar Izebel vandaan komt en waar ook nog eens de gevolgen van de droogte merkbaar zijn. Aan een dergelijke plaats zou een dienaar zelf niet denken.

Deze opdracht moet voor Elia dan ook wonderlijk zijn geweest. Maar anders dan Jona, die naar een plaats moet gaan waar hij niet heen wil en daarom op de vlucht gaat voor de HEERE *(Jn 1:3)*, gaat Elia wel. Op die plaats van uiterste boosheid wil God Zijn dienaar verder vormen. Tegelijk wordt ook de vrouw gevormd. Er is een wisselwerking.

Een beetje meel en een beetje olie | *verzen 10-16*

> *10 Vervolgens stond hij op en ging naar Zarfath. Toen hij bij de ingang van de stad kwam, zie, daar was een weduwvrouw hout aan het sprokkelen. Hij riep tot haar en zei: Haal toch een beetje water voor mij in deze kruik, zodat ik kan drinken. 11 Toen zij [op weg] ging om het te halen, riep hij haar na en zei: Breng toch [ook] een stuk brood voor mij mee. 12 Maar zij zei: [Zo waar] de HEERE, uw God, leeft! Ik heb geen broodkoek [meer], behalve een handvol meel in de pot en een beetje olie in de kruik! En zie, ik ben een paar stukken hout aan het sprokkelen. Zodra ik [thuis] kom, ga ik het voor mij en voor mijn zoon klaarmaken. Daarna zullen we het opeten en sterven. 13 Maar Elia zei tegen haar: Wees niet bevreesd! Ga, doe overeenkomstig uw woord, maar maak er eerst voor mij een kleine koek van en breng die bij mij. Maak daarna voor u en voor uw zoon [iets] klaar. 14 Want zo zegt de HEERE, de God van Israël: Het meel in de pot zal niet opraken en in de kruik zal het aan olie niet ontbreken tot op de dag dat de HEERE regen op de aardbodem geven zal. 15 Zij ging en deed overeenkomstig het woord van Elia. Zo at zij, en hij, en haar gezin, [vele] dagen. 16 Het meel in de pot raakte niet op en in de kruik ontbrak het niet aan olie, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij door de dienst van Elia gesproken had.*

Bij de poort van de stad ontmoet Elia de weduwe en stelt haar een vraag om te weten of zij de vrouw is die de HEERE heeft bedoeld *(vgl. Gn 24:14)*. De vrouw op haar beurt herkent hem. De test maakt duidelijk dat er bij deze vrouw geloof is, in tegenstelling tot de vele weduwen in Israël tot

wie Elia niet kon worden gezonden *(Lk 4:25-26)*. Dat zij gelooft, horen we uit wat ze over de HEERE zegt. Ze spreekt over Hem als Degene Die leeft.

Ik zeg u echter naar waarheid: er waren vele weduwen in de dagen van Elia in Israël, toen de hemel drie jaar en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood was over het hele land, en tot niemand van hen werd Elia gezonden, maar wel naar Sarepta bij Sidon, tot een vrouw, een weduwe. (Lk 4:25-26)

Het lijkt erop dat ze kan voldoen aan de vraag van Elia om wat water. Ze gaat in elk geval weg om water te halen. Als Elia echter ook om brood vraagt, moet de weduwe antwoorden dat ze niets in huis heeft dan alleen een beetje meel en een beetje olie. Deze erkenning van de werkelijkheid is precies wat God kan gebruiken.

Ze weigert niet het voor Elia te gebruiken, maar zegt dat dit het laatste is wat ze heeft voor haar zoon en zichzelf en dat zij beiden na het gebruik daarvan zullen moeten sterven. Er is bij haar niets van de geest van Nabal, die op het verzoek van David om iets van zijn rijkdom aan hem te geven, als antwoord geeft: *"Zou ik dan mijn brood, mijn water en mijn vlees nemen, ... en zou ik het aan mannen geven van wie ik niet weet waar zij vandaan komen?" (1Sm 25:11)*.

Elia zegt tegen haar het voor hem te gebruiken, nadat hij haar heeft gerustgesteld met de woorden *"wees niet bevreesd"*. Hij belooft haar in de Naam de HEERE, de God van Israël, dat het meel en de olie niet zullen opraken. Hij noemt de Naam van de God van Israël in het door en door heidense Sidon. Gods Naam klinkt het helderst uit de mond van een mens Gods die zich bevindt in een omgeving waar de grootste duisternis heerst.

De weduwe neemt het woord van de profeet aan en gelooft dat ze er niet bij verliezen zal. Zij die God vertrouwen, zullen zonder bezwaar te maken het beetje dat zij hebben aan Hem ter beschikking stellen. Zij die met God handelen, zullen eerst Zijn koninkrijk zoeken. Ze zullen dat doen in het geloof dat de andere dingen hun dan erbij gegeven zullen worden *(Mt 6:33)*. Gelukkig zijn zij die tegen hoop op hoop blijven geloven en die gehoorzamen in vertrouwen op Gods voorzieningen.

Dit is wat God wil: dat wij met het weinige dat wij hebben naar de Heer Jezus gaan. Het is, zoals iemand eens zei: 'Weinig wordt veel als God erachter staat.' We zien dat ook bij de wonderbare spijziging. Wat betekenen een paar broden en een paar vissen voor zoveel duizenden mensen *(Jh 6:9)*?

Geef het maar aan de Heer. Hij deelt ervan uit, zodat ieder wordt verzadigd en er zelfs nog overblijft voor anderen *(Mt 14:20)*.

Als we het huis van de weduwe mogen zien als een plaatselijke gemeenschap van gelovigen vol zwakheid, dan geeft dit tafereel ons een bemoediging. We zien dat God daar toch wil werken door middel van het weinige dat er is. Het is *"de dag van de kleine dingen" (Zc 4:10)* en van *"kleine kracht" (Op 3:8)*.

De volle kracht van de Heilige Geest van het begin, toen Hij werd uitgestort *(Hd 2:1-4)*, is er ook vandaag nog steeds *(1Ko 2:12; Gl 5:16,25)*, maar wordt door de ontrouw van de gemeente niet meer ten volle verwerkelijkt. Toch is er nog steeds *"een handvol"*, *"een beetje"*. Dat zal nooit verdwijnen zolang de gemeente op aarde is en er plaatselijk gelovigen zijn die geloven in de Heer Jezus en Zijn werk en in de kracht van de Geest.

Het meel en de olie worden vermenigvuldigd. Deze vermenigvuldiging vindt plaats door het meel en de olie te gebruiken. De vrouw ondervindt de waarheid van het woord: *"Er zijn er die mild uitdelen en nog meer ontvangen" (Sp 11:24a)*. Het tegenovergestelde is ook waar. Er kan overvloed zijn, maar als die tot eigen nut wordt gebruikt, zal God erin blazen en wordt het weinig *(Sp 11:24b; Hg 1:9; 2:17)*.

De weduwe ontvangt een profeet in de naam van een profeet en ontvangt daarvoor het loon van een profeet *(Mt 10:41)*. Ze zal zich er niet over hebben beklaagd dat er zo weinig is, want ze ervaart dag aan dag de aanwezigheid ervan en daar leeft ze van. Ze zal zich elke dag erover hebben verbaasd dat het er nog steeds is.

Het meel en de olie kunnen we geestelijk toepassen. Het meel kunnen we zien als een beeld van de Heer Jezus als Mens. Meel wordt gebruikt voor het graanoffer *(Lv 2:1)*. Olie is een beeld van de Heilige Geest *(1Jh 2:20,27)*. De Mens Christus Jezus, Die God in het vlees geopenbaard is, heeft Zich op aarde volkomen door de Geest laten leiden. De Heer Jezus is door de Heilige Geest verwekt *(Lk 1:35)* en met Hem gezalfd *(Hd 10:38)*. Het graanoffer is ook blootgesteld aan het vuur *(Lv 2:2,9,14)*. Daarin zien we het beeld dat Hij, de ware aan God toegewijde Mens, op het kruis het vuur van Gods oordeel heeft ondergaan.

Al is er bij ons maar een klein beetje besef van de volmaaktheid van de Heer Jezus en al is er maar een beetje besef van de kracht van de Heilige Geest,

als we met dit besef naar dé Man Gods, de Heer Jezus gaan, gaat Hij ermee aan het werk. Het besef van kleine kracht en het vasthouden aan de Naam van de Heer Jezus zijn kenmerken van de gemeente in Filadelfia *(Op 3:8)*.

Te midden van het algemene verval in de christenheid is het toch mogelijk om Gods gedachten in praktijk te brengen, al is het maar met enkelen die in zichzelf zo zwak zijn. Als bemoediging zegt de Heer: *"Ik kom spoedig"* en roept Hij op: *"Houd wat u hebt" (Op 3:11)*.

De zoon van de weduwe sterft | *verzen 17-18*

> *17 Het gebeurde na deze dingen dat de zoon van deze vrouw, de vrouw des huizes, ziek werd. Zijn ziekte werd zeer ernstig, totdat er in hem geen adem overbleef. 18 Toen zei zij tegen Elia: Hoe heb ik het [nu] met u, man Gods? Bent u bij mij gekomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen en om mijn zoon te doen sterven?*

Het is een klein, maar gelukkig gezelschap, daar in dat huis in Zarfath. In deze tijd van schaarste hebben ze steeds te eten, want de man Gods heeft er zijn intrek genomen. Dan komt in dat huis de beproeving. Het is de volgende klas in de school van God. Als we mogen aannemen dat Elia een jaar bij Krith is geweest en twee jaar bij de weduwe, kunnen we die drie jaar als lesjaren in de school van God zien.

Het eerste jaar, de eerste klas, is bij Krith. Het tweede jaar, de tweede klas, is bij de weduwe om te leren dat het weinige meel en de weinige olie toereikend zijn in dagen van de grootste zwakheid. Nu komt het derde jaar, de derde klas, met daarin de les van dood en opstanding. Na de oefening in de verborgenheid bij Krith en de vorming in het gezin, als beeld van de gemeente, leren we nu dat de grondslag van zegen en leven is gelegen in de dood en de opstanding.

De enige zoon van de weduwe wordt ziek en sterft. Dat maakt het huis leeg. Het is niet alleen een beproeving voor de vrouw, maar ook voor Elia. Deze diep ingrijpende gebeurtenis brengt de vrouw tot een hernieuwd bewustzijn van Gods hand in haar leven. Ze wordt herinnerd aan een zonde, waarvan zij de last blijkbaar nog niet kwijt was.

Dat kan ons ook overkomen. Er zijn dingen die gebeuren waarin we ons ineens in Gods tegenwoordigheid geplaatst zien. Door een plotseling

voorval kan God ons tot stilstand brengen en direct schiet ons een zonde te binnen die we gedaan hebben, maar die we hebben weggestopt of zijn vergeten en die we nog niet hebben beleden. God bewerkt dat om gelegenheid te geven die zonde alsnog te belijden.

De vrouw spreekt Elia aan met *"man Gods"*. Ze weet dat hij dat is. Door hem heeft ze God leren kennen als Onderhouder, Iemand Die voor haar zorgt. Maar nu gaat ze door hem God op een bijzondere manier leren kennen en wel als de God van de opstanding. Elia is in dit huis een beeld van de Heer Jezus door Wie we God leren kennen als de God van de opstanding en nieuw leven.

De zoon wordt levend | *verzen 19-24*

> *19 Maar hij zei tegen haar: Geef mij uw zoon. Hij nam hem van haar schoot en droeg hem naar boven naar het bovenvertrek, waar hijzelf woonde, en hij legde hem neer op zijn bed. 20 Hij riep de HEERE aan en zei: HEERE, mijn God, hebt U dan ook deze weduwe, bij wie ik als vreemdeling verblijf, zoveel kwaad gedaan dat U haar zoon gedood hebt? 21 En hij strekte zich driemaal over het kind uit en riep de HEERE aan, en zei: HEERE, mijn God, laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren. 22 De HEERE luisterde naar de stem van Elia en de ziel van het kind keerde in hem terug, en het werd weer levend. 23 Elia nam het kind op, bracht het vanuit het bovenvertrek naar beneden in huis, en gaf het aan zijn moeder. Toen zei Elia: Zie, uw zoon leeft. 24 Toen zei die vrouw tegen Elia: Nu weet ik dat u een man Gods bent en dat het woord van de HEERE in uw mond waarheid is.*

Elia luistert naar haar nood en zegt tegen haar: *"Geef mij uw zoon."* Zo zegt de Heer Jezus tegen ons: 'Geef Mij jouw probleem', zoals Hij ook eens tegen een wanhopige vader zei dat deze zijn zoon bij Hem moest brengen *(Mk 9:19b)*. Tegelijk neemt Elia de zoon uit haar schoot. Hij maakt de jongen los van de natuurlijke verbinding die tussen de jongen en zijn moeder bestaat. Zijn moeder kan hem niet meer helpen. Al het natuurlijke waarop een mens kan steunen, moet eerst worden weggenomen, wil God door Zijn levendmakende kracht Zijn werk kunnen doen.

Brengt hem bij Mij. (Mk 9:19b)

Elia brengt de jongen naar zijn bovenvertrek. Later brengt ook de Sunamitische haar zoon naar een bovenvertrek *(2Kn 4:21)*; daar leggen nog weer

later de gelovigen ook Dorkas *(Hd 9:37)*; daar wordt ook Eutychus teruggebracht, nadat hij uit het raam van de bovenzaal is gevallen *(Hd 20:8-12)*. Een bovenvertrek is een plaats boven de aarde, waar zij die daar zijn als het ware bij God zijn. Elia legt hem op zijn bed, zijn doodsbed om zo te zeggen. Dan strekt hij zich over hem uit, waardoor hij zich symbolisch een met hem maakt. Hij doet dat tot drie keer toe.

Elk nieuw leven is gegrond op het feit dat de Heer Jezus ons probleem van de zonden tot het Zijne heeft gemaakt op het kruis. Ook alle daarop volgende problemen die zich in ons leven kunnen voordoen, worden door Hem tot de Zijne gemaakt in Zijn dienst in de hemel als Hogepriester en Voorspraak. Zoals Elia tot God roept, zo bidt Christus voor ons.

Elia bidt vurig tot God om het kind weer in het leven terug te brengen. Vóór dit geval lezen wij niet van iemand die uit de dood tot het leven teruggebracht is. Dat maakt het geloof van Elia in God als de God van de opstanding des te opmerkelijker. Hij is een voorbeeld voor ons in zijn geloof in de macht van God over de dood. Hij is echter geen voorbeeld voor ons om ook te bidden voor de opwekking van een dode. Zo heeft David niet verwacht dat hij zijn kind door bidden en vasten terug kon brengen tot het leven *(2Sm 12:23)*. Elia heeft een macht om wonderen te werken die David niet had.

Als Elia God aanroept als zijn persoonlijke God, luistert God naar de stem van Elia en brengt uitkomst. Hij hergeeft het leven en bevestigt hiermee Elia als de man die dingen herstelt. Elia geeft het kind terug aan zijn moeder. Hij is de profeet die de relatie tussen de geslachten herstelt en de harten van ouders tot de kinderen doet gaan en de harten van kinderen tot de ouders *(Ml 4:5a,6a)*. Dit wil God ook bij ons doen als wij door een probleem, van welke aard ook, niet meer tot Zijn eer kunnen leven.

Zie, Ik zend tot u de profeet Elia, ... (Ml 4:5a)

Hij zal het hart van de vaders tot de kinderen terugbrengen,
en het hart van de kinderen tot hun vaders,
... (Ml 4:6a)

Het gebed van Elia is duidelijk: *"Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren."* Hierin zien we duidelijk het bestaan van de ziel in een toestand los van het lichaam, wat tevens een bewijs is dat de ziel na de dood niet sterft. De HEERE verhoort het gebed. Als resultaat erkent de vrouw dat Elia een

man Gods is. Wij zullen ook alle eer geven aan de Heer Jezus als we zo Zijn macht om leven te geven hebben ervaren. Zo wordt de dood van dit kind, evenals later die van Lazarus *(Jh 11:4)*, een aanleiding om God te verheerlijken en Zijn profeet te eren.

Toen nu Jezus dit hoorde, zei Hij: Deze ziekte is niet tot [de] dood, maar ter wille van de heerlijkheid van God, opdat de Zoon van God erdoor wordt verheerlijkt. (Jh 11:4)

1 Koningen 18

De HEERE gaat weer regen geven | *vers 1*

> *1 En het gebeurde [na] vele dagen dat het woord van de HEERE tot Elia kwam, in het derde jaar: Ga, vertoon u aan Achab, want Ik zal regen geven op de aardbodem.*

Na verloop van ruim drie jaar geeft de HEERE opdracht aan Elia om zich weer aan Achab te vertonen, want Hij gaat regen geven. Wat een genadige God! De toezegging van de HEERE dat Hij regen gaat geven, neemt niet weg dat Elia erom bidt, zoals verderop blijkt. De belofte is juist een aansporing om te bidden.

Elia zal komen en alles herstellen, zo heeft de Heer Jezus tegen Zijn discipelen gezegd *(Mt 17:12a)*. Het karakter van Elia is dat van herstel. Mozes is de wetgever. Elia brengt het volk terug naar de wet, nadat ze van de wet zijn afgeweken. Mozes is veertig jaar in de woestijn voorbereid. Ook Elia is door de HEERE voorbereid. Mozes is bij de farao opgetreden en Elia bij Achab. Daarna worden ze beiden door God in de stilte verder voorbereid op hun dienst. In Johannes de doper is de dienst van Elia vervuld. Johannes is ook voorbereid en komt daarna in de openbaarheid.

Nu komt het optreden in de openbaarheid voor Elia. Hij moet zich aan Achab vertonen. Het herstel van het volk wordt voorafgegaan door de verschijning van Elia. Hij brengt de harten terug tot God. Achab is de geestelijk leider van Gods volk. Het herstel gaat niet buiten hem om, omdat hij de vertegenwoordiger van het volk is.

Achab en Obadja | *verzen 2-6*

> *2 Elia ging [op weg] om zich aan Achab te vertonen. Nu was de honger sterk in Samaria. 3 Achab riep Obadja, de hofmeester. Nu vreesde Obadja de HEERE zeer. 4 Het was namelijk gebeurd, toen Izebel de profeten van de HEERE uitroeide, dat Obadja honderd profeten nam en ze per vijftig man in een grot verborg en hen met brood en water onderhield. 5 Achab zei tegen Obadja: Ga het land in, naar alle waterbronnen en alle beken. Misschien zullen wij gras*

> *vinden, zodat wij de paarden en de muildieren in leven zullen houden en wij geen van de dieren hoeven af te maken. 6 En zij verdeelden het land onder elkaar om er doorheen te trekken. Achab ging – alleen – de ene kant op, en Obadja ging – alleen – de andere kant op.*

Gehoorzaam aan de opdracht van de HEERE gaat Elia op weg naar Achab om zich aan hem te vertonen. Voordat die ontmoeting plaatsvindt, horen we van een man, Obadja, die zich aan het hof van Achab bevindt en van wie we lezen dat hij de HEERE zeer vreest. Het hof van Achab en het vrezen van de HEERE zijn twee tegengestelde werelden. Obadja kan niet openlijk belijden dat hij de HEERE zeer vreest, want hij vreest ook voor Achab. Het vrezen van de HEERE moet samen gaan met een wijken van kwade *(Sp 3:7)*.

Wees niet wijs in je [eigen] ogen:
vrees de HEERE en keer je af van het kwade.
(Sp 3:7)

Toch heeft de HEERE Obadja gebruikt. In zijn vrees voor de HEERE heeft hij ervoor gezorgd dat honderd profeten uit handen van de moordzuchtige Izebel zijn gebleven. Hij heeft hen zelfs in leven gehouden door hen van brood en water te voorzien. Dit is voorwaar geen geringe zaak in een tijd dat het water schaars is en de oogsten mislukken door droogte. Mogelijk dat hij daarin is geholpen door de zevenduizend die hun knie niet voor de Baäl hebben gebogen *(1Kn 19:18)*. Het is in elk geval geen geringe prestatie, waarvoor de HEERE hem zeker zal belonen.

Een echte getuige voor de HEERE, zoals Elia is, kan hij echter niet zijn. Hij loopt aan de leiband van Achab en krijgt zijn opdrachten van hem en niet van de HEERE zoals Elia. Obadja kan onmogelijk een openlijke getuige voor de HEERE zijn, omdat hij met het kwaad verbonden blijft.

Wie een echte getuige wil zijn, kan niet met het kwaad verbonden zijn. Een gelovige die met de wereld in gemeenschap leeft, zal handelen als de wereld. Hij zal zich inzetten om de wereld leefbaar te houden en die zelfs te verbeteren. Wie een mens Gods wil zijn, moet zich reinigen van de vaten tot oneer *(2Tm 2:20-21)*. Dat doet Obadja niet. Hij is integendeel bezig, samen met Achab, om de gevolgen van Gods oordeel ongedaan te maken.

Achab bekommert zich meer om zijn vee dan om zijn mensen, zijn onderdanen. Voor zijn vee gaat hij op zoek naar water. Hij geeft Obadja de opdracht ook een deel van het land te doorzoeken. Achab vertrouwt Obadja

blijkbaar ten volle. Zo heeft hij Obadja leren kennen. Hoewel Obadja een verkeerde positie inneemt en gedwongen wordt deel te nemen aan een dwaze expeditie, blijkt eruit dat hij in het algemeen goed is in zijn werk. Iemand die de HEERE vreest, zal voor zijn werkgever een nuttige kracht zijn die zijn werk goed doet, ook al moet soms van een werk worden gezegd dat het niet een werk van geloof is.

Obadja en Elia | *verzen 7-15*

> *7 Toen Obadja onderweg was, zie, Elia [kwam] hem tegemoet. Hij herkende hem, wierp zich met zijn gezicht [ter aarde] en zei: Bent u het, mijn heer Elia? 8 Hij zei: Ik ben het. Ga, zeg tegen uw heer: Zie, Elia is [hier]. 9 Maar hij zei: Wat heb ik gezondigd, dat u uw dienaar in de hand van Achab geeft om mij te doden? 10 [Zo waar] de HEERE, uw God, leeft, er is geen volk of koninkrijk waarheen mijn heer [geen boden] heeft gestuurd om u te zoeken. En als zij zeiden: Hij is hier niet, dan liet hij dat koninkrijk of dat volk zweren dat zij u niet konden vinden. 11 En nu zegt u: Ga, zeg uw heer: Zie, Elia is [hier]. 12 En mocht het gebeuren dat ík van u zou weggaan en de Geest van de HEERE u zou opnemen, ik weet niet waarheen, en ik zou komen om Achab de boodschap te brengen, en hij zou u niet vinden, dan zou hij mij doden, terwijl [ik], uw dienaar, vanaf mijn jeugd de HEERE vrees. 13 Is mijn heer niet verteld wat ik heb gedaan, toen Izebel de profeten van de HEERE doodde? Dat ik van de profeten van de HEERE honderd man heb verborgen, per vijftig man in een grot, en dat ik die met brood en water onderhouden heb? 14 En nu zegt u: Ga, zeg uw heer: Zie, Elia is [hier]. Hij zou mij doden. 15 Elia zei: [Zo waar] de HEERE van de legermachten leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, voorzeker, vandaag zal ik mij aan hem vertonen!*

Op weg naar Achab loopt Elia Obadja tegen het lijf. Twee mannen die de HEERE vrezen, treffen elkaar. Er is echter een wereld van verschil tussen hen. De een is een verklaard tegenstander van Achab, de ander doet zijn best om, hand in hand met Achab, ervoor te zorgen dat in deze tijd van schaarste de paarden van Achab in elk geval wat te eten hebben. Obadja schrikt ervan als hij Elia ziet en noemt hem *"mijn heer"*. Elia wijst hem terecht en zegt dat Achab zijn heer is. Dat zegt Obadja zelf ook in *vers 10*. Dit herinnert aan het woord van de Heer Jezus: *"Niemand kan twee heren dienen"* (*Mt 6:24a*).

Elia is gewend direct te gehoorzamen. Als de HEERE zegt *"ga"*, dan gaat hij *(verzen 1-2)*. Als Obadja diezelfde opdracht van Elia krijgt, maakt hij met allerlei tegenwerpingen bezwaar tegen die opdracht. Hij schikt zich gemakkelijk naar de plannen van Achab, maar kan zich moeilijk buigen voor Gods plan. Zo gaat het vaak in het leven van christenen die met de wereld meedoen. Als het Woord van God eenvoudige gehoorzaamheid vraagt, hebben ze allerlei excuses om er onderuit te komen.

Angst beheerst het leven van Obadja. Hij is bang voor Elia en hij is bang voor Achab. Hij vreest meer voor zijn eigen leven, dan voor dat van Elia. Hij vertelt hoe Achab rusteloos naar Elia heeft laten zoeken om hem te doden, in de bijgelovige mening dat het onheil dan zou ophouden en er weer regen zou komen. Er is bij Obadja ook geen rust ten aanzien van Elia. Voor hem is Elia ook een gevaar. Hij ziet Elia als het voorwerp van de haat van zijn heer en niet als de vertegenwoordiger van de levende God.

Veel gelovigen leven in de gespletenheid die het leven van Obadja kenmerkt. Zij bevinden zich in systemen waar allerlei boze leringen zijn. Die leringen veroordelen ze wel, maar ze blijven waar ze zijn. Daarbij houden ze zichzelf voor dat ze misschien nog nuttig kunnen zijn. Ze komen echter in steeds grotere gewetensnood. Aan de ene kant voelen ze aan dat de Heer Jezus oneer wordt aangedaan en willen ze daar ook nog wel eens tegen protesteren; aan de andere kant zijn ze bang voor de godsdienstige leiders. Die situatie zal er uiteindelijk toe leiden dat ze óf hun geweten het zwijgen opleggen óf dat ze er weggaan.

Ook van het werk van de Geest begrijpt Obadja niets. Hij meent dat de Geest zomaar iets met Elia zal doen waardoor hij in de grootste problemen zal raken en zelfs voor zijn leven moet vrezen. Hij kent Gods gedachten niet en daardoor oppert hij gedachten over de Geest die totaal buiten de geestelijke werkelijkheid zijn. Nooit zal de Geest iets doen waardoor het Woord van God buiten werking wordt gesteld of wat tegen het Woord van God ingaat. Elia heeft in de volmacht van de Geest gezegd dat Obadja hem bij Achab moet aankondigen. Het is een belediging van de Geest om dan te veronderstellen dat Hij ineens iets anders zal bewerken.

Obadja voelt zich genoodzaakt zich te rechtvaardigen. Dat hij zo bang is voor zijn leven, komt omdat hij zo vol is van zichzelf. Wie zichzelf heeft

verloren, vreest niet voor zijn leven, want dat is hij al kwijt. Obadja noemt alles op wat hij dan toch maar voor de HEERE heeft gedaan. Maar de Heer wil niet dat wij zo over onszelf spreken *(Sp 27:2)*. Paulus noemt zichzelf *"een onzinnige"* (2Ko 11:23) als hij genoodzaakt wordt over zichzelf te spreken. Mensen die hoog over zichzelf opgeven, vinden geen waardering bij geestelijk gezinde mensen. Elia komt ook niet onder de indruk van de wapenfeiten die Obadja opsomt. Zonder er enig woord over te zeggen draait hij zich om en gaat heen om zich aan Achab te vertonen.

Laat een vreemde u prijzen en niet uw [eigen] mond, een onbekende en niet uw [eigen] lippen. (Sp 27:2)

Elia ontmoet Achab | *verzen 16-18*

> *16 Toen ging Obadja Achab tegemoet en vertelde het hem, en Achab ging Elia tegemoet. 17 En het gebeurde, toen Achab Elia zag, dat Achab tegen hem zei: Bent u diegene die Israël in het ongeluk stort? 18 Toen zei hij: Ík heb Israël niet in het ongeluk gestort, maar ú en het huis van uw vader, doordat u de geboden van de HEERE verliet en achter de Baäls aan gegaan bent.*

Obadja gehoorzaamt ten slotte. Hij gaat naar Achab en vertelt hem dat Elia er is. Dan gaat Achab naar Elia. De machtigste man van Israël en de vogelvrij verklaarde Elia ontmoeten elkaar. Maar Elia is ver verheven boven deze man, die hem ervan beschuldigt Israël in het ongeluk te storten. Vaak worden zij die Gods Woord brengen en op de zonde wijzen, aangewezen als de veroorzakers van ongeluk *(vgl. Hd 16:16-24)*.

Elia richt de naar hem uitgestoken vinger op Achab zelf en geeft de redenen aan waarom hij de oorzaak van Israëls ellende is. Aan de ene kant verzaakt Achab de geboden van de HEERE en aan de andere kant is hij achter de Baäls aan gegaan. Deze twee kanten vormen altijd het ongeluk van de mens in het algemeen en van de christen die van God afwijkt in het bijzonder.

Heel het volk en Elia op de Karmel | *verzen 19-21*

> *19 Nu dan, stuur [boden], breng heel Israël bijeen bij mij op de berg Karmel, met de vierhonderdvijftig profeten van de Baäl en de vierhonderd profeten van Asjera, die aan de tafel van Izebel eten. 20 Daarop stuurde Achab [boden] naar alle Israëlieten, en bracht de profeten op de berg Karmel bijeen. 21 Toen kwam*

> *Elia naar voren, bij heel het volk, en zei: Hoelang hinkt u [nog] op twee gedachten? Als de HEERE God is, volg Hem, maar als het de Baäl is, volg hem! Maar het volk antwoordde hem niet één woord.*

Dat Elia de meerdere is, blijkt uit de bevelen die hij Achab geeft. En Achab gehoorzaamt. Elia gebiedt dat heel Israël wordt bijeengeroepen en ook de valse profeten van de Baäl, de mensen die de valse leer van de Baäl verkondigen. Ook de vierhonderd profeten, die hun voedsel van Izebel krijgen, moeten komen. De plaats van handeling wordt ook door Elia bepaald: de berg Karmel. Dit is de meest geschikte plaats voor het treffen tussen de God van Israël en de afgoden van de Sidoniërs. De berg Karmel ligt namelijk tussen Israël en Fenicië waarin Tyrus en Sidon liggen.

Dan komen alle Israëlieten en de profeten op de berg Karmel bijeen. Tegenover deze menigte staat daar de eenling Elia. Van de zevenduizend die de knie niet voor de Baäl hebben gebogen, is niets te bekennen. Ook Obadja komt niet naast hem staan. Hoewel Elia alleen is en tegenover de massa staat, ziet hij toch ook heel het volk en heeft het lief. Hij draagt het op zijn hart.

Als heel Israël en de profeten zich bij Elia hebben verzameld, heeft hij eerst een woord voor het volk. Indringend vraagt hij hun wanneer ze nu eens een keus zullen maken. Maar het volk zwijgt. Ze wachten af. Deze apathie is vreselijk. Het doet denken aan de lauwheid die in de gemeente in Laodicéa heerst *(Op 3:16)*.

Elia bepaalt de test | *verzen 22-25*

> *22 Toen zei Elia tegen het volk: Alleen ík ben overgebleven als profeet van de HEERE, maar de profeten van de Baäl zijn [met] vierhonderdvijftig man. 23 Laat men ons dan twee jonge stieren geven. Laten zij voor zich de ene stier kiezen, die in stukken verdelen en op het hout leggen, maar ze mogen er geen vuur bij leggen. Dan zal ík de andere stier klaarmaken en op het hout leggen, maar er geen vuur bij leggen. 24 Roept u daarna de naam van uw god aan, dan zal ík de Naam van de HEERE aanroepen. En de God Die door vuur antwoordt, Die is God. En het hele volk antwoordde en zei: Dat is goed. 25 Elia zei tegen de profeten van de Baäl: Kies voor uzelf de ene jonge stier en maak [die] eerst klaar, want u bent met velen. Roep dan de naam van uw god aan, maar u mag er geen vuur bij leggen.*

Dan gaat Elia tot handelen over. Hij neemt het initiatief en legt 'de spelregels' uit voor de confrontatie tussen God en de Baäl. De profeten van de Baäl mogen eerst kiezen uit de twee stieren en het eerst hun offer brengen. Zij krijgen ook de meeste tijd om tot hun god te roepen. Elia geeft hun in alles het voordeel. Hij kan dat alleen doen omdat hij volledig op God vertrouwt. Hij kent de uitkomst niet, maar toch ook wel, omdat hij Gods wil kent. Dat brengt hem tot het geloof om dit getuigenis te geven.

De Baäl is de god van het weer en daardoor ook van de regen. Hij moet ertoe worden bewogen weer regen te geven. Vuur uit de hemel op het offer moet duidelijk maken Wie God is. Elia kent de geschiedenis van het vuur op het offer. Hij kent de geschiedenis van Abraham waar het vuur uit de hemel komt *(Gn 19:24)*. Hij weet ook van het vuur op het altaar en het vuur in oordeel op Nadab en Abihu *(Lv 9:24; 10:1-2)*. Hij kent het vuur van de zegen als het vuur het onschuldige offer treft en het volk vrijuit kan gaan. Elia heeft het vuur uit de hemel laten komen over vijanden *(2Kn 1:10-14)*, maar doet het niet over het volk. Hij heeft het volk lief. Het vuur komt dan ook niet op het volk, maar treft het offer, zoals dadelijk blijkt.

Baäl wordt aangeroepen | verzen 26-29

> *26 Zij namen de jonge stier die hij hun had gegeven, en maakten [die] klaar. Ze riepen de naam van de Baäl aan, van de morgen tot de middag: O Baäl, antwoord ons! Maar er kwam geen stem en er was niemand die antwoordde. Zij sprongen tegen het altaar aan, dat men gemaakt had. 27 En het gebeurde tijdens de middag dat Elia met hen begon te spotten en zei: Roep met luide stem! Hij is immers een god. Hij is vast in gedachten! Of hij heeft zich vast afgezonderd! Of hij is vast op reis! Misschien slaapt hij [wel] en moet hij wakker worden! 28 Zij riepen met luider stem en kerfden [hun lichamen] naar hun wijze van doen met zwaarden en speren, totdat [het] bloed over hen heen stroomde. 29 En het gebeurde, toen de middag voorbij was, dat zij in geestvervoering raakten, tot [de tijd van] het brengen van het graanoffer. Er kwam geen stem en er was niemand die antwoordde; er kwam geen teken van leven.*

De profeten van de Baäl maken alles gereed op de wijze die Elia heeft aangegeven. Dan barst het spektakel los. Indrukwekkend moet dat zijn geweest. Achthonderdvijftig profeten is heel veel. Op een afstand staat de

eenzame Elia. Iets verder staat de massa van het volk, nog steeds zwijgend. Het maakt hen nog niet uit van wie de regen komt, van de Baäl of van God.

Elia zwijgt niet. Als de profeten al een hele tijd zonder enig resultaat bezig zijn om hun god tot enige actie te bewegen, begint Elia met bijtende spot hun dwaze pogingen belachelijk te maken. De profeten van God hebben altijd gespot met de afgoden *(Js 44:12-20)*. Elia maakt hun god belachelijk door te veronderstellen dat hij in gepeins verzonken is. Hij is een god die geen twee dingen tegelijk kan doen. Het kan ook zijn dat hij zich heeft afgezonderd, dat wil zeggen dat hij op het toilet is om zijn behoefte te doen en dan kan hij hen natuurlijk niet horen. Dat kan hij ook niet als hij op reis is, want hij is een zeer beperkte god met slechts een klein gebied als zijn terrein.

Daartegenover is de God van Elia, onze God, de almachtige God, de God van het heelal, Die hemel en aarde geschapen heeft en alles in stand houdt. Hij is ook de alomtegenwoordige God, Die overal aanwezig is, en de alwetende God, Die bij alles betrokken is en Wie niets ontgaat.

Naar hun heidense gewoonten snijden de profeten zichzelf om het medelijden van hun god op te wekken. Wat een god die met zulke handelingen tot actie zou moeten worden gebracht! Maar al het geploeter en alle zelfkastijding van de profeten worden met volkomen stilzwijgen van de kant van de Baäl beantwoord. Natuurlijk blijft de Baäl dood, want er is maar één levende God. Wat een afgang voor de profeten van de Baäl.

Zo gaan ze door tot de tijd van het graanoffer ofwel het avondgraanoffer. Het hele hoofdstuk licht hier op tegen de achtergrond van het kruis. Het is het negende uur. Op dat uur stierf Christus als het ware graanoffer en brandoffer op het kruis. Het is het ogenblik dat Daniël antwoord krijgt op zijn gebed, evenals Ezra, en evenals Cornelius, de eerste bekeerling uit de heidenen *(Dn 9:21; Ea 9:4-5; Hd 10:3)*. Als de goden zwijgen en het volk zwijgt, antwoordt de God van Elia.

Elia maakt het offer klaar | *verzen 30-35*

> *30 Toen zei Elia tegen heel het volk: Kom naar voren, bij mij. En heel het volk kwam naar voren, bij hem. Vervolgens herstelde hij het altaar van de HEERE, dat omvergehaald was. 31 Elia nam twaalf stenen, overeenkomstig het getal*

> *van de stammen van de zonen van Jakob, tot wie het woord van de HEERE was gekomen: Israël zal uw naam zijn. 32 Hij bouwde met die stenen het altaar in de Naam van de HEERE. Vervolgens maakte hij een geul rondom het altaar, met een omvang van twee maten zaad. 33 Hij schikte het hout, verdeelde de jonge stier in stukken en legde [die] op het hout. 34 Toen zei hij: Vul vier kruiken met water en giet het uit over het brandoffer en over het hout. En hij zei: Doe dat voor de tweede maal, en zij deden het voor de tweede maal. Verder zei hij: Doe het voor de derde maal, en zij deden het voor de derde maal. 35 Het water liep rondom het altaar, en ook vulde hij de geul met water.*

Dan is het de beurt van Elia. Hij beveelt het volk naar voren te komen, bij hem. Hij leidt de aandacht van de Baäl af om die op zichzelf en vervolgens op de HEERE te richten. Ze komen. Ze moeten goed zien dat hij het altaar van de HEERE, dat omver gehaald is, herstelt. Hij bouwt geen nieuw, ander altaar. Ook vernieuwt hij het oude altaar niet. Hij herbouwt het altaar van twaalf stenen naar *"het getal van de stammen van de zonen van Jakob"*, die door Gods genade tot *"Israël"* is gemaakt. 'Jakob' is de naam van zwakheid en falen. Op grond daarvan zou er oordeel moeten komen. Maar de HEERE heeft hem de naam 'Israël' gegeven. Dat is wat God van hem heeft gemaakt en dan is er zegen.

Met het herstel van het altaar geeft Elia uitdrukking aan de eenheid van het volk van God. Dat doet hij als eenling, de man Gods, maar wel *"in de Naam van de HEERE"*. Hij belijdt daarmee Zijn gezag. Het gezag van die Naam is ook nu nog de grondslag om de eenheid van de gemeente zichtbaar te maken, al zijn we maar met enkelen *(Mt 18:20)*. Het komt aan op persoonlijke trouw in de erkenning van het gezag van de Naam van de Heer Jezus.

Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in hun midden. (Mt 18:20)

Hij richt het altaar verder in voor het doel waarvoor hij het bouwt: dat God Zichzelf erdoor zal verheerlijken. Hij legt hout op het altaar. Daarna slacht hij de jonge stier van de tweede keus. Vervolgens geeft hij opdracht water over het altaar uit te gieten. Dat gebeurt door middel van in totaal twaalf kruiken water, wat ook weer herinnert aan de twaalf stammen. Hij doet dat in drie keer, zoals hij zich ook drie keer over de jongen heeft uitgestrekt *(1Kn 17:21)*. Alleen God kan leven uit de dood geven, waarvan het getal drie ook spreekt.

Met deze handelwijze voorkomt Elia elke verdachtmaking dat hij toch nog de een of andere truc zou hebben gebruikt om het vuur over het offer te brengen. Elk menselijk ingrijpen wordt uitgeschakeld. Praktisch gezien zal hij het water uit een bron in de buurt hebben laten halen. Geestelijk gezien zien we dat een man Gods altijd verborgen bronnen heeft.

Elia roept tot God en God antwoordt | *verzen 36-40*

> *36 En het gebeurde, toen men het graanoffer bracht, dat de profeet Elia naar voren kwam en zei: HEERE, God van Abraham, Izak en Israël, laat het heden bekend worden dat U God bent in Israël, en ik Uw dienaar, en dat ik al deze dingen overeenkomstig Uw woord heb gedaan. 37 Antwoord mij, HEERE, antwoord mij, zodat dit volk weet dat U, HEERE, de [ware] God bent, en dat U hun hart tot inkeer gebracht hebt. 38 Toen viel er vuur van de HEERE neer, verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en het stof. Zelfs het water in de geul likte het op. 39 Toen heel het volk [dat] zag, wierpen zij zich met hun gezicht [ter aarde] en zeiden: De HEERE is God, de HEERE is God! 40 Elia zei tegen hen: Grijp de profeten van de Baäl! Laat niemand van hen ontkomen. Zij grepen hen, en Elia voerde hen af naar de beek Kison en slachtte hen daar af.*

Dan richt hij, die nadrukkelijk *"de profeet Elia"* wordt genoemd, zich tot God. Hij doet dat zonder show zoals de profeten van de Baäl, maar kort, eenvoudig, indringend, vooral vertrouwend en met het oog op de terugkeer van het volk naar God. De hele kracht van God is in deze ene man geconcentreerd. Hij richt zich tot de *"HEERE, de God van"* – de beloften aan – *"Abraham, Izak en Israël"*. Als alles is verspeeld, kan er alleen nog maar een beroep worden gedaan op de God van de beloften. We zien ook dat Elia spreekt over God als de *"God van ... Israël"*, dat is weer wat God van Jakob heeft gemaakt en niet wat Jakob in zichzelf is.

Elia spreekt niet over de HEERE 'mijn' God. Dat doet hij wel in zijn persoonlijk gebed. Hier is het een openbaar gebed en bidt hij dat God Zich als de God van Zijn volk Israël bekend zal maken. Tevens bidt hij voor zichzelf dat duidelijk zal worden dat hij met Hem verbonden is en handelt in Zijn opdracht en die opdracht uitvoert zoals Hij hem heeft gezegd. Hij bidt op de tijd dat men het avondoffer brengt. Dat is een prachtig ogenblik. Het is het tijdstip waarop later de Heer Jezus zal sterven op het kruis als

de grondslag voor de eenheid van Gods volk. Op grond van dat offer verhoort God gebeden. Het is het uur dat de Heer Jezus ook riep, maar geen antwoord kreeg. God neemt het offer van Elia aan en het volk erkent dat de HEERE God is.

Elia bidt dat duidelijk zal worden dat God hun hart tot inkeer heeft gebracht. Herstel begint met hen die geloof hebben en in de stilte en in het openbaar hebben gebeden. Dan valt het vuur op het brandoffer. Een brandoffer wordt gebracht opdat de mens die het brengt voor God aangenaam zal zijn *(Lv 1:9,13,17)*, niet op grond van wat de mens in zichzelf is, maar op grond van het welgevallen dat God in het offer heeft. Wij mogen weten dat wij aangenaam zijn voor God omdat Hij ons ziet in de Geliefde *(Ef 1:6)*.

..., tot lof van [de] heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd [of: aangenaam gemaakt] *heeft in de Geliefde, ... (Ef 1:6)*

Het gevolg is niet alleen dat het volk gespaard blijft, dat het oordeel aan hen voorbijgaat, maar dat het hart van het volk naar God terugkeert en het weer op God vertrouwt. Het gevolg is ook dat het hart van God weer naar dit volk is gekeerd en naar hen uitgaat. Dat zien we als we kijken naar het brandoffer dat de Heer Jezus op het kruis was voor God. Dat brandoffer brengt Elia.

Het vuur verteert alles. Als het volk dat ziet, valt het neer en belijdt luid dat de HEERE God is. Het is van belang dat dit ook bij ons zo is. Dat zal blijken uit een radicaal wegdoen van alle elementen die de plaats van God hebben ingenomen. Uit ons leven moet alles worden weggedaan wat die belijdenis in de weg staat of er niet mee in overeenstemming is. Elia is radicaal. Het lijkt hard, maar het gaat om de heiligheid van God.

De eerste opdracht voor dit teruggekeerde volk is de profeten van de Baäl om te brengen. Niemand mag ontkomen. Zo moet er worden gehandeld. Zo moet er ook onbarmhartig worden gehandeld met mensen die een dwaalleer brengen. Dat gebeurt in onze tijd niet door hen te doden, maar door elke gemeenschap met hen te verbreken en te weigeren. Hun woord gaat voort als de kanker en met kanker kun je geen geduld hebben *(vgl. Dt 13:5,9-11; 18:20)*. De slachting gebeurt bij de beek Kison, waar eens de Kanaänieten gedood werden *(Ri 4:7,13; 5:21; Ps 83:10)*.

De regen komt | *verzen 41-46*

> *41 Daarna zei Elia tegen Achab: Ga [op weg], eet en drink, want er is een gedruis van een overvloedige regen. 42 Zo ging Achab eten en drinken, maar Elia klom naar de top van de Karmel, boog zich voorover ter aarde. Vervolgens legde hij zijn gezicht tussen zijn knieën. 43 Hij zei tegen zijn knecht: Klim toch naar boven [en] kijk uit in de richting van de zee. Toen klom hij naar boven, keek uit en zei: Er is niets. Toen zei hij: Ga terug, zevenmaal. 44 En het gebeurde bij de zevende maal dat hij zei: Zie, een kleine wolk, als de hand van een man, opkomend uit de zee. En hij zei: Ga tegen Achab zeggen: Span in, daal af en laat de regen u niet ophouden. 45 Het gebeurde ondertussen dat de hemel zwart werd van wolken en wind, en er kwam een hevige regen. Achab reed weg en ging naar Jizreël. 46 En de hand van de HEERE was op Elia, en hij omgordde zijn middel en snelde voor Achab uit tot waar men bij Jizreël komt.*

Na het vuur komt nu de regen. Achab is de eerste tegen wie wordt gezegd dat er regen in aantocht is. Over hem is niet gesproken tijdens het hele gebeuren op de Karmel. Hij heeft het hele schouwspel gevolgd. Hij heeft er de hele tijd zwijgend bij gestaan. Elia heeft niet tot hem gesproken, maar richt nu het woord tot hem. Hij geeft Achab de opdracht naar huis te gaan om te eten en te drinken; dat is immers het enige waarin hij geïnteresseerd is. Hij hoeft ook niet aanwezig te zijn bij de uitwerking van het gebed van Elia om regen.

Als Achab, de leider van Gods volk, op weg is naar zijn felbegeerde maaltijd, gaat de man Gods, de liefhebber van Gods volk, de berg op om te bidden. Elia heeft gebeden dat het niet zal regenen tenzij op zijn woord *(1Kn 17:1)*. Die tijd is nu gekomen. God heeft gezegd dat Hij weer regen zal geven *(1Kn 18:1)*. Dat gelooft Elia ook, hij hoort al het geruis ervan *(vers 41)*. We zouden kunnen zeggen dat Elia dus niet hoefde te bidden. Maar zo praat de man Gods niet. Hij weet dat God gebeden wil zijn en dat God het gebed van Zijn dienaar wil gebruiken om regen en zegen te geven. Hoewel Hij het heeft aangekondigd, geeft Hij het op grond van het gebed en in verbinding met het offer.

Het is zelfs zo, dat Elia zeven keer moet bidden. Een kort gebed in de openbaarheid heeft voldaan om vuur uit de hemel te laten neerdalen. In de verborgenheid is een zevenvoudig gebed nodig om de regen te laten

komen. Het gaat niet alleen om gebed, maar om aanhoudend en gelovig gebed. Daar is geestelijke oefening aan verbonden. Elia maakt ook gebruik van zijn knecht. Hij geeft hem een mooie taak. De knecht mag uitzien naar de verhoring van het gebed. Hij mag gaan kijken naar het westen, over de zee, of er al wolken komen. Elke keer gehoorzaamt hij en wordt zo ook geoefend. God vervult Zijn beloften graag als antwoord op de gebeden van de Zijnen. Zo komt er weer regen en zegen over het volk van God.

We mogen bidden om regen. Regen is de regen van de hemel en stelt de werkzaamheid van de Geest in het onderwijs van Gods Woord voor *(Dt 32:2)*. In Egypte is ook water, maar dat wordt door menselijke inspanning over het land gebracht *(Dt 11:10)*. Wij verlangen naar de regen van de hemel, de leer uit de hemelse bron. Wij mogen een plaats hebben rondom het altaar van twaalf stenen, maar wij mogen ook de leer ontvangen die drupt als de regen. Daar moeten we ook voor bidden en uitzien naar de verhoring. Velen willen wel met Achab eten en drinken, maar slechts zo weinigen willen met Elia bidden. Het begint met een wolkje als de hand van een man, maar wat uitgroeit tot een hemel vol wolken met regen.

Laat mijn leer neerdruppelen als de regen,
laten mijn woorden stromen als de dauw,
als een zachte regen op het groen,
en als regendruppels op het gewas.
(Dt 32:2)

Elia laat Achab gebieden snel te zijn, want anders zal de grond zo drassig zijn dat hij niet vooruitkomt. Terwijl Achab wegsnelt, is Elia nog sneller en snelt Achab vooruit. We kunnen veronderstellen dat hij door de kracht van de Geest tot deze prestatie in staat wordt gesteld. Het is een geestelijk enthousiasme vanwege Gods werk dat hij heeft mogen doen.

Met dit optreden van Elia eindigt min of meer zijn openbare dienst. Hij treedt nog wel als profeet op, maar het eigenlijke doel van zijn zending is bereikt. Door zijn dienst is het volk, in elk geval in zijn belijdenis, teruggekeerd tot God.

1 Koningen 19

Elia slaat op de vlucht | *verzen 1-3*

> *1 Achab vertelde Izebel alles wat Elia had gedaan, en hoe hij allen, [te weten] al de profeten, met het zwaard had gedood. 2 Toen stuurde Izebel een bode naar Elia om te zeggen: De goden mogen zó en nog erger [met mij] doen, als ik morgen om deze tijd uw leven niet zal maken als het leven van één van hen. 3 Toen hij [dat] zag, stond hij op en vluchtte voor zijn leven. Hij kwam in Berseba, dat aan Juda toebehoort, en liet zijn knecht daar achter.*

Achab vertelt zijn vrouw Izebel alles wat Elia heeft gedaan. Hij geeft getuigenis van het werk van Elia, maar dat is het werk van God met een machtig resultaat. Het heeft op Achab zelf geen effect. Hij spreekt ook niet over de regen, maar over de profeten die Elia met het zwaard heeft gedood.

Izebel stelt de pauselijke macht voor, een macht die we vooral in de middeleeuwen zien. We zien dat in de kerkgeschiedenis die ons in *Openbaring 2-3* wordt gegeven en dan wel specifiek in de gemeente in Thyatira, waar Izebel met name wordt genoemd *(Op 2:20)*. Zoals de pausen heersten over koningen, zo doet Izebel dat over Achab. We zien in *Openbaring 17* de vrouw rijden op het beest *(Op 17:3b)*. Dat symboliseert dat zij de koningen in haar macht heeft.

Maar Ik heb tegen u, dat u de vrouw Izébel, die zich een profetes noemt, laat begaan; en zij leert en misleidt Mijn slaven om te hoereren en afgodenoffers te eten. (Op 2:20)

En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest dat vol namen van laster was [en] zeven koppen en tien horens had. (Op 17:3b)

Als Izebel het verslag van haar man heeft gehoord, stuurt ze een bode naar Elia om hem het doodsoordeel aan te kondigen. Ze is maar van één ding bezeten: Elia moet dood. Dat laat ze hem melden. Elia is niet ver weg. De bode hoeft niet ver te zoeken. De boodschap is duidelijk en zeer bedreigend. We kunnen ons afvragen, waarom Izebel, als ze Elia werkelijk wilde doden, dat niet onmiddellijk deed. Vreesde ze reacties van het volk? Of was ze bang voor Elia zelf? In elk geval wil ze hem bedreigen, misschien met de hoop dat hij op de vlucht zou slaan. Ze duldt hem niet in haar omgeving. Als ze inderdaad de bedoeling heeft gehad om Elia angst aan te jagen en hem daardoor te verjagen, slaagt ze in haar opzet.

Elia heeft zijn hoogtepunt gehad. Wat een geweldige dienst heeft hij op de Karmel mogen doen. Maar nu hij geconfronteerd wordt met de dood, is die bedreiging hem te veel. Als hij de boodschap van Izebel hoort, vlucht hij, bang voor zijn leven. Waar is nu de onverschrokkenheid van de man die het tegen achthonderdvijftig valse profeten en een goddeloze koning en de massa van een weifelend volk durfde opnemen voor God? Zoiets gebeurt alleen als je aan jezelf gaat denken en niet meer aan God. Het gebeurt als je teleurgesteld raakt over de resultaten van je dienst. Nu heeft hij nota bene het volk tot God teruggebracht en het enige antwoord is dat ze je willen vermoorden! Elia is de teleurgestelde dienaar. Is dit niet herkenbaar voor ieder die de Heer mag dienen?

Er staat dat Elia *"zag"* wat Izebel van plan is. Hij 'ziet' het grote gevaar dat boven zijn hoofd hangt en hij ziet dat alleen. Hij ziet niet op de HEERE. En omdat hij niet de HEERE ziet, maar alleen het gevaar voor zijn leven, slaat hij op de vlucht. De man met een enorme geestelijke overwinning valt ten prooi aan angst voor een vrouw. Wat Elia hier overkomt, is ook Petrus eens overkomen, toen hij over het water liep en *"de <sterke> wind zag" (Mt 14:30)*. Hij zag toen niet meer op de Heer en daarom ging het mis. Hij leefde toen niet meer in geloof maar door aanschouwen *(vgl. 2Ko 5:7)*. Dat gebeurt ook met Elia.

De Geest van God schrijft ons wat voor mens Elia is: *"Een man van gelijke natuur als wij" (Jk 5:17)*. Hij die nergens bang voor is geweest, wordt bang voor zijn leven. Zo is het met iedere dienaar. Ze hebben hun hoogtepunten, met daarna wel eens een dieptepunt, een inzinking. Wat is daarvan de oorzaak bij Elia? Komt het door teleurstelling in de reactie van het volk of van Achab? Het lijkt erop dat hij vergeet dat de HEERE hem tot die grote daad heeft gebracht. Daardoor vergeet hij ook dat hij de gevolgen aan de HEERE moet overlaten. Het resultaat is dat hij alleen met zichzelf bezig is.

De Heer Jezus heeft ook teleurstelling gekend *(Js 49:4a; Mt 11:20-24)*, maar hoe anders is Zijn reactie *(Js 49:4b; Mt 11:25)*. Er is bij Hem geen zelfbeklag, maar Hij geeft alles en Zichzelf over *"aan Hem Die rechtvaardig oordeelt" (1Pt 2:23)*. Hij doorleeft alles met Zijn God en neemt alles aan uit Zijn hand.

> *Ik, Ik zei: Voor niets heb Ik Mij vermoeid,*
> *nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt.*
> *(Js 49:4a)*
>
> *Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE,*
> *en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God.*
> *(Js 49:4b)*

Elia komt in Berseba, dat betekent 'put van de eed'. Het roept echter bij hem geen herinnering op. Hij laat er zijn knecht achter. Maar God laat Zijn knecht niet achter en gaat achter hem aan.

Onder een bremstruik | *verzen 4-8*

> *4 Hijzelf liep echter een dagreis de woestijn in, ging onder een bremstruik zitten en bad om te mogen sterven. Hij zei: Het is genoeg. Neem nu mijn leven, HEERE, want ik ben niet beter dan mijn vaderen. 5 Hij ging onder een bremstruik liggen slapen, en zie, een engel raakte hem aan en zei tegen hem: Sta op, eet. 6 Hij keek op, en zie, aan zijn hoofdeinde lag een koek, op kolen gebakken, en een kruik water. Hij at en dronk en ging vervolgens weer liggen. 7 De engel van de HEERE kwam voor de tweede maal, raakte hem aan en zei: Sta op, eet, want de weg zou te zwaar voor u zijn. 8 Toen stond hij op, at en dronk, en liep door de kracht van dat voedsel veertig dagen en veertig nachten, tot aan de berg van God, de Horeb.*

Elia trekt de woestijn in, gaat onder een bremstruik zitten en wenst te sterven. In zijn wens om te sterven klinkt al door dat hij zichzelf toch wel beter vindt dan zijn vaderen. God verhoort zijn gebed niet, want God heeft andere, hogere plannen voor zijn einde op aarde. Zo gaat God ook vaak met onze gebeden om. Voor het zover is, moet Elia echter nog het een en ander leren en doen, leren over zichzelf en God, en doen ten aanzien van zijn opvolging. Een dienaar is nooit uitgeleerd en dienst moet worden overgedragen. God zal Zijn werk voortzetten, ook al zien wij het niet meer zitten.

Elia is aan het eind van zijn krachten. Veel dienaren kennen dat gevoel. Het maakt moedeloos als er geen resultaat is of als verwachte resultaten uitblijven. Zo kan het ook zijn met de profetische dienst in de samenkomst. Het gaat erom dat de dienaar God aan de gemeente voorstelt en niet zichzelf. Het is afmattend om zichzelf te handhaven en zelf belangrijk te zijn. Elia vindt zichzelf beter dan zijn vaderen. Wie een bepaalde dienst mag uitoefenen, moet zich goed realiseren dat hij niet beter is dan anderen.

Toen Elia zich voor Achab moest verbergen, gebruikte God raven en een weduwe om voor hem te zorgen. Hier gebruikt God een engel, mogelijk is het de Heer Jezus Zelf. Zo is God ten aanzien van Zijn dienaar die helemaal in de put zit. Daar komt God bij hem, daar zoekt Hij hem op. God

is Persoonlijk bezig Elia te verzorgen. Hij geeft hem voedsel en gunt hem ook zijn slaap, zoals Hij ook een heel volk veertig jaar lang van voedsel en rust heeft voorzien.

De engel raakt hem aan, waardoor Elia wakker wordt. Het is een zachte aanraking. Er komen ook geen woorden van verwijt, maar woorden van bemoediging om op te staan en te eten. Elia krijgt een koek, geen vlees. De koek spreekt van de Heer Jezus in Zijn leven op aarde, van Zijn Mens-zijn. Het is een koek op kolen gebakken. Het stelt de Heer Jezus voor, beproefd door God in de omstandigheden van het leven. Het graanoffer spreekt van de Heer Jezus als Mens op aarde, wat we in *Psalm 16*, die we wel 'de psalm van het graanoffer' kunnen noemen, op bijzondere wijze voorgesteld zien.

Er is ook een kruik water tot zijn verkwikking en ook tot reiniging. Het water is een beeld van het Woord van God. Door het lezen van Gods Woord worden we verkwikt en ook worden onze gedachten gereinigd van zelfbeklag. Water in een kruik stelt het Woord van God in ons leven voor.

God zorgt ervoor dat Elia kracht krijgt om verder te gaan. Hij moedigt hem tot twee keer toe aan te eten van wat Hij voor hem heeft klaargemaakt. Altijd geeft God de kracht om te doen wat Hij van ons vraagt. Geestelijk voedsel geeft kracht voor de weg die we zonder dat voedsel niet kunnen gaan.

Het voedsel geeft Elia de kracht om naar *"de berg van God, de Horeb"* te gaan. Elia is door de woestijn heen op weg naar God, een reis van veertig dagen en veertig nachten. De Heer Jezus is ook in een woestijn, veertig dagen en veertig nachten geweest, maar Hij is daar met de duivel.

Op de Horeb | *verzen 9-14*

> *9 Hij ging daar een grot in en overnachtte er. En zie, het woord van de HEERE kwam tot hem, en Hij zei tegen hem: Wat doet u hier, Elia? 10 Hij zei: Ik heb mij zeer voor de HEERE, de God van de legermachten, ingezet. De Israëlieten hebben immers Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood. Ik alleen ben overgebleven, en zij staan mij naar het leven om het [mij] te benemen. 11 Maar Hij zei: Ga naar buiten en ga op de berg staan, voor het aangezicht van de HEERE. En zie, de HEERE ging voorbij, en een grote en sterke wind, die bergen spleet en rotsen in stukken*

> *brak, voor het aangezicht van de HEERE uit. [Maar] de HEERE was niet in de wind. Na deze wind kwam er een aardbeving, [maar] de HEERE was [ook] niet in de aardbeving. 12 Op de aardbeving [volgde] een vuur, [maar] de HEERE was [ook] niet in het vuur. En na het vuur [kwam] het suizen van een zachte stilte. 13 En het gebeurde, toen Elia [dat] hoorde, dat hij zijn gezicht met zijn mantel omwikkelde, naar buiten ging en in de ingang van de grot bleef staan. En zie, een stem [kwam] tot hem, die zei: Wat doet u hier, Elia? 14 Hij zei: Ik heb mij zeer voor de HEERE, de God van de legermachten, ingezet. De Israëlieten hebben immers Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en Uw profeten met het zwaard gedood. Ik alleen ben overgebleven, en zij staan mij naar het leven om het [mij] te benemen.*

Bij de Horeb gaat Elia een grot in. Mozes is ook in een grot geweest *(Ex 33:22)*. Mozes had ook een probleem en wel dat van de oordelende God ten aanzien van een goddeloos volk enerzijds en de genadige God Die Zijn volk wilde sparen anderzijds.

Nadat Elia in de grot heeft overnacht, vraagt God hem: *"Wat doet u hier, Elia?"* Dat moet hem tot nadenken dwingen. Elia is echter vol van zichzelf en wat men hem wil aandoen, en dat terwijl hij zich zo voor de HEERE heeft ingezet, en wel als enige. De hele reis van veertig dagen heeft hem niet van gedachten laten veranderen. Hij is nog steeds dezelfde teleurgestelde profeet.

Hij klaagt Israël bij God aan. Het volk is zeer ontrouw tegenover God en tegenover Zijn profeten en zelfs de ene die overgebleven is, willen ze doden. Wat een volk! Hij is vergeten dat er meerdere getrouwen zijn. God neemt dat hoog op, wat blijkt uit het feit dat God dit aanklagen in het Nieuwe Testament aanhaalt *(Rm 11:2a-4)*. Dat doet God met geen enkele fout van een oudtestamentische gelovige dan alleen met wat Elia hier doet. Hierin is Elia een aanklager van het volk. In het Nieuwe Testament worden veel gelovigen uit het Oude Testament aangehaald, maar alleen hun geloofsdaden komen daar naar voren. Elia is een negatieve uitzondering.

> *Of weet u niet wat de Schrift zegt in [de geschiedenis van] Elia? Hoe hij Israël bij God aanklaagt: 'Heer, Uw profeten hebben zij gedood, Uw altaren omgeworpen en ik ben alleen overgebleven en zij zoeken mijn leven'. Maar wat zegt het Goddelijk antwoord tot hem? 'Ik heb Mij zevenduizend mannen doen overblijven, die hun knie voor Baäl niet gebogen hebben'. (Rm 11:2a-4)*

Dan moet hij voor het aangezicht van de HEERE gaan staan *(vers 11)*. Op die plaats wil de Heer ieder van ons hebben: voor Zijn aangezicht. Daar gaat de HEERE voorbij. Maar voordat dit gebeurt, vinden er eerst enkele indrukwekkende gebeurtenissen plaats. De HEERE stuurt eerst een geweldige wind, daarna een aardbeving en daarna een vuur. Het zijn manifestaties van Zijn kracht. Telkens staat er echter bij dat de HEERE er *niet in was*. Misschien heeft Elia gedacht: 'Wat zouden zulke manifestaties van Gods kracht indruk maken, als je daarmee naar het volk toe zou kunnen gaan!' Maar, en dat is bepalend, *God zou er niet in zijn*.

Waar is de HEERE dan wel te vinden? Hij laat zich zien in *"het suizen van een zachte stilte"*. Elia heeft de kracht van God onbewogen aangezien, misschien wel met een gevoel van opwinding. Maar bij het suizen van die zachte stilte omwindt hij zijn gezicht. Hier ziet hij zich voor God geplaatst, Die als de Genadige Zich aan hem toont. Er is niets dat een mens zo klein maakt, als zich geplaatst te zien voor een genadige God.

Het is niet de tijd van het oordeel, dat in de verschillende elementen – wind, aardbeving en vuur – wordt voorgesteld. Dat lijkt Elia wel aan te spreken, maar de HEERE is er niet in, nog niet. Hij is nu nog in genade bezig met Zijn volk en met Zijn dienaar. Dat blijkt uit het zachte suizen van een stilte. Het gaat niet om indrukwekkende, oorverdovende manifestaties, maar om rust en stilte.

Weer komt de vraag: *"Wat doet u hier, Elia?"* En, onbegrijpelijk als we onszelf niet een beetje kennen, Elia antwoordt met dezelfde woorden. Rotsen kunnen worden gebroken, maar harten breken is moeilijker. Elia zegt met zijn opmerkingen dat met zijn dood het getuigenis voor God van de aardbodem is verdwenen. Hij heeft geen oog voor de zevenduizend die God wel ziet.

Drie opdrachten voor Elia | *verzen 15-18*

> *15 De HEERE zei tegen hem: Ga heen, keer terug op uw weg, naar de woestijn van Damascus. Wanneer u [daar] komt, moet u Hazaël zalven tot koning over Syrië. 16 En u moet Jehu, de zoon van Nimsi, zalven tot koning over Israël. En Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mehola, moet u tot profeet zalven in uw plaats. 17 En het zal gebeuren dat Jehu zal doden wie aan het zwaard van Hazaël ontkomt, en Elisa zal doden wie aan het zwaard van Jehu ontkomt.*

> *18 Maar Ik zal er in Israël zevenduizend overlaten, allen die de knieën niet gebogen hebben voor de Baäl, en allen van wie de mond hem niet gekust heeft.*

Als Elia, om zo te zeggen, zijn ontslag als profeet bij God heeft ingediend, accepteert God dat. Hij geeft hem enkele opdrachten om daarmee zijn dienst te besluiten. Hij moet drie personen zalven.

Weer zegt God *"ga" (vers 15; 1Kn 18:1)*, maar nu om terug te keren op zijn weg. Het eerste wat hij moet doen, is Hazaël tot koning over Syrië zalven. Elia voert die taak niet persoonlijk uit, maar doet dit door zijn opvolger Elisa. Hazaël wordt door Elisa gezalfd. Deze koning zal een middel worden tot tuchtiging van Gods volk, want het volk is ontrouw en van God afgeweken.

Behalve Hazaël moet ook Jehu worden gezalfd. Ook die zalving is niet door Elia persoonlijk gedaan, maar door Elisa. Jehu zal doden wie aan het zwaard van Hazaël is ontkomen. Zo is het ook gebeurd. Joram die ontkomen was aan Hazaël, is door Jehu gedood.

Als derde opdracht moet Elia Elisa zalven. Elisa hoort bij de zevenduizend die God heeft overgelaten. De opdracht om hem te zalven vervult Elia wel zelf. Dat wil zeggen dat hij Elisa door een symbolische handeling als zijn opvolger aanstelt. Het is uniek in de dienst van de profeet dat hij een opvolger heeft. Elisa komt in de plaats van Elia.

Bij Elisa zien we het beginsel van genade. We lezen niet dat Elisa iemand heeft gedood. Elisa doodt niet door de wind, de aardbeving en het vuur, zoals Hazaël en Jehu zullen doen, maar laat het suizen van de zachte stilte van de genade horen.

De roeping van Elisa | *verzen 19-21*

> *19 Hij ging daarvandaan en trof Elisa, de zoon van Safat, aan. Deze was aan het ploegen met twaalf span [runderen] voor zich uit, en hij bevond zich bij het twaalfde. Elia ging op hem af en wierp zijn mantel naar hem toe. 20 Hij verliet de runderen, snelde achter Elia aan en zei: Laat mij toch mijn vader en moeder kussen, daarna zal ik u volgen. En hij zei tegen hem: Ga, keer terug, want wat heb ik u gedaan? 21 Zo keerde hij van achter hem terug, nam een span runderen, slachtte ze en kookte hun vlees op het hout van het juk van de*

> *runderen. Hij gaf [dat] aan het volk en zij aten. Daarna stond hij op, volgde Elia en diende hem.*

Van de drie opdrachten die God heeft gegeven, heeft Elia persoonlijk alleen het aanwijzen van Elisa als zijn opvolger uitgevoerd. Daar gaat hij als eerste heen, en niet naar Hazaël en Jehu die toch eerder door de HEERE zijn genoemd. Het verhaal gaat onmiddellijk verder met de roeping van Elisa, het derde en laatste onderdeel van het Goddelijke bevel.

Het is niet zo, dat dit het einde betekent van Elia's eigen dienstwerk. Wij lezen weer over hem in *1 Koningen 21*, waar hij Achab het oordeel aanzegt in de wijngaard van Naboth *(1Kn 21:17-22)*, en ook in *2 Koningen 1*, waar hij Ahazia's dood voorzegt *(2Kn 1:3-4)*. Voor Elisa zijn deze jaren, waarin hij in de nabijheid van de profeet leeft en hem dient, ongetwijfeld een goede voorbereidingstijd geweest voor zijn eigen taak.

De zalving van Elisa gebeurt op een symbolische manier. De symbolische handeling die Elia verricht bij de roeping van zijn opvolger, is dat hij hem zijn mantel toewerpt *(vers 19)*. Het gebaar is veelzeggend genoeg. Hij zegt hiermee tegen Elisa dat hij hem moet opvolgen. Hij overreedt Elisa niet om hem te volgen, dat laat hij aan de HEERE over. Elisa moet zelf de conclusie trekken.

Elisa ontvangt de profetenmantel uit Elia's hand en zal zich in de toekomst hierin mogen hullen *(2Kn 2:12-13)*. Deze mantel speelt later trouwens nog een interessante rol, en wel wanneer Elia in de hemel wordt opgenomen. Het water van de Jordaan verdeelt zich naar beide zijden zodra Elia en later Elisa met de mantel op het water slaan *(2Kn 2:8,14)*. De Jordaan, die eindigt in de Dode Zee, kunnen wij betitelen als de doodsrivier. De macht van de dood moet wijken voor de macht van God die verder reikt dan de grenzen van de dood.

Terwijl Elia, dat betekent 'mijn God is *Jahweh*', wel omschreven wordt als de profeet van het oordeel, is Elisa, dat betekent 'mijn God is redding', bij uitstek de profeet van de genade. Telkens zien wij hem helend en reddend bezig. Waar hij op het toneel verschijnt, daagt er leven en hoop.

Elisa krijgt deel aan de geest van Elia als hij hem naar de hemel ziet gaan. Zo hebben wij deel gekregen aan de Geest van Christus na Diens verheerlijking in de hemel. In de kracht van die Geest kunnen wij onze roeping

en taak vervullen. Als Elisa wordt geroepen om Elia te volgen, is hij bezig op het land. Zo roept God ook nu nog mensen midden in hun drukke werkzaamheden om die op te geven en hun tijd en krachten op een andere wijze aan Hem te geven *(vgl. Mt 4:18-22)*.

Elisa moet een rijke boer zijn geweest. Hij moet veel prijsgeven. We zien dat ook bij Mozes en bij Paulus die ook alle natuurlijke voordelen prijsgegeven voor de Heer. God roept Mozes als hij in de meest bevoorrechte positie is. Mozes geeft die positie op in ruil voor *"de smaad van Christus" (Hb 11:24-26)*. Zo geeft ook Paulus een enorm bevoorrechte positie in de godsdienstige wereld op.

Als mensen hun baan opgeven en in het werk van de Heer willen gaan omdat hun baan hun niet bevalt, is dat niet van de Heer. Bijvoorbeeld een zakenman bij wie de zaken slecht gaan, moet het zakendoen niet opgeven om het werk van de Heer te gaan doen. Hij moet met de Heer overleggen hoe zijn zaken beter kunnen gaan.

Elisa is met twaalf span runderen voor zich uit aan het ploegen. Hij is bij het twaalfde span runderen. God roept hem daar waar hij is, bij het *twaalfde* span runderen. Het getal twaalf krijgt de nadruk. Het herinnert aan het altaar dat Elia heeft gebouwd en waarvoor hij twaalf stenen heeft gebruikt *(1Kn 18:31)*. Het getal twaalf bepaalt ons bij het hele volk van God. Twaalf span runderen wijst erop dat God wil dat Zijn hele volk Hem dient.

Elia werpt zijn mantel naar Elisa toe. Voortaan zal Elisa niet meer als akkerbouwer, maar als profeet door het leven moeten gaan. God roept wie Hij wil en Hij roept iemand waar Hij maar wil. Hij roept aanzienlijken en Hij roept geringen. Akkerbouwers roept Hij om te ploegen op de akker van deze wereld en dan het zaad van het Woord van God te zaaien. Vissers roept Hij om hen te maken tot vissers van mensen. God is soeverein en Zijn roeping is levend en krachtig.

Elia overtuigt Elisa niet met woorden om hem te volgen. Door een gebaar wordt Elisa in oefening gebracht. Iemand overhalen tot de dienst van de Heer zonder dat diens hart en geweten in oefening worden gebracht, brengt alleen ellende.

Elisa wil eerst zijn vader en moeder gaan groeten en afscheid van hen nemen. Daarvoor vraagt hij Elia om toestemming. Elia geeft geen antwoord

op die vraag. Hij vraagt niet aan Elisa om verantwoording af te leggen. Hij laat het een zaak tussen Elisa en God.

Gods roeping grijpt vaak diep in bestaande situatie en verhoudingen in. Roeping is niet vrijblijvend en kan leiden tot een breuk met familieleden of goede vrienden. Wij zien dat ook in het leven van Elisa. Hij moet afscheid nemen van zijn familie, van zijn vader en zijn moeder *(vers 20)*. Hij volgt weliswaar gewillig en hij verlaat zijn runderen, zoals later de discipelen alles wat ze bezitten in de steek laten om de Heer Jezus te volgen. Hoewel hij Elia achterna snelt, zit hij met het probleem van zijn familiebetrekkingen: *"Laat mij toch mijn vader en mijn moeder kussen, dan wil ik u volgen."*

Het antwoord van de profeet is toestemmend, maar het herinnert hem wel duidelijk aan Gods roeping die niet meer ongedaan gemaakt kan worden: *"Ga heen, keer terug, want wat heb ik u gedaan?"* De bewoordingen van dit antwoord zijn een beetje vaag. Elia laat het aan Elisa over. Elisa moest ook niet zozeer Elia *volgen*, maar hem *op*volgen.

In de evangeliën lezen we over iemand die de Heer Jezus wil volgen, maar daaraan een voorwaarde verbindt: *"Ik zal u volgen, Heer, maar sta mij toe eerst afscheid te nemen van hen die in mijn huis zijn" (Lk 9:61)*. Vermoedelijk wil hij dit gebruiken als een excuus om het volgen van de Heer nog maar even uit te stellen. Maar de Heer, Die de harten kent en doorgrondt, antwoordt hem dan als volgt: *"Niemand die zijn hand aan [de] ploeg slaat en achterom kijkt, is geschikt voor het koninkrijk van God" (Lk 9:62)*.

Gods roeping kan geen uitstel lijden. Die roeping vereist een voornemen van het hart om de Heer te dienen en het stellen van bepaalde prioriteiten. Het koninkrijk van God moet in ons leven op de *eerste* plaats komen. Bij Elisa is er gelukkig geen aarzeling om te volgen. Hij is bereid om zijn hand aan de ploeg te slaan, nu niet meer op de akker van zijn vader maar op de 'akker' van God, het arbeidsveld van de twaalf stammen van Israël. Hoewel hij vanuit menselijk oogpunt bezien een onzekere toekomst tegemoet gaat, geeft God hem een veel groter arbeidsterrein dan het terrein dat hij achterlaat.

Op het antwoord van Elia wordt door Elisa gereageerd met het nemen van een radicale beslissing. We lezen niet dat hij nog naar zijn ouders is geweest. Het kan zijn. Wat we lezen, is dat hij volledig breekt met het verle-

den. Hij aarzelt niet. Hij verbrandt als het ware zijn schepen achter zich. Zo begint hij aan zijn nieuwe taak. Hij is beslist niet begonnen met het verrichten van tekenen en wonderen onder Israël. Hij moet eerst luisteren naar de woorden van de profeet Elia en onder meer zorgen voor diens persoonlijke behoeften *(2Kn 3:11)*. Hij begint met simpel werk, maar het leven in de nabijheid van de profeet maakt hem langzamerhand rijp voor andere taken.

Josafat zei: Is hier geen profeet van de HEERE, door wie wij de HEERE kunnen raadplegen? Toen antwoordde een van de dienaren van de koning van Israël en zei: Hier is Elisa, de zoon van Safat, die water op de handen van Elia goot. (2Kn 3:11)

Dit principe geldt ook voor ons. Het leven in de tegenwoordigheid van onze Heer en Meester en het luisteren naar Zijn Woord vormen de noodzakelijke basis om ons ten volle toe te rusten *"tot alle goed werk" (2Tm 3:16-17)*.

1 Koningen 20

Benhadad belegert Samaria | *verzen 1-6*

> *1 Benhadad, de koning van Syrië, bracht heel zijn leger bijeen, en er waren tweeëndertig koningen met hem, en paarden en strijdwagens. Hij trok op, belegerde Samaria en voerde er oorlog tegen. 2 Hij stuurde boden naar de stad, naar Achab, de koning van Israël. 3 Hij zei tegen hem: Dit zegt Benhadad: Uw zilver en uw goud, dat is van mij; en uw vrouwen en uw beste kinderen, die zijn van mij. 4 Toen antwoordde de koning van Israël en zei: Overeenkomstig uw woord, mijn heer de koning: Ik ben van u, met alles wat ik heb. 5 Naderhand kwamen de boden terug, en zeiden: Dit zegt Benhadad: Ik heb wel [boden] naar u toe gestuurd om te zeggen: Uw zilver, uw goud, uw vrouwen en uw kinderen moet u mij geven. 6 Morgen om deze tijd zal ik echter mijn dienaren naar u toe sturen. Zij zullen uw huis en de huizen van uw dienaren doorzoeken. En het zal gebeuren dat zij beslag zullen leggen op alles wat in uw ogen begerenswaardig is, en [dat] mee zullen nemen.*

Een gelovige als Elia kan zijn hoogte- en dieptepunten hebben. Een goddeloos man als Achab heeft alleen maar dieptepunten, ondanks zoveel bewijzen van Gods goedheid. Dat blijkt ook uit dit hoofdstuk. God is goed voor Achab, maar hij gaat eraan voorbij en reageert daarop in pure eigenzinnigheid.

In dit hoofdstuk horen we niets van Elia. Hij heeft zijn ontslag ingediend en de HEERE heeft het aanvaard. Hij moet nog drie opdrachten uitvoeren. Zijn dienst zit erop, hoewel we nog een enkele keer van hem horen. We komen wel verschillende profeten tegen in deze geschiedenis. We zien ook dat Achab niet is veranderd. In deze geschiedenis geeft God Achab de kans om met een grote vijand, de Syriërs, af te rekenen. Hij doet dat niet en komt dan later door de hand van de Syriërs om. Een kwaad dat door ons wordt gespaard, zal ons niet sparen en wij zullen erdoor omkomen.

Toch is er door de Karmel iets veranderd. Het volk is er weer aan herinnerd dat er een God in Israël is. Ook is het hart van het volk weer naar God geneigd. Dan zendt God zegen. Dat is opzienbarend als we tegelijk

zien hoe weinig het volk daarmee doet. We zien hier een genadige God. Bij een klein spoortje berouw bewijst God genade. Dat zullen we ook zien bij Achab in het volgende hoofdstuk. Tevens bewijst God ook dat Hij de heilige God is.

De koningen die met Benhadad meegaan, zullen stamvorsten zijn. Alle steden hebben een eigen koning. Syrië is een geduchte vijand van de tien stammen. Benhadad belegert Samaria. Hij wil niet blijven belegeren en stelt een compromis voor, waarbij hij de voorwaarden stelt. Hij doet Achab een voorstel om aan verdere belegering en de hongerdood te ontkomen.

Hier zien we dat Achab niet is veranderd. Als Benhadad hem aanvalt en een dwaas voorstel doet, gaat hij daarop in. Achab is bereid zijn vrouwen en kinderen uit te leveren, als hij zelf maar buiten schot blijft. Hij noemt Benhadad zelfs *"mijn heer"*. Hij denkt er niet aan om de toevlucht tot God te nemen. Hij accepteert het voorstel. Hierdoor zou hij ook Izebel inleveren.

In zijn overmoed stelt Benhadad nog een nadere eis. Hij wil zijn dienaren de stad insturen om alles weg te nemen wat ze willen hebben.

Achab raadpleegt de oudsten | *verzen 7-12*

> *7 Toen riep de koning van Israël alle oudsten van het land en zei: Weet toch en zie dat deze [man] het slecht [met ons] voorheeft, want hij stuurde [boden] naar mij toe om mijn vrouwen en mijn kinderen, mijn zilver en mijn goud, en ik heb het hem niet geweigerd. 8 Alle oudsten en heel het volk zeiden echter tegen hem: Luister niet en willig [zijn eis] niet in. 9 Daarom zei hij tegen de boden van Benhadad: Zeg tegen mijn heer de koning: Alles waarom u eerder [boden] naar uw dienaar gestuurd hebt, zal ik doen, maar dit kan ik niet doen. Toen gingen de boden terug en brachten hem verslag uit. 10 Daarop stuurde Benhadad hem [een bode] en zei: De goden mogen zó en nog erger met mij doen, als het stof van Samaria genoeg zal zijn voor de holten van de handen van al het volk dat mijn voetstappen volgt! 11 Maar de koning van Israël antwoordde en zei: Spreek [tot hem]: Wie [zijn wapens] aangordt, moet zich niet beroemen als iemand die [ze] aflegt. 12 Zodra [Benhadad] deze woorden hoorde, terwijl hij en de koningen in de tenten aan het drinken waren, zei hij tegen zijn dienaren: Stel u op! En zij stelden zich op tegen de stad.*

Het tweede voorstel van Benhadad brengt Achab in paniek. Nu gaat alles eraan wat in zijn ogen begeerlijk is *(vers 6)*. Dat gaat hem te ver. In plaats van zijn toevlucht te nemen tot God roept hij de oudsten bij elkaar met wie hij als een man van de wereld overlegt. Hij is een slappe man en kan niet zelf beslissen. De oudsten raden hem aan niet op het voorstel van Benhadad in te gaan.

In zijn antwoord aan Benhadad herhaalt Achab niet het sterke antwoord van de oudsten, maar geeft een slap antwoord. Hij herhaalt zijn bereidheid om de eerste eis in te willigen en nog eens noemt hij Benhadad *"mijn heer"*.

Benhadad is getergd en wil nu de stad gaan innemen. Hij wijst op dichterlijke wijze op het geweldig grote leger dat hij heeft. Achab antwoordt met een spreuk. Deze spreuk betekent zoveel als: Je moet geen grote mond hebben, voordat je resultaat hebt geboekt. Het gezegde dat wij daarvoor hebben, is: Je moet de huid niet verkopen, voordat de beer is geschoten.

Een profeet belooft Achab de zege | *verzen 13-21*

> *13 En zie, een profeet trad toe op Achab, de koning van Israël, en zei: Zo zegt de HEERE: Hebt u heel deze grote troepenmacht gezien? Zie, Ik ga ze vandaag [nog] in uw hand geven, zodat u weet dat Ik de HEERE ben. 14 Achab zei: Door wie? En hij zei: Zo zegt de HEERE: Door de jonge mannen van de hoofden van de gewesten. Hij vroeg: Wie zal de strijd aanbinden? Toen zei hij: U. 15 Toen monsterde hij de jonge mannen van de hoofden van de gewesten: het waren er tweehonderdtweeëndertig. Na hen monsterde hij al het volk, alle Israëlieten: zevenduizend. 16 Zij trokken uit in de middag, terwijl Benhadad in de tenten bezig was zich dronken te drinken, hij en de koningen, de tweeëndertig koningen die hem hielpen. 17 De jonge mannen van de hoofden van de gewesten trokken het eerst uit. Benhadad stuurde [verkenners] uit en zij vertelden hem: Er zijn mannen uit Samaria getrokken. 18 En hij zei: Als ze met vreedzame [bedoelingen] zijn uitgetrokken, grijp ze levend. Als ze ten strijde uitgetrokken zijn, grijp ze [ook] levend. 19 Zo trokken de jonge mannen van de hoofden van de gewesten en het leger dat achter hen aankwam, de stad uit. 20 Ieder versloeg zijn man, zodat de Syriërs moesten vluchten, en Israël joeg hen na. Maar Benhadad, de koning van Syrië, ontkwam te paard, met [enkele] ruiters. 21 De koning van Israël trok uit en versloeg de paarden en de strijdwagens, zodat hij Syrië een grote slag toebracht.*

Dan verschijnt er zomaar een profeet op het toneel. Mogelijk is de profeet er een van de zevenduizend, of een van de honderd die door Obadja zijn verborgen. Het is God erom te doen dat Achab zal weten dat Hij de HEERE is. Dat zal gebeuren doordat Hij het oordeel uitvoert.

De profeet geeft namens God enkele aanwijzingen hoe Achab de strijd kan winnen. Wonder boven wonder luistert Achab daarnaar, misschien wel omdat hij geen enkele andere mogelijkheid ziet. God komt hem in pure genade te hulp. Nog eens wil Hij tonen dat Hij er is. Hij gaat Achab ondanks alles helpen, ter wille van de getrouwen in het volk. God laat zich door de onverschillige houding niet weerhouden van Zijn voornemen om ondanks deze onwillige koning Zijn volk uit te redden.

Achab is wel geïnteresseerd in deze bevrijding en informeert hoe dat zal gaan. De profeet vertelt hem dat dit zal gebeuren door een keurkorps van jonge mannen. God gebruikt de geschiktheid van de personen, terwijl het duidelijk is dat Hij Zelf de overwinning geeft, want het zijn er slechts weinig. Dat zien we ook bij Gideon en zijn driehonderd man *(Ri 7:2,21)*. Op de vraag van Achab wie het initiatief tot de strijd moet nemen, antwoordt de profeet dat hij dat moet nemen.

En de HEERE zei tegen Gideon: Het volk dat bij u is, is voor Mij te talrijk om Midian in hun hand te geven. Anders zou Israël zich tegen Mij kunnen beroemen en zeggen: Mijn [eigen] hand heeft mij verlost! (Ri 7:2)

Benhadad is zo overmoedig, dat hij zich permitteert om zich midden op de dag dronken te drinken. Hij heeft geen oog voor het gevaar dat dreigt. Beneveld door de drank meent hij dit gevaar wel te kunnen bezweren. Zijn mannen moeten de mannen van Achab gewoon gevangennemen.

Het loopt anders. De mannen van Achab verslaan iedere man die ze tegenkomen. Ze zijn onaantastbaar voor de mannen van Benhadad. Dat komt alleen door de HEERE. Toen Israël Gods volk was, won het volk altijd door Hem. Nooit heeft het volk een overwinning behaald omdat zij de meerdere waren.

De profeet informeert Achab | *verzen 22-25*

> *22 Toen trad die [zelfde] profeet op de koning van Israël toe en zei tegen hem: Ga, vat moed, weet en zie wat u moet doen, want bij het aanbreken van het nieuwe jaar, zal de koning van Syrië [opnieuw] tegen u optrekken. 23 De die-*

> *naren van de koning van Syrië hadden namelijk tegen hem gezegd: Hun goden zijn berggoden, daarom zijn zij sterker geweest dan wij. Strijden wij echter in de vlakte tegen hen, dan zullen wij stellig sterker zijn dan zij! 24 Doe daarom dit: Verwijder de koningen, ieder van zijn post, en stel landvoogden aan in hun plaats. 25 En u, breng net zo'n groot leger op de been als wat u ontvallen is, en [evenveel] paarden als de [vorige] paarden en [evenveel] strijdwagens als de [vorige] strijdwagens. Laten wij vervolgens in de vlakte tegen hen strijden, dan zullen wij stellig sterker zijn dan zij! Hij luisterde naar hun stem en deed zo.*

Als de strijd is gewonnen, waarschuwt de profeet Achab dat Benhadad niet definitief is verslagen. Benhadad zal terugkomen. De profeet zegt tegen hem dat hij zich erop moet beraden wat hem te doen staat. Hij heeft daarvoor een jaar de tijd.

Ook Benhadad beraadt zich. Hij en zijn mannen evalueren de situatie. Er wordt een voorstel gedaan dat bij een volgende strijd wel succes zal hebben. Benhadad krijgt het advies de strijd in de vlakte te voeren, want *"hun goden zijn berggoden"*. Daarmee wordt het een strijd tussen God en de afgoden. Hier horen we hoe de dienaren van de koning van Syrië over God denken. Vandaag spreken theologen ook zo over God, als een god van een primitief volk, een door henzelf bedachte god.

Israël verslaat de Syriërs opnieuw | *verzen 26-29*

> *26 Het gebeurde bij het aanbreken van het nieuwe jaar dat Benhadad de Syriërs monsterde. Hij trok op naar Afek, ten strijde tegen Israël. 27 De Israëlieten werden ook gemonsterd en voorzien van leeftocht, en zij gingen hun tegemoet. De Israëlieten sloegen hun kamp op tegenover hen, als twee kleine kudden geiten; de Syriërs vulden echter het land. 28 De man Gods kwam naar voren en zei tegen de koning van Israël: Zo zegt de HEERE: Omdat de Syriërs hebben gezegd: De HEERE is een God van de bergen en Hij is niet een God van de dalen, daarom zal Ik heel deze grote troepenmacht in uw hand geven, opdat u weet dat Ik de HEERE ben. 29 Zeven dagen lagen zij tegenover elkaar. Op de zevende dag gebeurde het echter dat het tot strijd kwam. En de Israëlieten versloegen de Syriërs: honderdduizend [man] voetvolk op één dag.*

Als de legers zich tegenover elkaar hebben opgesteld, komt er een man Gods. Hij vertelt Achab dat de strijd die op het punt staat los te branden,

een strijd is waarbij de HEERE Zijn Naam zal bewijzen. Omdat Zijn Naam in het geding is, geeft Hij Israël de overwinning.

Het gaat daarbij niet om de overwinning op zich, maar om het leren kennen van de macht van de HEERE. God laat niet slechts dingen toe, maar bewerkt ze om te laten zien dat Hij er is. Zo heeft Job wat hem is overkomen niet aan uit de hand van de satan, maar uit de hand van God aangenomen *(Jb 1:21b)*.

Ze verslaan een enorm aantal vijanden. De HEERE drijft de spot met hen die met Hem spotten. Wat Achab betreft, hij heeft een andere les te leren. Evenals in *vers 13* staat er ook hier in *vers 28* bij dat Achab door de overwinning zou moeten erkennen dat God de HEERE is.

Achab spaart Benhadad | *verzen 30-34*

> *30 De overgeblevenen vluchtten naar de stad Afek, maar de muur viel op zevenentwintigduizend man die overgebleven waren. Ook Benhadad was gevlucht en de stad binnengekomen, [en liep van] kamer naar kamer. 31 Toen zeiden zijn dienaren tegen hem: Zie toch, wij hebben gehoord dat de koningen van het huis van Israël goedertieren koningen zijn. Laten wij toch rouwgewaden om ons middel doen, en touwen om ons hoofd, en [de stad] uitgaan, naar de koning van Israël. Misschien zal hij u laten leven. 32 Toen bonden zij rouwgewaden om hun middel en touwen om hun hoofden, kwamen bij de koning van Israël en zeiden: Uw dienaar Benhadad zegt: Laat mij toch in leven. En hij zei: Leeft hij dan nog? Hij is mijn broeder. 33 En de mannen merkten [dit] op en vatten [het] onmiddellijk op als welgemeend. Zij zeiden: Uw broeder Benhadad [leeft]. En hij zei: Ga hem halen. Toen ging Benhadad naar hem toe, en [Achab] liet hem op de wagen klimmen. 34 En [Benhadad] zei tegen hem: De steden die mijn vader uw vader ontnomen heeft, zal ik teruggeven. U mag in Damascus een markt vestigen, zoals mijn vader in Samaria heeft gedaan. En ik, [antwoordde Achab,] zal u met dit verbond laten gaan. Zo sloot hij een verbond met hem en liet hem gaan.*

Wat doet Achab na de overwinning? Hij is verrast als hij hoort dat Benhadad nog leeft. Hij blijkt zelfs blij verrast te zijn. Een levende vijand is een mooiere trofee dan een dode. Tegelijk noemt hij deze vijand van God en Zijn volk *"mijn broeder"*. Hij is echter niet zijn broeder, maar zijn vijand.

Hij bewijst goedertierenheid aan de verkeerde persoon. God heeft de mens lief, maar niet zijn zonden. Daarom gebiedt Hij de mens Zich te bekeren en heeft Hij ook Zijn Zoon gegeven. God heeft Zijn kinderen lief, maar niet hun verkeerde daden.

Achab laat zich door Benhadad overhalen tot een misplaatst betoon van genade en laat hem leven. Benhadad geeft hem een aantal steden terug en sluit een verbond met hem. Achab rekent niet definitief af met deze vijand van God en Zijn volk. Hiermee bewijst hij opnieuw zijn ongevoeligheid voor de wil van God.

De goddeloze Achab verbroedert zich met een goddeloos man. De toepassing voor ons is dat wij het kwaad in onze broeder niet veroordelen als wij zelf in het kwaad leven. Het zal meer zo zijn dat het kwaad in de broeder ons aantrekt, want er gaat een signaal van uit dat we kunnen doorgaan met het doen van het kwaad.

Benhadad praat mooi en belooft Achab een handelsplaats. Achab trapt erin en laat hem gaan. Hij heeft de koning van Syrië in zijn macht. God heeft hem in zijn macht gegeven om hem te doden, maar hij laat hem gaan. Zo heeft Saul Agag gespaard en ook het vee, terwijl God had geboden alles uit te roeien. Dan doodt Samuel die kwade macht *(1Sm 15:8-9,32-33)*. Dat had Achab hier moeten doen.

Achabs verbond veroordeeld | *verzen 35-43*

> *35 Toen zei een man uit de leerling-profeten door het woord van de HEERE tegen zijn naaste: Sla mij toch! Toen de man weigerde hem te slaan, 36 zei hij tegen hem: Omdat u niet geluisterd hebt naar de stem van de HEERE, zie, wanneer u bij mij vandaan gaat, zal een leeuw u doden. En toen hij bij hem vandaan ging, trof een leeuw hem aan en doodde hem. 37 Daarna trof hij een andere man aan en zei: Sla mij toch! En die man sloeg hem zó dat hij [hem] verwondde. 38 Toen ging de profeet op de weg vóór de koning staan. Hij had zichzelf vermomd met een band over zijn ogen. 39 En het gebeurde, toen de koning voorbijging, dat hij tegen de koning riep, en zei: Uw dienaar was uitgetrokken in het midden van de strijd, en zie, één man ging terzijde en bracht een [andere] man bij mij, en zei: Bewaak deze man, als hij hoe dan ook vermist wordt, zal uw leven in de plaats van zijn leven komen, of u moet een talent zil-*

> *ver betalen. 40 Het gebeurde nu, als uw dienaar her en der bezig was, dat [die man] er niet [meer] was. Toen zei de koning van Israël tegen hem: Dat is [dan] uw vonnis, u hebt het zelf geveld. 41 Toen deed hij vlug de band van voor zijn ogen weg, en de koning van Israël herkende hem, dat hij een van de profeten was. 42 En hij zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Omdat u de man die Ik met de ban sloeg, vrijuit liet gaan, zal uw leven in de plaats van zijn leven zijn, en uw volk in de plaats van zijn volk. 43 Toen ging de koning van Israël naar huis, somber gestemd en woedend, en hij kwam in Samaria.*

De geschiedenis mag dan voor Achab afgelopen zijn, voor God is dat niet zo. Achab heeft duidelijk gemaakt dat hij God niet erkent, ook niet nadat God zo genadig uitkomst heeft gegeven in zijn uitzichtloze situatie. Hij misbruikt de genade als een aanleiding voor het voldoen aan eigen begeerten.

We worden getuigen van de voorbereiding van een boodschap voor Achab. Een leerling-profeet moet Achab de boodschap van God gaan brengen dat God zijn falen zal straffen. De leerling-profeet moet daarbij gebruikmaken van een gelijkenis die hij zelf moet spelen. Daarvoor is het nodig dat een andere leerling-profeet hem zodanig slaat, dat hij gewond is en verbonden moet worden. Uit wat de profeet moet doen, blijkt de ernst van wat Achab heeft gedaan. Het is geen geringe zaak. De profeet moet er uitzien als een soldaat die gewond uit de strijd komt.

Als de leerling-profeet aan wie hij vraagt hem te slaan, weigert dit te doen, wordt die weigering met de dood bestraft. Hieruit blijkt wel de ernst, dat het woord van de profeet moet worden genomen als het woord van God. De man die weigert de leerling-profeet te slaan, wordt gedood, omdat hij niet naar de stem van de HEERE heeft geluisterd. De profeet moet wel als zodanig bekend zijn geweest.

We moeten wel bedenken dat het hier niet gaat om twee gewone mensen, maar om een profeet die tegen een andere profeet zegt dat hij hem moet slaan. Dat moet betekenen dat de profeet die weigert, weet dat het een woord van de HEERE is, maar dat hij de ander niet *wil* slaan, tegen het woord van de HEERE in. Hij kiest ervoor zijn medeprofeet geen kwaad te doen, maar daarmee is hij ongehoorzaam aan de HEERE. Dat moet, gezien de ernst van de situatie, gestraft worden. We zien iets dergelijks bij de man

Gods uit Juda in *1 Koningen 13*. Zijn ongehoorzaamheid wordt ook gestraft met het gedood worden door een leeuw *(1Kn 13:20-24,26)*.

Wij moeten niet alleen opdrachten uitvoeren die we begrijpen en waarmee we het eens zijn, maar we moeten een opdracht uitvoeren, gewoon omdat het van ons wordt gevraagd. Wij moeten onze kinderen leren gehoorzamen, ook al begrijpen ze het niet of zien ze het nut er niet van in. We moeten onze kinderen niet altijd uitvoerig verklaren waarom we willen dat ze iets doen. Het zijn geen onderhandelingen, maar het is het leren van gehoorzaamheid. De hele maatschappij is een maatschappij van onderhandelen en dan pas doen. We moeten ervoor waken dat deze geest niet onze gezinnen in zijn greep krijgt.

Als hij een andere leerling-profeet vraagt om hem te slaan, doet deze dat wel. De andere man slaat hem zodanig, dat hij hem verwondt. Mogelijk is dat om aan te geven dat de profeet zich vereenzelvigt met de pijn die God voelt over de ontrouw van de leider van Zijn volk. De profeet verbindt zijn wond op een manier die hem onherkenbaar maakt. Zo gaat hij *"op de weg vóór de koning staan"*.

Als de koning voorbijgaat, spreekt hij hem aan. Hij vraagt de koning om genade omdat hij iets heeft gedaan dat hem zijn leven of een grote som geld kost. Hij vertelt wat er is gebeurd. Hij was *"her en der bezig"* toen de man die hij moest bewaken, ontsnapte. 'Her en der bezig zijn' is een kwalijke zaak voor een soldaat die altijd oplettend moet zijn.

Als de profeet is uitgesproken, velt Achab het oordeel. Daarmee velt hij het oordeel over zichzelf. Zo gaat het bij David ook na zijn zonde met Bathseba, die na een gelijkenis het oordeel velt en te horen krijgt: *"U bent die man!" (2Sm 12:7a)*. Achab had Benhadad moeten slaan en zal nu zelf worden geslagen, net als de profeet die geweigerd heeft de man Gods te slaan ook zelf geslagen is. Hij is her en der bezig geweest, waardoor hij nalatig is geweest te doen wat hij moest doen.

De les voor ons is dat we de boze uit het midden van de gemeente moeten wegdoen *(1Ko 5:13b)*, niet alleen met het oog op de eer van God, maar ook met het oog op ons eigen behoud. Als we het kwaad niet tot staan brengen, woekert het voort en tast alles aan. Achab laat Benhadad

Doet de boze uit uw midden weg. (1Ko 5:13b)

lopen en zal nu door Benhadad omkomen. God is nooit goedertieren geweest tegenover het kwaad. Dat zien we in het oordeel over Zijn Zoon.

Benhadad is zelf ook aan zijn einde gekomen. Hij is vermoord door Hazaël naar het woord van de HEERE tot Elia. Hazaël verstikt hem in een deken *(2Kn 8:15)*.

De reactie van een man die door God zo genadig is behandeld op de boodschap die hij krijgt, is vreselijk. Altijd zit God hem dwars. Maar hij begrijpt niet dat het tot zijn eigen behoudenis is. Zijn reactie is een totale afwijzing van al Gods genadebewijzen. Als wij chagrijnig reageren op Gods handelen met ons, is het slecht met ons gesteld. Dan blijkt dat we alleen maar aan onze eigen genoegens denken en God lastig vinden, Iemand Die ons onze genoegens niet gunt.

We mogen wel voor het aangezicht van de Heer gaan staan en vragen: 'Heer, wat schuilt er van Achab in mijn hart? Ben ik bereid van alles prijs te geven, als ze maar niet komen aan dingen die ikzelf belangrijk vindt? Herken ik wel de bewijzen van Uw hulp in de strijd tegen de vijand, zodat ik U voor de overwinning eer? Of heb ik ook ergens toch nog een verbond met de vijand gesloten?' We mogen wel bidden: *"Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten. Zie of er bij mij een schadelijke weg is en leid mij op de eeuwige weg" (Ps 139:23-24)*.

1 Koningen 21

Achab wil de wijngaard van Naboth | *verzen 1-2*

> *1 Hierna gebeurde [het volgende]: Naboth uit Jizreël had een wijngaard die in Jizreël lag, naast het paleis van Achab, de koning van Samaria. 2 En Achab sprak tot Naboth: Geef mij uw wijngaard, dan kan die mij tot moestuin dienen. Hij ligt immers vlak naast mijn huis. Dan geef ik u in plaats daarvan een wijngaard die beter is dan deze, [of,] als het goed is in uw ogen, geef ik u de waarde ervan in geld.*

Het woord *"hierna"* luidt een nieuwe fase in het leven van Achab in en daarmee een nieuw karakter in de dienst van Elia. De dienst van Elia is nauw verbonden aan die van Mozes. In de wet zijn twee delen. Op de eerste stenen tafel is de verhouding tot God geregeld. Op de tweede stenen tafel is de verhouding tussen de naasten geregeld. De zonden die mensen begaan, zijn zonden tegen God of tegen de naaste, waarbij een zonde tegen de naaste natuurlijk ook een zonde tegen God is. De eerste zonde in de geschiedenis van de mens is een zonde tegen God (Adam), de tweede zonde is een zonde tegen de naaste (Kaïn).

Zo zien we in het eerste deel van de geschiedenis van Achab de kwestie van de afgoderij, dat is zonde tegen God. Dat vraagstuk is op de Karmel opgelost. Nu komt de zonde van Achab tegen de naaste. Hij wordt een broedermoordenaar. We kunnen ook nog van de zonde zeggen dat deze twee hoofdkenmerken heeft: in de eerste plaats verdorvenheid – waarbij de verdorvenheid ook nog verdeeld wordt in begeerte en leugen – en in de tweede plaats geweld. Achab zondigt in dit hoofdstuk op een wijze dat de zonde in al deze aspecten aan het licht komt. Hij *begeert* het stuk land van zijn naaste en hij gebruikt *leugen* en *geweld* om het in bezit te krijgen.

Er zijn twee instrumenten van het kwaad: Achab en Izebel. Bij Achab zien we de begeerte en bij Izebel de leugen en het geweld. We zien hier de geschiedenis van de christenheid of het koninkrijk van God, toevertrouwd aan de verantwoordelijkheid van de mens. De periode van Achab en Izebel komt overeen met de periode van Thyatira *(Op 2:18-29)*, dat is de periode

van de roomse kerk sinds de middeleeuwen. In die zendbrief worden Izebel afgoderij en hoererij verweten *(Op 2:20)*. Dat vinden we terug in het eerste deel van de periode van Achab en Izebel.

Maar Ik heb tegen u, dat u de vrouw Izébel, die zich een profetes noemt, laat begaan; en zij leert en misleidt mijn slaven om te hoereren en afgodenoffers te eten. (Op 2:20)

Het grote Babylon is wezenlijk hetzelfde als Thyatira, maar dan in de eindtijd *(Openbaring 17-18)*. Hier zien we de zonde tegenover de naaste, want het bloed van de heiligen is in haar. Hier zien we het geweld. Martelaren worden binnen de kerk gedood door de leiders van de kerk.

Dat zien we in deze geschiedenis van Naboth, een getrouwe van wie de enige 'fout' is dat hij vasthoudt aan het erfdeel van de HEERE. Dat Achab dat erfdeel neemt, neemt de HEERE hoog op. Nu Achab en Izebel zich vergrijpen aan de broeder, volgt een zwaar oordeel. Zo hoog neemt God het ook op als iemand schade toebrengt aan de gemeente van God *(vgl. 1Ko 3:17)*.

Als iemand de tempel van God verderft, God zal hem verderven. Want de tempel van God is heilig, en dat bent u. (1Ko 3:17)

Dezelfde beginselen van de middeleeuwen zijn vandaag nog steeds in de christenheid oppermachtig. De leiders (Achab) proberen nog steeds het volk van hun hemelse erfdeel te beroven. We zien ook het beginsel van Izebel, de goddeloze religie die zich verzet tegen de ware dienaar van God. De godsdienst van de mens haat altijd de godsdienst van de Geest. Velen hebben hun leven verloren omdat ze hebben vastgehouden aan de Schrift en wat ze van God hebben gekregen. Achab is de voorstelling van een christenheid die helemaal op de aarde is gericht. Izebel zien we in de priesters en paters in de middeleeuwen die de Naam van God misbruiken om het kerkvolk te doden. Satanische krachten zijn werkzaam in de christenheid die steeds meer wordt gekenmerkt door het rooms-katholicisme.

Achab begeert de wijngaard van zijn naaste, van Naboth. Op grond van de wet is, wat Achab wil, niet toegestaan. Elke stam en elke familie hebben hun eigen specifieke erfdeel gekregen door toewijzing van de HEERE. Alleen als een broeder verarmd was, mocht hij zijn erfdeel verkopen, maar dan kwam het in het jubeljaar weer terug bij hem, de oorspronkelijke eigenaar *(Lv 25:13-34)*. Naboth is echter niet verarmd en daarom ook niet genoodzaakt zijn erfdeel te verkopen.

Ook het aanbod van een andere wijngaard slaat hij af. Het gaat hem niet om een mooiere wijngaard, maar om zijn *eigen* wijngaard, want die heeft hij van de HEERE gekregen. In beeld stelt dit voor dat we niet de vreugde van een ander genieten. Het gaat om de eigen vreugde. Iedere gelovige heeft in het hemelse land zijn geestelijke zegeningen. Iedere gelovige heeft zijn eigen ervaringen met de Heer, met eigen vruchten die hij samen met de Heer geniet.

De profeet Micha spreekt daar ook over. Hij spreekt over de kenmerken van de valse leiders *(Mi 2:1-2)*. Maar hij laat ook horen hoe de HEERE het heeft bedoeld: *"Ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom" (Mi 4:4)*. Ieder heeft zijn eigen vreugde en gerechtigheid die alleen hij kent *(vgl. Op 2:17b)*.

..., en Ik zal hem een witte steen geven en op de steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan hij die hem ontvangt. (Op 2:17b)

Naboth weigert Achab zijn wijngaard | *vers 3*

> *3 Maar Naboth zei tegen Achab: Laat de HEERE daarvan bij mij geen sprake doen zijn, dat ik u het erfelijk bezit van mijn vaderen zou geven!*

Naboth is duidelijk in zijn afwijzing van het voorstel. Dat moest ook. Er zijn zaken waarover we niet moeten nadenken, maar waar we direct en beslist 'nee' tegen moeten zeggen. Dit moeten we doen tegen elk voorstel dat erop neerkomt iets in te leveren van de zegeningen van het land.

Naboth toont hier besef dat het land niet van hem is, maar dat het van de HEERE is en dat hij daarover rentmeester is. De vrucht van zijn land is voor de HEERE. Het is een wijngaard, en wijn stelt vreugde voor die het hart van God en mensen vrolijk maakt *(Ri 9:13)*. Hij weigert het aanbod om er een andere wijngaard voor in de plaats te krijgen. Dan zou het een stuk land zijn dat een mens hem heeft gegeven en hij is het land kwijt dat God hem heeft gegeven. Nooit kan wat een mens geeft, echte blijdschap bewerken. Het land verkopen is ook geen optie. Naboth is niet om te kopen.

Waarderen wij zo de zegeningen die God ons heeft gegeven? Onze zegeningen zijn in de hemelse gewesten. Daar zijn wij *"gezegend met alle geestelijke zegening ... in Christus" (Ef 1:3)*. Ze zijn ons allemaal gegeven om ervan te genieten samen met de Vader. Hoe zouden wij die zegeningen kunnen

inleveren voor het genot van aardse zegeningen? Dan zouden wij ons wel heel ondankbaar tonen tegenover de Gever ervan. Wij kunnen die zegeningen niet van de hand doen zonder Hem te verloochenen.

De vijand is listig. Hij probeert onze aandacht op allerlei andere dingen te richten en niet op *"de dingen die boven zijn, waar Christus is"* *(Ko 3:1)*. Het is te vrezen dat veel gelovigen de hun door God gegeven 'wijngaard', hun geestelijke zegeningen, hebben verruild voor een 'wijngaard' die hun door mensen is gegeven. Dan wordt het gevoel belangrijk en de maatstaf voor het ervaren van zegen. Als ik mij prettig voel bij een bepaalde manier van het dienen van God, zal Hij het wel goed vinden. Naar Zijn wil wordt niet gevraagd.

Izebel laat Naboth stenigen | *verzen 4-15*

> *4 Toen kwam Achab thuis, somber gestemd en woedend vanwege het woord dat Naboth uit Jizreël tot hem had gesproken; dat deze had gezegd: Ik geef u het erfelijk bezit van mijn vaderen niet. Hij ging op zijn bed liggen, wendde zijn gezicht af en nam geen voedsel tot zich. 5 Toen kwam Izebel, zijn vrouw, bij hem. Zij sprak tot hem: Wat is er, dat uw geest somber gestemd is en dat u geen voedsel tot u neemt? 6 Hij sprak tot haar: Omdat ik tot Naboth uit Jizreël heb gesproken en tegen hem heb gezegd: Geef mij uw wijngaard voor geld. Of, als u dat liever hebt, zal ik u er een wijngaard voor in de plaats geven. Hij heeft echter gezegd: Ik geef u mijn wijngaard niet. 7 Toen zei Izebel, zijn vrouw, tegen hem: Moet ú nu het koningschap over Israël uitoefenen? Sta op, neem voedsel tot u, laat uw hart vrolijk zijn, dan zal ík u de wijngaard van Naboth uit Jizreël, geven. 8 Vervolgens schreef zij brieven in de naam van Achab, verzegelde die met zijn zegel, en zij stuurde de brieven naar de oudsten en naar de edelen die bij Naboth in diens stad woonden. 9 In die brieven schreef zij: Roep een vasten uit en laat Naboth aan het hoofd van het volk zitten. 10 En laat twee mannen tegenover hem zitten, verdorven lieden, die tegen hem getuigen: U hebt God en de koning vaarwel gezegd. Breng hem dan naar buiten en stenig hem, zodat hij sterft. 11 En de mannen van zijn stad, die oudsten en die edelen die in zijn stad woonden, deden zoals Izebel hun opgedragen had, zoals geschreven was in de brieven die zij hun gestuurd had. 12 Zij riepen een vasten uit, en zij lieten Naboth aan het hoofd van het volk zitten. 13 Toen kwamen er*

> *twee mannen, verdorven lieden, tegenover hem zitten, en die verdorven lieden getuigden tegen hem, tegen Naboth, ten overstaan van het volk: Naboth heeft God en de koning vaarwel gezegd. Daarop brachten zij hem buiten de stad en stenigden hem met stenen, zodat hij stierf. 14 Daarna stuurden zij Izebel [een bode] om te zeggen: Naboth is gestenigd en is dood. 15 Het gebeurde nu, toen Izebel hoorde dat Naboth gestenigd en dood was, dat Izebel tegen Achab zei: Sta op, neem de wijngaard van Naboth uit Jizreël in bezit, die hij weigerde u voor geld te geven. Naboth leeft namelijk niet [meer], maar is dood.*

Reacties als die van Naboth vallen slecht. Achab gedraagt zich als een misdeeld kind. Hij is een slappeling die als een verwend kind steeds zijn zin wil hebben. Hij gaat op zijn bed liggen en eet niet. Als Izebel bij hem komt, wil ze van haar man weten waarom hij zo ontstemd is. Achab vertelt haar wat er is gebeurd. Daar weet Izebel wel een oplossing voor. Ze belooft Achab dat zij hem de wijngaard van Naboth zal geven. Daar heeft ze zo haar eigen methoden voor. Achab mag zich wat haar betreft al verheugen over zijn 'cadeau'. Hij kan opstaan, eten en vrolijk zijn, want zij zal ervoor zorgen dat hij zijn zin krijgt.

Izebel is het sterke, nietsontziende karakter dat met God en de naaste geen rekening houdt. Zij gaat gewetenloos op haar doel af. Bij Izebel zijn in volle mate kille moordzucht en haat aanwezig om de eigen wil uit te voeren ten koste van alles en vooral ten koste van hen die God vrezen.

Izebel laat er geen gras over groeien. Iemand als Naboth moet zo vlug mogelijk omgebracht worden. Ze schrijft brieven in de naam van Achab, verzegelt die met het zegel van Achab en stuurt ze *"naar de oudsten en naar de edelen"* van de stad van Naboth. Deze hoge heren zijn net zo verdorven als de twee verdorven lieden die ze in opdracht van Izebel tegen Naboth moeten laten getuigen. De voornamen van de stad doen zonder weerwoord direct wat hun is geschreven.

Ze laten twee mannen die zelf niet om God of gebod geven in een schijnproces een afschuwelijk getuigenis afleggen tegen een rechtvaardig man. Elk woord dat ze Naboth ten laste leggen, is een woord waaraan ze zichzelf in al hun verdorvenheid schuldig maken. Naboth wordt na deze tenlastelegging zonder vorm van proces gedood.

In wat Naboth hier ondergaat, lijkt hij op de Heer Jezus. Zoals men met Naboth doet, doet men ook met de Heer Jezus. Ook tegen Hem worden twee verdorven lieden als getuigen gezocht die Hem kunnen beschuldigen *(Mt 26:59-61)*.

De overpriesters nu en de hele Raad zochten een vals getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem konden doden. En zij vonden er geen, hoewel vele valse getuigen waren opgekomen. Tenslotte echter kwamen er twee op, die zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan het tempelhuis van God afbreken en <het> na drie dagen opbouwen. (Mt 26:59-61)

Als Naboth is gedood, zenden de oudsten en edelen daarvan bericht aan Izebel. Izebel gaat met dit bericht naar Achab en zegt tegen hem dat hij de wijngaard van Naboth in bezit kan gaan nemen, want *"Naboth leeft namelijk niet [meer], maar is dood"*. Spoedig zal blijken hoezeer ze zich vergist. Ze houdt geen rekening met God voor Wie allen leven die in het geloof in Hem, de levende God, gestorven zijn.

Elia kondigt Achab het oordeel aan | *verzen 16-22*

> *16 En het gebeurde, toen Achab hoorde dat Naboth dood was, dat Achab opstond om naar de wijngaard van Naboth uit Jizreël af te dalen om die in bezit te nemen. 17 Maar het woord van de HEERE kwam tot Elia, de Tisbiet: 18 Sta op, daal af, Achab, de koning van Israël, tegemoet, die in Samaria woont. Zie, hij is in de wijngaard van Naboth, waarheen hij afgedaald is om die in bezit te nemen. 19 En u moet tegen hem zeggen: Zo zegt de HEERE: Hebt u een moord gepleegd en ook [iemands land] in bezit genomen? Verder moet u tot hem spreken: Zo zegt de HEERE, op de plaats waar de honden het bloed van Naboth opgelikt hebben, zullen de honden uw bloed oplikken, ja, het uwe! 20 En Achab zei tegen Elia: Hebt u mij gevonden, mijn vijand? Hij zei: Ik heb [u] gevonden, omdat u uzelf verkocht hebt om te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE. 21 Zie, Ik breng onheil over u. Ik zal uw nakomelingen wegvagen, en Ik zal van Achab alle mannen uitroeien, zowel de gebondene als de vrije in Israël. 22 Ik zal uw huis maken als het huis van Jerobeam, de zoon van Nebat, en als het huis van Baësa, de zoon van Ahia, vanwege [uw] tergen, waarmee u [Mij] tot toorn hebt verwekt en Israël hebt doen zondigen.*

Izebel mag dan wel denken dat Naboth dood is, de God van Naboth is niet dood. Sinds *1 Koningen 19* hebben we Elia niet meer gezien, maar hier krijgt hij weer een opdracht van God. Elia wordt door God op de hoogte

gesteld van wat Achab gedaan heeft en moet hem het oordeel gaan aanzeggen.

Wat Elia van de HEERE moet zeggen, is letterlijk in vervulling gegaan. We zien dat in de geschiedenis van Jehu *(2Kn 9:36-37)*. Jehu is op weg om het huis van Achab om te brengen. Joram ziet Jehu aankomen en gaat hem tegemoet en ontmoet hem op de akker van Naboth *(2Kn 9:21)*. Dit maakt duidelijk dat het volk Naboth op zijn eigen akker heeft gedood, blijkbaar niet in de wijngaard. We lezen daar ook dat de zonen van Naboth met hem gestenigd zijn *(2Kn 9:26)*, waardoor ook de erfgenamen zijn uitgeroeid en er geen claim meer op het land van Naboth kan worden gelegd.

Op de plek waar Achab dacht eindelijk ongestoord van zijn onrechtmatig verkregen bezit te gaan genieten, komt Elia hem tegemoet. Weer die ellendige Elia. Hij kan het bloed van die man wel drinken. Achab noemt hem *"mijn vijand"*, zozeer is hij vervuld van haat tegenover deze vertegenwoordiger van God. Toch staat hij machteloos tegenover de man van God.

Zonder het inleidende 'zo zegt de HEERE' spreekt Elia in Naam van God het oordeel uit. Eerst bevestigt Elia dat Achab hem inderdaad gevonden heeft. Zo zal ieder mens door God gevonden worden. Niemand kan zich onvindbaar maken voor de alomtegenwoordige God. Dat Achab Elia zo beziet, komt omdat hij zich *"verkocht"* heeft om te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE. Hij heeft zijn ziel aan de satan *verkocht*. Alle roem en eer die hij als koning bezit, heeft hij van de satan gekregen. De prijs die hij heeft betaald, is die van zijn ziel. Wie zich zo aan de macht van de satan heeft uitgeleverd, ziet iemand die hem aan God herinnert als een vijand.

Elia laat Achab weten wat de HEERE met hem en zijn nageslacht zal doen. Hij verwijst daarbij naar wat er met de koningen is gebeurd die vóór hem hebben geregeerd. Achab kent de geschiedenis van het volk en weet daarom wat dit voor hem betekent. Hij weet wat er met die huizen is gebeurd en dat zal ook met zijn huis gebeuren. Hoe belangrijk is het dat we van de geschiedenis leren, dat we ons erdoor laten waarschuwen en de lessen ter harte nemen.

Het oordeel over Izebel aangezegd | *verzen 23-26*

> *23 En verder sprak de HEERE over Izebel: De honden zullen Izebel opeten bij de vestingwal van Jizreël. 24 Wie van Achab in de stad sterft, die zullen de hon-*

> *den opeten, en wie in het veld sterft, die zullen de vogels in de lucht opeten. 25 Er is nooit iemand zoals Achab geweest, die zichzelf verkocht om te doen wat slecht is in de ogen van de HEERE, omdat Izebel, zijn vrouw, hem [daartoe] aanspoorde. 26 Hij handelde zeer gruwelijk door achter de stinkgoden aan te gaan, overeenkomstig alles wat de Amorieten hadden gedaan, die de HEERE van voor [de ogen van] de Israëlieten verdreven had.*

Anders dan bij de twee genoemde koningen wordt ook de vrouw van Achab het oordeel aangezegd, dat onafwendbaar zal komen *(2Kn 9:30-37)*. In *vers 25* wordt de reden ervan gegeven. Een goddelozer koning dan Achab is er niet geweest. Die typering dankt hij bovenal aan zijn vrouw Izebel. Zijn goddeloosheid bereikt dit absolute dieptepunt omdat hij heeft geluisterd naar zijn nog goddelozer vrouw Izebel.

Achab verootmoedigt zich | *verzen 27-29*

> *27 Het gebeurde nu, toen Achab deze woorden hoorde, dat hij zijn kleren scheurde, een rouwgewaad om zijn lichaam deed en vastte. In dat rouwgewaad ging hij [ook] slapen en liep hij langzaam [rond]. 28 Toen kwam het woord van de HEERE tot Elia, de Tisbiet: 29 Hebt u gezien dat Achab zich heeft vernederd voor Mijn aangezicht? Omdat hij zich heeft vernederd voor Mijn aangezicht, zal Ik dat onheil [nog] niet in zijn dagen brengen. In de dagen van zijn zoon zal Ik dat onheil over zijn huis brengen.*

Na de beschrijving van de oordeelsaankondiging volgt de reactie van Achab daarop. Hij verootmoedigt zich zoals hij nooit eerder heeft gedaan. Hij is getroffen in een klein hoekje van zijn hart en toont dat ook aan zijn omgeving. De reactie van God daarop is buitengewoon treffend. Hoewel God weet dat het berouw niet diep zit en slechts tijdelijk is, geeft Hij uitstel van het oordeel. Dat is genade. Het geringe spoor van berouw is voor God aanleiding om geduld te bewijzen.

Dan komt het woord van de HEERE nog een keer tot Elia. Nu niet met een boodschap maar met een mededeling voor Elia persoonlijk. De inhoud is veelzeggend. God vertelt Elia dat Achab zich echt voor Hem heeft verootmoedigd. Dat moest ook wel worden gezegd, want anders zou je het niet geloven. Hoewel deze verootmoediging slechts tijdelijk is, is het voor God toch een reden het oordeel uit te stellen. Hierin zien we dat God het ge-

ringste spoor en de oppervlakkigste vorm van echte verootmoediging met grote genade beantwoordt.

De HEERE luidt Zijn mededeling aan Elia in met de woorden *"hebt u gezien?"* Dat geeft aan dat de aandacht van Elia daar speciaal op gevestigd wordt. Hij zal dat niet voor mogelijk hebben gehouden en daarom ook niet hebben verwacht. Het is een les voor ons dat wij altijd de ogen open moeten houden voor een werk van Gods genade in gevallen waarin we dat het minst verwachten.

1 Koningen 22

Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de afsluiting van de geschiedenis van Achab. Hij is een rijke, welvarende koning geweest *(vers 39)*, die ook zijn volk tot welvaart heeft gebracht. Dat is echter niet de manier waarop God deze geschiedenis beschrijft. God schrijft geschiedenis over het hart. De wereld beschrijft de grote daden van een door haar geëerd mens; God beschrijft de slechte daden van mensen die met Hem geen rekening houden.

Achab wil Josafat mee in de strijd | *verzen 1-4*

> *1 Drie jaar zaten zij stil: er was geen oorlog tussen Syrië en Israël. 2 Het gebeurde echter in het derde jaar dat Josafat, de koning van Juda, naar de koning van Israël toe ging. 3 Toen zei de koning van Israël tegen zijn dienaren: Weet u dat Ramoth in Gilead van ons is? En wij doen niets om het uit de hand van de koning van Syrië [terug] te nemen. 4 Daarna zei hij tegen Josafat: Trekt u met mij ten strijde tegen Ramoth in Gilead? En Josafat zei tegen de koning van Israël: Ik ben als u, mijn volk is als uw volk, mijn paarden zijn als uw paarden.*

Door de genade van God is er drie jaar geen oorlog. Het is een genade die volgt op de genade op de Karmel en het betoon van genade aan Achab vanwege zijn berouw, waardoor hij uitstel van oordeel krijgt.

Wat we vanaf *vers 2* lezen is een geschiedenis die bijna woordelijk in *2 Kronieken 18* wordt herhaald, omdat deze geschiedenis ook over Josafat, een koning van het tweestammenrijk, gaat. Hier komen de geschiedenissen van de tien en twee stammen bij elkaar.

De aanleiding is niet mooi. Er zijn vriendschappelijke betrekkingen tussen de trouwe en goede koning Josafat en de goddeloze Achab. Josafat sluit drie verbonden. Hij sluit een verbond met Achab, met de zoon van Achab, Ahazia – dat is een zakelijk verbond – en met een andere zoon van Achab, Joram. Hij had nooit die vriendschappelijke betrekkingen met een slechte koning als Achab mogen hebben, want daardoor heeft hij gemeenschap met het kwaad.

Josafat gaat naar Achab toe. Dat betekent een letterlijke afdaling van Jeruzalem naar Samaria, want Jeruzalem ligt hoog, op een berg. Het is ook en vooral een geestelijke afdaling. Josafat heeft zich met huwelijksbanden met Achab verzwagerd *(2Kr 18:1)*. De zoon van Josafat, Joram, trouwt met de dochter van Achab, de verdorven Athalia. Zo worden Josafat en Achab vrienden. Josafat gaat naar Achab toe, zonder uitnodiging, op eigen initiatief. Ter gelegenheid daarvan organiseert Achab een feest *(2Kr 18:2)*. Dat wordt een valstrik.

Josafat zit erbij, maar heel sluw spreekt Achab tot zijn dienaren – en niet rechtstreeks tot Josafat – over een aanval op de koning van Syrië. Als het voorstel schijnbaar terloops is gelanceerd, vraagt Achab aan Josafat of hij mee ten strijde wil trekken. Josafat spreekt zonder nadenken een onvoorwaardelijke belofte uit dat hij zeker zal meegaan. Hij zegt zijn medewerking op de sterkst denkbare wijze toe en verbindt zich volledig aan deze goddeloze koning. Hij gaat een ongelijk juk aan *(2Ko 6:14-15)*.

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? En welke overeenstemming heeft Christus met Belial? En welk deel heeft een gelovige met een ongelovige? (2Ko 6:14-15)

Josafat wil de HEERE raadplegen | *verzen 5-8*

> *5 Verder zei Josafat tegen de koning van Israël: Vraag toch vandaag [nog] naar het woord van de HEERE. 6 Toen riep de koning van Israël de profeten bijeen, ongeveer vierhonderd man, en zei tegen hen: Zal ik tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik [ervan] afzien? Zij zeiden: Trek op, want de Heere zal hen in de hand van de koning geven. 7 Maar Josafat zei: Is er hier niet nog een profeet van de HEERE, zodat wij [de HEERE] door hem kunnen raadplegen? 8 Toen zei de koning van Israël tegen Josafat: Er is nog één man om door hem de HEERE te raadplegen, maar ík haat hem, want hij profeteert niets goeds over mij, [alleen] maar onheil: Micha, de zoon van Jimla. Josafat zei: Zo moet de koning niet spreken!*

Het lijkt erop dat Josafat toch nog ineens aan de HEERE denkt. Hij wil wel een woord van de HEERE horen. Dit had hij eerst moeten doen. Maar hoe zijn wij? Hebben wij ook niet vaak al een beslissing genomen en zijn een bepaalde weg ingeslagen en hebben pas daarna gevraagd of de Heer met

ons mee wil gaan? Hoe belangrijk is het om door het oog van de Heer geleid te worden en niet te zijn als een paard dat gecorrigeerd moet worden omdat we telkens de verkeerde weg willen inslaan *(Ps 32:8-9)*. We volgen een zigzag route. We moeten eerst de Heer om Zijn leiding vragen en dan pas die weg gaan.

Ik onderwijs u en leer u de weg die u moet gaan;
ik geef raad, mijn oog is op u.
Wees niet als een paard,
als een muildier, dat geen verstand heeft.
Zijn bek houdt men in toom met bit en toom;
dan kan hij u niet te na komen. (Ps 32:8-9)

Josafat had niet hoeven te vragen of de voorgestelde weg wel de goede weg is, want de weg is slecht. We moeten vragen als we niet weten of de weg een goede weg is. Als het volkomen duidelijk is dat we een verkeerde weg gaan, moeten we niet bidden. De Heer luistert niet naar zo'n gebed en zegt dat we niet moeten bidden, maar naar de Schrift moeten luisteren. Bidden om iets wat tegen de Schrift is, is vragen aan de Heer of Hij een weg van ongehoorzaamheid wil zegenen.

Om aan het verzoek van Josafat te voldoen laat Achab liefst vierhonderd profeten opdraven. Het zijn echter geen profeten van de HEERE, maar profeten die zich aanmatigen in de Naam van de HEERE te spreken. De profeten zijn niet slechts mensen die het wel goed bedoelen, maar het verkeerd zien, nee, het zijn mensen die door demonen spreken. Het zijn niet valse profeten omdat ze het verkeerde woord spreken, maar omdat ze door boze geesten worden beheerst.

Het gaat deze mensen niet om de wil van de HEERE, maar om het voordeel van de koning. Het kan zijn dat dit de vierhonderd priesters van Astarte zijn die aan het oordeel zijn ontkomen en die nu een andere naam hebben aangenomen. De HEERE is voor hen een nieuwe afgod. Achab kiest leraren uit die spreken wat hij graag wil horen *(2Tm 4:3-4)*. We moeten ervoor oppassen dat wij ook niet alleen naar de sprekers luisteren die we graag horen omdat ze ons naar de mond praten.

Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; en zij zullen het oor van de waarheid afkeren en zich tot de fabels wenden. (2Tm 4:3-4)

We mogen de Heer wel vragen ons te bewaren voor elk compromis met mensen die belijden tot Gods volk te behoren, maar slechts uit zijn op eigen voordeel. Ook wij moeten leren luisteren, niet naar een boodschap die

lekker ligt, maar naar Gods Woord. Wat betreft ons spreken is het nodig de hulp van de Heer te vragen om alleen Gods Woord te spreken en niet wat men graag hoort.

Het is duidelijk dat het met de gemeente niet de goede kant opgaat. We zien dat er een evangelie gepredikt wordt dat het allemaal mooier en beter wordt. Het wordt allemaal heerlijker voorgesteld: 'Er zal een opwekking komen', er zal dit gebeuren en dat gebeuren. Men stelt voor: 'Ga de strijd aan, ga in discussie met de wereld, ga regeren, ga meedoen.' Er zijn wel enkele 'doemdenkers' die daar tegen ingaan. Van hen wordt gezegd dat ze niets anders prediken dan onheil en teleurstellingen en dat het slechter zal gaan met de wereld. Ieder die Gods Woord in waarschuwende zin predikt, zal zo worden gezien.

Achab is er ook wel in geïnteresseerd om te horen wat hij moet doen. Hij heeft daarbij een heel primitief idee van God. Als hij nu maar een gunstige boodschap krijgt, dan, zo meent hij, zijn de goden gedwongen hem de overwinning te geven. De profeten profeteren onder invloed van demonen. Dat blijkt uit wat Micha verderop in dit hoofdstuk zegt. Ze zijn tovenaars of heksen die zich openstellen voor demonische machten die hen gebruiken om in te spelen op het bijgeloof van de mensen.

De grootste heks is Izebel. Zij is een vrouw die niet alleen gelooft in afgoden van hout en steen, maar ze is een bezweerster van boze geesten die dit kwaad over Gods volk kon brengen. Elke heks moest onverbiddelijk worden uitgeroeid, omdat zij zoveel kwaad kunnen veroorzaken vanuit het rijk van de duisternis. Duistere machten hebben het land in bedwang. Die vloedgolf is ook over Nederland gekomen. Het zijn geen sprookjes, maar wat eens christelijk was, valt meer en meer ten prooi aan het heidense bijgeloof.

Josafat is echter niet tevreden. Diep in hem zit toch nog het besef dat de ware God er ook is en dat Hij gevraagd moet worden. Daarom vraagt hij om *"een profeet van de HEERE"*, met de nadruk op 'van de HEERE', want de andere profeten zijn dat niet. Dat betekent dat Achab opnieuw met een profeet van de HEERE te maken krijgt. Niet alleen Elia wordt door God op zijn weg gestuurd en niet alleen Elia is zijn vijand, maar ook iedere andere

echte profeet van de HEERE. De man die de waarheid spreekt, is een vijand van Achab.

Achabs vijandschap betreft ook Micha. Hij ziet in Micha iemand die kwaad over hem brengt. In zijn dwaasheid en kortzichtigheid schrijft hij het kwaad dat Micha profeteert toe aan Micha zelf. Dit is het bijgeloof of het blind makende werk van de satan die God buitensluit. Het komt niet in Achab op dat het kwaad in hemzelf zit en de aanleiding is voor de waarheid die de profeet spreekt.

Micha wordt gehaald | *verzen 9-14*

> *9 Toen riep de koning van Israël een hoveling en zei: Haal snel Micha, de zoon van Jimla. 10 Nu zaten de koning van Israël en Josafat, de koning van Juda, ieder op zijn troon, gekleed in [staatsie]gewaad op de dorsvloer, bij de ingang van de poort van Samaria. En al de profeten profeteerden in hun tegenwoordigheid. 11 Zedekia, de zoon van Kenaäna, had ijzeren horens voor zichzelf gemaakt, en zei: Zo zegt de HEERE: Hiermee zult u de Syriërs neerstoten, totdat u hen vernietigd hebt. 12 En alle profeten profeteerden hetzelfde: Trek op naar Ramoth in Gilead en u zult slagen, want de HEERE zal hen in de hand van de koning geven. 13 De bode nu die Micha was gaan roepen, sprak tot hem: Zie toch, de woorden van de profeten zijn eenstemmig in het voordeel van de koning. Laat toch uw woord als het woord van een van hen zijn, en spreek het goede. 14 Maar Micha zei: [Zo waar] de HEERE leeft, wat de HEERE tegen mij zegt, dat zal ik spreken.*

Terwijl Micha wordt gehaald, profeteren de valse profeten. Dat zal, net zoals op de Karmel, met de nodige rituelen zijn gebeurd. Valse profeten spreken niet alleen, ze willen ook indruk maken door allerlei geestelijke manifestaties, waarbij ze zichzelf verwonden en buiten zinnen raken. Dat gebeurt in alle heidenvolken. Op dezelfde manier zijn allerlei elementen van de afgodendienst in de christelijke eredienst binnengekomen.

Mensen worden in trance gebracht door opzienbarende manifestaties, waarvan ze valselijk beweren dat het manifestaties van de Geest zijn. Ook wordt gebruikgemaakt van oorverdovende muziek die bewustzijnsvernauwing veroorzaakt waardoor handelingen worden uitgevoerd die men zich later niet meer kan herinneren. Een van de valse profeten,

Zedekia, voorspelt op beeldende wijze de overwinning van Achab. De horens en de woorden die hij gebruikt, doen denken aan wat Mozes in zijn zegen, die hij over de twaalf stammen uitspreekt, over Jozef zegt *(Dt 33:17a)*. Hij imiteert Mozes. Zo worden er vaak vrome uitspraken gedaan, die echter dienen als vernis om de leugen acceptabel te maken. Dit klinkt mensen als muziek in de oren. Het is als de kerstliederen die door de winkels galmen. De woorden gaan over het Kindje in de kribbe, maar de muziek is bedoeld om de mensen in slaap te wiegen en ze tot aankopen te bewegen.

Hij heeft de pracht van de eerstgeborene van zijn rund,
en zijn horens zijn horens van de wilde os;
daarmee zal hij volken stoten, allemaal,
tot aan de einden der aarde. (Dt 33:17a)

De man die Micha moet ophalen, probeert hem te overreden toch vooral geen afwijkende mening te hebben van wat de valse profeten hebben gezegd. Micha moet geen spelbreker worden. De welvaartspredikers vandaag zijn ook de mensen die aangename woorden spreken. Het gaat niet om de vraag of God spreekt, maar de vraag is wat mensen graag horen. God is geen Koning, de klant is koning.

Maar Micha laat zich niet beïnvloeden door de mening van de velen. Hij weet ongetwijfeld dat hij naar het hol van de leeuw gaat en dat de hele sfeer bezwangerd is van demonen. Hij gaat echter in het volle vertrouwen dat de HEERE bij hem is. Hoe groot de dreiging van de vijand ook mag zijn, de macht van de HEERE is oneindig veel groter. Micha weet nog niet wat hij moet zeggen, maar hij vertrouwt erop dat de HEERE hem zal laten weten wat hij moet zeggen *(vgl. Lk 21:14-15)*.

Neemt u dan in uw harten voor u niet van tevoren te oefenen hoe u zich zult verantwoorden. Want Ik zal u mond en wijsheid geven, die al uw tegenstanders niet zullen kunnen weerspreken of weerstaan. (Lk 21:14-15)

Durven we dat toe te passen op onszelf of gaan we mee met de grote menigte die met mooie woorden ons het gevoel geeft dat we iets zijn? Als het laatste het geval is, kan de genade niet werken omdat we met zo'n houding God voorbijlopen. De profeten in het Oude Testament hebben helemaal geen goede boodschap gebracht. Jeremia's boodschap bijvoorbeeld, dat het volk zal worden weggevoerd, is ook niet geaccepteerd. Hoewel het niet zo wordt ervaren, is het toch een grote genade van God dat Hij steeds iemand geeft die woorden spreekt waarin Zijn hart en gedachten duidelijk naar voren komen.

De boodschap van Micha | *verzen 15-28*

> *15 Toen hij bij de koning kwam, zei de koning tegen hem: Micha, zullen wij*
> *tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zullen wij [ervan] afzien? En hij*
> *zei tegen hem: Trek op, en u zult slagen, want de HEERE zal hen in de hand*
> *van de koning geven. 16 De koning zei tegen hem: Hoeveel keer moet ik u [nog]*
> *bezweren dat u tot mij niets zult spreken dan alleen de waarheid, in de Naam*
> *van de HEERE? 17 Hij zei: Ik zag heel Israël overal verspreid op de bergen, als*
> *schapen die geen herder hebben. En de HEERE zei: Dezen hebben geen heer,*
> *laat ieder in vrede naar zijn huis terugkeren. 18 Toen zei de koning van Israël*
> *tegen Josafat: Heb ik niet tegen u gezegd: Hij zal over mij niets goeds profete-*
> *ren, [alleen] maar onheil? 19 Verder zei [Micha]: Daarom, hoor het woord van*
> *de HEERE: Ik zag de HEERE op Zijn troon zitten, en heel het hemelse leger*
> *stond bij Hem, aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerzijde. 20 En de HEERE zei:*
> *Wie zal Achab misleiden, zodat hij zal optrekken en bij Ramoth in Gilead zal*
> *vallen [in de strijd]? De een nu zei dit, en de ander zei dat. 21 Toen trad er een*
> *geest naar voren en ging voor het aangezicht van de HEERE staan. Hij zei: Ík*
> *zal hem misleiden. En de HEERE zei tegen hem: Waarmee? 22 Hij zei: Ik zal*
> *eropuit gaan en een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij*
> *zei: U mag misleiden, en u zult er ook toe in staat zijn. Vertrek en doe het zo. 23*
> *Welnu, zie, de HEERE heeft een leugengeest in de mond van al deze profeten*
> *van u gegeven, en de HEERE heeft onheil over u uitgesproken. 24 Toen kwam*
> *Zedekia, de zoon van Kenaäna, naar voren. Hij sloeg Micha op [zijn] kaak, en*
> *zei: Langs welke [weg] is de Geest van de HEERE van mij weggegaan om tot*
> *u te spreken? 25 En Micha zei: Zie, u zult het zien, op de dag waarop u [van]*
> *kamer naar kamer gaat om u te verbergen. 26 Daarop zei de koning van Israël:*
> *Neem Micha mee en breng hem terug naar Amon, de leider van de stad, en*
> *naar Joas, de zoon van de koning. 27 En u moet zeggen: Dit zegt de koning: Zet*
> *deze [man] in de gevangenis en laat hem brood van verdrukking eten en water*
> *van verdrukking [drinken], totdat ik in vrede [terug]kom. 28 Maar Micha zei:*
> *Als u echt in vrede terugkeert, heeft de HEERE niet door mij gesproken! Ver-*
> *der zei hij: Luister, volken, allemaal!*

Daar staat Micha tegenover vierhonderd profeten, vertegenwoordigers van de godsdienstige klasse en ook tegenover de hoogste regeerders, de vertegenwoordigers van het hele volk. Omdat de regeerders over Gods

volk regeren, zijn zij ook godsdienstige leiders. Alleen de aanblik al moet grote indruk op Micha maken. De grimmige, vijandige sfeer zal hem tegemoet geslagen zijn. De eenling tegenover de massa. Er is al op hem ingepraat door de bode die hem heeft opgehaald om mee te praten en zich niet als een eenling tegenover allen uit te spreken.

Door de kracht van het geloof en het vertrouwen op de HEERE bezwijkt Micha niet voor de druk. Integendeel, hij spot met het hele gezelschap. Dit blijkt uit zijn eerste antwoord. In dit antwoord lijkt hij hetzelfde te zeggen als de andere profeten hebben gezegd en lijkt hij zich dus bij hen aan te sluiten. Maar er is een zwaar sarcastische ondertoon in wat hij zegt. Hij imiteert de vierhonderd en doet alsof hij een van hen is. Achab voelt dat ook goed aan. Hij beseft dat wat Micha zegt, sarcastisch bedoeld is. Daarom neemt hij geen genoegen met dit antwoord. Hij wil weten wat de echte boodschap van Micha is.

Micha antwoordt daarop met wat hij in een visioen heeft gezien en gehoord. Hij beschrijft dat de voorgenomen missie zal uitlopen op een verstrooiing van het volk. De oorzaak daarvan is dat het volk geen leider heeft die op God vertrouwt. Een leider die het volk op God laat vertrouwen, houdt Gods volk bij elkaar *(Nm 27:16-17)*. Een leider die geen rekening houdt met God, laat het volk in de steek en de schapen worden een prooi van de wolf *(Jh 10:12)*. Bij de Heer Jezus is bewogenheid over schapen die geen herder hebben *(Mt 9:36)* en tot Zijn discipelen spreekt Hij over het slaan van de herder en het verstrooien van de schapen *(Mt 26:31)*.

Laat de HEERE, de God Die aan alle vlees de adem geeft, over deze gemeenschap een man aanstellen die voor hen uitgaat en die voor hen ingaat, en die hen doet uitgaan en die hen [weer] doet ingaan, opdat de gemeenschap van de HEERE niet zal zijn als schapen die geen herder hebben. (Nm 27:16-17)

Na deze profetie richt Achab het woord tot Josafat en wijst op zijn gelijk met wat hij over Micha heeft gezegd. Zie je wel dat Micha een onheilsprofeet is? Maar Achab kijkt niet verder, verblinde ogen door de vorst van de duisternis als hij heeft.

Maar Micha is nog niet klaar. Hij heeft nog een verdere boodschap. Uit die boodschap blijkt dat er een onzichtbare wereld is die deze vierhonderd profeten laat zeggen wat Achab graag hoort. Micha mag dan wel als een

gevangene voor Achab staan, het woord van de HEERE laat zich niet binden. Achab heeft de afgoden en daarmee de demonen gediend. Als dode afgod bestaat de Baäl niet; de Baäl bestaat echter wel door de demonen die erachter schuilgaan. In de onzichtbare wereld spannen de demonen samen om mensen op het verkeerde been te zetten met de dood als eindresultaat.

We kunnen wel een toepassing maken voor vandaag. In de grote christenheid gaat het niet meer om wat Gods Woord zegt, maar om wat men graag hoort en wat aansluit op de beleving. Vooral de charismatische beweging is hiervoor verantwoordelijk. We moeten in veel gevallen concluderen dat hier geestelijke machten achter zitten die de mensen wegvoeren van Christus en van het Woord van God omdat het puur om het gevoel van de mens gaat.

Het wordt steeds duidelijker hoe verkeerd bepaalde invloeden zijn, in het bijzonder door liederen die gezongen worden. In verschillende liederen worden uitspraken gedaan over bijvoorbeeld de verzoening, die aspecten van de verzoening van de Heer Jezus wegnemen of ze belichten op een manier die niet in overeenstemming is met het Woord. Daar moeten we duidelijk voor waarschuwen, want dat voert mensen weg van de gehoorzaamheid aan het Woord en van het unieke van Christus en Zijn werk.* Daarom moeten we ook duidelijk voor onszelf zijn door in elke situatie te vragen naar de wil van God, wat erop neerkomt dat we vragen: Wat zegt het Woord van God?

Micha zegt vanuit een nieuw visioen dat de demonen uiteindelijk onder het gezag van God staan. Wat Micha ziet in het visioen, wordt ons menselijk voorgesteld, opdat we het kunnen begrijpen. We worden getuige van een discussie die ontstaat. De een zegt dit, de ander dat, allemaal heel menselijk. Dan komt er een geest die zegt: *"Ík zal hem misleiden."* Na een vraag van de HEERE en een antwoord van de geest, zegt de HEERE: *"U mag misleiden, en u zult er ook toe in staat zijn. Vertrek en doe het zo."* We zien duidelijk dat de HEERE in dit hele gebeuren de regie heeft. Hij bepaalt uiteindelijk de inzet van boze geesten en het succes van hun onderneming. Ook de boze geesten dienen Zijn doel, tegen hun wil in.

---

* Zie het boekje 'Verzoening' op www.oudesporen.nl.

We zien het onheil dat God over Achab besloten heeft. Dat onheil staat vast *(vers 23)*, daar is geen verandering in aan te brengen. Ook staat vast hoe dat onheil zal plaatsvinden: *"En de HEERE zei: Wie zal Achab misleiden, zodat hij zal optrekken en bij Ramoth in Gilead zal vallen [in de strijd]" (vers 20)?*

Door deze boodschap wordt de opstand in het hart van Zedekia openbaar. Zedekia claimt dat wat hij heeft gezegd door de Geest is en dat dit niet door Micha kan zijn. Zijn aanmatigende woorden laat hij vergezeld gaan met geweld. Hij geeft Micha een kaakslag. Mensen van de wereld kunnen niet aannemen dat de vierhonderd ongelijk hebben en dat de ene gelijk heeft. Micha zou de enige zijn die de Geest van de HEERE heeft? Er is een eenstemmig getuigenis van de massa. Hebben alleen die weinige trouwe christenen gelijk?

Micha protesteert niet tegen de mishandeling. Hij zegt alleen dat wel duidelijk zal worden dat zijn woorden waarheid zijn. Dat zal Zedekia merken als hij op de vlucht is en angstig zoekt naar een plek waar hij veilig kan zijn voor het oordeel, een plek die hij tevergeefs zal zoeken.

De 'beloning' die Achab voor Micha heeft voor het spreken van de waarheid, is opsluiting in de gevangenis. De woorden die Achab spreekt bij het bevel tot opsluiting, geven Micha een nieuwe aanleiding om te getuigen. Er is geen enkele angst bij deze man Gods te bemerken. Geweld en gevangenis brengen hem niet tot een verandering van zijn boodschap. Hij doet geen water bij de wijn, maar predikt het zuivere Woord van God. Elke mishandeling brengt hem tot het uitspreken van een bevestiging van wat hij heeft gezegd.

In dit alles is geen enkele aanmatiging of zelfverheffing. Hij wijst erop dat hij Gods woorden heeft gesproken en dat de waarheid ervan bewezen zal worden in de vervulling van wat hij heeft aangekondigd. Hij waagt het zelfs om erbij te zeggen dat hij een leugenaar zal blijken te zijn als Achab in vrede terugkomt, als zijn woorden dus niet zullen uitkomen *(vgl. Dt 13:1-4; 18:20-22)*.

In zijn slotwoorden richt hij zich niet meer tot Achab, maar tot alle volken. Hij maakt zijn woorden tot een getuigenis voor alle volken. Later zal een andere profeet Micha dezelfde woorden spreken *(Mi 1:2)*. Het is een woord

dat betrekking heeft op de Heer Jezus en de tijd dat Hij bekend zal zijn onder de volken.

Achab en Josafat trekken ten strijde | *verzen 29-33*

> *29 Zo trok de koning van Israël met Josafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead. 30 De koning van Israël zei tegen Josafat: Zodra Ik mij vermomd heb, trek ik ten strijde. Trekt u echter uw [eigen] kleren aan. Zo vermomde de koning van Israël zich en trok ten strijde. 31 Nu had de koning van Syrië de bevelhebbers van de strijdwagens, waarvan hij er tweeëndertig had, geboden: U mag niet tegen kleinen of tegen groten strijden, maar alleen tegen de koning van Israël. 32 Het gebeurde dan, zodra de bevelhebbers van de strijdwagens Josafat zagen, dat zij zeiden: Dat is zeker de koning van Israël. Zij gingen op hem af om tegen hem te strijden, maar Josafat schreeuwde [om hulp]. 33 En het gebeurde, zodra de bevelhebbers van de strijdwagens zagen dat hij niet de koning van Israël was, dat zij zich van hem afkeerden.*

Ook Josafat schijnt niet echt onder de indruk te zijn gekomen van de toespraak van Micha. Hij laat zich niet waarschuwen, we horen geen enkel woord van hem dat hij niet meegaat. Hij blaast in elk geval de onderneming niet af, maar trekt met Achab mee ten strijde. Hij moet waarschijnlijk van zichzelf wel mee, want hij heeft zich verplicht mee te gaan. Josafat weet alles wat hem te wachten staat, wat er gaat gebeuren, maar hij kan niet meer terug.

Josafat lijkt helemaal te zijn overgeleverd aan Achab. Achab bepaalt de tactiek en Josafat volgt slaafs. Achab zal zich vermommen, maar hij zegt tegen Josafat dat deze zijn koninklijke kleren maar aan moet houden. Achab meent dat hij door zich te vermommen aan het oordeel dat is aangekondigd, kan ontkomen. Dit is primitief bijgeloof. Daarbij is hij ook laf, want door Josafat zijn koninklijke kleren aan te laten houden, weet hij dat de vijand zich vooral op Josafat zal richten die als koning herkenbaar is.

Gods Geest vertelt ons dat de koning van Syrië zijn manschappen bevel heeft gegeven zich alleen op de koning van Israël te richten. Van dit bevel weten Achab en Josafat niets. De vijand zal zoeken tot hij de koning gevonden heeft. Alleen om hem gaat het. Als de strijd losbrandt, is het niet verwonderlijk dat de pijlen van de vijand zich op Josafat richten. Hij is im-

mers als koning herkenbaar. Voor de vijand is hij de koning van Israël. Dat is het gevolg van zijn optrekken met Achab. De wereld ziet geen verschil meer tussen wie God vreest en wie Hem niet vreest. Wat een waarschuwing voor ons.

Als Josafat merkt dat de vijand het op hem gemunt heeft, schreeuwt hij om hulp *(vers 32)*. In de beschrijving van deze geschiedenis in *2 Kronieken 18* volgt dan: *"De HEERE hielp hem en God wendde hen van hem af"* (2Kr 18:31). Wat een genade van God. Wie tot Hem roept in zijn nood, wordt door Hem uitgeholpen. Het is een wonder van de HEERE dat zij ontdekken dat hij niet de koning van Israël is en zich van hem afkeren.

De dood van Achab | *verzen 34-40*

> *34 Toen spande een man in zijn onschuld de boog en trof de koning van Israël tussen de verbindingsstukken en het harnas. Toen zei deze tegen zijn wagenmenner: Wend de teugel en breng mij weg uit het leger, want ik ben gewond. 35 De strijd laaide die dag echter hoog op. De koning werd in de wagen staande gehouden tegenover de Syriërs, maar in de avond stierf hij. Het bloed van de wond vloeide in de bak van de wagen. 36 Toen de zon onderging, ging de [luide] roep door het legerkamp: Ieder naar zijn stad, en ieder naar zijn land! 37 Zo stierf de koning. Hij werd naar Samaria gebracht en zij begroeven de koning in Samaria. 38 Men spoelde de wagen af bij de vijver van Samaria, waar de hoeren zich wasten. De honden likten zijn bloed op, overeenkomstig het woord van de HEERE, dat Hij gesproken had. 39 Het overige nu van de geschiedenis van Achab, alles wat hij gedaan heeft, het ivoren huis dat hij gebouwd heeft en al de steden die hij gebouwd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël? 40 Zo ging Achab te ruste bij zijn vaderen, en zijn zoon Ahazia werd koning in zijn plaats.*

Zoals Josafat door een wonder van de HEERE gespaard blijft, zo wordt Achab door een wonder van de HEERE gedood. Zonder dat de soldaat, die in zijn onschuld de boog spant en de pijl wegschiet, weet wie hij treft, treft hij Achab dodelijk. Achab wordt niet gedood door een verdwaalde pijl. Geen soldaat schiet in het wilde weg. Het is een pijl die door de HEERE wordt bestuurd om Achab dodelijk te treffen.

Achab is niet op slag dood. Hij geeft zijn wagenmenner opdracht uit de strijd weg te rijden. De wond blijkt de dood tot gevolg te hebben. Achab verliest steeds meer bloed, het leven vloeit uit hem weg. Hij blijft in het strijdgewoel, zonder gelegenheid om de wond te verbinden. Ten slotte sterft hij, omdat het bloed uit de wond blijft vloeien.

Het laat zien hoe nauwkeurig de HEERE Zijn woord vervult. Als Achab gestorven is, wordt hij naar Samaria gebracht en daar begraven. De wagen met het bloed van Achab wordt gewassen *"bij de vijver van Samaria"*. De vijver krijgt nog een nadere aanduiding: het is de plaats *"waar de hoeren zich wasten"*, dat zijn de tempelhoeren, vrouwen die in de Baälsdienst als tempelhoeren dienstdoen. Hierdoor wordt bij de dood en begrafenis van deze goddeloze koning aan die afschuwelijke godsdienst en de diepe verdorvenheid ervan herinnerd. Zo verdwijnt Achab van het toneel.

Josafat koning over Juda | *verzen 41-51*

> *41 Josafat, de zoon van Asa, was koning geworden over Juda in het vierde jaar van Achab, de koning van Israël. 42 Josafat was vijfendertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijfentwintig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Azuba, de dochter van Silchi. 43 Hij wandelde in heel de weg van zijn vader Asa. Hij week daarvan niet af, en deed wat juist was in de ogen van de HEERE. 44 De [offer]hoogten werden evenwel niet weggenomen: het volk bracht nog steeds slachtoffers en reukoffers op de [offer]hoogten. 45 Ook sloot Josafat vrede met de koning van Israël. 46 Het overige nu van de geschiedenis van Josafat, zijn macht, die hij uitgeoefend heeft, en hoe hij oorlog gevoerd heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? 47 Ook vaagde hij uit het land de rest van de schandknapen weg, die in de dagen van zijn vader Asa waren overgebleven. 48 Er was toen geen koning in Edom, [maar] een stadhouder van de koning. 49 Josafat had Tarsis-schepen gebouwd om naar Ofir te gaan om goud. [De reis] ging echter niet [door], want de schepen leden [al] in Ezeon-Geber schipbreuk. 50 Toen zei Ahazia, de zoon van Achab, tegen Josafat: Laat mijn dienaren met uw dienaren op de schepen meevaren, maar Josafat wilde [dat] niet. 51 En Josafat ging te ruste bij zijn vaderen, en werd bij zijn vaderen begraven in de stad van zijn vader David, en zijn zoon Jehoram werd koning in zijn plaats.*

In enkele verzen wordt nog de regering van Josafat beschreven. In *2 Kronieken* gebeurt dit veel uitvoeriger. In de boeken *1 Koningen* en *2 Koningen* ligt de nadruk op de geschiedenis van de koningen van Israël. Josafat is een Godvrezende koning, maar een die zich helaas verschillende keren met het goddeloze Israël en diens koning heeft verbonden. Zo heeft hij zich met Ahazia verbonden om schepen te bouwen *(2Kr 20:36)*. Maar nog voordat de schepen bij wijze van spreken de haven hebben verlaten waar ze zijn gebouwd, laat God de vloot vergaan. Daarvan lijkt Josafat geleerd te hebben. Als Ahazia, de zoon van Achab, iets samen met hem wil doen, weigert hij dat *(vers 50)*.

Na zijn dood wordt hij opgevolgd door zijn zoon Jehoram. Deze zoon wandelt helaas niet in de voetstappen van het geloof van zijn vader *(2Kr 21:5-6)*, dat ondanks de verschillende misstappen die Josafat maakte, duidelijk bij hem aanwezig was.

Ahazia koning over Israël | *verzen 52-54*

> *52 Ahazia, de zoon van Achab, werd koning over Israël in Samaria in het zeventiende jaar van Josafat, de koning van Juda, en regeerde twee jaar over Israël. 53 Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE. Hij ging namelijk in de weg van zijn vader en in de weg van zijn moeder, in de weg van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen. 54 Hij diende de Baäl en boog zich voor hem neer, en verwekte de HEERE, de God van Israël, tot toorn, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.*

Als Achab gestorven is, wordt hij opgevolgd door zijn zoon Ahazia. Hij is geen uitzondering op alle koningen van Israël. Ook hij doet *"wat slecht was in de ogen van de HEERE"*. Zijn slechte weg kent drie aspecten: hij gaat *"in de weg van zijn vader"*, *"in de weg van zijn moeder"* en *"in de weg van Jerobeam"*. Hij verenigt al het kwaad van zijn voorgangers in zich. Zo neemt het kwaad toe. Op zo'n weg kun je alleen doen wat slecht is in de ogen van de HEERE en Hem tot toorn verwekken.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder het menu 'Artikelen' en het submenu 'Auteurs -> Ger de Koning' de volgende commentaren en publicaties:

1. De serie 'Toegelicht en toegepast', een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
2. De 'Zie-serie', een commentaarreeks van de vier Evangeliën en *Handelingen*.
3. De 'Rotsvast-serie', een commentaarreeks met een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met *Openbaring*. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord.
4. Publicaties over diverse onderwerpen.

Van diverse Nederlandse publicaties zijn vertalingen in andere talen beschikbaar.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als pdf bestand en als e-book.

Als er een ISBN wordt vermeld, is de publicatie ook in boekvorm verkrijgbaar. Het boek kan worden besteld door op het betreffende ISBN te klikken. Voor een Nederlandse publicatie verschijnt www.uitgeverijdaniel.nl. Deze publicatie kan ook via de christelijke boekhandel worden besteld. Voor een in het Duits vertaalde publicatie met een ISBN verschijnt de Duitse website www.daniel-verlag.de.

De Nederlandse commentaren en een aantal in het Duits en Engels vertaalde commentaren staan ook op www.kingcomments.com. Bijbelboeken en verzen kunnen eenvoudig en snel worden benaderd. De commentaren kunnen worden gelezen op elk beeldscherm, van pc tot smartphone. Meer info staat onder 'Informatie' op de site. Het is raadzaam die eerst te lezen.